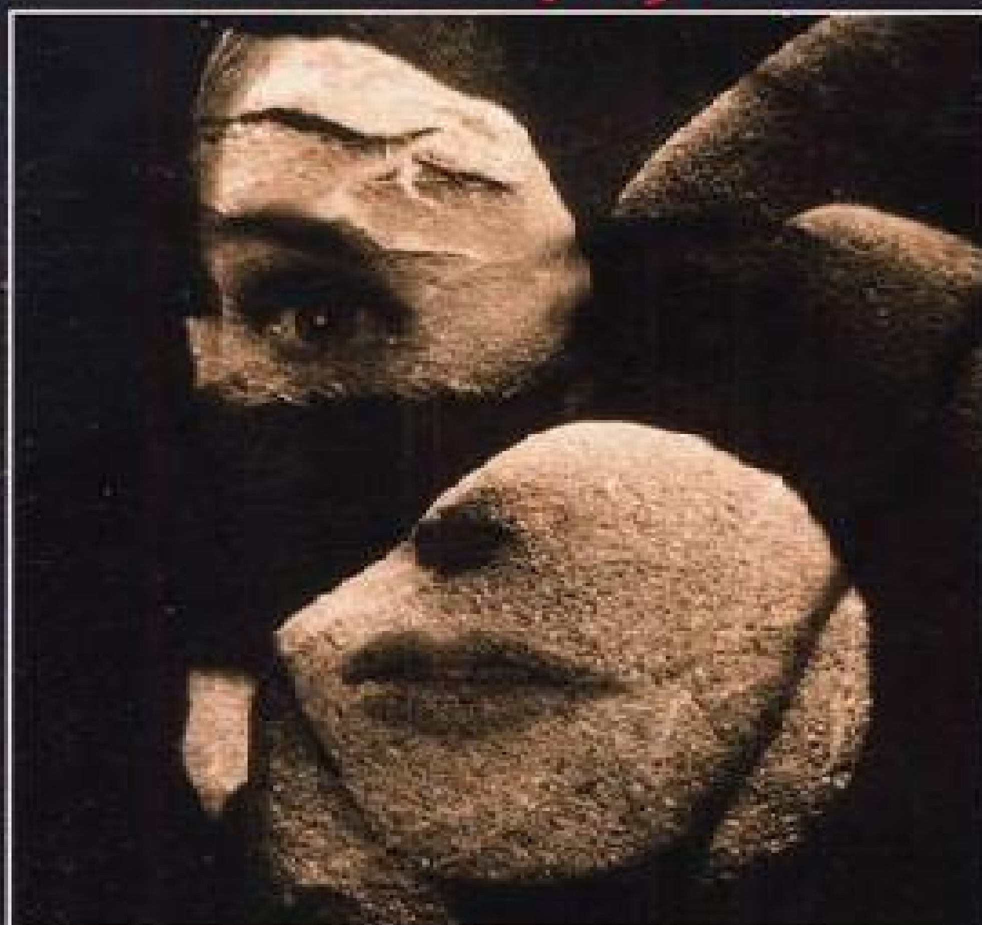
ARNALDUR INDRIDASON

liniștea mormântului

După ORAȘUL BORCANELOR, al doilea roman al seriei CRIMELE DIN REYKJAVIK

Crime Writers' Association Gold Dagger

Glass Key Award for Best Nordic Crime Novel

TREI

3 FICTION CONNECTION

ARNALDUR INDRIDASON

LINIŞTEA MORMÂNTULUI

Original: *Grafarpögn* (2001)

Titlul în limba engleză: Silence of the Grave

Traducere şi note de

MONICA VLAD

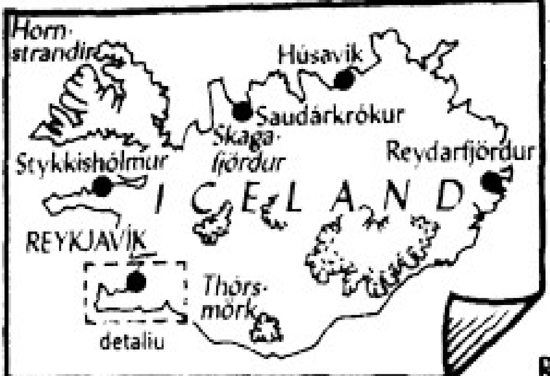
Postfaţă de

BOGDAN SUCEAVĂ

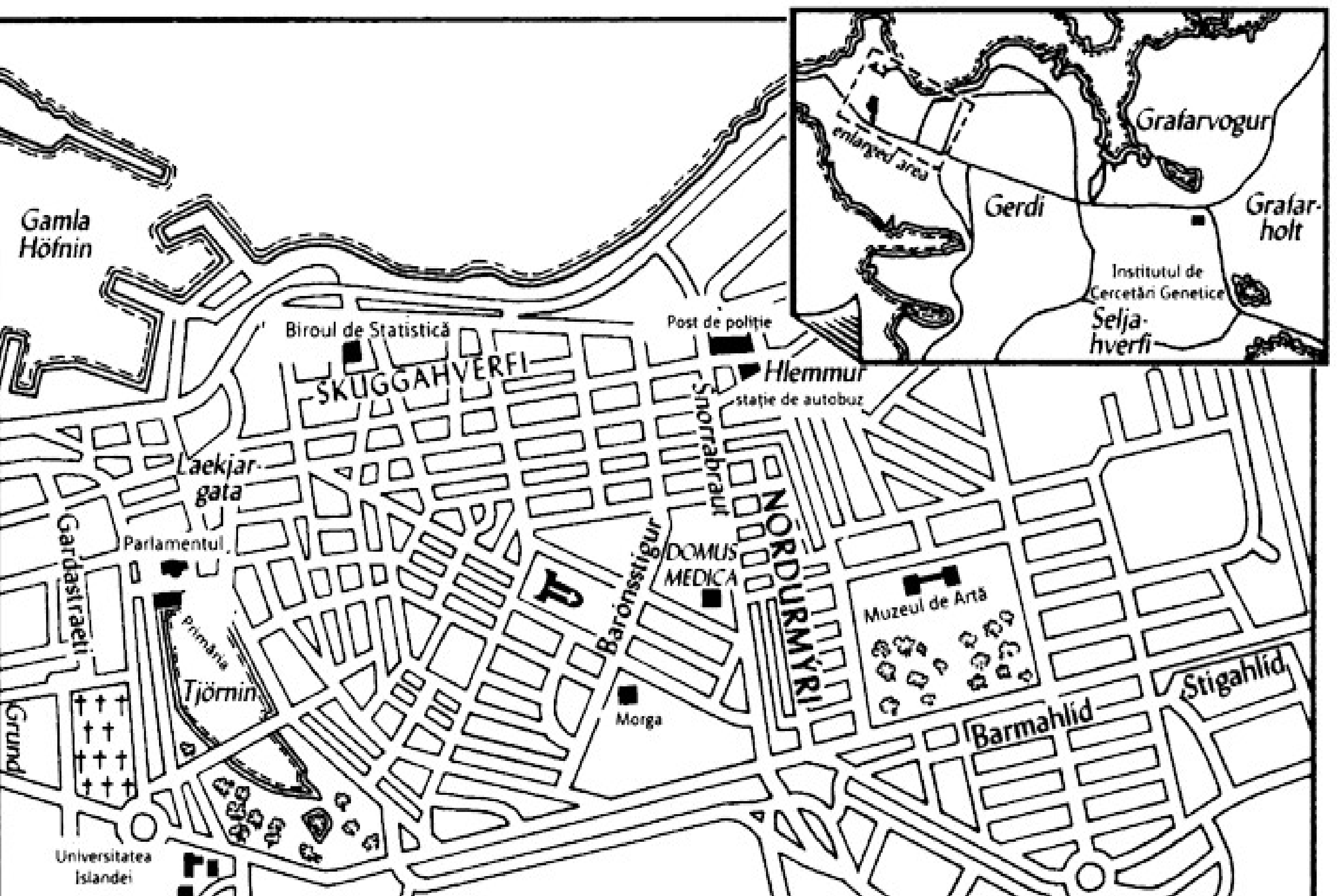

Editura Trei, 2011

Horn-strandir
Húsavík
Saudárkrókur
Skaga-fjördur
Stykkishólmur
Reydarfjördur
ICELAND
REYKJAVÍK
Thórs-mörk
detaliu

Akranes
0 10 20 30 km
Mt. Esja
Thingvellir
Mosfellsheidi
Thingvellir Lake
REYKJAVÍK
Grafarvogur
Grafarholt
Breidholt
Gardur
Sandgerdi
Hafnarfjördur
Gardabaer
Hellisheidi
Keflavík
Hvalsnes Churchyard
Njardvík
Vogar
Hveragerdi
Threngslin Pass
Kleifarvatn
Selfoss
Grindavík
Thorlákshöfn
Litla-Hraun Prison
Reykjanes Lighthouse

Gamla Höfnin
Biroul de Statistică
SKUGGAHVERFI
Post de poliție
Hlemmur
stație de autobuz
Laekjargata
Snorrabraut
NORDURMÝRI
Parlamentul
DOMUS MEDICA
Baronsstigur
Primăria
Tjörnin
Morga
Muzeul de Artă
Gardastraeti
Grund
Universitatea Islandei
Barmahlíd
Stigahlíd
enlarged area
Grafarvogur
Gerdi
Grafarholt
Institutul de Cercetări Genetice
Seljahverfi

1

Îşi dădu imediat seama că era un os uman, în momentul în care îl luă de la copilaşul care stătea aşezat pe podea cu el în guriţă.

Petrecerea aniversară tocmai atinsese punctul culminant cu un zgomot asurzitor. Băiatul care livra pizza venise şi plecase, iar copiii se îndopau acum şi sorbeau hulpav din coca-cola, acoperindu-se unii pe alţii prin strigăte în tot acest timp. Apoi se ridicară cu toţii de la masă, ca la un semnal, şi începură din nou să alerge de colo-colo, unii înarmaţi cu mitraliere şi pistoale, iar cei mici ţinând strâns în mâini maşinuţe sau dinozauri din plastic. El nu-şi putea da seama despre ce fel de joc era vorba. Pentru el, nu era altceva decât o hărmălaie care te scotea din sărite.

Mama sărbătoritului făcea floricele la cuptorul cu microunde. Îi spuse bărbatului că o să încerce să-i potolească pe copii, o să deschidă televizorul şi o să le pună ceva la care să se uite. Dacă asta dădea greş, o să-i scoată afară. Era a treia oară când sărbătoreau cea de-a opta aniversare a fiului ei, şi nervii îi erau întinşi la maximum. A treia petrecere aniversară la rând! Prima oară, toată familia ieşise în oraş să ia masa într-un loc foarte scump, unde se serveau hamburgeri şi se asculta muzică rock de simţeai că-ţi pocneau urechile. Apoi, ea dăduse o petrecere pentru rude şi prieteni de familie, atât de grandioasă, de parcă ar fi fost petrecerea de confirmare. Astăzi, băiatul îşi invitase colegii de clasă şi prietenii din cartier.

Ea deschise uşa cuptorului cu microunde, scoase punga cu floricele care se umflaseră, puse alta în loc şi se gândi că anul următor o să facă ceva mai simplu. O singură petrecere şi cu asta basta. Ca atunci când era ea mică.

Nu ajuta cu nimic că tânărul care stătea pe canapea era foarte rezervat. Încercase să vorbească cu el, însă renunţase şi se simţise stânjenită de prezenţa lui în camera ei de zi. Nici nu se punea problema unei conversaţii: zgomotul şi hărmălaia pe care le făceau copiii o zăpăciseră de tot. El nu se oferise să-i sară în ajutor. Doar stătea acolo privind în gol, fără să spună nimic. Foarte timid, îşi spuse în sinea ei.

Nu îl mai văzuse în viaţa ei pe bărbatul acela. Avea probabil în jur de douăzeci şi cinci de ani şi era fratele unuia dintre prietenii fiului ei care veniseră la petrecere. O diferenţă de aproape douăzeci de ani între ei. Era slab ca un ţâr, iar mâna pe care i-o strânsese în faţa uşii de la intrare, în momentul în care sosise, avea degete lungi şi şovăitoare, palma umedă şi

lipicioasă. Venise să-l ia pe fratele lui, care refuzase categoric să plece atât timp cât petrecerea era încă în toi. Hotărâră că ar fi fost mai bine ca el să intre în casă şi să mai aştepte puţin. Curând avea să se sfârşească, zise ea. Tânărul îi explică faptul că părinţii lor, care locuiau într-o casă în josul străzii, erau plecaţi în străinătate şi că el avea grijă de fratele lui; închiriase în prezent un apartament în oraş. Se fâţâia stânjenit de pe un picior pe altul în holul de la intrare. Frăţiorul lui se pierduse iar în acea hărmălaie.

Acum stătea pe canapea, uitându-se cum sora de numai un an a sărbătoritului mergea de-a buşilea prin faţa unuia dintre dormitoarele copiilor. Fetiţa purta o rochiţă albă cu volănaşe, avea o fundiţă în păr şi gângurea. Îl înjură în gând pe fratele lui. Prezenţa sa într-o casă pe care nu o cunoştea îl făcea să se simtă stingher. Se întrebă dacă să se ofere să dea o mână de ajutor. Mama îi spuse că tatăl băiatului lucra până seara târziu. El încuviinţă şi încercă să zâmbească. Refuză când i se oferi pizza şi coca-cola.

Observă că fetiţa ţinea în mânuţă un fel de jucărie pe care o rodea când stătea aşezată pe podea, salivând din abundenţă. Se părea că o mâncau gingiile. Probabil din cauza dentiţiei, gândi el.

În momentul în care fetiţa se apropie de el cu jucăria în mânuţă, se întrebă ce putea fi acel lucru. Ea se opri, se răsuci pe spate, apoi se aşeză pe podea cu guriţa deschisă, uitându-se la el. O dâră de salivă i se scurse pe piept. Băgă jucăria în guriţă şi începu să muşte din ea, apoi merse de-a buşilea către el, ţinând jucăria strâns între gingii. În momentul în care se întinse înainte, se strâmbă şi gânguri, jucăria îi căzu din guriţă. Cu o oarecare dificultate, o găsi din nou şi se duse drept către el, ţinând-o în mânuţă, apoi se ridică în picioare, sprijinindu-se de braţul canapelei, şi rămase lângă el, bălăbănindu-se, însă încântată de reuşita ei.

El îi luă obiectul din mânuţă şi îl studie. Fetiţa se uită la el derutată, apoi începu să plângă cât o ţineau plămânii. Nu-i luă mult să-şi dea seama că ţinea în mână un os uman – o coastă, lungă de zece centimetri. Era de culoare alb-gălbuie şi se înmuiase acolo unde se rupsese, aşa că muchiile nu mai erau ascuţite, iar în interiorul spărturii se vedeau pete maronii, ca de noroi.

El bănui că era partea din faţă a coastei şi văzu că era destul de veche.

Când mama o auzi pe fetiţă plângând, aruncă o privire în camera de zi şi o văzu stând în faţa canapelei lângă acel străin. Puse jos castronul cu

floricele, se duse la fiica ei, o luă în braţe şi se uită la bărbat, care părea să fi uitat de prezenţa ei sau a fetiţei care plângea.

— Ce s-a întâmplat? întrebă mama pe un ton îngrijorat, în timp ce încerca să-şi liniştească copilul.

Ridicase vocea pentru a se face auzită peste hărmălaia din cameră.

Bărbatul înălţă privirea, se ridică încetişor în picioare şi îi înmână mamei osul.

— De unde are chestia asta? o întrebă.

— Ce anume? făcu ea.

— Osul ăsta, zise el. De unde are osul ăsta?

— Os? întrebă mama.

Când fetiţa văzu din nou osul se linişti şi încercă să-l înşface, privindu-l cruciş şi cu foarte mare concentrare, mai multă salivă atârnându-i din guriţa deschisă. Fetiţa înhăţă osul şi îl studie, ţinându-l cu mânuţele ei.

— Cred că ăla e un os, zise bărbatul.

Fetiţa îl băgă în guriţă şi se linişti iar.

— Chestia pe care o roade, adăugă el. Cred că e un os de om.

Mama se uită la copilaşul care muşca din os.

— Nu l-am mai văzut niciodată. Cum adică un os de om?

— Cred că e o bucată dintr-un os uman, zise el. Sunt student la medicină – adăugă, ca pentru a oferi o explicaţie – în anul cinci.

— Prostii! Tu l-ai adus?

— Eu? Nu. Ştiţi de unde a apărut? întrebă el.

Mama se uită la copil, apoi îi smulse osul din guriţă şi îl aruncă pe podea. Din nou, copilaşul începu să urle. Bărbatul ridică osul pentru a-l studia mai îndeaproape.

— Poate fratele ei ar putea şti…

Se uită la mamă, care, la rândul ei, îl privi nedumerită. Femeia se uită la fetiţa care plângea. Apoi la os, apoi prin fereastra camerei de zi la casele în construcţie din împrejurimi, apoi din nou la os şi la necunoscut, şi, în cele din urmă, la fiul ei, care ieşea în fugă dintr-unul din dormitoarele copiilor.

— Tóti! strigă ea.

Băiatul nu o băgă în seamă. Ea se repezi către grupul de copii, îl scoase cu oarecare dificultate de acolo pe fiul ei şi îl aduse în faţa studentului la medicină.

— E al tău? îl întrebă el pe băiat, înmânându-i osul.

— L-am găsit, zise Tóti.

Nu dorea să piardă nimic din petrecerea lui aniversară.
— Unde? îl întrebă maică-sa.
Ea aşeză fetiţa pe podea, iar aceasta rămase privind către mama sa fără să ştie dacă să înceapă sau nu să zbiere.
— Afară, zise băiatul. E o piatră ciudată. Am spălat-o.
Respira anevoios. O picătură de sudoare i se scurgea pe obraz.
— Unde afară? întrebă ea. Când? Ce făceai?
Băiatul se uită la maică-sa. Nu ştia dacă făcuse ceva rău, însă privirea de pe chipul mamei sugera destul de multe şi se întreba ce anume putea fi.
— Ieri, cred, zise el. În fundaţia de la capătul străzii. De ce?
Maică-sa şi necunoscutul se priviră în ochi.
— Ai putea să-mi arăţi cu exactitate unde l-ai găsit? întrebă ea.
— Chiar trebuie? E ziua mea, spuse el.
— Da, zise maică-sa. Arată-ne.
Ea înhăţă copilaşul de pe podea şi îşi împinse fiul afară din cameră, în direcţia uşii de la intrare. Bărbatul o urmă îndeaproape. Copiii tăcură în momentul în care gazda lor era pedepsită şi priviră cum maică-sa îl împingea pe Tóti afară din casă cu o expresie aspră pe chip, ţinând-o pe surioara lui mai mică în braţe. Se uitară unii la alţii, apoi se luară după ei.
Asta se întâmpla în noul imobil de lângă drumul care ducea în sus spre Lacul Reynisvatn. În Cartierul Millennium. Era construit pe dealul Grafarholt, în vârful căruia rezervoarele monstruoase vopsite maro, pline cu apă geotermală tronau ca o fortăreaţă deasupra suburbiei. De o parte şi de alta a rezervoarelor fuseseră amenajate drumuri, iar un şir de case se construiau de-a lungul acestora, câte una etalând o grădină, un gazon proaspăt şi copaci tineri, care aveau să crească în cele din urmă şi să facă umbră pentru proprietarii lor.
Gloata o porni cu înverşunare pe urmele lui Tóti de-a lungul celei mai înclinate străzi de lângă rezervoare. Case noi se întindeau de-a lungul câmpului, în timp ce departe, în nord şi în est, se vedeau vechile coloane ale celor din Reykjavík. La fel ca în toate cartierele noi, copiii se jucau în casele în construcţie, se căţărau pe schele, se ascundeau în umbra zidurilor sau coborau în fundaţiile recent săpate, ca să se bălăcească în apa care se aduna acolo.
Tóti îi conduse pe necunoscut, pe maică-sa şi toată gaşca jos, într-una din acele fundaţii, şi le arătă unde găsise ciudata piatră albă, care era atât de uşoară şi de fină la atingere, că o băgase în buzunar şi se hotărâse să o

păstreze. Băiatul îşi aminti cu exactitate locul, coborî în fundaţie înaintea lor şi se duse chiar acolo unde aceasta zăcuse în pământul uscat. Maică-sa îi porunci să stea deoparte şi, cu ajutorul tânărului, coborî în fundaţie. Tóti luă osul de la ea şi îl vârî în pământ.

— Stătea aşa, zise el, însă închipuindu-şi că osul era o piatră interesantă.

Era o după-amiază de vineri şi nimeni nu lucra la fundaţie. Pe două laturi fusese bătută cherestea în vederea cimentării, însă în locurile unde încă nu erau ziduri pământul rămăsese dezgropat. Tânărul se urcă pe movila de pământ şi examină locul de deasupra aceluia unde copilul găsise osul. Râcâi pământul cu degetele şi fu îngrozit să constate că ceea ce semăna cu osul unui braţ era adânc îngropat în pământ.

Mama băiatului privi cum tânărul cerceta cu atenţie mormanul de pământ şi îi urmări privirea până ce văzu şi ea osul. Apropiindu-se, crezu că poate distinge un maxilar şi unu sau doi dinţi.

Tresări, se uită din nou la tânăr, apoi la fiica ei şi, în mod instinctiv, îi şterse guriţa cu mâna.

*

Cu greu înţelese ce se întâmplase, până când simţi durerea în tâmplă. Din senin, el o lovise în cap cu pumnul încleştat, atât de repede, încât ea nu-şi dăduse seama. Sau, probabil, nu a crezut că o lovise. Acesta era primul pumn, iar în anii care urmară, ea avea să se întrebe de nenumărate ori dacă viaţa ei ar fi fost diferită în cazul în care l-ar fi părăsit chiar atunci.

Dacă el i-ar fi permis acest lucru.

Se uită uimită la el, confuză, fără să ştie de ce o lovise aşa, dintr-odată. Nu o mai lovise nimeni înainte. Se întâmpla la trei luni după nunta lor.

— M-ai lovit? întrebă ea, ducându-şi mâna la tâmplă.

— Crezi că nu am văzut cum te uitai la el? zise el printre dinţi.

— El? Ce…? Te referi la Snorri? Că mă uitam la Snorri?

— Crezi că n-am observat cum te comportai, de parcă erai în călduri?

Ea nu mai văzuse niciodată această latură a lui. Nu-l mai auzise niciodată folosind acea expresie. În călduri. Despre ce vorbea? Schimbase la repezeală câteva cuvinte cu Snorri în faţa uşii de la demisol, ca să-i mulţumească pentru că-i înapoiase ceva ce uitase să ia din casa unde lucrase ca servitoare; nu voia să-l invite în casă deoarece soţul ei, care fusese irascibil toată ziua, spusese că nu dorea să-l vadă. Snorri făcuse o glumă despre negustorul pentru care lucrase ea, râseseră şi îşi luaseră la revedere.

— Era doar Snorri, zise ea. Nu te mai comporta aşa. De ce ai fost atât de indispus toată ziua?

— Mă contrazici? întrebă el, apropiindu-se din nou de ea. Te-am văzut pe fereastră. Te-am văzut cum îi dădeai târcoale. Ca o târfă!

— Nu, nu poţi…

El o lovi din nou peste faţă cu pumnul încleştat, trântind-o peste dulapul cu veselă din bucătărie. Se întâmplase atât de repede, că ea nu avusese timp să-şi acopere capul cu mâinile.

— Să nu cumva să îndrăzneşti să mă minţi! strigă el. Am văzut felul în care te uitai la el. Te-am văzut flirtând cu el! Am văzut-o cu propriii mei ochi! Împuţito!

O altă expresie pe care îl auzea folosind-o pentru prima oară.

— Dumnezeule! zise ea.

Sângele i se prelinse în gură din buza spartă. Gustul se amestecă cu lacrimile sărate care îi curgeau pe faţă.

— De ce ai făcut asta?

El rămase deasupra ei, gata de atac. Faţa roşie îi ardea de mânie. Scrâşni din dinţi şi bătu din picior, apoi se răsuci pe călcâie şi ieşi cu paşi mari din cameră. Ea rămase acolo, incapabilă să priceapă ce se întâmplase.

Mai târziu, se gândise de multe ori la acel moment şi dacă s-ar fi schimbat ceva în cazul în care ea ar fi încercat să răspundă violenţei lui părăsindu-l chiar atunci, lăsându-l baltă, în loc să găsească motive şi să se culpabilizeze. Probabil că făcuse ea ceva care provocase o astfel de reacţie. Ceva de care nu-şi dădea seama probabil, însă ceva ce el observase şi despre care urmau să stea de vorbă atunci când el se va întoarce; îi va promite că se îndreaptă, şi totul va reveni la normal.

Nu îl mai văzuse niciodată comportându-se aşa, nici cu ea şi nici cu altcineva. Era un om tăcut şi foarte serios. Chiar unul care gândea prea mult. Asta îi plăcuse la el când începuseră să iasă împreună şi să se cunoască. El lucra în Kjós pentru fratele negustorului care o angajase pe ea şi livra mărfuri. Aşa se cunoscuseră, cu aproape un an şi jumătate înainte. Aveau cam aceeaşi vârstă, şi el se gândea să renunţe la munca grea şi să plece, poate, pe mare. Se câştigau bani frumoşi din pescuit, iar el voia să-şi ia casă. Să fie propriul lui stăpân. Munca era apăsătoare, demodată şi prost plătită.

Ea îi spuse că se plictisise să muncească pentru negustor. Bărbatul acela era un zgârcit, care întotdeauna le pipăia pe cele trei fete pe care le

angajase; soţia lui era o babornìţă cu apucături de tiran. Nu avea niciun plan deosebit în legătură cu ce urma să facă. Nu se gândise niciodată la viitor. Munca grea era tot ce ştiuse, încă din fragedă pruncie. Viaţa ei nu însemna nimic altceva în afară de asta.

El tot găsea scuze ca să treacă pe la negustor şi venea destul de des să o caute la bucătărie. Lucrurile avansară şi, curând, ea îi spuse despre copilul pe care îl avea. El îi răspunse că ştia că era mamă. Pusese întrebări despre ea unora şi altora. Aceasta fusese prima dată când se arătase interesat să o cunoască mai bine. Fetiţa va face în curând trei ani, îi spuse ea, şi se duse să o aducă din grădină, unde se juca împreună cu copiii negustorului.

Când se întoarse cu fiica ei, el o întrebă zâmbind câţi bărbaţi erau în viaţa ei, ca şi cum fusese o glumă nevinovată. Mai târziu, se folosise fără milă de aşa-zisa ei promiscuitate pentru a o distruge. El nu îi spunea niciodată fiicei ei pe nume, folosea doar porecle: o numea bastardă sau schiloadă.

Nu existaseră mulţi bărbaţi în viaţa ei. Îi povestise despre tatăl fetiţei, un pescar ce se înecase în Kollafjördur. Avea doar douăzeci şi doi de ani atunci când echipajul format din patru oameni pierise într-o furtună pe mare. Cam tot pe atunci descoperise şi ea că era însărcinată. Nu erau căsătoriţi, aşa că nu se prea putea spune că era văduvă. Plănuiseră să se căsătorească, însă el murise şi o lăsase cu un copil care se născuse în afara căsătoriei.

În timp ce el se afla în bucătărie, ea observă că fata nu voia să se afle în prezenţa lui. De obicei nu era timidă, însă se agăţă de fusta maică-sii şi nu mai vru să-i dea drumul în momentul în care el o strigă. El scoase o bomboană din buzunar şi i-o întinse, însă ea pur şi simplu îşi îngropă şi mai tare faţa în fusta maică-sii şi începu să plângă, voia să se întoarcă afară, la ceilalţi copii. Bomboanele erau dulciurile ei preferate.

Două luni mai târziu, el o ceru de soţie. Nu fusese deloc acel moment romantic despre care citise ea. Se întâlniseră de câteva ori, seara, şi se plimbaseră prin oraş sau se duseseră la un film cu Chaplin. Râzând din inimă la trăsnăile făcute de vagabond, se uită la însoţitorul ei. El nici măcar nu zâmbea. Într-o seară, după ce plecară de la cinematograf, iar ea aştepta maşina pe care el o rezervase ca să îi ducă înapoi în Kjós, o întrebă, din senin, dacă nu ar trebui să se căsătorească. O trase spre el.

— Vreau să ne căsătorim, zise el.

Cu toate astea, ea rămase atât de surprinsă, încât nu îşi aminti decât mult mai târziu, abia când totul se sfârşi cu adevărat, că aceasta nu fusese o cerere în căsătorie, nu fusese o întrebare în legătură cu ce îşi dorea ea.

— Vreau să ne căsătorim.

Ea se gândise la posibilitatea ca el să o ceară de nevastă. Relaţia lor atinsese practic acel stadiu. Avea nevoie de un cămin pentru fetiţă şi voia să aibă un loc al ei. Să mai facă şi alţi copii. Puţini alţi bărbaţi se arătaseră interesaţi de persoana ei. Poate din cauza copilului pe care îl avea. Poate pentru că nu reprezenta o alegere foarte interesantă, era măruntă şi durdulie, cu trăsături ascuţite, cu dinţii uşor ieşiţi în afară şi cu degete mici, însă abile, care nu păreau să se oprească niciodată din mişcare. Poate nu avea să mai primească niciodată o cerere mai bună în căsătorie.

— Ce spui de asta? întrebă el.

Ea încuviinţă. El o sărută şi se îmbrăţişară. Curând după aceea, se căsătoreau într-o biserică din Mosfell. A fost o ceremonie mică, la care nu participă nimeni altcineva în afara miresei şi a mirelui, a prietenilor lui din Kjós şi a două dintre prietenele ei din Reykjavík. Pastorul îi invită să bea o cafea după ceremonie. Ea îl întrebase despre ai lui, despre familia lui, însă păstrase tăcerea în legătură cu acest subiect. Îi spuse că era singur la părinţi, că era încă mic atunci când taică-său murise, iar maică-sa, care nu-şi permitea să-l păstreze, îl dăduse spre adopţie. Înainte de a lucra în agricultură în Kjós, lucrase la mai multe ferme. Nu părea curios în legătură cu ai ei. Nu părea să-i pese prea mult de trecutul ei. Ea îi spuse că circumstanţele lor fuseseră asemănătoare: nu ştia cine îi erau adevăraţii părinţi. Fusese adoptată şi crescută în diverse medii, în nenumărate case din Reykjavík, până ce ajunsese să lucreze pentru negustor. El încuviinţă,

— O să o luăm de la început, zise el. O să uităm trecutul.

Închiriară un mic apartament aflat la demisolul unui imobil din Lindargata, care nu era altceva în afară de un living şi o bucătărie. Aveau o toaletă afară, în curte. Ea încetă să mai lucreze pentru negustor. Îi spuse că nu mai trebuia să-şi câştige singură existenţa. El îşi luă o slujbă în port, până când avea să-şi găsească una pe un vas pescăresc. Visa să plece pe mare.

Ea rămase în picioare lângă masa din bucătărie, ţinându-se cu mâna de burtă. Deşi nu îi spusese încă, era sigură că era însărcinată. Ar fi fost de aşteptat. Discutaseră despre faptul de a mai avea copii, însă ea nu ştia sigur ce simţea el în legătură cu acest lucru. Uneori putea fi atât de misterios. Dacă copilul era băiat, ea îi alesese deja un nume. Ea îşi dorea un băiat. O să-l cheme Símon.

Auzise despre bărbaţi care îşi băteau nevestele. Auzise despre femei care au fost nevoite să îndure violenţă din partea soţilor. Auzise tot felul de poveşti. Nu-i venea să creadă că era una dintre ele. Nu-l credea în stare de asta. Trebuie să fi fost un incident izolat, îşi spuse ea. A crezut că am flirtat cu Snorri, gândi ea. Trebuie să fiu atentă, ca aşa ceva să nu se mai întâmple.

Îşi şterse faţa şi îşi trase nasul. Ce agresiune! Deşi plecase, se va întoarce, cu siguranţă, curând acasă şi o să-şi ceară iertare. Nu o putea trata în felul ăsta. Pur şi simplu, nu putea. Nu trebuia. Năucită, se duse în dormitor ca să arunce o privire la fetiţă. Numele fetei era Mikkelína. Se trezise cu temperatură în acea dimineaţă, apoi dormise aproape toată ziua şi încă dormea. Mama o luă în braţe şi observă că frigea. Rămase aşezată pe pat cu fetiţa în braţe şi începu să fredoneze un cântecel de leagăn, încă şocată şi confuză din cauza atacului.

Trei fetiţe cu fustiţe
Stau cuminţi pe trei lădiţe,
Au ciorapi şi-au şi cosiţe
Şi nu sunt mironosiţe.

Fata respira cu greutate. Pieptul se înălţa şi cobora slobozind un uşor şuierat pe nas. Feţişoara părea că-i luase foc. Mama Mikkelínei încercă să o trezească, însă ea nu se clinti.

Ţipă.

Fetiţa era foarte bolnavă.

2

Elínborg preluă apelul în legătură cu oasele găsite în Cartierul Millennium. Era singură în birou şi gata de plecare în momentul în care telefonul sună. Ezită o clipă, se uită la ceas şi apoi din nou la telefon. Plănuise o cină în acea seară şi îşi petrecuse toată ziua gândindu-se la pui tandoori[1]. Oftă şi ridică receptorul.

Elínborg avea o vârstă nedeterminată, patruzeci şi ceva, bine făcută, fără a fi considerată grasă şi îi plăcea să mănânce. Era divorţată şi avea patru copii, unul dintre ei adoptat, care acum se mutase de acasă. Se recăsătorise cu un mecanic auto, căruia îi plăcea să gătească, şi locuia cu el şi cu cei trei copii ai lor într-o căsuţă în Grafarvogur. Îşi luase diploma în geologie cu mult timp în urmă, însă nu lucrase niciodată în acel domeniu. Începuse să lucreze pentru poliţia din Reykjavík, ca slujbă de vară, dar sfârşise alăturându-se forţelor poliţieneşti. Era una dintre puţinele femei detectiv.

Sigurdur Óli era angajat într-o partidă de sex sălbatic cu Bergthóra, partenera lui, în momentul în care începu să-i sune pagerul. Acesta era agăţat de cureaua pantalonilor, care zăceau pe podeaua din bucătărie, şi suna insuportabil. Ştia că nu avea să înceteze până ce nu se dădea jos din pat. Plecase devreme de la lucru. Bergthóra era deja acasă şi îl întâmpină cu un sărut apăsat şi pasional. Lucrurile îşi urmară cursul firesc, iar el îşi lăsase pantalonii în bucătărie, deconectase telefonul şi îşi închisese mobilul. Uitase de pager.

Cu un oftat profund, Sigurdur Óli se uită la Bergthóra care stătea călare pe el. Era transpirată şi roşie la faţă. După expresia chipului ei, îşi putea da seama că nu era pregătită încă să-i dea drumul. Ea închise ochii, se aplecă în faţă şi îşi mişcă şoldurile uşor şi ritmic până ce orgasmul izbucni şi fiecare muşchi al trupului său se putu din nou relaxa.

În ceea ce-l priveşte, va trebui să aştepte o ocazie mai potrivită. În viaţa lui, pagerul avea prioritate.

Se furişă de sub Bergthóra, care stătea cu capul pe pernă de parcă era inconştientă.

Erlendur se afla în restaurantul Skúlakaffi, în faţa unei farfurii cu carne sărată. Mânca uneori acolo, pentru că era singurul restaurant din Reykjavík care oferea mâncare tradiţională islandeză, aşa cum ar fi pregătit-o el dacă ar fi avut chef să gătească. Şi designul interior al restaurantului îi plăcea:

mobilier uzat de culoare maro, scaune vechi de bucătărie, unele al căror burete se iţea prin tapiseria de plastic, şi linoleum pe podea, care se subţiase de la ghetele târşite ale şoferilor de tir, ale taximetriştilor, macaragiilor, meseriaşilor şi ale muncitorilor necalificaţi. Erlendur se afla singur la o masă într-un colţ, cu capul aplecat deasupra unei farfurii cu carne, cartofi fierţi, mazăre şi napi, care pluteau într-un rântaş dulceag.

Agitaţia orei prânzului încetase de mult, însă el îl convinsese pe bucătar să-i pregătească nişte carne sărată. Îşi tăie o bucată mare de carne, îngrămădi cartofi şi napi deasupra acesteia şi mânji întregul trofeu cu sos, ajutându-se de cuţit, şi totul dispăru în gura larg deschisă.

Erlendur pregăti alt ospăţ în furculiţă şi tocmai deschisese gura, în momentul în care telefonul mobil începu să sune în locul în care îl lăsase pe masă, lângă farfurie. Opri furculiţa la jumătatea drumului către gură, se uită pentru o clipă la telefon, la furculiţa bine garnisită, apoi din nou la telefon şi, în cele din urmă, puse furculiţa jos cu multă părere de rău.

— De ce nu pot fi lăsat niciodată în pace? zise el înainte ca Sigurdur Óli să apuce să spună ceva.

— S-au găsit nişte oase în Cartierul Millennium, zise Sigurdur Óli. Mă îndrept într-acolo. La fel şi Elínborg.

— Ce fel de oase?

— Nu ştiu. M-a sunat Elínborg şi mă duc acolo. Am alertat şi medicina legală.

— Sunt la masă, zise Erlendur alene.

Sigurdur Óli fu pe punctul de a-i spune ce făcea el, însă reuşi să se oprească la timp.

— Ne vedem acolo, zise el. E pe drumul către lacul Reynisvatn, în partea de nord, în josul rezervoarelor cu apă caldă. Nu departe de drumul de ieşire din oraş.

— Cât are un sfert de mileniu?{2} întrebă Erlendur.

— Ce zici? făcu Sigurdur Óli, încă iritat pentru faptul că fusese întrerupt din interludiul său cu Bergthóra.

— E vorba de un sfert de mileniu? Adică două sute cincizeci de ani? Ce înseamnă asta?

— Iisuse Hristoase – gemu Sigurdur Óli şi închise telefonul.

La scurt timp după aceea, Erlendur îşi parcă maşina veche şi hodorogită şi oprea pe strada Grafarholt, lângă fundaţia imobilului respectiv. Poliţia

sosise acolo şi încercuise zona cu o bandă galbenă pe sub care se strecură Erlendur. Elínborg şi Sigurdur Óli coborâseră în fundaţie şi se aflau lângă movila de pământ. Studentul la medicină care anunţase poliţia despre existenţa oaselor era împreună cu ei. Mama sărbătoritului îi adunase pe băieţi şi îi trimisese înapoi în casă. Medicul legist al circumscripţiei din Reykjavík, un bărbat grăsuţ în vârstă de aproape cincizeci de ani, cobora cu greutate una din cele trei scări care fuseseră rezemate de fundaţie. Erlendur îl urma.

Mass-media părea destul de interesată de acele oase. Reporterii se adunaseră la faţa locului, unde se strânseseră şi vecinii. Unii se mutaseră deja în cartier, în timp ce alţii, care lucrau la casele lor fără acoperişuri, rămăseseră cu ciocanele şi cleştii în mâini, fără să înţeleagă toată acea agitaţie. Era sfârşitul lunii aprilie, iar vremea de primăvară era blândă şi frumoasă.

Legiştii se puseseră pe treabă, luând cu grijă mostre din mormanul de pământ. Luau pământ în nişte lopăţele, pe care le goleau în saci de plastic. Partea superioară a scheletului rămăsese descoperită în interiorul mormanului de pământ, lăsând la vedere un braţ, o parte din cutia toracică şi maxilarul inferior.

— Ăsta e Omul Mileniului? întrebă Erlendur, apropiindu-se de movila de pământ.

Elínborg îi aruncă o privire întrebătoare lui Sigurdur Óli, care, aflat în spatele lui Erlendur, îşi duse degetul arătător la tâmplă şi începu să-l răsucească.

— Am telefonat la Muzeul Naţional, zise Sigurdur Óli şi începu să se scarpine în cap în momentul în care Erlendur se întoarse brusc şi se uită la el. Au trimis un arheolog încoace. Poate ne spune el ce reprezintă chestia asta.

— Nu avem nevoie şi de un geolog? întrebă Elínborg. Ca să ne dea lămuriri în legătură cu solul. Să ne spună în ce stadiu sunt oasele, în funcţie de vechimea straturilor.

— Tu nu ne poţi ajuta în legătură cu acest lucru? întrebă Sigurdur Óli. Nu asta ai studiat?

— Nu-mi mai amintesc nimic, zise Elínborg. Ştiu doar că materia asta maro e pământ.

— Nu e îngropat la doi metri sub pământ, zise Erlendur. E la un metru, unu şi jumătate cel mult. Îngropat la repezeală. Din câte văd, sunt nişte

rămăşiţe pământeşti ale cuiva care nu se află de mult timp îngropat aici. Nu e vorba de un viking.

— De ce crezi că e vorba de un el? întrebă medicul legist.

— Un el? zise Erlendur.

— Vreau să spun, preciză doctorul, că ar putea la fel de bine să fie o ea. De ce eşti atât de sigur că e un bărbat?

— Sau o femeie, atunci, zise Erlendur. N-are importanţă.

Ridică din umeri.

— Ne poţi spune ceva în legătură cu aceste oase?

— De-abia dacă se vede ceva, zise medicul. E mai bine să nu spunem prea multe lucruri până nu sunt scoase toate din pământ.

— Bărbat sau femeie? Vârsta?

— E imposibil să ne dăm seama.

Un bărbat îmbrăcat în jeanşi şi cu un pulover tradiţional islandez din lână, înalt, cu o barbă dezordonată şi sură şi cu o gură mare, din care doi canini galbeni îi ieşeau în afară, veni spre ei şi le spuse că era arheologul. Se uită la legiştii care lucrau de zor şi îi rugă, pentru numele lui Dumnezeu, să înceteze toată acea prostie. Cei doi bărbaţi cu lopăţelele ezitară. Purtau salopete albe, mănuşi de plastic şi ochelari de protecţie. Erlendur se gândi că aşa ar fi trebuit să arate şi nişte lucrători ai unei centrale nucleare. Ei se uitară la el, aşteptând instrucţiuni.

— Trebuie să săpăm în jurul lui, pentru numele lui Dumnezeu, zise Colţatul, agitându-şi mâinile. Cu lopăţelele alea aveţi voi de gând să-l scoateţi? Cine e şeful aici?

Erlendur se prezentă.

— Chestia asta nu e o descoperire arheologică, zise Colţatul, scuturând din cap. Bună ziua, mă numesc Skarphédinn, însă cel mai bine ar fi să o tratăm ca şi cum ar fi. Înţelegi?

— N-am nici cea mai mică idee la ce anume te referi, zise Erlendur.

— Oasele nu sunt în pământ de prea mult timp. Aş spune că nu mai mult de şaizeci sau şaptezeci de ani. Poate şi mai puţin. Hainele cu care a fost îngropat sunt încă acolo.

— Hainele?

— Da, uite aici, zise Skarphédinn, arătând cu un deget noduros. Şi în alte locuri, sunt sigur de asta.

— Credeam că e piele, zise Erlendur cu timiditate.

— Cel mai înţelept lucru în această situaţie pentru a păstra dovezile intacte ar fi să lăsaţi ca echipa mea să facă săpăturile cu metodele noastre. Legiştii ne pot ajuta. Trebuie să încercuim zona până aici, să săpăm în jurul scheletului şi să nu mai îndepărtăm solul aici. Nu avem obiceiul de a pierde dovezile. Numai după felul în care zac oasele în pământ ne putem da seama de al dracului de multe lucruri. Ceea ce găsim în jurul lor ne poate oferi indicii.

— Ce crezi că s-a întâmplat? întrebă Erlendur.

— Nu ştiu, zise Skarphédinn. E mult prea devreme ca să facem speculaţii. Trebuie să-l scoatem la suprafaţă şi să sperăm că atunci va ieşi la iveală ceva folositor.

— E posibil să fi fost cineva care a murit îngheţat şi pământul să-l fi acoperit?

— Nimeni nu se afundă atât de adânc în pământ.

— Atunci e un mormânt.

— Aşa se pare, zise Skarphédinn pompos. Totul pare să indice asta. Ce zici dacă săpăm în jurul lui?

Erlendur încuviinţă.

Skarphédinn se îndreptă cu paşi mari către scară, o urcă şi ieşi afară din fundaţie. Erlendur îl urmă îndeaproape. Rămaseră deasupra scheletului, iar arheologul explică în ce fel era cel mai bine să se organizeze săpăturile. Pe Erlendur îl impresionă acest bărbat şi tot ce spusese şi, curând, Skarphédinn începu să dea tot felul de telefoane şi să-şi convoace echipa. Participase la câteva dintre descoperirile arheologice importante în ultimele decenii şi ştia despre ce vorbea. Erlendur îi acordă toată încrederea.

Şeful legiştilor nu era de acord. Critică vehement ideea de a încredinţa săpăturile unui arheolog care nu avea nici cea mai vagă idee despre investigaţiile poliţieneşti. Scheletul trebuia scos din acea movilă de pământ, pentru ca ei să-i poată studia stadiul şi indiciile – în cazul în care existau –, dacă fusese sau nu comis un act de violenţă. Erlendur îi ascultă discursul câteva clipe, apoi declară că Skarphédinn şi echipa lui aveau voie să sape în jurul scheletului, chiar dacă acest lucru le va lua mai mult decât anticipaseră.

— Oasele zac acolo de jumătate de secol, câteva zile în plus nu reprezintă nimic, zise el, şi chestiunea fu rezolvată.

Erlendur se uită în jurul său la casele în construcţie. Privi în sus la rezervoarele maro cu apă geotermală şi înspre locul în care ştia că se află

lacul Reynisvatn, apoi se întoarse spre est şi se uită peste câmpul care începea acolo unde se sfârşea cartierul cel nou.

Îi atraseră atenţia patru tufe care se înălţau, pe neaşteptate, la vreo treizeci de metri mai încolo. Se îndreptă către ele şi se gândi că erau nişte tufe de coacăzi roşii. Erau adunaţi laolaltă, în linie dreaptă, în partea de est a fundaţiei, iar el se întrebă, în timp ce-şi trecea mâinile peste ramurile goale şi noduroase, cine i-ar fi putut planta acolo, în acel pământ al nimănui.

3

Arheologii sosiră îmbrăcaţi cu hanorace şi costume de fâş, înarmaţi cu linguri pentru probe şi lopeţi, şi îngrădiră o zonă destul de mare în jurul scheletului. Până seara, deja începură să dea cu prudenţă deoparte pământul năpădit de iarbă. Era lumină încă, soarele avea să apună abia după ora nouă seara. Echipa era formată din patru bărbaţi şi două femei, care lucrau calm şi metodic, cercetând cu atenţie fiecare lopăţică excavată. Nu se vedea niciun semn că solul fusese deranjat de către cel care săpase mormântul. Timpul şi lucrul la fundaţia casei se ocupaseră de asta.

Elínborg găsi la universitate un geolog care fu mai mult decât bucuros să ajute poliţia, lăsă totul baltă şi îşi făcu apariţia la fundaţie fix la jumătate de oră după ce vorbiseră la telefon. Era un bărbat între două vârste, suplu, cu părul negru, cu o voce neobişnuit de gravă şi cu un doctorat luat la Paris. Elínborg îl conduse la movila de pământ. Poliţia aşezase un cort deasupra movilei, pentru a o feri de ochii curioşilor, aşa că îi făcu semn geologului să intre în cort.

Cortul era luminat de un bec mare şi fosforescent, care arunca nişte umbre întunecate peste groapa în care se afla scheletul. Geologul nu se grăbi deloc. Studie solul, luă o mână de pământ din movilă şi îl fărâmiţă în pumn. Compară straturile de lângă schelet cu cele de deasupra şi de dedesubt şi analiză densitatea solului dimprejurul oaselor. Îi spuse cu mândrie lui Elínborg că fusese odată chemat să ajute în ancheta unui caz şi să analizeze o grămadă de pământ găsit la locul unei crime, şi contribuţia lui fusese considerabilă. Apoi continuă să discute despre activitatea ştiinţifică în domeniul criminologiei şi geoştiinţelor, un fel de geologie legală, dacă Elínborg îl înţelegea corect.

Ea îl ascultă bătând câmpii, până îşi pierdu răbdarea.

— De cât timp se află acolo? întrebă ea.

— E dificil de spus, zise geologul, cu vocea lui gravă, luând o poză academică. N-ar trebui să fie de mult.

— Adică, din punct de vedere geologic? întrebă Elínborg. O mie de ani? Zece?

Geologul se uită la ea.

— Dificil de spus, repetă el.

— Cât de precis e răspunsul pe care îl poţi da? întrebă Elínborg. Măsurat în ani.
— Dificil de spus.
— Cu alte cuvinte, e dificil de spus orice?
Geologul se uită la Elínborg şi zâmbi.
— Scuze, mă gândeam. Ce vrei să ştii?
— De cât timp?
— Ce anume?
— Zace acolo, oftă Elínborg.
— Bănuiesc că între cincizeci şi şaptezeci de ani. Trebuie să mai fac nişte teste aprofundate, însă eu aşa cred. După densitatea solului, e exclus să fie un viking sau vreun mormânt păgân.
— Ştim asta, zise Elínborg, sunt resturi de îmbrăcăminte…
— Linia asta verde de aici, zise geologul şi arătă la stratul din partea inferioară a movilei de pământ, e argilă din epoca de gheaţă. Liniile astea care apar la intervale regulate – continuă el, arătând mai sus – sunt *tufuri*[3] vulcanice. Cel superior e de la sfârşitul secolului al XV-lea. Este cel mai gros strat de tuf din zona Reykjavíkului de la întemeierea statului. Acestea sunt straturi mai vechi, de la erupţiile din Hekla şi Katla. Ne întoarcem cu mii de ani în timp. După cum poţi vedea aici, nu e departe de roca-mamă – arătă înspre un strat mare în fundaţie. Acesta e *doleritul*[4] de Reykjavík, care acoperă întreaga zonă din jurul oraşului.
Se uită la Elínborg.
— În comparaţie cu povestea spusă de mine, mormântul a fost săpat acum o microsecundă[5].
Arheologii opriră lucrul în jurul orei 9.30 seara, iar Skarphédinn îi spuse lui Erlendur că se vor întoarce în dimineaţa următoare, devreme. Nu găsiseră nimic demn de luat în seamă în sol şi de-abia dacă începuseră să înlăture vegetaţia de deasupra acestuia. Erlendur îi întrebă dacă nu puteau grăbi cumva lucrul, însă Skarphédinn îl privi batjocoritor şi îl întrebă dacă voia să distrugă probele. Căzură de acord că încă nu aveau de ce să se grăbească.
Becul fosforescent din cort fu stins. Toţi reporterii plecară. Descoperirea scheletului era ştirea-bombă a serii. Erau fotografii cu Erlendur şi echipa lui, la lucru, la fundaţie, şi un post de televiziune îl prezenta pe un reporter de-al lor care încercase să-i ia un interviu lui Erlendur, acesta fluturând mâinile în faţă şi îndepărtându-se.

Calmul se lăsase din nou peste complexul imobiliar. Zgomotul ciocanelor încetase. Toată lumea care lucrase la casele în construcţie plecase. Cei care se mutaseră deja se duseseră la culcare. Nu se mai auzeau copii ţipând. Se hotărî ca o maşină de poliţie, cu un echipaj format din două persoane, să rămână să supravegheze zona în timpul nopţii. Elínborg şi Sigurdur Óli se duseseră acasă. Legiştii care îl ajutaseră pe arheolog plecaseră şi ei acasă. Erlendur vorbise cu Tóti şi cu maică-sa despre osul găsit de băiat. Tóti era în culmea fericirii datorită atenţiei acordate. „Ce subiect de roman”, oftase mama băiatului. „Asta e cea mai frumoasă petrecere aniversară pe care am avut-o eu vreodată”, îi spuse Tóti lui Erlendur.

Studentul la medicină se întorsese acasă, luându-şi fratele mai mic cu el. Erlendur şi Sigurdur Óli vorbiseră foarte puţin cu el. Acesta povesti cum se uita la fetiţă fără să observe la început osul pe care aceasta îl molfăia. Când se uitase mai îndeaproape, se dovedise că era o coastă de om.

— Cum ţi-ai putut da seama imediat că e o coastă de om? întrebă Erlendur. Ar fi putut să fie de oaie, spre exemplu.

— Da, nu era mai probabil să fi fost de oaie? întrebă Sigurdur Óli, care era băiat de la oraş şi nu ştia nimic despre animalele crescute în fermele islandeze.

— Nu aveam cum să mă înşel, zise studentul. Am făcut multe autopsii şi nu a fost nicio îndoială.

— Ne poţi spune cam de cât timp apreciezi tu că se află oasele îngropate acolo? întrebă Erlendur.

Ştia că, până la urmă, or să i se comunice descoperirile geologului pe care îl chemase Elínborg, ale arheologului şi ale medicului patolog, însă nu îl deranja să audă şi părerea studentului.

— Am aruncat o privire la solul respectiv şi, bazându-ne pe gradul de putrefacţie, am putea vorbi despre o perioadă de aproape şaptezeci de ani. Nu mai mult de atât. Însă eu nu sunt expert.

— Nu, e corect, zise Erlendur. Arheologul a crezut acelaşi lucru, şi nici el nu e un expert.

Se întoarse către Sigurdur Óli.

— Trebuie să verificăm în dosarele oamenilor dispăruţi din acea perioadă, prin 1930 sau 1940. Poate chiar ceva mai devreme. Să vedem ce putem afla.

Erlendur rămase lângă fundaţie, în lumina soarelui care apunea, privi spre nord către oraşul Mosfellsbaer, către Kollafjördur şi muntele Esja şi

putu vedea casele de dincolo de golful Kjalarnes. Putu vedea maşinile de pe Autostrada de Vest, ocolind poalele muntelui Ulfarsfell în drumul lor către Reykjavík. Auzi o maşină ce sosea la fundaţie, iar un bărbat coborî din ea. Era cam de aceeaşi vârstă cu Erlendur, gras, îmbrăcat cu o geacă de ploaie şi cu o şapcă pe cap. Trânti uşa şi se uită la Erlendur şi la maşina de poliţie, la pământul răvăşit de lângă fundaţie şi la cortul care acoperea scheletul.

— Eşti de la fisc? întrebă el cu obrăznicie, îndreptându-se către Erlendur.

— De la fisc? făcu Erlendur.

— Al dracului să fiu dacă pot avea şi eu o clipă de respiro din partea voastră, zise bărbatul. Ai hotărâre judecătorească sau…?

— E terenul tău? întrebă Erlendur.

— Cine eşti? Ce e cu cortul ăsta? Ce se întâmplă aici?

Erlendur îi explică bărbatului, care spuse că se numea Jón, ce se întâmplase. Se dovedi că era antreprenor în construcţii şi proprietarul terenului pe care se afla construcţia; era în pragul falimentului şi hărţuit de recuperatorii de datorii. De ceva vreme nu se mai lucrase la fundaţie, însă el spuse că venea în mod regulat să verifice dacă cofrajul fusese vandalizat; afurisiţii ăia de copii din suburbiile astea noi se joacă jocuri prosteşti în casele aflate în construcţie. Nu auzise despre descoperirea scheletului şi privi cu neîncredere înspre fundaţie, în timp ce Erlendur îi explica ce făceau poliţia şi arheologii.

— Nu am ştiut despre asta, iar dulgherii cu siguranţă nu au văzut oasele alea. E un mormânt vechi? întrebă Jón.

— Nu ştim încă, zise Erlendur, nedorind să dea mai multe informaţii. Ştii ceva despre terenul ăla de acolo, din partea de est? întrebă el, arătând înspre tufele de coacăzi roşii.

— Tot ce ştiu e că terenul e bun pentru construcţii, zise Jon. Nu credeam că o să apuc ziua în care Reykjavíkul o să se întindă până aici.

— Poate că oraşul s-a extins în mod exagerat, zise Erlendur. Se întâmplă să ştii cumva dacă coacăzii roşii cresc în mod sălbatic în Islanda?

— Coacăzi roşii? N-am idee. N-am auzit niciodată de aşa ceva.

Mai vorbiră puţin, iar Jón plecă. Erlendur rămase cu impresia că terenul lui Jón era pe cale de a fi confiscat de către creditori, însă mai era un licăr de speranţă dacă el reuşea să obţină un alt împrumut.

Erlendur voia să se ducă acasă. Soarele la apus răspândea o lumină roşie extraordinar de frumoasă în partea de vest a cerului, întinzându-se de la mare şi peste câmp. Începea să se răcorească.

Examină cortul de culoare închisă. Lovi cu piciorul solul şi se învârti de colo-colo, fără să ştie de ce şovăia. Nu-l aştepta nimeni acasă, gândi el, lovind pământul cu piciorul. Nu avea familie care să-l întâmpine, nu avea soţie care să-i povestească despre cum fusese ziua ei. Nu avea copii care să-i spună ce au făcut la şcoală. Avea doar televizorul vechi, un fotoliu, un covor uzat, ambalaje de la mâncarea la pachet în bucătărie şi pereţi întregi cu cărţi, pe care le citise în singurătatea sa. Multe dintre ele erau despre persoane dispărute în Islanda, despre necazurile suferite de călători în zone sălbatice, cu mult timp în urmă, şi despre moartea pe drumuri de munte.

Brusc, simţi ceva dur lovindu-se de piciorul său. Semăna cu o pietricică ieşind din pământ. O lovi de câteva ori cu piciorul, însă rămase nemişcată. Se aplecă şi începu să râcâie cu grijă pământul de pe ea. Skarphédinn îi spusese să nu mişte nimic atât timp cât arheologii nu erau acolo. Erlendur trase de pietricică fără prea mare tragere de inimă, însă nu reuşi să o scoată din pământ.

Săpă mai adânc, şi mâinile lui se murdăriseră deja în momentul în care, în cele din urmă, dădu peste o piatră asemănătoare, apoi o a treia, o a patra şi o a cincea. Erlendur se lăsă în genunchi, împrăştiind pământul în toate direcţiile. Obiectul apăru încet-încet la vedere şi, curând, Erlendur rămase privind fix la acel lucru, iar din câte îşi putu da seama, era vorba despre o mână. Cinci falange, apoi osul unei palme ieşind din pământ. Se ridică încetişor în picioare.

Cele cinci falange erau depărtate, de parcă persoana de acolo ar fi întins mâna ca să se agaţe de ceva sau ca să se apere, sau probabil să ceară îndurare. Erlendur rămase acolo, ca trăsnit. Oasele se întindeau către el din pământ ca şi cum ar fi cerut îndurare, şi un fior rece îi străbătu trupul în briza serii.

În viaţă, gândi Erlendur. Se uită în direcţia tufişurilor de coacăzi roşii.

— Erai în viaţă? îşi zise el în gând.

Chiar în acel moment îi sună mobilul. Aşa cum stătea în liniştea serii, afundat în gânduri, îi luă ceva vreme să-şi dea seama că îi suna telefonul. Îl scoase din buzunarul hainei şi răspunse. La început, tot ce putu auzi fu zgomot.

— Ajută-mă, zise o voce pe care el o recunoscu imediat. Te rog.

Apoi convorbirea se întrerupse.

4

Nu-şi dădea seama de unde era apelul. Afişajul ecranului telefonului mobil arăta „număr necunoscut”. Era vocea fiicei lui, Eva Lind. Se cutremură şi rămase cu ochii aţintiţi asupra telefonului, de parcă îi intrase o aşchie în mână, însă acesta nu mai sună. El nu avea cum să sune. Eva Lind avea numărul lui şi îşi amintea că ultima oară când vorbiseră fusese atunci când îl sunase să-i spună că nu mai dorea să-l vadă niciodată. Rămase încremenit, consternat, aşteptând un al doilea apel, care însă nu veni.

Apoi sări în maşină.

Nu mai ştia nimic de Eva Lind de două luni. Nu era nimic neobişnuit în asta. Fiică-sa îşi trăia viaţa fără să-i dea ocazia să se amestece prea mult în ea. Avea douăzeci de ani. Era dependentă de droguri. Ultima lor întâlnire se încheiase cu încă o ceartă violentă. Se întâmplase în blocul în care locuia el, iar ea izbucnise spunându-i că era dezgustător.

Erlendur mai avea un fiu, Sindri Snaer, care nu prea păstra legătura cu tatăl său. El şi Eva Lind erau copii atunci când Erlendur plecase de acasă şi îi lăsase în grija mamei lor. Soţia lui Erlendur nu-l iertase niciodată după divorţ şi nu îi permisese să-şi vadă copiii. Regreta din ce în ce mai mult că o lăsase pe ea să decidă. Copiii îl căutaseră singuri atunci când fuseseră suficient de mari.

Amurgul liniştit de primăvară cobora peste Reykjavík în momentul în care Erlendur se grăbea să iasă din Cartierul Millennium spre şoseaua principală, îndreptându-se spre oraş. Verifică dacă avea mobilul deschis şi îl aşeză pe locul din faţă. Erlendur nu ştia multe despre viaţa personală a fiică-sii şi nu avea idee unde să înceapă să o caute, până ce îşi aminti de un apartament ce se afla la subsolul unui imobil din cartierul Vogar, unde Eva Lind stătuse cu aproximativ un an înainte.

Mai întâi, verifică dacă se dusese la el acasă, însă acolo nu era nici urmă de Eva Lind. Dădu ocol blocului unde locuia şi urcă pe scara din spate. Eva avea cheie de la apartamentul lui. O strigă, însă nu era în apartament. Se întrebă dacă să o sune pe maică-sa, însă nu se putu hotărî să facă asta. Nu prea mai vorbiseră de douăzeci de ani. Ridică telefonul şi îl sună pe fiul său. Ştia că ei ţineau legătura, cu toate că doar din când în când. Află numărul de telefon al lui Sindri de la Informaţii. Se dovedi că Sindri lucra în alt oraş şi nu ştia unde s-ar fi putut afla soră-sa.

Erlendur ezită.
— La dracu’! gemu el.
Ridică din nou telefonul şi întrebă de numărul soţiei lui la Informaţii.
— Sunt Erlendur, zise el în momentul în care ea răspunse. Cred că Eva are probleme. Ştii cumva unde ar putea fi?
Tăcere.
— A sunat să-mi ceară să o ajut, dar s-a întrerupt şi nu ştiu unde e. Cred că e ceva în neregulă cu ea.
Tot niciun răspuns.
— Halldóra?
— Mă suni după douăzeci de ani?
Simţi ura rece din vocea ei, chiar şi după tot acel timp, şi îşi dădu seama că făcuse o greşeală.
— Eva Lind are nevoie de ajutor, însă eu nu ştiu unde se află.
— Ajutor?
— Cred că e ceva în neregulă cu ea.
— Şi e vina mea, oare?
— Vina ta? Nu. Nu este…
— Şi crezi că eu nu am avut nevoie de ajutor? Singură cu doi copii? Tu nu m-ai ajutat.
— Hali…
— Iar acum copiii tăi au luat-o razna. Amândoi! Începi să-ţi dai seama ce ai făcut? Ce ne-ai făcut? Ce mi-ai făcut mie şi copiilor tăi?
— Ai refuzat să mă laşi…
— Nu crezi că a trebuit să o aduc pe linia de plutire de mii de ori? Nu crezi că a trebuit să mă aflu acolo să o ajut? Unde erai tu atunci?
— Halldóra, eu…
— Ticălosule, izbucni ea.
Îi trânti telefonul. Erlendur se blestemă că o sunase. Se urcă în maşină, conduse până în cartierul Vogar şi opri în faţa unei clădiri dărăpănate cu apartamente la subsol. La unul dintre acele apartamente, apăsă soneria care atârna de cadrul uşii, însă nu o auzi sunând, aşa că ciocăni la uşă. Aşteptă cu nerăbdare să audă pe cineva venind să răspundă la uşă, însă nu se întâmplă nimic. Puse mâna pe clanţă. Uşa nu era încuiată, iar Erlendur pătrunse cu precauţie înăuntru. Pe când intra în holul îngust, auzi un plânset slab de copil, de undeva din interior. Un miros de urină şi fecale îl izbi în nas pe măsură ce se apropie de camera de zi.

O fetiţă în jur de un an stătea pe podeaua camerei de zi, epuizată de atâta plâns. Era cutremurată de hohote mari de plâns şi, în afară de un maiou, era în pielea goală. Podeaua era plină de cutii goale de bere, sticle de vodcă, ambalaje de mâncare fast-food şi cutii de produse lactate care mucegăiseră, iar duhoarea acră se combina cu cea care venea dinspre copil. Erau puţine lucruri în camera de zi, în afara canapelei ponosite pe care stătea întinsă o femeie, în pielea goală, cu spatele la Erlendur. Copilaşul nu-i dădu nicio atenţie lui Erlendur în timp ce el se îndreptă către canapea. Apucă încheietura femeii şi îi luă pulsul. Pe braţul ei se vedeau urme de ac.

Camera de zi dădea spre o bucătărie şi spre o cameră mică alături, în care Erlendur găsi o pătură, pe care o aşeză peste trupul femeii de pe canapea. Camera dădea spre o altă uşă, care ducea către o baie micuţă cu un duş. Erlendur ridică fetiţa de pe podea, o duse în baie, o spălă cu grijă cu apă călduţă şi o înveli într-un prosop. Fetiţa încetă din plâns. Pielea dintre picioruşe i se iritase de la urină. Bănui că fetiţa trebuie să fie lihnită de foame, însă nu găsi nimic comestibil în afara unui baton de ciocolată pe care se întâmplă să-l aibă în buzunar. Rupse o bucăţică şi i-o dădu fetiţei, vorbindu-i cu o voce liniştitoare. În momentul în care observă urmele de pe braţele şi spatele ei, avu o grimasă.

Găsi un pătuţ de copil, aruncă o cutie de bere şi ambalajul unui hamburger care se aflau înăuntru şi aşeză cu grijă copilaşul în el. Clocotind de furie, se întoarse în camera de zi. Nu ştia dacă femeia de pe canapea era mama fetiţei. Şi nici nu-i păsa. Ridică femeia în braţe şi o duse în baie, o aşeză în duş şi dădu drumul la apă. Ea se smuci, trase aer în piept şi ţipă în timp ce încerca să se apere de şuvoiul rece.

Erlendur lăsă apa să curgă ceva vreme peste femeie, aruncă pătura peste ea, o duse în camera de zi şi o aşeză pe canapea. Era trează, însă buimacă şi se uita la Erlendur cu nişte ochi cârpiţi. Privi în jurul ei de parcă ceva îi lipsea. Brusc, îşi aminti ce anume.

— Unde-i Perla? întrebă ea, tremurând toată sub pătură.

— Perla? zise Erlendur cu mânie. Ăsta e nume de căţel!

— Unde-i fetiţa mea? repetă femeia.

Părea de vreo treizeci şi ceva de ani, avea părul scurt, iar machiajul îi cursese tot şi i se întinsese pe toată faţa. Avea buza superioară umflată, o umflătură pe frunte, iar ochiul drept era vânăt.

— N-ai dreptul nici măcar să întrebi de ea, zise Erlendur.

— Ce?

— Să stingi ţigări pe ea?
— Ce? Nu! Cine…? Cine eşti?
— Sau bruta care te bate şi pe tine îi face asta?
— Care mă bate? Ce? Cine eşti?
— O să ţi-o iau pe Perla, zise Erlendur. Am să-l prind pe bărbatul care îi face asta. Aşa că trebuie să-mi spui două lucruri.
— Să mi-o iei?
— Aici locuia o fată acum câteva luni, poate chiar un an, ştii ceva de ea? Numele ei e Eva Lind. Slabă, păr negru…
— Perla e o pacoste. Plânge. Tot timpul.
— Săraca de tine…
— Îl scoate din sărite.
— Haide să începem cu Eva Lind. O cunoşti?
— Nu mi-o lua. Te rog.
— Ştii unde e Eva Lind?
— Eva s-a mutat de aici acum câteva luni.
— Ştii unde?
— Nu. Era cu Baddi.
— Baddi?
— E paznic într-un bar. O să spun la ziare dacă mi-o iei. Ce zici de asta? O să spun la ziare.
— Unde e paznic?
Ea îi spuse. Erlendur se ridică şi chemă o ambulanţă şi personalul pentru cazuri de urgenţă de la Protecţia Copilului, povestindu-le pe scurt circumstanţele.
— Apoi, mai e un al doilea lucru, zise el pe când aştepta să vină ambulanţa. Unde e ticălosul ăla care te bate?
— Lasă-l în pace, zise ea.
— Ca să continue să facă asta? Asta vrei?
— Nu.
— Deci, unde e?
— Doar că…
— Da, ce anume? Doar ce…
— Dacă îl înhaţi…
— Da.
— Dacă îl înhaţi, asigură-te că îl omori. Dacă nu o faci, o să mă omoare el pe mine, zise ea zâmbind rece la Erlendur.

Baddi era musculos, avea un cap neobişnuit de mic şi lucra ca paznic într-un club de striptease care se numea Contele Rossodin, în centrul Reykjavíkului. Nu era la uşă atunci când sosi Erlendur; un alt paznic îi spuse lui Erlendur unde îl putea găsi.

— Păzeşte privatele, îi explică paznicul, şi Erlendur nu-l înţelese imediat.

— Dansurile private, explică paznicul. Show-urile private.

Apoi dădu ochii peste cap, în semn de resemnare.

Erlendur intră în clubul luminat de becuri roşii, opace. În încăpere erau un singur bar, câteva mese şi scaune şi câţiva bărbaţi care priveau o fată ce se lăsa să alunece pe o bară aflată pe o scenă înălţată, în ritmul monoton al unei melodii pop. Ea se uită la Erlendur, începu să danseze în faţa lui ca şi cum ar fi fost un posibil client şi îşi scoase sutienul minuscul. Erlendur îi aruncă o privire încărcată de o milă atât de profundă, că ea deveni agitată şi îşi pierdu echilibrul, apoi şi-l regăsi şi se îndepărtă unduindu-se, înainte de a-şi arunca sutienul pe podea cu un gest firesc, în încercarea de a păstra o oarecare demnitate.

Pe când se străduia să-şi dea seama unde s-ar putea afla show-urile private, văzu un coridor lung, care era chiar în partea opusă scenei, şi se îndreptă spre acesta. Coridorul era vopsit în negru şi avea nişte scări la capăt ce duceau jos, la subsol. Erlendur nu putea vedea prea bine, însă coborî atent scările, până ajunse la un alt coridor negru. Un singur bec roşu atârna din tavan, iar la capătul coridorului se afla un paznic masiv şi musculos, cu braţe puternice, încrucişate peste piept, care îi aruncă o privire cruntă lui Erlendur. Pe coridorul care stătea între ei erau şase uşi, câte trei pe fiecare parte. Putea auzi acordurile unei viori care interpreta o muzică melancolică într-una dintre camere.

Paznicul musculos se îndreptă către Erlendur.

— Eşti Baddi? îl întrebă Erlendur.

— Unde ţi-e fata? întrebă paznicul, capul lui mic proiectându-se ca un neg pe gâtul lui gros.

— Acelaşi lucru voiam să te întreb şi eu, zise Erlendur surprins.

— Eu? Nu, nu eu fac lipeala fetelor. Trebuie să te duci sus, să-ţi alegi una şi apoi să o aduci aici, jos.

— Oh, înţeleg, zise Erlendur, dându-şi seama că fusese o neînţelegere. O caut pe Eva Lind.

— Pe Eva? A plecat de mult. Ai fost cu ea?

Erlendur făcu ochii mari.

— A plecat de mult? Ce vrei să spui?

— Că a fost aici odată. Cum ai ajuns să o cunoşti?

O uşă se deschise pe coridor şi un tânăr ieşi, trăgându-şi fermoarul pantalonilor. Erlendur putu vedea o fată în pielea goală care se apleca să adune nişte haine de pe podeaua camerei. Tânărul se strecură pe lângă ei, îl bătu pe Baddi pe umăr şi dispăru în susul scărilor. Fata din cameră îl privi pe Erlendur în faţă, apoi trânti uşa.

— Vrei să spui aici, jos? zise Erlendur uimit. Eva Lind a fost aici, jos?

— Demult. E una care seamănă foarte bine cu ea în camera asta, zise Baddi cu entuziasmul unui vânzător de maşini vechi şi arătă către uşă. E o studentă la medicină din Lituania. Şi fata aia care cântă la vioară. O auzi? E la o şcoală renumită în Polonia. Au venit aici. Să facă ceva bani. Apoi să-şi continue studiile.

— Ştii unde o pot găsi pe Eva Lind?

— Noi nu dăm niciodată adresele fetelor, zise Baddi cu o expresie foarte fericită pe chip.

— Nu vreau să ştiu unde locuiesc fetele, zise Erlendur plictisit.

Avea grijă să nu-şi piardă cumpătul, ştia că trebuia să fie precaut, trebuia să obţină informaţia în mod diplomatic, chiar dacă simţea că-i venea să-i sucească gâtul acelui bărbat.

— Cred că Eva Lind are probleme şi mi-a cerut să o ajut, zise el pe un ton cât se poate de calm.

— Şi cine eşti tu, tat'-su? zise Baddi pe un ton sarcastic, cu un hohot de râs.

Erlendur se uită la el, întrebându-se cum ar putea să-l apuce de acel cap mic şi chel. Rânjetul îngheţă pe chipul lui Baddi când îşi dădu seama că o nimerise. Din întâmplare, ca de obicei. Făcu un uşor pas înapoi.

— Eşti poliţaiu'? întrebă el.

Erlendur încuviinţă.

— Ăsta e un local cât se poate de în regulă din punct de vedere legal.

— Asta nu-i treaba mea. Ştii ceva despre Eva Lind?

— A dispărut?

— Nu ştiu, zise Erlendur. Pentru mine a dispărut. Am vorbit cu ea mai devreme şi mi-a cerut să o ajut, însă nu ştiu unde e. Mi s-a spus că tu o cunoşti.

— Am fost cu ea o vreme, ţi-a zis asta?

Erlendur scutură din cap.

— Nu prea poţi să stai cu ea. E ţicnită.

— Ştii unde e?

— N-am mai văzut-o de mult. Te urăşte. Ştiai asta?

— Când erai cu ea, cine-i aducea marfă?

— Te referi la dealeru' ei?

— Da, la dealerul ei.

— O să-l înfunzi?

— N-am de gând să înfund pe nimeni. Trebuie să o găsesc pe Eva Lind. Mă poţi ajuta sau nu?

Baddi îşi cântări opţiunile. Nu era obligat să-i ajute nici pe bărbatul ăsta, nici pe Eva Lind. Din partea lui, ea se putea duce la dracu'. Însă chipul detectivului avea o expresie care îi spunea că ar fi mai bine să-l aibă de partea lui decât împotrivă.

— Nu ştiu nimic despre Eva, zise el. Vorbeşte cu Alli.

— Alli?

— Şi nu-i spune că eu te-am trimis.

5

Erlendur se duse cu maşina în partea cea mai veche a oraşului, coborând pe lângă port, gândindu-se la Eva Lind şi la Reykjavík. Se născuse în altă parte şi se considera un intrus, cu toate că locuise la oraş cea mai mare parte a vieţii şi îl văzuse extinzându-se de-a lungul golfurilor şi al dealurilor, pe măsură ce comunităţile rurale se depopulau. Un oraş modern, plin cu oameni care nu mai voiau să locuiască la ţară sau în satele de pescari, sau nu puteau trăi acolo, şi veneau la oraş ca să-şi clădească vieţi noi, însă îşi pierdeau rădăcinile şi rămâneau fără trecut şi cu un viitor nesigur. El nu se simţise niciodată la locul lui la oraş.

Se simţea ca un străin.

Alli avea vreo douăzeci de ani, era uscat, roşcat şi pistruiat; dinţii din faţă îi lipseau, era tras la faţă şi palid şi avea o tuse urâtă. Îl găsise acolo unde Baddi îi spusese că ar putea fi, la Kaffi Austurstraeti, singur la o masă, cu o sticlă goală de bere în faţă. Părea adormit, cu capul aplecat în faţă şi cu mâinile încrucişate peste piept. Purta un hanorac verde şi murdar, cu guler de blană. Baddi îi făcuse o descriere bună. Erlendur se aşeză la masa lui.

— Tu eşti Alli? întrebă el, însă nu primi niciun răspuns.

Înăuntru era întuneric şi doar câţiva oameni se aflau la câte o masă. Un amărât de cântăreţ de muzică country interpreta un cântec trist despre o dragoste pierdută, la boxa de deasupra capetelor lor. Un barman între două vârste stătea pe un scaun în spatele barului, citind o carte cu colţurile îndoite.

Erlendur repetă întrebarea şi îl împunse în umăr cu mâna. El se trezi şi se uită la Erlendur cu o privire prostească.

— Încă o bere? întrebă Erlendur, încercând din răsputeri să zâmbească.

O grimasă îi străbătu chipul.

— Cine eşti? întrebă Alli, cu ochii sticloşi.

Nu făcea nicio încercare să-şi ascundă expresia idioată de pe chip.

— O caut pe Eva Lind. Sunt tatăl ei şi mă grăbesc. Mi-a dat telefon şi mi-a cerut ajutorul.

— Eşti poliţaiu'? întrebă Alli.

— Da, sunt poliţaiu', zise Erlendur.

Alli se ridică în scaun şi se uită pe furiş în jurul lui.

— De ce mă întrebi pe mine?

— Ştiu că o cunoşti pe Eva Lind.

— Cum aşa?

— Ştii unde e?

— Îmi cumperi o bere?

Erlendur se uită la el şi se întrebă pentru o clipă dacă folosea abordarea corectă, însă merse oricum mai departe, pentru că era în criză de timp. Se ridică în picioare şi se îndreptă repede către bar. Barmanul îşi ridică fără nicio tragere de inimă privirea din carte, o lăsă din mână cu un aer de regret şi se ridică de pe scaun. Erlendur îi ceru o bere mare. În timp ce scotocea prin buzunare după portofel, observă că Alli dispăruse. Se uită repede în jurul lui şi văzu uşa închizându-se. Lăsându-l pe barman cu paharul de bere suspendat în aer, ieşi în goană afară şi îl văzu pe Alli îndreptându-se către casele vechi din Grjótathorp.

Alli nu fugea foarte repede şi nici nu rezista prea mult la fugă. Se uită în jurul lui, îl văzu pe Erlendur care îl urmărea şi încercă să mărească viteza, însă nu avu putere. Erlendur îl ajunse în curând şi îl trimise gemând la pământ cu un brânci. Două sticluţe cu pilule se rostogoliră din buzunarele lui, iar Erlendur le ridică. Păreau a fi Ecstasy. Îi sfâşie haina lui Alli şi auzi alte sticle zornăind. În momentul în care îi goli toate buzunarele, Erlendur avea suficiente sticle ca să umple un dulap de medicamente destul de mare.

— O să mă… omoare… gâfâi Alli, în timp ce se ridica în picioare.

Erau puţini oameni prin preajmă. Un cuplu de vârstnici de pe partea cealaltă a străzii, care urmărise toată acţiunea, o luă la sănătoasa în momentul în care îl văzură pe Erlendur ridicând una după alta sticluţele cu pilule.

— Nu-mi pasă, zise Erlendur.

— Nu mi le lua. Tu nu ştii că ei…

— Cine?

Alli se lipi de zidul unei case şi începu să plângă.

— E ultima mea şansă, zise el, cu mucii curgându-i din nas.

— Mi se fâlfâie mie de şansa ta. Când ai văzut-o ultima oară pe Eva Lind?

Alli îşi trase nasul, se uită urât la Erlendur, ca şi cum ar fi căutat o cale de scăpare.

— OK.

— Ce?

— Dacă îţi spun de Eva, mi le dai înapoi? întrebă el.

Erlendur se gândi.
— Dacă ştii ceva despre Eva, o să ţi le dau. Dacă minţi, mă întorc şi te calc în picioare.
— OK, OK. Eva a venit la mine azi. Dacă o vezi, spune-i că îmi datorează o grămadă de bani. Am refuzat să-i mai dau. Nu dau droguri la gagici gravide.
— Nu, zise Erlendur. Eşti un bărbat cu principii, bănuiesc.
— Şi-a făcut apariţia cu burta la gură, a început să se vaite şi să facă pe nebuna în momentul în care i-am spus că nu o să-i dau nimic, apoi a plecat.
— Ştii unde s-a dus?
— N-am idee.
— Unde locuieşte?
— O tipă fără bani. Eu am nevoie de bani, înţelegi. Sau ei mă omoară.
— Ştii unde locuieşte?
— Unde locuieşte? Nicăieri. Trage pe unde apucă. Şterpeleşte. Crede că poate să obţină ceva gratis.
Alli pufni dispreţuitor.
— Ca şi cum ai putea să dai aşa ceva gratis. Ca şi cum ar fi pur şi simplu moca.
Lipsa celor doi dinţi din faţă îl făcea să vorbească puţin sâsâit şi păru, brusc, un copil mare, aşa cum era îmbrăcat cu hanoracul murdar, încercând să facă pe grozavul.
Începuseră să-i curgă iar mucii.
— Unde s-ar fi putut duce? întrebă Erlendur.
Alli se uită la el şi smiorcăi din nas.
— Îmi dai alea înapoi?
— Unde e?
— Mi le dai dacă îţi spun?
— Dacă nu minţi. Unde e?
— Era o fată cu ea.
— Cine? Cum o cheamă?
— Ştiu unde stă.
Erlendur se dădu un pas mai aproape de el.
— O să ţi le dau pe toate înapoi, zise el. Cine e fata asta?
— Ragga. Stă chiar după colţ. Pe Tryggvagata. La ultimul etaj al clădirii ce are vedere spre doc.
Alli întinse o mână ezitantă.

— OK? Ai promis. Dă-mi-le înapoi. Ai promis.

— N-am cum să ţi le dau înapoi, idiotule, zise Erlendur. Dacă aş avea timp, te-aş duce la secţie şi te-aş băga la zdup. Ca să primeşti ce ţi se cuvine pentru asta.

— Nu, ei or să mă omoare! Nu face asta! Dă-mi-le, te rog. Dă-mi-le înapoi!

Ignorându-l, Erlendur îl lăsă pe Alli smiorcăindu-se lipit de clădire, unde începu să se înjure singur şi se dădu cu capul de zid cu o furie neputincioasă. Erlendur putea auzi înjurăturile de departe, însă, spre surprinderea lui, Alli nu le îndreptă către Erlendur, ci către el însuşi.

— Idiotu' dracului, eşti un dobitoc…

Se întoarse şi îl văzu pe Alli lovindu-se cu palmele peste faţă.

Un băieţel, probabil de vreo patru anişori, îmbrăcat cu pantaloni de pijama, cu picioarele goale, cu părul murdar, deschise uşa şi se uită la Erlendur, care se aplecă spre el. În momentul în care Erlendur întinse mâna să-l mângâie pe obraz, băieţelul îşi trase capul înapoi. Erlendur îl întrebă dacă maică-sa era acasă, însă băiatul se uită la el cu o privire întrebătoare şi nu răspunse nimic.

— Eva Lind e cu tine, băiete? întrebă el.

Erlendur avea impresia că se afla în criză de timp. Trecuseră două ore de când sunase Eva Lind. Încercă să înlăture gândul că era deja prea târziu ca să o mai ajute. Încercă să-şi închipuie în ce fel de încurcătură se afla ea, însă, în curând, încetă să se mai tortureze în felul acesta şi se concentră să o găsească. Acum ştia cu cine era atunci când plecase de la Alli în acea seară. Simţea că începea să se apropie de ea.

Fără să răspundă, băiatul se repezi înapoi în apartament şi dispăru. Erlendur îl urmă, însă nu putu vedea unde se dusese. În apartament era întuneric beznă, iar Erlendur orbecăi ca să găsească întrerupătorul aflat pe perete. După câteva încercări nereuşite, ajunse pe bâjbâite într-o cameră mică. În cele din urmă, văzu un singur bec, care atârna din tavan şi pâlpâia. Pe podea nu era nimic, doar ciment rece. Nişte saltele murdare erau întinse peste tot în apartament, iar pe una dintre ele stătea întinsă o fată, ceva mai tânără decât Eva Lind, cu jeanşi zdrenţuiţi şi cu un tricou roşu. O cutie de metal care conţinea două ace hipodermice stătea deschisă lângă ea. Un tub subţire de plastic zăcea răsucit pe podea. Doi bărbaţi dormeau pe saltelele aflate de o parte şi de alta.

Erlendur îngenunche lângă fată şi o împinse cu mâna, însă nu primi niciun răspuns. Îi ridică capul, o aşeză în fund şi o bătu uşor peste obraz. Ea bolborosi ceva. O ridică în picioare, încercă să meargă câţiva paşi cu ea şi, curând, ea păru să-şi vină în simţiri. Deschise ochii. Erlendur observă un scaun de bucătărie în acel întuneric şi o aşeză pe el. Ea se uită la el, dar capul îi căzu în piept. O lovi uşor cu palma peste faţă, iar ea îşi reveni.

— Unde e Eva Lind? întrebă Erlendur.

— Eva, mormăi fata.

— Ai fost ieri cu ea. Unde s-a dus?

— Eva…

Capul îi căzu iar. Erlendur văzu băieţelul stând în pragul uşii. Ţinea o păpuşă într-o mână şi în cealaltă avea un biberon gol, pe care îl întinse către Erlendur. Apoi băgă biberonul în gură, iar Erlendur îl auzi cum trage aer prin tetină. Se uită la băieţel şi scrâşni din dinţi înainte de a lua telefonul mobil şi de a cere ajutor.

Un medic sosi împreună cu ambulanţa, aşa cum insistase Erlendur.

— Va trebui să vă rog să-i faceţi o injecţie, zise Erlendur.

— O injecţie? întrebă doctorul.

— Cred că e heroină. Aveţi *naloxon*[6] sau *narcanti*[7]?

— Da, eu…

— Trebuie să vorbesc cu ea. Imediat. Fiica mea e în pericol. Fata asta ştie unde se află.

Doctorul se uită la fată şi apoi la Erlendur. Încuviinţă.

Erlendur o aşezase pe fată pe saltea, şi ei îi luă ceva vreme să-şi revină. Paramedicii stăteau aplecaţi deasupra acesteia, ţinând targa între ei. Băieţelul se ascundea în cameră. Cei doi bărbaţi zăceau inconştienţi pe saltelele lor.

Erlendur stătea ghemuit lângă fata care, încet-încet, îşi recăpăta cunoştinţa. Se uită la Erlendur, la doctor şi la paramedici.

— Ce se întâmplă? întrebă ea cu voce joasă, ca şi cum ar fi vorbit pentru sine.

— Ştii ceva despre Eva Lind? întrebă Erlendur.

— Eva?

— A fost cu tine aseară. Cred că e posibil să se afle în pericol. Ştii unde s-a dus?

— Eva are probleme? întrebă ea, apoi se uită în jurul ei. Unde-i Kiddi?

— E un băieţel în camera de dincolo, zise Erlendur. Te aşteaptă. Spune-mi unde o pot găsi pe Eva Lind.

— Cine eşti?

— Tatăl ei.

— Poliţaiu'?

— Da.

— Nu te poate suferi.

— Ştiu. Ştii unde e?

— Începuse să aibă dureri. I-am spus să se ducă la spital. Avea de gând să se ducă acolo.

— Dureri?

— O durea rău burta.

— Şi de unde a plecat? De aici?

— Eram în staţia de autobuz.

— În staţia de autobuz?

— Se ducea la Spitalul Naţional. Nu e acolo?

Erlendur se ridică, iar doctorul îi spuse numărul centralei spitalului. El telefonă acolo, ca să i se spună că nicio persoană cu numele Eva Lind nu fusese internată în ultimele câteva ore. Nicio femeie de vârsta ei nu fusese acolo. I se făcu legătura la maternitate şi încercă să-şi descrie fiica cât de bine putu, însă moaşa care era de serviciu nu credea că o văzuse.

Ieşi în goană din apartament, se urcă în maşină şi goni până la staţia de autobuz. Nu era nimeni în staţie. Nu mai circula nimic de la miezul nopţii. Îşi lăsă maşina acolo şi merse repede de-a lungul străzii Snorrabraut, o rupse la fugă în susul străzii de dincolo de casele din Nordurmýri şi scrută cu privirea grădinile în căutarea fiică-sii. Începu să o strige, pe măsură ce se apropia de spital, însă nu primi niciun răspuns.

În cele din urmă, o găsi zăcând într-o baltă de sânge, pe o pajişte acoperită de copaci, la vreo cincizeci de metri de vechea maternitate. Însă ajunsese prea târziu. Iarba de sub ea era îmbibată de sânge şi la fel îi erau şi jeanşii.

Erlendur îngenunche lângă fiică-sa, se uită la clădirea maternităţii şi se văzu intrând înăuntru cu Halldóra, în urmă cu mulţi ani, când se născuse Eva Lind. Avea oare să moară exact în acelaşi loc?

Erlendur o mângâie pe Eva pe frunte, fără să ştie dacă să o mişte sau nu.

Bănuia că era însărcinată în şapte luni.

*

Încercase să fugă de el, însă renunţase cu mult timp în urmă.

Îl părăsise de două ori. De fiecare dată, în timp ce locuiau încă în apartamentul de la subsol, în Lindargata. Se scursese un an de când o bătuse şi se pierduse din nou cu firea. Aşa numea el chestia asta. Când încă vorbea despre violenţa la care o supunea. Ea nu privise niciodată chestia asta ca pe o pierdere cu firea. Ei i se părea că el nu avea niciodată un mai mare autocontrol decât atunci când o bătea de suna apa în ea şi o bombarda cu înjurături. Chiar în culmea freneziei, el era rece, stăpân pe situaţie şi sigur de ceea ce făcea. Întotdeauna.

În timp, îşi dădu seama că şi ea va trebui să-şi cultive această calitate pentru a putea să-l învingă.

Prima ei încercare de a fugi fu destinată eşecului. Nu se pregătise, nu ştia care îi erau opţiunile, n-avea idee unde să se ducă şi rămăsese dintr-odată afară, în aerul rece al unei nopţi de februarie, cu cei doi copii, ţinându-l pe Símon de mână şi ducând-o pe Mikkelína în spate, însă n-avea idee unde să se ducă. Tot ce ştia era că trebuia să scape din acea casă.

Vorbise cu vicarul, care îi spusese că o soţie bună nu-şi părăseşte soţul. Căsătoria era sacră în ochii Domnului, iar oamenii trebuie să îndure multe ca să rămână împreună.

— Gândeşte-te la copiii tăi, zisese vicarul.

— Mă gândesc la copii, replicase ea, iar vicarul îi zâmbise cu blândeţe.

Nu încercase să se ducă la poliţie. Vecinii ei chemaseră poliţia de două ori atunci când el o atacase, iar poliţiştii se duseseră acolo să pună capăt unei certe domestice şi apoi plecaseră. În momentul în care ea apăruse în faţa poliţiştilor cu un ochi umflat şi buza spartă, ei sfătuiseră cuplul să o lase mai moale. Spuseseră că deranjau liniştea publică. A doua oară, doi ani mai târziu, poliţiştii îl scoseseră afară ca să stea de vorbă cu el. Ea ţipase că el o atacase şi că ameninţase că o omoară, şi că nu era prima dată. Ei întrebaseră dacă ea băuse ceva. Ea nu pricepuse întrebarea. Ei repetaseră întrebarea. Nu, spusese ea. Ea nu bea niciodată. Ei îi spuseseră ceva afară, în faţa uşii de la intrare. Dăduseră mâna cu el şi plecaseră.

După ce poliţiştii plecaseră, el îi lipise briceagul de obraz.

În aceeaşi seară, după ce el adormise, o luase pe Mikkelína în cârcă, îl împinsese încetişor pe Símon în faţa ei şi începuseră să urce scările de la subsol. Făcuse un căruţ pentru Mikkelína dintr-un landou vechi, pe care îl găsise la groapa de gunoi, însă el îl sfărâmase într-un acces de furie, de

parcă ar fi simţit că ea avea de gând să-l părăsească şi considerând că acest lucru ar împiedica-o.

Fuga ei fusese complet neplanificată. În cele din urmă, se dusese la Armata Salvării[8] şi i se dăduse un loc unde să doarmă peste noapte. Nu avea rude, nici în Reykjavík şi nici în altă parte, iar, în momentul în care el se trezise a doua zi dimineaţă şi văzuse că ei plecaseră, se dusese să-i caute. Cutreierând oraşul prin frig, doar cu cămaşa pe el, îi văzuse plecând de la Armata Salvării. Primul lucru pe care ea şi-l aminti fu că el smulsese băiatul din mâna ei, o ridicase în braţe pe fiica ei şi o pornise spre casă fără să spună un cuvânt. Copiii erau prea îngroziţi ca să opună rezistenţă, însă ea o văzu pe Mikkelína întinzându-şi braţele spre ea şi izbucnind, în tăcere, în lacrimi.

Unde îi stătuse capul?

Apoi o rupsese la goană după ei.

După cea de-a doua încercare, el ameninţase că îi omoară copiii, iar după aceea nu mai încercase să fugă. De data asta, fusese mai bine pregătită. Îşi închipuise că putea lua viaţa de la capăt. Că se putea muta în nord, împreună cu copiii, într-un oraş de pescari, că putea să închirieze o cameră sau un apartament micuţ, să lucreze într-o fabrică de peşte şi să se asigure că nu duceau lipsă de nimic. La a doua încercare, plănuise totul din timp. Se hotărâse să se mute la Siglufjördur pentru început. Acolo erau multe slujbe, acum că anii cei mai răi ai crizei se sfârşiseră, străinii se adunau acolo ca să muncească, iar ea putea să stea în umbră, singură cu doi copii. Putea sta o vreme în dormitorul muncitorilor, înainte de a-şi găsi o cameră.

Călătoria cu autobuzul pentru ea şi copii nu era ieftină, iar soţul ei ţinea socoteala fiecărui bănuţ pe care îl câştiga în port. După ceva vreme, reuşise să pună deoparte câţiva bănuţi, până avu suficient de mulţi pentru costul călătoriei. Luă toate hainele copiilor ce putură încăpea într-o valijoară, câteva obiecte personale şi căruţul, care încă o putea căra pe Mikkelína după ce îl reparase. Se grăbi spre staţia de autobuz, privind în jurul ei îngrozită, de parcă s-ar fi aşteptat să se întâlnească cu el la următorul colţ de stradă.

El venise acasă la prânz, ca de obicei, şi imediat îşi dăduse seama că îl părăsise. Ea ştia că trebuia să pregătească prânzul atunci când venea el acasă, iar el nu-i permisese niciodată să nu facă acest lucru. Văzu că lipsea şi căruţul. Şifonierul rămăsese deschis. Amintindu-şi de încercarea ei anterioară, se dusese direct la Armata Salvării şi făcuse mare tam-tam în

momentul în care i se spusese că ea nu era acolo. Nu-i crezuse şi fugise peste tot în clădire, căutase în camere şi la subsol, şi când văzuse că nu-s de găsit, îl atacase pe şeful de la Armata Salvării, îl trântise la pământ şi ameninţase că-l omoară dacă nu-i spunea unde erau.

Când, în cele din urmă, îşi dădu seama că ea nu se dusese la Armata Salvării, colindă prin tot oraşul, fără să o vadă pe nicăieri. Dădu năvală prin magazine şi restaurante, însă nu era nici urmă de ea. Furia şi disperarea lui sporiră pe măsură ce ziua trecea şi se întoarse acasă, ieşit din minţi de furie. Întoarse apartamentul cu fundul în sus, căutând indicii referitoare la locul unde s-ar fi putut duce ea, apoi dădu fuga la două dintre prietenele ei din vremea când lucrase pentru negustor, dădu buzna în casele lor şi îi strigă pe ea şi pe copii, apoi ieşi în goană, fără să spună un cuvânt, şi dispăru.

Ea sosi în Siglufjördur la ora două dimineaţa, după ce călătorise întreaga zi aproape fără oprire. Şoferul făcuse trei opriri, pentru a le permite pasagerilor să se dezmorţească, să mănânce din ceea ce luaseră cu ei de acasă sau să-şi cumpere ceva de mâncare. Ea luase sandviciuri şi sticle cu lapte, însă li se făcuse din nou foame când autobuzul trase în oraşul Haganesvík, din Fljót, unde o ambarcaţiune aştepta să ducă pasagerii la Siglufjördur, în noaptea friguroasă. După ce găsi dormitorul muncitorilor, şeful de echipă o conduse într-o cameră mică, cu un singur pat, şi îi împrumută o saltea ca să o pună pe jos, cu două pături, iar ei îşi petrecură acolo prima noapte în libertate. Copiii adormiră chiar din momentul în care puseră căpşoarele pe saltea, însă ea rămase în pat, privind fix în întuneric şi, neputând să-şi controleze tremuratul care îi străbătea tot trupul, izbucni în lacrimi.

El o găsi câteva zile mai târziu. Îi trecuse prin minte că era posibil ca ea să fi părăsit oraşul, probabil cu autobuzul, aşa că se duse la autogară, întrebă încoace şi încolo şi descoperi că soţia şi copiii lui luaseră autobuzul care ducea în nord, la Siglufjördur. Vorbi cu şoferul, care îşi aminti clar de femeie şi de nişte copii, mai ales de fetiţa cu handicap. Luă următorul autobuz spre nord şi fu în Siglufjördur chiar imediat după miezul nopţii. Strecurându-se dintr-un dormitor într-altul, o găsi în cele din urmă adormită în camera ei, unde şeful de echipă îl dusese după ce îl trezise din somn. Îi dăduse nişte explicaţii şefului de echipă. Ea venise în oraş înaintea lui, spusese el, însă probabil că nu vor rămâne prea mult timp acolo.

Intră în cameră. O lumină nedesluşită se strecura din stradă în cameră printr-o fereastră mică, iar el trecu pe deasupra copiilor care dormeau pe

saltea, se aplecă deasupra ei până ce feţele lor aproape se atinseră şi o zgâlţâi. Ea dormea profund, iar el o zgâlţâi din nou, mai brutal, până ce deschise ochii, şi rânji în momentul în care văzu groaza nedisimulată din ochii ei. Ea era gata-gata să ţipe, însă îi puse mâinile pe gură.

— Tu chiar credeai că o să reuşeşti? şoptise ameninţător.

Ea rămase cu ochii ţintă asupra lui.

— Tu chiar credeai că o să fie atât de simplu?

Ea scutură din cap încetişor.

— Ştii ce vreau cu adevărat să fac acum? şuieră el printre dinţii încleştaţi. Vreau să duc fata aia în munţi, să o omor şi să o îngrop acolo unde nimeni nu o să o mai găsească vreodată, apoi să spun că biata nemernică a căzut în mare. Şi ştii ceva? Asta am să şi fac. O să o fac chiar în acest moment. Şi dacă aud măcar un scâncet din partea băiatului, am să-l omor şi pe el. O să spun că şi el s-a dus în mare după ea.

Femeia scânci uşor în momentul în care aruncă o privire spre copii, iar el rânji. Îi eliberă gura.

— Nu o să mai fac niciodată, gemu ea. Niciodată. Nu o să mai fac niciodată. Îmi pare rău. Îmi pare rău. Nu ştiu unde mi-a fost capul. Îmi pare rău. Sunt nebună. Ştiu. Sunt nebună. Nu-i pedepsi pe copii pentru asta. Loveşte-mă. Loveşte-mă. Cât de tare poţi tu. Loveşte-mă cât de tare poţi. Putem pleca dacă vrei.

Disperarea ei îi repugna.

— Nu, nu, zise el. Asta e ceea ce vrei tu. Aşa că să facem ce vrei tu.

El se întinse ca şi cum ar fi vrut să o înşface pe Mikkelína care dormea lângă Símon, însă mama fetiţei îi apucă mâna, speriată de moarte.

— Uite, zise ea, lovindu-se peste faţă. Uite.

Se trase de păr.

— Uite.

Se ridică în capul oaselor şi se aruncă pe spate, lovindu-se cu capul de cadrul de metal al patului, şi, fie că dorise sau nu acest lucru, îşi pierdu cunoştinţa şi se prăbuşi în faţa lui.

O porniră înapoi spre casă a doua zi dimineaţă. Ea lucrase la fabrica de peşte câteva zile, iar el merse cu ea, ca să-şi ia plata cuvenită. Lucrând în hala de sărare a peştelui, putea astfel să-şi supravegheze copii, care se jucau în apropiere sau rămâneau în cameră. El îi explică şefului de echipă că se întorceau în Reykjavík. Primiseră veşti care le schimbaseră planurile şi i se cuveneau nişte bani pentru munca prestată. Şeful de echipă mâzgăli ceva pe

o foaie de hârtie şi arătă spre casierie. Se uită la ea în timp ce-i înmâna hârtia. Ea părea că vrea să spună ceva. El luă frica ei drept timiditate.

— Eşti bine? întrebă şeful de echipă.

— E bine, spuse soţul ei şi plecă ţanţoş împreună cu ea.

Când se întoarseră în Reykjavík, în apartamentul lor de la subsol, nu se atinse de ea. Ea rămase în picioare în camera de zi, îmbrăcată cu haina ponosită şi cu valiza în mână, aşteptându-se să primească ciomăgeala vieţii ei, însă nu se întâmplă nimic. Lovitura pe care şi-o dăduse singură îl luase prin surprindere. În loc să se ducă să caute ajutor de specialitate, el încercă să o îngrijească şi să o pună pe picioare, primul gest de grijă faţă de ea pe care i-l arătase de când erau căsătoriţi. Când ea se înzdrăveni, el îi spuse că trebuia să înţeleagă că nu-l putea părăsi niciodată. Că asta l-ar face să-i omoare pe ea şi pe copii. Că era nevasta lui şi că aşa va fi mereu.

Mereu.

După asta, ea nu mai încercă niciodată să fugă.

Anii trecură. Planurile lui de a deveni pescar se năruiră după doar trei ieşiri pe mare. Suferea de un rău de mare de care nu se putea descotorosi. Şi, colac peste pupăză, descoperi că-i era şi frică de mare, şi că nici peste acest lucru nu trecuse niciodată. Îi era frică de faptul că vasul avea să se scufunde. Îi era frică să nu cadă peste bord. Îi era frică de vremea proastă. În ultima călătorie izbucnise o furtună şi, convins că vasul avea să se răstoarne, rămăsese plângând în toată acea nebunie, gândindu-se că zilele îi erau numărate. După aceea, nu se mai dusese niciodată pe mare.

Părea incapabil să-i arate vreun gest de tandreţe. În cel mai bun caz, o trata cu o indiferenţă totală. În primii doi ani de căsătorie, păruse să regrete faptul că o lovise sau că o înjurase atât de vulgar, încât o făcuse să plângă. Însă, pe măsură ce timpul trecea, el încetă să mai arate vreun semn de vină, ca şi cum ceea ce îi făcuse încetase să fie nefiresc sau să reprezinte o destrămare a relaţiei lor şi devenise ceva necesar, chiar îndreptăţit. Uneori, ei îi trecea prin minte, lucru pe care probabil şi el îl ştia în adâncul fiinţei, că violenţa pe care o răsfrângea asupra ei era mai ales o manifestare a propriei sale slăbiciuni. Cu cât o lovea mai tare, cu atât el devenea mai abject. O învinovăţea pe ea pentru asta. Ţipa că era vina ei că o trata în felul acela. Ea era cea care îl făcea să o lovească.

Aveau puţini prieteni şi niciunul comun, iar după ce începură să locuiască împreună, ea deveni curând o singuratică. În rarele ocazii când se întâlnea

cu vechile ei prietene de la muncă, nu vorbea niciodată despre violenţa pe care trebuia să o îndure din partea bărbatului său şi, în timp, pierdu orice fel de contact cu ele. Îi era ruşine. Îi era ruşine pentru că era bătută şi maltratată, atunci când se aştepta cel mai puţin. Îi era ruşine de ochii vineţi, de buzele sparte şi de vânătăile de pe tot corpul. Îi era ruşine de viaţa pe care o trăia, care, pentru alţii, era cu siguranţă de neînţeles, îngrozitoare. Voia să o ascundă. Voia să se ascundă în temniţa pe care el i-o făcuse. Voia să se încuie înăuntru, să arunce cheia şi să spere că nimeni nu avea să o găsească. Trebuia să-i accepte comportamentul urât. Într-un fel, acesta era destinul ei, absolut şi de neschimbat.

Copiii însemnau totul pentru ea. Şi, într-adevăr, ei deveniră prietenii şi sufletele pereche pentru care trăia, mai ales Mikkelína, însă şi Símon, când crescu mai mare, şi băieţelul cel mai mic, care primi numele de Tómas. Ea singură alesese numele copiilor. Singura atenţie pe care le-o acorda el era atunci când se plângea de ei. Că mâncau prea multă mâncare. Că făceau gălăgie noaptea. Copiii sufereau din pricina violenţei la care el o supunea pe mama lor şi îi aduceau alinare în momentele în care avea nevoie.

El o făcu să-şi piardă şi puţinul respect de sine pe care îl avea. Reticentă şi modestă din fire, era dornică să mulţumească pe toată lumea, amabilă, săritoare şi chiar supusă. Zâmbea stângaci atunci când i se vorbea şi trebuise să se călească, astfel încât să nu pară ruşinoasă. O asemenea slăbiciune îl umplea pe el cu o energie care îl determina să o maltrateze până nu mai rămase nimic din propria ei persoană. Întreaga sa existenţă se învârtea în jurul lui. A capriciilor lui. Slujindu-l. Încetă să mai aibă grijă de propria sa persoană, aşa cum făcea odinioară. Încetă să se spele în mod regulat. Încetă să se mai preocupe de aspectul exterior. Începură să-i apară cearcăne negre la ochi, chipul i se ofili şi părul îi albi, începu să meargă cu umerii aduşi în faţă şi cu capul aplecat în piept, ca şi cum nu îndrăznea să privească pe cineva în faţă. Părul ei des şi frumos deveni lipsit de viaţă şi de luciu, murdar şi stându-i lipit de cap. Şi-l tăia cu regularitate, folosind foarfeca de bucătărie, atunci când credea că era prea lung.

Sau atunci când el credea că era prea lung.

Se transformase într-o cotoroanţă.

6

Arheologii continuară să sape şi în dimineaţa care urmă descoperirii oaselor. Poliţiştii care patrulaseră în zonă în acea noapte le arătară locul unde Erlendur scosese la iveală mâna, iar Skarphédinn se înfurie când văzu cum dăduse Erlendur pământul deoparte. Amatori afurisiţi, fu auzit bodogănind în barbă până după prânz. Pentru el, săpăturile erau un ritual sacru, în care solul era dat deoparte strat cu strat, până ce povestea tuturor lucrurilor îngropate ieşea la lumină şi secretele erau date în vileag. Fiecare detaliu conta, era posibil ca fiecare pumn de pământ să conţină probe vitale, iar escrocii puteau distruge date importante.

Predică toate acestea lui Elínborg şi lui Sigurdur Óli, care nu greşiseră cu nimic, în timp ce dădea ordine echipei sale. Lucrul progresa foarte încet după aceste metode arheologice migăloase. De-a lungul şi de-a latul zonei fuseseră întinse funii care marcau zonele potrivit unui anumit sistem, cunoscut numai de ei. Era foarte important ca scheletul să rămână în aceeaşi poziţie în timpul săpăturilor; ei se asigurară că mâna nu se mişcă nici măcar cu un centimetru în momentul în care îndepărtară cu o perie pământul de pe ea şi cercetară fiece firicel de pământ.

— De ce iese mâna asta din pământ? îl întrebă Elínborg pe Skarphédinn, oprindu-l în momentul în care trecea în goană şi cu un aer preocupat pe lângă ea.

— Imposibil de spus, zise Skarphédinn. În cel mai rău caz, persoana care zace acolo ar fi putut fi în viaţă atunci când a fost acoperită cu pământ, încercând să opună o oarecare rezistenţă. A încercat să dea pământul deoparte şi să iasă la suprafaţă.

— În viaţă! gemu Elínborg. Să iasă la suprafaţă?

— Nu e obligatoriu să fi fost aşa. Nu putem exclude ca mâna să fi ajuns în acea poziţie în momentul în care trupul a fost băgat în pământ. E prea curând ca să spunem ceva în legătură cu asta.

Sigurdur Óli şi Elínborg fură surprinşi că Erlendur nu îşi făcu apariţia la locul săpăturilor. Ciudat şi imprevizibil cum era, ei îi cunoşteau şi fascinaţia pentru cazurile de persoane dispărute, din trecut şi prezent, iar scheletul îngropat ar fi putut foarte bine să fie cheia unei dispariţii vechi, pe care i-ar fi făcut plăcere să o scoată la lumină din documentele îngălbenite de vreme.

Pe la amiază, Elínborg încercă să-i telefoneze acasă şi pe mobil, însă în zadar.

Pe la ora două, telefonul lui Elínborg sună.

— Sunteţi acolo? spuse o voce gravă la telefon, iar ea o recunoscu pe dată.

— Unde eşti?

— Am întârziat. Sunteţi la săpături?

— Da.

— Poţi vedea tufişurile? Cred că sunt coacăzi. La vreo treizeci de metri la est de fundaţie, aproape în linie dreaptă, înspre sud.

— Tufişuri de coacăzi?

Elínborg se uită cruciş, căutând cu privirea tufişurile.

— Da, zise ea. Le văd.

— Au fost plantate mai demult.

— Da.

— Verifică de ce. Dacă a locuit cineva acolo. Dacă a fost o casă acolo în vremuri îndepărtate. Du-te la Biroul de urbanism şi fă rost de nişte planuri ale zonei, chiar fotografii aeriene dacă au. Probabil va trebui să cauţi nişte documente de la începutul secolului până în 1960 cel puţin. Poate chiar mai târziu.

— Crezi că a fost o casă pe dealul de acolo? zise Elínborg, privind în jurul ei. Nu încercă să-şi ascundă neîncrederea.

— Cred că trebuie să verificăm. Ce face Sigurdur Óli?

— Răsfoieşte dosarele cu persoane dispărute începând cu al Doilea Război Mondial încoace. Te aştepta. Zicea că ţi-ar plăcea aşa ceva.

— Am vorbit cu Skarphédinn chiar acum şi mi-a spus că-şi aminteşte că a existat o tabără militară acolo, pe partea cealaltă, spre sud, în Grafarholt, în timpul războiului. Unde se află acum terenul de golf.

— O tabără militară?

— O tabără britanică sau americană. Militară. Cu cazărmi. Nu şi-a putut aminti cum se numea. Trebuie să verifici şi asta. Verifică dacă britanicii au anunţat dispariţia cuiva din tabără. Sau americanii, care au preluat tabăra de la ei.

— Britanicii? Americanii? În timpul războiului? Ia stai puţin, de unde să aflu asta? întrebă Elínborg cu surprindere. Când au preluat americanii tabăra de la ei?

— În 1941. Ar fi putut fi o magazie de provizii. Oricum, asta e ceea ce crede Skarphédinn. Apoi, mai e chestiunea cabanelor de pe dealul dimprejur. Dacă vreo persoană care să aibă legătură cu ele ar putea fi dispărută. Chiar dacă e vorba numai de poveşti sau de bănuieli. Trebuie să vorbim cu proprietarii cabanelor de acolo.

— Cam multă muncă pentru nişte oase vechi, zise Elínborg cu iritare, lovind cu piciorul pietrişul fundaţiei în care se afla. Tu ce faci? întrebă ea apoi, pe un ton aproape acuzator.

— Asta-i treaba mea, zise Erlendur şi închise.

El se întoarse la terapie intensivă îmbrăcat cu un halat verde din hârtie subţire şi cu o mască de tifon la gură. Eva Lind zăcea într-o rezervă a secţiei respective. Era conectată la tot felul de aparate şi dispozitive pe care Erlendur nu le mai văzuse înainte, iar o mască de oxigen îi acoperea gura şi nasul. Rămase la capul patului, privind în jos la fiică-sa. Era în comă. Nu-şi recăpătase cunoştinţa încă. În afară de ceea ce se putea vedea pe chipul ei, domnea şi un aer de pace, pe care Erlendur nu-l mai văzuse până atunci. Un calm necunoscut lui. Când zăcea aşa, trăsăturile îi deveneau mai puternice, sprâncenele mai arcuite, pielea obrajilor întinsă şi ochii afundaţi în orbite.

Sunase la salvare în momentul în care nu reuşise să o facă pe Eva să-şi recapete cunoştinţa în locul în care zăcea în faţa vechii maternităţi. Simţise un puls slab şi îşi aşezase haina peste ea, încercând să o întindă cât putu de bine, însă fără a îndrăzni să o mişte. Următorul lucru pe care şi-l aminti a fost apariţia aceleiaşi ambulanţe care venise şi în Tryggvagata, cu acelaşi medic. Eva Lind fu ridicată cu grijă pe o targă şi urcată în ambulanţă, care se grăbi să parcurgă distanţa scurtă ce mai rămăsese până la Urgenţă.

Fu internată direct la chirurgie, iar intervenţia dură aproape toată noaptea. Erlendur măsură cu pasul camera de aşteptare de lângă sala de operaţie, întrebându-se dacă ar trebui să o anunţe pe Halldóra. Se ferea să o sune. În cele din urmă, găsi o soluţie. Îl trezi pe Sindri Snaer, îi spuse despre sora lui şi îl rugă să o contacteze pe Halldóra, astfel încât ea să poată veni să o vadă la spital. Schimbară câteva cuvinte. Sindri nu avea de gând să vină în oraş prea curând. Nu vedea niciun motiv pentru care să bată atâta drum doar de dragul Evei Lind. Conversaţia lor se încheie repede.

Erlendur fumă o ţigară sub un semn care spunea că fumatul era strict interzis – până ce un chirurg cu o mască de tifon trecu pe lângă el şi îi ţinu o prelegere pentru că nu respectase interdicţia. Telefonul mobil al lui Erlendur

sună după plecarea doctorului. Era Sindri cu un mesaj din partea Halldórei: „I-ar prinde bine lui Erlendur să-şi asume responsabilitatea măcar o dată”.

Chirurgul care condusese echipa ce o operase pe Eva Lind vorbi cu Erlendur către dimineaţă. Starea ei era gravă. Nu reuşiseră să salveze copilul şi nu era sigur nici dacă Eva Lind putea fi salvată.

— E într-o stare foarte proastă, zise chirurgul, un bărbat înalt şi chipeş, în jurul vârstei de patruzeci de ani.

— Înţeleg, zise Erlendur.

— Malnutriţie prelungită şi consum de droguri. Nu prea erau şanse ca bebeluşul să se fi născut sănătos în asemenea condiţii… deşi, bineînţeles, e urât să spunem asta…

— Înţeleg, zise Erlendur.

— S-a gândit vreodată să facă un avort? În cazuri ca acesta e…

— Voia să facă copilul, zise Erlendur. Se gândea că acest lucru ar fi putut-o ajuta, iar eu am încurajat-o. Voia să înceteze consumul de droguri. Există o părticică în Eva care vrea să scape din iadul ăsta. O părticică ce uneori iese la iveală şi vrea să renunţe la tot. Însă, în mod normal, o altă Eva, una complet diferită, e stăpână pe situaţie. Una mai crudă şi mai lipsită de milă. O Eva care se fereşte de mine. O Eva care caută această distrugere. Acest iad.

Dându-şi seama că vorbea cu un bărbat pe care nu-l cunoştea câtuşi de puţin, Erlendur tăcu.

— Îmi dau seama că trebuie să fie greu pentru părinţii care sunt nevoiţi să treacă prin asta, zise chirurgul.

— Ce s-a întâmplat?

— Placenta abruptio. O hemoragie internă masivă, care a avut loc în momentul în care s-a rupt placenta, combinată cu nişte efecte toxice ale căror rezultate încă le aşteptăm. A pierdut foarte mult sânge şi nu am reuşit să o facem să-şi recapete cunoştinţa. Acest lucru nu înseamnă nimic în mod special. Este extrem de slăbită.

După o pauză, chirurgul spuse:

— Ai luat legătura cu familia? Ca să fie lângă tine sau…

— Nu mai sunt „familia mea”, zise Erlendur. Am divorţat. Maică-sa şi cu mine. Am anunţat-o. Şi pe fratele Evei. Lucrează în provincie. Nu ştiu dacă maică-sa va veni aici. E ca şi cum s-ar fi săturat. A fost foarte greu pentru ea. Tot timpul.

— Înţeleg.

— Mă îndoiesc, zise Erlendur. Nici eu unul nu prea înţeleg.

Scoase nişte punguţe de plastic şi o cutie cu nişte pilule din buzunarul hainei şi i le arătă doctorului.

— E posibil să fi luat unele dintr-astea, zise el.

Chirurgul luă drogurile de la el şi se uită cu atenţie la ele.

— Ecstasy?

— Seamănă.

— Asta ar fi o explicaţie. Am identificat nişte substanţe în sângele ei.

Erlendur ezită. El şi chirurgul rămaseră în tăcere câteva clipe.

— Ştii cine e tatăl? întrebă chirurgul.

— Nu.

— Crezi că ea ştie?

Erlendur se uită la el şi ridică din umeri în semn de resemnare. Rămaseră din nou tăcuţi.

— O să moară? întrebă Erlendur după o vreme.

— Nu ştiu, zise chirurgul. Să sperăm că nu.

Erlendur ezită în legătură cu întrebarea. Se luptase cu ea în toată grozăvia ei şi nu ajunsese la nicio concluzie. Nu ştia dacă voia să insiste. În cele din urmă, îi dădu bice.

— Pot să-l văd?

— Să-l vezi? Te referi la…?

— Pot vedea fetusul? Pot vedea copilul?

Chirurgul se uită la Erlendur fără nici cea mai mică urmă de surpriză pe chip, înţelegându-l. Încuviinţă şi îi spuse lui Erlendur să-l urmeze. Merseră de-a lungul coridorului şi intrară într-o cameră goală. Chirurgul apăsă un buton, iar luminile fosforescente din tavan pâlpâiră înainte de a revărsa o lumină alb-albăstruie în cameră. Se îndreptă către o masă rece din metal şi ridică o păturică, dezvăluind un bebeluş mort.

Erlendur îl privi şi îi mângâie obrăjorul cu degetul.

Era o fetiţă.

— Fiica mea o să iasă din comă, îmi poţi spune lucrul ăsta?

— Nu ştiu, zise doctorul. E imposibil de spus. Va trebui să vrea şi ea asta. Depinde mult de ea.

— Biata fetiţă, zise Erlendur.

— Se spune că timpul vindecă rănile, zise chirurgul în momentul în care simţi că Erlendur era pe cale să se piardă cu firea. E la fel de adevărat atât pentru trup, cât şi pentru suflet.

— Timpul, zise Erlendur, punând păturica peste copil, nu vindecă nicio rană.

7

Rămase la căpătâiul fiicei sale până pe la ora şase seara. Halldóra nu apăru. Sindri Snaer se ţinu de cuvânt şi nu veni în oraş. Nu mai era nimeni altcineva. Starea Evei Lind rămase neschimbată. Erlendur nici nu mâncase şi nici nu dormise de o zi şi se simţea epuizat. Ţinu legătura cu Elínborg la telefon în timpul zilei şi se hotărî să se întâlnească cu ea şi cu Sigurdur Óli la birou. O mângâie pe fiică-sa pe obraz şi o sărută pe frunte, apoi plecă.

Nu vorbi despre evenimentele din timpul nopţii în momentul în care se întâlni cu Sigurdur Óli şi cu Elínborg în acea seară. Cei doi auziseră pe căi neoficiale despre ceea ce i se întâmplase fiică-sii, însă nu îndrăzniră să-l întrebe nimic.

— Încă sapă în jurul scheletului, zise Elínborg. Merge îngrozitor de încet. Cred că acum folosesc scobitori. Mâna pe care ai găsit-o se ridică din pământ, ei au ajuns doar până la încheietură. Legistul a examinat-o, însă singurul lucru cert pe care îl poate spune e că aparţine unei fiinţe cu nişte mâini foarte mici. Nu prea sunt motive de bucurie. Arheologii nu au găsit nimic în sol care să sugereze ce s-a întâmplat sau cine e îngropat acolo. Ei cred că până mâine după-amiază sau mâine spre seară vor săpa până la tors, însă asta nu înseamnă că vom avea parte de nişte răspunsuri clare în legătură cu persoana îngropată. Evident, pentru ele va trebui să căutăm în altă parte.

— M-am uitat la statisticile referitoare la persoanele dispărute din zona Reykjavíkului, zise Sigurdur Óli. Sunt mai mult de patruzeci de dispariţii din anii ’30 şi ’40 care au rămas nerezolvate până în ziua de astăzi şi, pesemne, asta e o astfel de dispariţie. Am sortat dosarele după sexul şi vârsta persoanelor dispărute şi aştept doar raportul despre oase al patologului.

— Vrei să spui că a dispărut cineva de la deal? întrebă Erlendur.

— Nu, potrivit adreselor din rapoartele poliţiei, zise Sigurdur Óli – cu toate că nu le-am parcurs pe toate. Unele nume de locuri nu le cunosc. După ce vom scoate scheletul la suprafaţă şi patologul va stabili cu exactitate vârsta, înălţimea şi sexul, vom putea cu siguranţă să restrângem puţin grupul. Mă aştept să fie cineva din Reykjavík. Oare nu e o presupunere justă?

— Unde e patologul? întrebă Erlendur. Singurul patolog pe care-l avem.

— E în vacanţă, zise Elínborg. În Spania.

— Ai verificat dacă a fost vreodată o casă pe lângă arbuştii ăia? o întrebă Erlendur.

— Ce casă? întrebă Sigurdur Óli.

— Nu, n-am avut timp să fac asta, zise Elínborg.

Se uită la Sigurdur Óli.

— Erlendur crede că erau case în partea de nord a dealului şi că armata britanică sau americană a avut o bază militară în partea de sud. Vrea să vorbim cu toţi proprietarii cabanelor din Reynisvatn până aici şi cu bunicile lor; şi bănuiesc că eu va trebui să fac o şedinţă de spiritism şi să schimb vreo două vorbe cu Churchill.

— Şi asta doar pentru început, zise Erlendur. Ce teorii ai în legătură cu scheletul?

— Nu e oare evident că e vorba despre o crimă? zise Sigurdur Óli. Comisă în urmă cu jumătate de secol şi mai bine. Ascunsă în pământ în tot acest timp şi despre care nimeni nu a ştiut absolut nimic.

— El, sau mai degrabă această persoană, se corectă Elínborg, a fost în mod evident îngropat acolo pentru a ascunde o crimă. Cred că putem lua lucrul ăsta de bun.

— Nu e adevărat că nimeni nu ştie nimic, zise Erlendur. Există întotdeauna cineva care ştie ceva.

— Ştim că are coastele rupte, zise Elínborg. Ăsta poate fi semnul unei lupte.

— Aşa e? zise Sigurdur Óli.

— Ei bine, nu e aşa?

— Şi nu poate fi din cauză că a stat în pământ atât timp? întrebă Sigurdur Óli. Din cauza greutăţii solului. Chiar şi din cauza schimbării de temperatură. Efectele îngheţului şi ale dezgheţului. Am vorbit cu geologul pe care l-ai adus tu şi a zis ceva în legătură cu asta.

— Trebuie să fi avut loc o luptă, pentru că cineva a fost îngropat. E evident, nu-i aşa?

Elínborg se uită la Erlendur şi văzu că avea gândurile în altă parte.

— Erlendur? zise ea. Eşti de acord cu mine?

— Dacă e o crimă, zise Erlendur, revenindu-şi din visare.

— Dacă e o crimă? întrebă Elínborg.

— Nu ştim nimic în legătură cu asta, zise Erlendur. Poate este vorba despre un mormânt vechi de familie. Poate nu şi-au putut permite o

înmormântare ca lumea. Poate sunt oasele vreunui individ bătrân care a dat ortul popii şi a fost înmormântat acolo cu ştiinţa tuturor. Poate trupul a fost înmormântat acolo cu o sută de ani în urmă. Poate cu cincizeci. Lucrul de care avem nevoie e o pistă ca lumea. Apoi, putem bate apa-n piuă cât poftim.

— Nu există o lege care spune că oamenii trebuie îngropaţi într-un loc sfinţit? întrebă Sigurdur Óli.

— Cred că te poţi înmormânta oriunde vrei, zise Erlendur, dacă cineva e pregătit să te primească în grădina lui.

— Ce părere ai de mâna care iese din pământ? zise Elínborg. Nu e oare un semn că acolo a avut loc o luptă?

— Aşa pare să fie, zise Erlendur. Cred că ceva a fost ţinut secret în toţi aceşti ani. Cineva a fost vârât într-un loc care nu trebuia găsit niciodată. Însă Reykjavíkul, care se extinde cu repeziciune, i-a dat de urmă, iar acum depinde de noi să descoperim ce s-a întâmplat.

— Dacă el… să spunem pur şi simplu că el, Omul Mileniului… zise Sigurdur Óli, dacă a fost omorât cu foarte mulţi ani în urmă, nu e la fel de sigur să credem că asasinul a murit deja de bătrâneţe? Şi dacă nu e mort încă, trebuie să fie, probabil, cu un picior în groapă, aşa că e ridicol să-l descoperim şi să-l pedepsim. Oricine are legătură cu acest caz e probabil mort deja, aşa că nu vom avea martori chiar dacă descoperim vreodată ce s-a întâmplat. Aşa că…

— Unde vrei să baţi?

— Nu ar trebui, în primul rând, să ne întrebăm dacă are sens să continuăm această investigaţie? Adică, merită?

— Vrei să spui că trebuie, pur şi simplu, să o lăsăm baltă? întrebă Erlendur.

Sigurdur Óli ridică din umeri cu indiferenţă.

— O crimă e o crimă, zise Erlendur. Nu contează cu câţi ani în urmă a fost comisă. Dacă este o crimă, trebuie să descoperim ce s-a întâmplat, cine a fost omorât, de ce şi cine a fost ucigaşul. Cred că trebuie să abordăm chestia asta ca pe oricare altă investigaţie. Să obţinem informaţii. Să vorbim cu oameni. Cu ceva noroc, poate găsim o soluţie.

Erlendur se ridică în picioare.

— Trebuie să găsim ceva. Vorbeşte cu proprietarii cabanelor şi cu bunicile lor.

Se uită la Elínborg.

— Află dacă a existat vreo casă lângă tufişurile alea. Interesează-te de treaba asta.

Le spuse un „la revedere” absent şi ieşi afară, pe coridor. Elínborg şi Sigurdur Óli se uitară unul la altul, iar Sigurdur Óli făcu semn cu capul către uşă. Elínborg se ridică în picioare şi se duse după Erlendur.

— Erlendur, zise ea oprindu-l.

— Da, ce e?

— Cum se simte Eva Lind? întrebă ea pe un ton ezitant.

Erlendur se uită la ea şi nu zise nimic.

— Am auzit aici, la secţie, despre ceea ce s-a întâmplat. Cum a fost găsită. Ne-a părut foarte rău. Dacă putem face ceva pentru tine, eu sau Sigurdur Óli, te rog să nu eziţi să ne-o ceri.

— Nu se poate face nimic, zise Erlendur cu o voce sfârşită. Ea zace pur şi simplu acolo la spital şi nimeni nu poate face nimic.

Ezită.

— Am intrat în acea lume a ei atunci când am căutat-o. O cunoşteam oarecum, pentru că a trebuit să o caut în acele locuri şi înainte, pe acele străzi, în acele case, însă sunt întotdeauna surprins de viaţa pe care o duce, de felul în care se comportă cu ea însăşi, de felul în care abuzează de ea însăşi. I-am văzut grupul cu care pierde vremea, cei la care apelează din disperare, cei pentru care face lucruri de nedescris.

Făcu o pauză.

— Însă ăsta nu e cel mai rău lucru dintre toate. Nu cocioabele sau escrocii neînsemnaţi sau dealerii de droguri. Are dreptate în ce spune maică-sa.

Erlendur se uită la Elínborg.

— Eu sunt cel mai rău lucru dintre toate aceste lucruri, zise el, pentru că eu am fost cel care i-a abandonat.

Când ajunse acasă, Erlendur se aşeză în fotoliu, epuizat. Sună la spital ca să întrebe de Eva Lind şi i se spuse că starea ei era neschimbată. Urmau să-l contacteze de îndată ce avea loc o schimbare. Vorbi cu ei şi apoi închise. Rămase privind în gol, adâncit în gânduri. Se gândi la Eva Lind, care zăcea la terapie intensivă, la fosta lui soţie şi la ura care încă îi anima viaţa, la fiul lui, cu care vorbea doar atunci când lucrurile nu mergeau bine.

În toate aceste gânduri, simţi tăcerea profundă care îi stăpânea viaţa. Simţi singurătatea din jurul său. Povara zilelor monotone adunându-se pe

un lanţ indestructibil care îl învăluia, care se strângea în jurul lui şi îl sufoca.

Tocmai când era pe cale să adoarmă, gândurile i se întoarseră la copilărie, când zilele creşteau din nou luminoase după o iarnă întunecată şi viaţa era nevinovată, lipsită de griji şi de preocupări. Deşi acest lucru se întâmpla rar, uneori putea scăpa în tihna zilelor din trecut şi apoi, pentru scurt timp, se simţea bine.

Dacă ar fi putut acoperi pierderea.

Se trezi cu o tresărire în momentul în care cineva îl suna de ceva vreme, mai întâi pe telefonul mobil din buzunar şi apoi pe telefonul fix, care se afla pe biroul cel vechi, una dintre puţinele piese de mobilier ale camerei de zi.

— Ai avut dreptate, zise Elínborg în momentul în care el răspunse în cele din urmă. Oh, scuze, te-am trezit din somn? întrebă ea. E abia ora zece, adăugă ea pe un ton de scuză.

— În legătură cu ce am avut dreptate? zise Erlendur, încă adormit.

— A existat o construcţie în acel loc. Cel de lângă tufişuri.

— Tufişuri?

— Cele de coacăzi. În Grafarholt. A fost construită în anii ’30 şi demolată prin ’80. Le-am cerut celor de la Biroul de urbanism să mă contacteze de îndată ce descoperă ceva şi tocmai am vorbit cu ei la telefon, au lucrat toată noaptea la chestia asta.

— Şi ce fel de clădire a fost? întrebă Erlendur, obosit. O casă, un grajd, un coteţ, o cabană?

— O casă. Un fel de cabană sau ceva de genul ăsta.

— De când?

— De dinainte de 1940.

— Şi cine era proprietarul?

— Numele lui era Benjamín. Benjamín Knudsen. Un negustor.

— Era?

— A murit. Cu mulţi ani în urmă.

8

Mulţi dintre proprietarii cabanelor din partea de nord a Grafarholtului erau ocupaţi cu treburile de primăvară în momentul în care Sigurdur Óli trecu încet cu maşina pe colină, căutând un drum suficient de bun ca să-l poată urca. Elínborg era împreună cu el. Unii dintre ei tăiau gardurile vii, alţii îşi izolau cabanele sau reparau gardurile, alţii îşi înşeuau caii şi se pregăteau să plece la o plimbare călare.

Era amiază, iar vremea era senină şi frumoasă. După ce vorbiră cu mai mulţi proprietari de cabane fără niciun rezultat, Sigurdur Óli şi Elínborg se îndreptară încetişor către casele cele mai apropiate de colină. Pe o vreme atât de frumoasă, nu se grăbeau deloc. Se bucurau de o plimbare în afara oraşului, umblând prin soare şi stând de vorbă cu proprietarii cabanelor, care fură surprinşi de vizita poliţiei dimineaţa, atât de devreme. Unii auziseră de la ştiri despre scheletul găsit pe deal. Alţii nu aveau absolut nicio idee.

— O să supravieţuiască sau…? întrebă Sigurdur Óli în momentul în care se urcară în maşină pentru a nu ştiu câta oară şi o porniră către următoarea cabană.

Vorbiseră despre Eva Lind de când plecaseră din oraş şi reveniseră la acel subiect la intervale regulate.

— Nu ştiu, zise Elínborg. Nu cred că ştie cineva. Biata fată, zise ea, slobozind un oftat adânc. Şi el, adăugă ea. Bietul Erlendur.

— E o drogată, zise Sigurdur Óli cu seriozitate. Rămâne gravidă şi se droghează fără nicio grijă şi sfârşeşte prin a omorî copilul. Nu-mi poate părea rău pentru astfel de oameni. Nu-i înţeleg şi nu-i voi înţelege niciodată.

— Nu-ţi cere nimeni să-ţi pară rău pentru ei, zise Elínborg.

— Aa, nu? Atunci când se vorbeşte despre astfel de oameni tot ce aud e ce greu le este lor. Din câte am văzut eu…

Făcu o pauză.

— Nu-mi poate părea rău pentru ei, repetă el. Sunt nişte rataţi. Şi nimic altceva. Nişte labagii.

Elínborg oftă.

— Cum e să fii atât de perfect? întotdeauna elegant îmbrăcat, proaspăt bărbierit şi ferchezuit, cu diploma aia din America, cu unghii frumoase, fără

o grijă în afara aceleia de a putea să-ţi permiţi hainele alea ţipătoare? Nu te plictiseşti niciodată de chestia asta? Nu te plictiseşti niciodată de tine?

— Nu, zise Sigurdur Óli.

— Ce e rău dacă le arăţi oamenilor ăstora puţină înţelegere?

— Sunt nişte rataţi şi o ştii bine. Doar pentru că e fiica bătrânului, nu o face mai bună decât restul. E la fel precum ceilalţi vagabonzi care sunt pe străzi şi se droghează, iar apoi dorm prin adăposturi şi pe la centre de dezintoxicare, înainte de a se droga iar, pentru că ăsta e singurul lucru pe care-l vor nenorociţii ăia. Să trândăvească pe ici, pe colo şi să se drogheze.

— Cum te mai înţelegi cu Bergthóra? întrebă Elínborg, renunţând la orice speranţă de a face schimb de opinii în legătură cu orice subiect.

— Bine, zise Sigurdur Óli istovit, în timp ce parcă în faţa unei alte cabane.

Bergthóra pur şi simplu nu voia să-l lase în pace. Era avidă de sex, voia seara, dimineaţa şi în mijlocul zilei, în orice poziţie posibilă şi în orice loc din apartament, în bucătărie, în camera de zi, chiar şi la spălătorie, culcată şi în picioare. Şi, deşi la început îi plăcuse, începuse să observe că se cam plictisea şi cam ştia care erau motivele. Nu că viaţa lor sexuală ar fi fost vreodată monotonă, departe de asta. Însă ea nu avusese niciodată înainte o dorinţă atât de puternică sau atât de mult zel. Nu discutaseră cu seriozitate posibilitatea de a avea copii, cu toate că erau împreună de destul de mult timp. Ştia că Bergthóra lua pilule anticoncepţionale, însă nu se putea abţine să nu simtă că ea voia să-l lege de ea prin apariţia unui copil. Nu era nevoie să facă asta, pentru că el ţinea mult la ea şi nu dorea să trăiască cu nimeni altcineva, însă femeile sunt imprevizibile, gândi el. Nu ştii niciodată de ce sunt în stare.

— E ciudat că Biroul Naţional de Statistică nu a făcut rost de numele celor care au locuit în acea casă, dacă a locuit cineva vreodată, zise Elínborg, ieşind din maşină.

— Dosarele din acea perioadă sunt o mare harababură. Reykjavíkul a fost năpădit de mulţi oameni în timpul războiului şi după aceea, iar înregistrarea acestora era mare lucru şi chiar lipsea atunci când începuseră deja să se mute aici. Şi cred că s-au pierdut unele dintre înregistrările referitoare la populaţie. E o mare zăpăceală. Bărbatul cu care am vorbit a zis că nu va putea să găsească nimic imediat.

— Poate chiar nu a locuit nimeni acolo.

— Probabil că nu sunt acolo de mult timp. E posibil să fi fost notate în altă parte şi să nu fi înregistrat noua adresă. Poate au locuit pe deal câţiva ani, chiar câteva luni, în timpul crizei locuinţelor, apoi s-au mutat într-una dintre barăcile care au fost transformate în locuinţe după război. Ce zici de teoria asta?

— Se potriveşte ca un costum Burberry.

Proprietarul cabanei îi întâmpină în pragul uşii. Era un bărbat foarte bătrân, fusiform şi rigid în mişcări, cu păr alb şi subţire, îmbrăcat cu o cămaşă bleu şi un maiou cu găurele, care se vedea foarte clar pe sub cămaşă, cu pantaloni gri din velur şi cu pantofi sport noi. În momentul în care Elínborg văzu toată dezordinea din interior, se întrebă dacă era posibil să fi locuit acolo tot anul. Îl întrebă asta.

— Bănuiesc că se poate spune şi asta, răspunse bărbatul, aşezându-se într-un fotoliu, şi le făcu semn să se aşeze pe nişte scaune aflate în mijlocul camerei. Am început construcţia acestei case acum patruzeci de ani şi am mutat totul aici cu ajutorul vechii mele maşini Lada, acum vreo cinci ani. Sau acum şase ani? Totul începe să mi se învălmăşească în cap. Nu prea mai doream să locuiesc în Reykjavík. Un loc îngrozitor oraşul ăla, aşa că…

— A fost o casă acolo pe deal, poate o cabană de vară ca asta, însă care să nu fi fost folosită neapărat cu acel scop? se grăbi Sigurdur Óli să întrebe, nedorind să asculte cine ştie ce poveste. Vreau să spun acum patruzeci de ani, atunci când aţi început să o construiţi pe asta?

— O cabană de vară, însă nu neapărat o cabană de vară…?

— Care era singură pe partea asta a Grafarholtului, zise Elínborg. Construită cu ceva vreme înainte de război.

Privi afară pe fereastra camerei de zi.

— Aţi fi putut să o vedeţi de la această fereastră.

— Îmi amintesc că era o casă acolo, una netencuită, nu era finisată cum trebuie. A dispărut cu mulţi ani în urmă. Era cu siguranţă o cabană destul de mare, sau ar fi trebuit să fie, mai mare decât a mea, însă ceva fără cap şi fără coadă. Stătea aproape să se prăbuşească. Nu mai avea uşi, iar geamurile erau sparte. Obişnuiam să merg în plimbare până acolo uneori, când încă îmi făcea plăcere să pescuiesc în lac. Am renunţat la chestia asta cu ani în urmă.

— Deci, nu locuia nimeni în acea casă? întrebă Sigurdur Óli.

— Nu, atunci nu era nimeni în casa aceea. Nu ar fi putut să stea nimeni în ea. Era în pragul prăbuşirii.

— Şi nu a fost niciodată locuită, din câte ştiţi dumneavoastră? zise Elínborg. Vă amintiţi să fi locuit cineva în casa aia?
— De ce, mă rog, vreţi să ştiţi de casa aia?
— Am găsit un schelet uman pe deal, zise Sigurdur Óli. Nu v-aţi uitat la ştiri?
— Un schelet? Nu. Al cuiva din casa aia?
— Nu ştim. Încă nu ştim povestea casei respective şi a celor care au locuit acolo, zise Elínborg. Ştim cine a fost proprietarul, însă a murit cu foarte mult timp în urmă şi încă nu am găsit pe nimeni înregistrat ca locuind acolo. Îţi aminteşti de barăcile din timpul războiului de pe partea cealaltă a dealului? În partea de sud. O magazie sau ceva de genul ăsta?
— În toată regiunea erau barăci, zise bătrânul. Ale britanicilor şi ale americanilor. Nu-mi amintesc în mod special de niciunele aflate pe deal, asta a fost înainte de a veni eu. Cu mult timp înainte de a veni eu. Trebuie să vorbiţi cu Róbert.
— Cu Róbert? zise Elínborg.
— Dacă nu o fi murit cumva. A fost unul dintre primii oameni care au construit o baracă pe dealul ăsta. Ştiu că era la azil. Róbert Sigurdsson. O să-l găsiţi, dacă e încă în viaţă.

De vreme ce nu era nicio sonerie la intrare, Erlendur lovi cu palma uşa groasă de stejar, sperând să fie auzit de cineva dinăuntru. Casa îl avusese odinioară proprietar pe Benjamín Knudsen, un om de afaceri din Reykjavík, care murise pe la începutul anilor ’60. O moşteniseră fratele şi sora lui, se mutaseră în ea atunci când el murise şi locuiseră acolo tot restul vieţii. Erau amândoi necăsătoriţi, din câte ştia Erlendur, însă sora avea o fiică. Era medic, locuia acum la etajul din mijloc şi închiriase apartamentele de deasupra şi de dedesubt. Erlendur vorbise cu ea la telefon. Urmau să se întâlnească la prânz.
Starea Evei Lind era neschimbată. Trecuse să o vadă înainte de a se duce la lucru şi stătuse la căpătâiul ei o lungă perioadă de timp, privind echipamentele care îi monitorizau semnele vitale, tuburile din gură, din nas şi din venele ei. Nu putea respira singură, iar pompa scotea un sunet de aspirare, pe măsură ce se ridica şi cobora. Electrocardiograma era stabilă. După ce plecă de la terapie intensivă stătu de vorbă cu un doctor care îi spuse că nu se observase nicio schimbare a stării în care se afla pacienta. Erlendur întrebă dacă putea face ceva, doctorul îi răspunse că, deşi fiica lui

era în comă, el ar trebui să-i vorbească cât de des putea. Aşa încât ea să-i audă vocea. La fel de bine era şi pentru familie să-i vorbească pacientului aflat în asemenea circumstanţe. Îl ajuta să facă faţă şocului. Eva Lind nu era, cu siguranţă, pierdută pentru el, şi trebuia să o trateze în consecinţă.

Uşa grea de stejar se deschise, iar o femeie în vârstă de şaizeci de ani întinse mâna şi se prezentă drept Elsa. Era suplă şi avea o figură prietenoasă, machiată discret, cu părul vopsit negru, tuns scurt şi cu cărare într-o parte; era îmbrăcată cu nişte jeanşi şi cu o cămaşă albă, nu avea inele, brăţări sau vreun colier la gât. Îl invită în camera de zi şi îl pofti să se aşeze. Era o femeie hotărâtă şi încrezătoare.

— Şi ce credeţi că e cu oasele astea? întrebă ea de îndată ce el îi povesti despre ce era vorba.

— Nu ştim încă, însă o teorie ar fi că au legătură cu cabana care se afla în apropiere şi al cărei proprietar a fost unchiul dumneavoastră. Îşi petrecea mult timp acolo?

— Nu cred că s-a dus vreodată la cabană, zise ea cu voce joasă. A fost o tragedie. Mama ne povestea întotdeauna cât de frumos şi de inteligent era şi cum câştigase el o avere, însă îşi pierduse logodnica. Într-o zi, ea a dispărut pur şi simplu. Era însărcinată.

Gândurile lui Erlendur se întoarseră la fiica lui.

— A făcut o depresie, şi-a pierdut interesul în legătură cu magazinul şi cu proprietăţile, iar totul a ajuns o ruină, cred, până ce singurul lucru care i-a mai rămas a fost casa asta de aici. A murit în floarea vârstei, ca să spun aşa.

— Cum a dispărut logodnica lui?

— Au fost zvonuri că s-ar fi aruncat în mare, zise Elsa. Cel puţin, asta e ceea ce am auzit eu.

— Era o persoană depresivă?

— Nimeni nu a pomenit vreodată de aşa ceva.

— Şi nu au găsit-o niciodată?

— Nu. Ea…

Elsa se opri la mijlocul propoziţiei. Brusc, păru să-i urmeze şirul gândurilor şi rămase privindu-l fix, fără să-i vină a crede la început, apoi rănită, şocată şi furioasă, toate aceste lucruri laolaltă. Roşi.

— Nu-mi vine să cred.

— Ce anume? zise Erlendur, văzând-o cum brusc devine ostilă.

— Credeţi că e ea. Că e scheletul ei!

— Nu cred nimic. E prima oară când aud despre această femeie. Nu avem nici cea mai vagă idee cine e îngropat în pământul de acolo. Este mult prea devreme să spunem cine ar putea fi şi cine nu.
— Atunci, de ce sunteţi atât de interesat de ea? Ce ştiţi dumneavoastră şi eu nu?
— Nimic, zise Erlendur încurcat. V-a trecut prin minte chestia asta atunci când v-am spus despre scheletul găsit acolo? Unchiul dumneavoastră avea o cabană în apropiere. Logodnica lui a dispărut. Noi am găsit un schelet. Nu e o ecuaţie dificilă.
— Sunteţi nebun? Sugeraţi oare…
— Nu sugerez nimic.
— … că el ar fi omorât-o? Că unchiul Benjamín şi-a omorât logodnica şi că a îngropat-o fără să spună nimănui în toţi aceşti ani până să moară, un om distrus?
Elsa se ridicase în picioare şi mergea încoace şi încolo prin cameră.
— Ia stai puţin, nu am spus aşa ceva, zise Erlendur, întrebându-se dacă ar fi putut să fie mai diplomat. Nimic de genul ăsta, zise el.
— Credeţi că e ea? Scheletul ăla pe care l-aţi găsit? E ea?
— Cu siguranţă nu, zise Erlendur, fără să ştie de ce spusese asta.
Voia să o calmeze cu orice preţ. Fusese lipsit de tact. Sugerase ceva ce nu se baza pe niciun fel de probă şi regreta acest lucru. Totul era atât de neaşteptat pentru ea.
— Ştii ceva în legătură cu cabana? zise el, făcând un efort de a schimba subiectul. Dacă a locuit cineva acolo acum cincizeci sau şaizeci de ani? În timpul războiului sau după? Pentru moment, nu s-au putut găsi detalii în arhivă.
— Dumnezeule mare, ce idee! gemu Elsa, cu mintea în altă parte. Scuze. Ce spuneai?
— E posibil ca unchiul dumneavoastră să fi închiriat cabana, zise Erlendur repede. După război a fost o criză de locuinţe în Reykjavík, chiriile au crescut şi mă gândeam că era posibil să fi închiriat-o ieftin. Sau chiar să o fi vândut. Ştiţi ceva în legătură cu asta?
— Da, se spunea ceva despre faptul că a închiriat casa respectivă, însă nu ştiu cui, dacă acolo vreţi să ajungeţi. Scuzaţi-mă că m-am comportat aşa. E pur şi simplu… Ce fel de oase sunt? Scheletul e de bărbat, femeie, copil?
Era mai calmă. Îşi revenise. Se aşeză din nou şi îl privi iscoditor în ochi.

— Pare un schelet intact, însă nu l-am dezgropat încă pe tot, zise Erlendur. Unchiul dumneavoastră a păstrat ceva însemnări referitoare la afacerea sau la proprietăţile sale? Ceva care să nu fi fost aruncat?

— Pivniţa e plină cu lucrurile lui. Tot felul de hârtii şi cutii, pe care nu am fost niciodată în stare să le arunc şi nu m-am sinchisit niciodată să fac ordine în ele. Biroul şi câteva dintre dulapurile lui sunt jos. Curând voi avea timp să mă uit la toate lucrurile.

Spuse acestea cu un aer de regret, iar Erlendur se întrebă dacă era posibil ca ea să nu fi fost mulţumită cu rostul ei în viaţă, cu faptul că locuia singură într-o casă mare, care era o moştenire a unor vremuri trecute. Se uită în jurul lui prin cameră şi avu sentimentul că, într-un fel, întreaga ei viaţă era o moştenire.

— Credeţi că putem să…?

— Vă rog. Uitaţi-vă cât poftiţi, zise ea cu un zâmbet absent.

— Mă întrebam ceva, zise Erlendur, ridicându-se în picioare. Ştiţi cumva de ce ar fi vrut să închirieze Benjamín cabana? Era strâmtorat? Nu părea să aibă atât de mare nevoie de bani, având casa asta de aici şi afacerea lui. Aţi spus că a pierdut-o în cele din urmă, însă în timpul războiului trebuie să fi dus o viaţă decentă, şi chiar mai bine de atât.

— Nu, nu cred că avea nevoie de bani.

— Deci, care a fost motivul?

— Cred că cineva i-a cerut să facă acest lucru. Când oamenii au început să se mute în Reykjavík, din provincie, în timpul războiului. Cred că trebuie să-i fost milă de cineva.

— Atunci, e posibil să nu fi luat niciun fel de chirie?

— Nu ştiu nimic în legătură cu acest lucru. Nu pot să cred că dumneavoastră credeţi că Benjamín…

Se opri la mijlocul propoziţiei, ca şi cum ar fi ezitat să articuleze lucrul la care se gândea.

— Nu cred nimic, zise Erlendur, încercând să zâmbească. E mult prea devreme să încep să mă gândesc la ceva.

— Pur şi simplu, nu-mi vine să cred.

— Spuneţi-mi altceva.

— Da?

— Ea mai are vreo rudă care mai e încă în viaţă?

— Cine?

— Logodnica lui Benjamín. Există cineva cu care aş putea vorbi?

— De ce? De ce vreţi să continuaţi cu treaba asta? El nu i-ar fi făcut niciodată nimic.

— Înţeleg acest lucru. Totuşi, am găsit oasele astea şi sigur aparţin cuiva, nu putem nega acest lucru. Trebuie să investighez toate aspectele.

— Avea o soră care, din câte ştiu eu, e încă în viaţă. Numele ei e Bára.

— Când a dispărut fata asta?

— Era în 1940, zise Elsa. Mi s-a spus că era într-o zi frumoasă de primăvară.

9

Róbert Sigurdsson era încă în viaţă, dar nu pentru mult timp, gândi Sigurdur Óli. Se afla împreună cu Elínborg în camera bătrânului, gândindu-se, în timp ce privea chipul palid al lui Róbert, că el nu şi-ar dori să ajungă să aibă nouăzeci de ani. Se cutremură. Bătrânul era ştirb, avea nişte buze foarte subţiri, obrajii supţi, smocuri de păr care i se ridicau în toate direcţiile pe capul lui cadaveric. Era conectat la un tub de oxigen care se afla pe un cărucior, lângă el. Ori de câte ori dorea să spună ceva, îşi scotea masca de oxigen cu o mână tremurătoare şi slobozea câteva cuvinte înainte de a-şi pune masca la loc.

Róbert îşi vânduse cabana cu mult timp în urmă, iar aceasta schimbase încă doi proprietari înainte de a fi, în cele din urmă, demolată şi de a se construi una nouă în apropiere. Sigurdur Óli şi Elínborg îl treziseră pe proprietarul noii cabane cu puţin timp înainte de prânz, ca să audă această poveste mai degrabă neclară şi incoerentă.

Puseseră pe cei de la birou să-l localizeze pe bătrân în timp ce se întorceau de pe deal. Se dovedi că el se afla la Spitalul Naţional şi că tocmai făcuse nouăzeci de ani.

Elínborg vorbi la spital şi îi explică situaţia lui Róbert, în timp ce el stătea zbârcit într-un scaun cu rotile, aspirând oxigen pur dintr-un tub. Un fumător înrăit. Părea să fie în deplinătatea facultăţilor mintale, în ciuda stării fizice jalnice, şi încuviinţa tot timpul, ca să le arate că înţelegea tot şi că ştia foarte bine ce doreau detectivii să afle. Infirmiera care îi condusese la el şi care rămăsese în spatele scaunului cu rotile le spuse că era bine să nu-l obosească prea tare.

— Îmi amintesc… zise el cu o voce joasă şi răguşită.

Mâna îi tremură în momentul în care îşi puse masca la loc şi inhală oxigenul. Apoi îşi scoase din nou masca.

— … acea casă, însă…

Masca la loc pe figură.

Sigurdur Óli se uită la Elínborg şi apoi la ceas, fără să încerce să-şi ascundă nerăbdarea.

— Nu vreţi să… începu ea, însă masca coborî din nou.

— … îmi amintesc doar… –, interveni Róbert, aproape sufocându-se.

Masca la loc pe figură.

— De ce nu te duci tu la cantină să iei ceva de mâncare? îi spuse Elínborg lui Sigurdur Óli, care se uită iar la ceas, la bătrân şi apoi la ea, oftă, se ridică şi dispăru din cameră.

Masca jos.

— … că locuia o familie acolo.

Masca sus. Elínborg aşteptă o clipă să vadă dacă el avea de gând să continue, însă Róbert nu mai spuse nimic, iar ea se gândi cum să formuleze întrebările astfel încât el să nu poată răspunde doar cu „da” sau „nu” şi să-şi poată folosi capul fără să fie nevoit să vorbească. Ea îi spuse că voia să încerce acest lucru, iar el încuviinţă. Clar ca bună ziua, gândi ea.

— Aţi avut o cabană acolo în timpul războiului?

Róbert încuviinţă.

— Vă amintiţi numele celor care locuiau în acea casă la momentul respectiv?

Róbert scutură din cap. Nu.

— Era o familie numeroasă?

Róbert scutură din nou din cap. Nu.

— Un cuplu cu vreo doi, trei copii sau mai mulţi?

Róbert încuviinţă şi ridică trei degete anemice.

— Un cuplu cu trei copii. V-aţi întâlnit vreodată cu oamenii ăştia? Aţi venit în contact cu ei sau nu-i cunoşteaţi deloc?

Elínborg îşi uitase regula în legătură cu „da” şi „nu”, iar Róbert îşi scoase masca.

— Nu-i cunoşteam.

Masca sus din nou. Infirmiera începea să-şi piardă răbdarea în timp ce se afla în spatele scaunului cu rotile, privind-o cu duşmănie pe Elínborg, ca şi cum aceasta ar fi trebuit să înceteze imediat; şi părea gata să intervină în orice secundă. Róbert îşi scoase masca.

— … a murit.

— Cine? Oamenii ăia? Cine a murit?

Elínborg se aplecă mai mult spre el, aşteptând să-şi scoată masca din nou. El duse din nou o mână tremurândă înspre masca de oxigen şi o scoase.

— … nefolositoare…

Elínborg îşi dădea seama că lui îi venea foarte greu să vorbească şi se strădui din toate puterile să-l îndemne să vorbească mai departe. Se uită fix la el şi aşteptă ca el să spună mai mult.

Masca jos.

— … plante.

Róbert scăpă masca, ochii i se închiseră şi capul îi căzu în piept.

— Of, zise infirmiera pe un ton tăios. L-aţi epuizat de tot.

Ea ridică masca şi o puse peste nasul şi gura lui Róbert cu o forţă inutilă, în timp ce el stătea cu capul în piept şi cu ochii închişi de parcă aţipise. Poate că murea cu adevărat, gândi Elínborg. Se ridică în picioare şi se uită la infirmieră, care îl împingea pe Róbert înspre pat, ridicându-l din scaunul cu rotile de parcă ar fi fost o frunză şi aşezându-l pe pat.

— Încercaţi să-l omorâţi pe bietul om cu prostiile astea? zise infirmiera, o femeie voinică, în jur de cincizeci de ani, cu părul prins într-un coc, îmbrăcată cu halat alb, pantaloni albi şi saboţi albi.

Se uită cu ferocitate la Elínborg.

— Nu ar fi trebuit să permit niciodată lucrul ăsta, mormăi ea, autoincriminându-se. Nu cred că mai apucă dimineaţa, zise ea cu voce tare, adresându-se lui Elínborg, pe un ton evident acuzator.

— Îmi pare rău, zise Elínborg, fără să ştie prea bine pentru ce îşi cerea scuze. Am crezut că ne-ar putea ajuta în legătură cu nişte oase pe care le-am găsit. Sper că nu se simte prea rău.

Aşa cum zăcea pe spate, Róbert deschise brusc ochii. Se uită în jurul său de parcă treptat îşi dădea seama unde se afla şi îşi scoase masca de oxigen în ciuda protestelor infirmierei.

— Venea des, gâfâi el… după aceea. Verde… o femeie… tufişuri…

— Tufişuri? zise Elínborg.

Se gândi timp de câteva clipe.

— Vă referiţi la coacăzi?

Infirmiera îi puse din nou masca lui Róbert, însă Elínborg crezu că-l văzuse pe Róbert făcând un semn cu capul înspre ea.

— Cine era? Vă referiţi la dumneavoastră? Vă amintiţi de tufişurile de coacăzi? V-aţi dus acolo? V-aţi dus la acele tufişuri?

Róbert scutură încetişor din cap.

— Plecaţi şi lăsaţi-l în pace, îi ordonă infirmiera lui Elínborg, care se ridicase şi stătea aplecată deasupra lui Róbert, însă nu prea aproape, astfel încât să nu o provoace mai mult decât o făcuse.

— Îmi puteţi spune ceva despre asta? continuă Elínborg. Ştiaţi cine era? Cine obişnuia să vină la tufişurile de coacăzi?

Róbert închisese ochii.

— După aceea? continuă Elínborg. La ce vă referiţi când spuneţi „după aceea”?

Róbert deschise ochii şi ridică mâinile bătrâne şi osoase pentru a arăta că voia un creion şi o bucată de hârtie. Infirmiera scutură din cap şi îi spuse să se odihnească, trecuse prin multe. El o apucă de mână şi se uită implorator la ea.

— Nici nu se pune problema, zise infirmiera. Vreţi, vă rog, să ieşiţi afară de aici?! îi spuse ea lui Elínborg.

— N-ar trebui să-l lăsăm pe el să hotărască? Dacă moare cumva în noaptea asta…

— Să-l lăsăm noi? zise infirmiera. Care noi? Aţi avut grijă de aceşti pacienţi timp de treizeci de ani? pufni ea. Vreţi să ieşiţi înainte de a pune eu pe alţii să vă dea afară de aici?

Elínborg se uită în jos la Róbert, care închisese din nou ochii şi părea că doarme. Se uită la infirmieră şi, fără prea mare tragere de inimă, începu să se îndrepte spre uşă. Infirmiera o urmă şi închise uşa în urma ei chiar în momentul în care Elínborg păşi pe coridor. Elínborg se gândi să-l cheme pe Sigurdur Óli ca să se certe cu infirmiera şi să o informeze cât de important era ca Róbert să le zică ceea ce voia să le spună. Abandonă ideea. Cu siguranţă, Sigurdur Óli ar fi înrăit-o şi mai tare pe infirmieră.

Elínborg merse pe coridor şi îl văzu pe Sigurdur Óli la cantină devorând o banană, având o privire ca de maimuţă. Se îndreptă spre el, însă se opri. La capătul coridorului era o nişă, iar ea se strecură acolo şi se ascunse în spatele unei plante ornamentale, care se afla într-un ghiveci uriaş şi care se înălţa până aproape de tavan. Aşteptă acolo, cu ochii aţintiţi pe uşă, ca o leoaică ascunsă în iarbă.

Nu peste mult timp, infirmiera ieşi din camera lui Róbert, goni în josul coridorului, trecu prin cantină şi se îndreptă către cealaltă secţie. Nu îl observă pe Sigurdur Óli şi nici el pe ea, atât era de ocupat cu înfulecatul bananei.

Elínborg se strecură afară din ascunzătoarea din spatele pomişorului ornamental şi merse în vârful degetelor înapoi în camera lui Róbert. Acesta dormea în patul său cu masca pe faţă, exact ca atunci când ea plecase. Draperia era trasă, însă strălucirea slabă a unei lămpi revărsa lumină în acel întuneric. Se duse drept la el, ezită pentru o clipă şi se uită în jurul ei pe furiş înainte de a-şi aduna toate puterile şi a-l împinge cu mâna pe bătrân.

Róbert nici nu mişcă. Ea încercă din nou, însă el dormea buştean. Elínborg presupuse că el trebuie să fi dormit profund, dacă nu era chiar mort, şi îşi muşcă unghiile, întrebându-se dacă să-l împingă mai tare cu mâna sau să-şi ia tălpăşiţa şi să uite toată această poveste. El nu spusese prea multe. Doar că cineva se învârtise pe lângă acele tufişuri de pe deal. O femeie în verde.

Se întorcea să plece în momentul în care Róbert deschise ochii şi se uită fix la ea. Elínborg nu ştia dacă o recunoscuse, însă el încuviinţă, iar ea fu sigură că detectase un zâmbet în spatele măştii de oxigen. El făcu acelaşi semn ca înainte, cerând hârtie şi creion, iar ea îşi căută în haină carnetul şi stiloul. I le puse în mâini şi el începu să scrie cu litere mari, cu o mână tremurândă. Îi luă destul de mult timp, iar Elínborg aruncă o privire îngrozită spre uşă, aşteptându-se ca infirmiera să intre în orice moment şi să înceapă să înjure. Voia să-i spună lui Róbert să se grăbească, însă nu îndrăznea.

În momentul în care el termină de scris, mâinile lui palide se prăbuşiră pe pătură, şi, odată cu ele, carnetul şi pixul, iar el închise ochii. Elínborg luă carnetul şi era gata să citească ceea ce scrisese bătrânul, când electrocardiograma la care el era conectat începu brusc să sune. Sunetul fu strident în momentul în care izbucni în camera liniştită, iar Elínborg tresări atât de tare, încât se trase înapoi. Se uită la Róbert pentru o clipă, fără să ştie ce să facă, apoi ieşi în goană din cameră, pe coridor, şi intră în cantina unde Sigurdur Óli, care îşi terminase banana, stătea tot aşezat la masă. O alarmă sună undeva.

— Ai aflat ceva de la pacostea aia bătrână? o întrebă Sigurdur Óli pe Elínborg în momentul în care se aşeză lângă el, abia trăgându-şi sufletul. Hei, eşti în regulă? adăugă el, observând că ea gâfâia.

— Da, sunt bine, zise Elínborg.

O echipă de doctori, asistente şi paramedici trecură în goană prin cantină şi ieşiră pe coridor în direcţia camerei lui Róbert. Curând după aceea, apăru un bărbat în halat alb, împingând un aparat despre care Elínborg crezu că era un dispozitiv pentru masaj cardiac, şi o luă în jos pe coridor. Sigurdur Óli privi cum toată acea mulţime de oameni dispare după colţ.

— Ce ai făcut? zise Sigurdur Óli, întorcându-se către Elínborg.

— Eu? mormăi Elínborg. Nimic. Eu? La ce te referi?

— Atunci de ce transpiri aşa? întrebă Sigurdur Óli.

— Nu transpir.

— Ce s-a întâmplat? De ce fuge toată lumea?
— N-am idee.
— Ai scos ceva de la el? El e ăla care moare?
— Ei, haide, încearcă să arăţi şi tu puţin respect, zise Elínborg, privind în jurul ei.
— Ce ai scos de la el?
— Nu am verificat încă, zise Elínborg. Nu ar trebui să plecăm de aici?
Se ridicară şi ieşiră din cantină, părăsiră spitalul şi intrară în maşina lui Sigurdur Óli. Acesta porni maşina.
— Deci, ce ai scos de la el? întrebă Sigurdur Óli nerăbdător.
— A scris un bilet, oftă Elínborg. Bietul om.
— A scris un bilet?
Ea scoase carnetul din buzunar şi îl răsfoi până ce găsi locul în care scrisese Róbert. Un singur cuvânt era notat acolo, cu mâna tremurândă a unui muribund, cu un scris aproape ilizibil. Îi luă ceva vreme să descifreze ce scrisese el în carnet, apoi înţelese de-a binelea, cu toate că nu pricepea sensul. Se uită fix la ultimul cuvânt al lui Róbert din această viaţă efemeră: COCOŞATĂ.

*

În seara aceea fusese din cauza cartofilor. El nu credea că erau suficient de bine fierţi. Ar fi putut la fel de bine să fie prea fierţi, fierţi terci, cruzi, prost curăţaţi, prea mult curăţaţi, netăiaţi în jumătăţi, fără sos, cu sos, prăjiţi, neprăjiţi, piure, tăiaţi prea gros, tăiaţi prea subţire, prea dulci, insuficient de dulci…
Cu el, nu ştia niciodată la ce să se aştepte.
Asta era una dintre armele lui cele mai puternice. Atacurile aveau întotdeauna loc fără să-i dea de ştire şi în momentul în care ea se aştepta cel mai puţin, atât atunci când totul părea roz, cât şi atunci când ea putea simţi că ceva îl deranja. Era un geniu în a ţine în şah, iar ea nu se putea simţi niciodată în siguranţă. Era întotdeauna tensionată în prezenţa lui, gata să fie la dispoziţia lui. Să pregătească mâncarea la momentul potrivit. Să-i pregătească hainele dimineaţa. Să-i ţină pe băieţi sub control. Să o ţină pe Mikkelína cât mai departe de ochii lui. Să-l slujească în orice chip, chiar dacă ştia că acest lucru era inutil.
Renunţase de mult la orice speranţă că lucrurile aveau să se îmbunătăţească vreodată. Casa lui era închisoarea ei.

După cină, el luă farfuria, morocănos ca de obicei, şi o puse în chiuvetă. Apoi se întoarse la masă ca şi cum ar fi vrut să iasă din bucătărie, însă se opri în locul unde stătea ea aşezată. Neîndrăznind să ridice privirea, ea îi urmări pe cei doi băieţi care se aflau aşezaţi lângă ea şi continuă să mănânce. Fiecare muşchi al trupului ei era în alertă. Poate el o să plece fără să o atingă. Băieţii se uitară la ea şi puseră încetişor furculiţele jos.

O tăcere de moarte se lăsă în bucătărie.

Brusc, o apucă de ceafă şi o trânti cu faţa în farfurie, care se sparse, apoi o înşfăcă, o ridică de păr şi o aruncă pe spate, trântind-o de pe scaun jos, pe podea. Trânti cu mâna vesela de pe masă şi dădu un picior scaunului ei, care se lovi de perete. Ea era prea ameţită de la căzătură. Întreaga bucătărie părea să se învârtă. Încercă să se ridice în picioare, cu toate că ştia din experienţă că era mai bine să zacă nemişcată, însă ceva îndărătnic din fiinţa ei voia să-l provoace.

— Stai nemişcată, vacă ce eşti! strigă el la ea, apoi, în momentul în care ea cu greu se ridică în picioare, el se aplecă deasupra ei şi urlă:

— Deci, vrei să te ridici în picioare?

O ridică de păr şi o izbi cu faţa de perete, lovind-o cu picioarele în coapse până ce ea îşi pierdu toată puterea pe care o mai avea în picioare, scoase un ţipăt strident şi căzu înapoi pe podea. Sângele îi ţâşni din nas şi de-abia îl mai putea auzi din cauza ţiuitului din urechi.

— Încearcă şi acum să te mai ridici în picioare, împuţito! scrâşni el.

De data asta rămase nemişcată, acoperindu-şi capul cu mâinile, aşteptând ca loviturile cu picioarele să se reverse asupra ei. El ridică piciorul şi o lovi cu toată puterea într-o parte, iar ea icni din cauza durerii sfâşietoare pe care o simţi în piept. Aplecându-se, o apucă de păr, o ţinu cu faţa în sus şi o scuipă drept în faţă, înainte de a o izbi cu capul de podea.

— Jegoaso, zise el printre dinţi.

Apoi se ridică şi se uită la haosul lăsat în urmă.

— Uite ce mizerie faci întotdeauna, nemernico! urlă în jos către ea. Să faci curat chiar în acest moment, sau te omor!

Se îndepărtă încetişor de ea şi încercă din nou să o scuipe, însă avea gura uscată.

— Jigodie nenorocită, zise el. Nu eşti bună de nimic. Tu chiar nu poţi să faci niciodată ceva ca lumea, curvă nenorocită şi inutilă? N-ai de gând să-ţi dai seama de asta într-o zi? N-ai de gând să-ţi dai seama?

Lui nu-i păsa dacă ei îi rămâneau semne. Ştia că nu era nimeni care să intervină. Rar venea cineva pe la ei. Cabanele erau împrăştiate ici şi colo în zona de şes, însă puţini veneau pe deal, cu toate că drumul principal între Grafarvogur şi Grafarholt trecea prin apropiere, şi nu venea nimeni întâmplător să-i facă o vizită acelei familii.

Casa în care locuiau era o cabană mare, pe care el o închiriase de la un bărbat din Reykjavík; fusese construită doar pe jumătate în momentul în care proprietarul îşi pierdu interesul pentru acea casă şi fusese de acord să i-o închirieze ieftin dacă el avea să o termine. La început, fusese entuziasmat de ideea de a lucra la casă şi aproape că o terminase, până ce se dovedi că proprietarului nu-i mai păsa nicicum, iar după aceea începuse să cadă în paragină. Era din lemn şi avea o cameră de zi şi o bucătărie alături, cu sobe cu cărbuni pentru încălzit şi un hol între camere. Dimineaţa aduceau apă de la o fântână aflată aproape de casă, două găleţi în fiecare zi, pe care le aşezau pe o masă în bucătărie.

Se mutaseră acolo cam cu un an înainte. După ocuparea Islandei de către englezi, oamenii începuseră să plece din provincie în Reykjavík, în căutarea unor slujbe. Familia îşi pierduse apartamentul de la subsol. Nu şi-l mai putea permite. Afluxul mare de oameni dusese la creşterea foarte mare a preţurilor locuinţelor şi la scumpirea chiriilor. În momentul în care el luase în primire cabana pe jumătate construită din Grafarholt, iar întreaga familie se mutase acolo, începuse să-şi caute o slujbă care să se potrivească cu noua situaţie şi găsise una de distribuitor de cărbune la fermele din împrejurimile Reykjavíkului. În fiecare dimineaţă, cobora la intersecţia drumului care ducea către Grafarholt, unde un camion cu cărbune îl lua şi-l lăsa acolo în fiecare seară. Uneori, ea se gândea că singurul motiv pentru care se mutaseră din Reykjavík era ca nimeni să nu-i audă ţipetele de ajutor atunci când el o bătea.

Unul dintre primele lucruri pe care ea le făcu după ce se mutară pe deal fu acela de a face rost de tufele de coacăzi. Considerând că e un teren sterp, plantă tufişurile în partea de sud a casei. Trebuia să marcheze locul unde se termina grădina, în care ea avea de gând să planteze tot felul de legume. Voia să planteze mai mulţi arbuşti, însă el credea că era o pierdere de timp şi îi interzisese să o facă.

Zăcea nemişcată pe podea, aşteptându-l să se calmeze sau să se ducă în oraş ca să se întâlnească cu prietenii lui. Uneori, se ducea în Reykjavík şi se întorcea abia a doua zi dimineaţă. Îşi simţea faţa arzând din cauza durerii şi

simţea aceeaşi arsură şi în piept, ca atunci când îi rupsese coastele, cu doi ani înainte. Ştia că nu era din cauza cartofilor. Nu mai mult decât pata pe care el o observase pe cămaşa lui proaspăt spălată. Nu mai mult decât rochia pe care şi-o făcuse singură, însă despre care el crezuse că era de târfă şi i-o rupsese în fâşii. Nu mai mult decât copiii care plângeau noaptea, lucru pentru care el o învinovăţea tot pe ea. „Mamă neisprăvită! Fă-i să tacă sau îi omor!” Ea ştia că era capabil de asta. Ştia că putea ajunge atât de departe.

Băieţii ţâşniră afară din bucătărie în momentul în care îl văzură atacându-le mama, însă Mikkelína rămase pe loc, ca de obicei. Nu prea putea să se mişte fără ajutor. În bucătărie era un divan unde dormea şi îşi petrecea toată ziua, pentru că acela era locul cel mai potrivit pentru a fi ţinută sub supraveghere. În general, rămânea nemişcată după ce el venea acasă, iar când începea să o bată cu sălbăticie pe maică-sa, ea îşi punea pătura peste cap cu mâna cea bună, ca şi cum încerca să se facă nevăzută.

Nu vedea ce se întâmpla. Nu voia să vadă. Prin pătură îl auzea ţipând, iar pe maică-sa icnind de durere, şi se cutremură în momentul în care auzi că o loveşte de perete şi o trânteşte la podea. Ghemuindu-se sub pătură, începu să recite încetişor, ca pentru sine:

Trei fetiţe cu fustiţe
Stau cuminţi pe trei lădiţe
Au ciorapi şi-au şi cosiţe
Şi nu sunt mironosiţe.

Când se opri din cântat, în bucătărie era linişte din nou. O bună perioadă de timp, fata nu îndrăzni să dea pătura la o parte. Se uită pe furiş de sub pătură, cu precauţie, însă nu-l văzu. În josul holului văzu uşa de la intrare deschisă. El sigur plecase. Fata se ridică în capul oaselor şi o văzu pe maică-sa zăcând pe podea. Aruncă pătura deoparte, se târî din locul ei de dormit şi îşi croi drum de-a lungul podelei şi pe sub masă până la maică-sa, care zăcea tot cu capul între umeri şi nemişcată.

Mikkelína se cuibări lângă maică-sa. Fata era slabă ca un ţâr şi neputincioasă, iar podeaua dură era dificil de traversat pentru ea. De obicei, dacă trebuia să se deplaseze, fraţii ei sau maică-sa o duceau în braţe. El nu o făcea niciodată. Ameninţase în mod repetat că „o omoară pe cretina aia”. „O să sugrum monstrul care zace în patul ăla dezgustător! Pe schiloada aia!”

Maică-sa nu se mişcă. Simţi cum Mikkelína o atinge pe spate şi o mângâie pe cap. Durerea din coaste nu încetase şi încă îi curgea sânge din

nas. Nu ştia dacă leşinase sau nu. Crezuse că el era încă în bucătărie, însă, din moment ce Mikkelína se dăduse jos din pat, era exclus ca el să se mai afle acolo. Mikkelínei îi era frică de tatăl ei vitreg mai mult decât orice pe lume.

Cu băgare de seamă, maică-sa se îndreptă, gemând de durere şi ţinându-se de locul unde o lovise cu piciorul. Sigur îi rupsese coastele. Se rostogoli pe spate şi se uită la Mikkelína. Fata plânsese şi avea o expresie îngrozită pe chip. Şocată să-i vadă chipul maică-sii plin de sânge, izbucni din nou în lacrimi.

— E în regulă, Mikkelína, oftă maică-sa. O să ne fie bine.

Încetişor şi cu mare dificultate se ridică în picioare, sprijinindu-se de masă.

— O să supravieţuim.

Duse mâna într-o parte, la locul lovit, şi simţi cum durerea îi străpunge trupul ca o suliţă.

— Unde sunt băieţii? întrebă ea, uitându-se în jos la Mikkelína, care se afla pe podea.

Mikkelína arătă înspre uşă şi scoase un sunet care comunica agitaţie şi groază. Maică-sa o tratase întotdeauna ca pe un copil normal. Tatăl ei vitreg o numea întotdeauna „cretina" sau şi mai rău. Mikkelína făcuse meningită la vârsta de trei ani, iar atunci nu se aşteptase nimeni ca ea să supravieţuiască. Zile întregi se zbătuse între viaţă şi moarte la spitalul Landakot, care era administrat de călugăriţe, iar maică-sii nu i se permisese să stea cu ea, indiferent de cât de mult se rugase şi plânsese ea în afara salonului. Când febra Mikkelínei scăzu, îşi pierduse deja toată capacitatea de mişcare a braţului drept şi a picioarelor, precum şi a muşchilor feţei, lăsând-o cu o expresie diformă, cu un ochi pe jumătate închis şi cu gura atât de strâmbă, încât nu avea cum să nu îi picure tot timpul saliva din ea.

Băieţii ştiau că nu o puteau apăra pe mama lor: cel mic avea şapte ani, iar cel mai mare avea doisprezece ani. Deja cunoşteau dispoziţia tatălui lor atunci când o bătea pe mama lor, toate insultele pe care le folosea ca să ajungă la o anumită stare de enervare, iar apoi furia care îl cuprindea când o înjura. Apoi părăseau scena. Símon, cel mare, pleca primul. Avea să-l înşface şi să-l ia de acolo şi pe frate-său, împingându-l ca pe un mieluşel speriat, îngroziţi de moarte ca nu cumva taică-său să-şi reverse furia asupra lor.

Într-o zi, el o să o poată lua şi pe Mikkelína cu ei.

Şi, într-o zi, o să o poată apăra pe maică-sa.

Frăţiorii îngroziţi ieşiră în goană din casă şi se îndreptară către tufişurile de coacăzi. Era toamnă, iar tufişurile erau în floare, cu frunziş des şi mici fructe roşii pline cu zeamă, care li se scurgea printre degete când le culegeau şi umpleau cutiile şi borcanele pe care mama lor li le dădea.

Se aruncară la pământ pe partea cealaltă a tufişurilor, ascultând înjurăturile şi sudalmele tatălui lor, zgomotul farfuriilor sparte şi ţipetele mamei lor. Băieţelul cel mic îşi acoperi urechile, însă Símon privi prin geamul de la bucătărie, care răspândea o strălucire aurie în amurg, şi se obligă să-i asculte urletele.

Încetase să-şi mai acopere urechile. Trebuia să asculte dacă urma să facă ceea ce trebuia să facă.

10

Elsa nu exagerase în legătură cu pivniţa casei lui Benjamín. Era plină ochi cu vechituri şi, o clipă, Erlendur găsi priveliştea prea descurajantă. Se întreba dacă să-i sune pe Elínborg şi pe Sigurdur Ólí, însă decise că lucrul acesta mai putea aştepta. Pivniţa măsura în jur de nouăzeci de metri pătraţi şi era împărţită în câteva încăperi cu dimensiuni diferite, fără uşi sau ferestre, plină de cutii şi cutiuţe, unele etichetate, însă cele mai multe neetichetate. Erau cutii de carton, care conţinuseră odinioară sticle de vin şi ţigări, şi lăzi de lemn, în toate dimensiunile posibile, pline cu o adunătură nesfârşită de prostii. În pivniţă mai erau şi dulapuri, scrinuri, geamantane şi articole diverse, care se adunaseră de-a lungul unei perioade de timp: biciclete prăfuite, maşini de tuns gazonul şi un grătar vechi.

— Puteţi cotrobăi prin chestiile astea cât doriţi, zise Elsa atunci când îl însoţise în pivniţă. Dacă e ceva cu care vă pot ajuta, strigaţi-mă.

Îi era, într-un fel, milă de acest detectiv încruntat, care părea cu mintea în altă parte, îmbrăcat ponosit, cu un pulover zdrenţăros pe sub un sacou vechi, cu petice la coate. Simţise o oarecare mâhnire la el în momentul în care îi vorbise şi îl privise în ochi.

Erlendur zâmbi imperceptibil şi îi mulţumi. Două ore mai târziu, găsi primele documente ale negustorului Benjamín Knudsen. Îi fusese foarte greu să lucreze în pivniţă. Totul era dezorganizat. Obiecte uzate, mai vechi sau mai noi, erau îngrămădite în mormane uriaşe, pe care trebuise să le examineze şi să le pună în ordine, pentru a putea avansa în acea grămadă. Cu toate astea, cu cât înainta mai încet de-a lungul podelei camerei, cu atât păreau mai vechi lucrurile pe care le tria. Simţi nevoia să bea o cafea şi să fumeze o ţigară, întrebându-se dacă să o sâcâie pe Elsa sau să facă o pauză şi să meargă la o cafea.

Se gândea tot timpul la Eva Lind. Avea mobilul la el şi aştepta un telefon de la spital în orice clipă. Îl mustra conştiinţa că nu se afla cu ea. Poate ar trebui să-şi ia câteva zile libere, să rămână lângă fiica lui şi să-i vorbească, aşa cum îl îndemnase doctorul să o facă. Să fie cu ea, în loc să o lase la terapie intensivă, inconştientă, fără nimeni apropriat din familie şi fără cuvinte de mângâiere, de una singură. Însă ştia că nu putea să stea fără să facă nimic şi să aştepte lângă patul ei. Munca era o formă de mântuire.

Trebuia să-şi ţină mintea ocupată. Să se împiedice să se gândească la tot ce era mai rău. La lucrurile de neconceput.

Încercă să se concentreze pe măsură ce-şi croia drum în pivniţă. Într-un birou vechi, găsi nişte facturi de la nişte angrosişti, pe adresa prăvăliei lui Knudsen. Erau scrise de mână şi greu de descifrat, însă părea să fie vorba despre nişte livrări de marfă. Chitanţe similare se aflau şi în bufet, iar prima impresie a lui Erlendur fu aceea că Knudsen ţinuse o băcănie. Facturile menţionau cantităţi de cafea şi zahăr, cu nişte cifre în dreptul lor.

Nimic în legătură cu lucrul la o cabană în afara Reykjavíkului, unde acum se construia Cartierul Millennium.

În cele din urmă, nevoia de a fuma o ţigară îl doborî pe Erlendur şi găsi o uşă în pivniţă, ce dădea către o grădină frumos întreţinută. Florile tocmai începeau să îmbobocească după sezonul hibernal, cu toate că Erlendur nu dădu nicio atenţie deosebită acestui lucru, pe când trăgea cu poftă din ţigară. Termină repede de fumat două ţigări. Telefonul mobil îi sună în jachetă în momentul în care era gata să se întoarcă în pivniţă. Era Elínborg.

— Ce mai face Eva Lind? întrebă ea.

— Tot inconştientă, zise Erlendur scurt.

Nu voia să stea la taifas.

— Ceva lucruri noi? întrebă el.

— Am vorbit cu bătrânul ăla, Róbert. A avut o cabană sus pe deal. Nu ştiu sigur la ce se referea, însă şi-a amintit că cineva dădea târcoale tufişurilor tale.

— Tufişurilor?

— Alea de lângă oase.

— Cele de coacăzi? Cine?

— Şi apoi cred că a murit.

Erlendur îl auzi pe Sigurdur Óli chicotind în fundal.

— Persoana din tufişuri?

— Nu, Róbert, zise Elínborg. Aşa că nu o să mai scoatem altceva de la el.

— Şi cine era în tufişuri?

— Totul e foarte neclar, zise Elínborg. Era cineva care obişnuia să se ducă acolo des după aceea. Asta e ceea ce am scos de la el. Apoi a început să spună ceva. A zis „femeia verde” şi apoi totul s-a sfârşit.

— Femeie verde?

— Da. Verde.

— „Des” şi „după aceea” şi „verde”, repetă Erlendur. După ce? Ce a vrut să spună cu asta?

— După cum am spus, totul era foarte dezlânat. Cred că e posibil să fi fost… cred că era… Elínborg ezită.

— Ce era? întrebă Erlendur.

— Cocoşată.

— Cocoşată?

— A fost singura descriere pe care a făcut-o el acelei persoane. Şi-a pierdut capacitatea de vorbire şi a scris acest singur cuvânt, „cocoşată”. Apoi a adormit şi cred că i s-a întâmplat ceva, pentru că echipa medicală s-a grăbit să se ducă la el şi…

Vocea lui Elínborg se stinse. Erlendur cugetă o vreme la cuvintele ei.

— Deci, se pare că o femeie obişnuia să se ducă la tufişurile de coacăzi ceva mai târziu.

— Probabil după război, zise Elínborg.

— Şi-a amintit dacă locuia cineva în casă?

— O familie, zise Elínborg. Un cuplu cu trei copii. Nu am putut scoate mai mult de la el în legătură cu asta.

— Deci, a locuit cineva acolo, lângă tufişuri?

— Se pare că da.

— Iar ea era cocoşată. Ce înseamnă a fi cocoşat? Ce vârstă are Róbert?

— Are… sau avea… nu ştiu… peste nouăzeci de ani.

— Imposibil să ne dăm seama ce vrea să spună cu acest cuvânt, zise Erlendur, ca pentru sine. O femeie încovoiată lângă tufişurile de coacăzi. Mai locuieşte cineva în cabana lui Róbert? Casa e încă în picioare?

Elínborg îi spuse că ea şi Sigurdur Óli vorbiseră cu actualii proprietari ceva mai devreme în acea zi, însă ei nu pomeniseră de nicio femeie. Erlendur le spuse să se întoarcă şi să-i întrebe pe proprietari în mod direct dacă nişte persoane, mai ales o femeie, fuseseră văzute vreodată în jurul zonei cu tufişurile de coacăzi. De asemenea, să încerce să localizeze nişte rude pe care e posibil ca Róbert să le fi avut şi să descopere dacă el a vorbit vreodată despre familia din cabana de pe deal. Erlendur spuse că o să-şi mai petreacă ceva vreme cotrobăind prin pivniţă înainte de a se duce la spital să-şi viziteze fiica.

Se întoarse să mai răsfoiască prin lucrurile lui Benjamín, întrebându-se, pe când se uita în jurul său prin pivniţă, dacă nu i-ar lua mai multe zile să-şi facă drum prin toate vechiturile care se aflau acolo. Se strecură înapoi la

biroul lui Benjamín, care, din câte îşi dădea seama, conţinea doar documente şi facturi ce aveau legătură cu prăvălia lui. Erlendur nu şi-o amintea, însă se pare că prăvălia se aflase în Hverfisgata.

Două ore mai târziu, după ce băuse o cafea cu Elsa şi mai fumase alte două ţigări în curtea din spate, el ajunsese la scrinul vopsit în gri ce se afla pe podea. Era încuiat, însă cheia era în broască. Erlendur trebui să se întindă ca să o răsucească şi să deschidă scrinul. Înăuntru erau şi mai multe documente şi plicuri legate cu bandă elastică, însă nicio factură. Câteva fotografii se amestecau cu scrisorile, unele înrămate şi altele nu. Erlendur se uită la ele. Nu ştia cine erau persoanele din fotografii, însă presupunea că Benjamín însuşi se afla în unele. Una era a unui bărbat înalt şi chipeş, căruia începea să-i crească burta şi care se afla în faţa unei prăvălii. Prilejul era evident. Deasupra uşii se monta o firmă: PRĂVĂLIA KNUDSEN.

Studiind mai multe fotografii, Erlendur văzu acelaşi bărbat. În unele dintre ele era împreună cu o femeie mai tânără şi zâmbeau în direcţia aparatului de fotografiat. Toate fotografiile erau făcute afară şi în soare.

Le puse jos, luă teancul de plicuri şi descoperi că erau scrisori de dragoste de la Benjamín către viitoarea lui mireasă. Numele ei era Sólveig. Unele erau doar nişte mesaje scurte şi confesiuni amoroase, altele, ceva mai detaliate, relatau întâmplări de zi cu zi. Erau toate scrise cu multă afecţiune pentru iubita lui. Scrisorile păreau aranjate în ordine cronologică, iar Erlendur citi una, deşi nu cu prea mare tragere de inimă. Se simţea ca şi cum s-ar fi vârât în ceva sacrosanct şi păru aproape ruşinat. Ca şi cum ar fi stat la o fereastră şi s-ar fi uitat înăuntru.

Iubita mea,

Cât de dor îmi e de tine, dragostea mea. Mă gândesc toată ziua la tine şi număr minutele până te vei întoarce. Viaţa fără tine e ca o iarnă rece, atât e de mohorâtă şi goală. Imaginează-ţi cum e să fii plecată două săptămâni întregi. Sincer să fiu, nu ştiu cum pot suporta acest lucru.

Al tău iubitor,

Benjamín K.

Erlendur puse scrisoarea înapoi în plic şi scoase alta din teanc, care era o relatare detaliată a intenţiei viitorului negustor de a deschide o prăvălie în Hverfisgata. Avea planuri mari de viitor. Citise că în oraşele mari din America erau magazine uriaşe care vindeau tot felul de mărfuri, atât haine,

cât şi mâncare, unde oamenii îşi alegeau de pe rafturi ceea ce doreau să cumpere. Apoi le puneau în cărucioare pe care le împingeau de-a lungul prăvăliei.

Se duse la spital spre seară, cu intenţia de a sta lângă Eva Lind. Îi mai telefonă lui Skarphédinn, care spuse că săpăturile progresau bine, însă refuză să prezică momentul când aveau să ajungă la oase. Încă nu găsiseră nimic în sol care să indice cauza morţii Omului Mileniului.

Erlendur îi telefonă şi doctorului Evei Lind înainte de a o porni spre spital şi i se spuse că starea ei era neschimbată. Când sosi la terapie intensivă, văzu o femeie care purta un pardesiu de culoare maro şi care se afla lângă patul fiică-sii. Aproape intrase în cameră când îşi dădu seama cine era acea femeie. Se încordă, se opri locului şi merse încetişor cu spatele spre uşă până ieşi pe coridor, privind-o pe fosta soţie de la distanţă.

Ea era cu spatele la el, însă ştia că era ea. O femeie durdulie, îmbrăcată într-un trening violet pe sub pardesiul maro, ţinându-şi batista la nas şi vorbind cu Eva Lind cu voce joasă. Nu putea auzi ce spunea ea. Observă că îşi vopsise părul, însă, din câte se părea, cu ceva timp în urmă, deoarece o dungă albă era vizibilă la rădăcini. Realiză cât de în vârstă trebuie să fi fost ea acum. Era cu trei ani mai mare decât el.

Nu o mai văzuse de aproape douăzeci de ani. De când plecase şi o lăsase cu doi copii. Ea, la fel ca Erlendur, nu se recăsătorise, însă trăise cu mai mulţi bărbaţi, unii mai buni decât alţii. Eva Lind îi povestise despre ei când se făcuse mai mare şi îl căutase.

Deşi fata fusese circumspectă în privinţa lui la început, ajunseseră la o oarecare înţelegere, iar el încercase să o ajute ori de câte ori putuse. Acelaşi lucru se aplica şi în cazul băiatului, care era mult mai distant faţă de el. Erlendur nu păstra practic niciun fel de contact cu fiul său.

Erlendur îşi privi fosta soţie şi se trase şi mai înapoi pe coridor. Se întrebă dacă să i se alăture, însă nu se putu hotărî să facă acest lucru. Se aştepta la tot ce era mai rău din partea ei şi nu voia o scenă în acel loc. Nu voia genul acela de scenă nicăieri. Nu voia acest lucru în viaţa lui, dacă îl putea evita. Ei niciodată nu ajunseseră cum se cuvine la o înţelegere în legătură cu relaţia lor ratată, care, după cum îi spusese Eva Lind, era lucrul care o rănise cel mai mult.

Felul în care el plecase.

Se întoarse şi începu să meargă încetişor în josul coridorului, gândindu-se la scrisorile de dragoste din pivniţa lui Benjamín K. Erlendur nu îşi putu

aminti cum trebuia, iar chestiunea rămase tot nerezolvată în momentul în care se întoarse acasă, se trânti în fotoliu şi îi dădu voie somnului să o înlăture din mintea sa.

Oare Halldóra fusese vreodată iubita lui?

11

Se luă decizia ca doar Erlendur, Sigurdur Óli şi Elínborg să se ocupe de Misterul Oaselor, aşa cum era numit de către mass-media. Departamentul de Investigare a Crimei nu-şi putea permite să angajeze mai mulţi detectivi în ceea ce nu era considerat un caz prioritar. O anchetă amplă care privea un trafic de droguri era în plină desfăşurare şi solicita foarte mult timp şi foarte multă mână de lucru, iar departamentul nu putea dispune de şi mai mulţi oameni care să se ocupe de nişte investigaţii istorice, după cum se exprimase Hrolfur, şeful lor. Pentru moment, nimeni nu ştia măcar dacă era vorba de un caz penal.

Erlendur trecu pe la spital devreme a doua zi, în drum spre serviciu, şi rămase la căpătâiul fiicei sale vreo două ore. Starea ei era stabilă. Maică-sa nu se vedea nicăieri. O lungă perioadă de timp rămase în tăcere, privind faţa trasă şi osoasă a fiicei sale, iar gândurile îi zburară în trecut. Încercă să-şi amintească timpul pe care îl petrecuse cu fiica lui atunci când era mică. Eva Lind abia făcuse doi ani când părinţii ei se despărţiseră, iar el şi-o aminti cum dormea între ei în pat. Refuzase să doarmă în pătuţul ei, chiar dacă se afla în aceeaşi cameră, pentru că aveau doar un apartament mic, cu un singur dormitor, o cameră de zi şi o bucătărie. Se dădea jos din pătuţul ei, se arunca în patul dublu şi se cuibărea între ei.

Şi-o amintea lângă uşa apartamentului său, adolescentă deja, după ce-i dăduse de urmă. Halldóra refuzase cu înverşunare să-i permită să-şi vadă copiii. Ori de câte ori încercase să-i vadă, îi aruncase vorbe de ocară, iar el simţise că fiece cuvânt pe care ea îl spusese era adevărul adevărat. Treptat, încetase să-i mai sune. În tot acest timp, nu o văzuse deloc pe Eva Lind, iar apoi iat-o brusc, în faţa uşii. Expresia chipului îi părea cunoscută. Trăsăturile feţei îi semănau lui.

— Nu ai de gând să mă inviţi înăuntru? zise ea după ce el o privise îndelung.

Purta o jachetă neagră de piele, jeanşi rupţi şi era dată cu ruj negru pe buze. Avea unghiile vopsite cu ojă neagră. Fuma, scoţând fumul pe nas.

Chipul ei avea o privire de adolescentă, aproape neîntinată.

El şovăi. Îl luase prin surprindere. Apoi o invită înăuntru.

— Mama a făcut o criză când i-am spus că vin să te văd, zise ea şi trecu pe lângă el, lăsând în urma ei o dâră de fum; se lăsă să cadă în fotoliul lui.

A zis că eşti un ratat. Mereu spune asta. Mie şi lui Sindri. „Un ratat nenorocit, ăsta e tatăl vostru.” Şi apoi: „Sunteţi exact ca el, nişte rataţi nenorociţi”.

Eva Lind râse. Căută o scrumieră ca să stingă ţigara, însă el luă mucul şi îl stinse.

— De ce… începu el, însă nu reuşi să termine propoziţia.

— Voiam doar să te văd, zise ea. Voiam să văd cum dracu’ arăţi.

— Şi cum arăt? întrebă el.

Ea se uită la el.

— Ca un ratat, zise ea.

— Deci nu suntem chiar atât de diferiţi, zise el.

Se uită fix la el o lungă perioadă de timp, şi el crezu că zăreşte un zâmbet pe chipul ei.

*

Când Erlendur ajunse la birou, Elínborg şi Sigurdur Óli veniră să-i spună că nu aflaseră nimic de la actualii proprietari ai cabanei lui Róbert. După cum se exprimaseră noii proprietari, ei nu observaseră niciodată vreo femeie cocoşată pe deal. Soţia lui Róbert murise cu zece ani înainte. Avuseseră doi copii. Unul dintre ei, fiul, murise cam tot pe atunci, în jurul vârstei de şaizeci de ani, şi celălalt, o femeie de şaptezeci de ani, aştepta ca Elínborg să treacă pe la ea.

— Dar în ceea ce-l priveşte pe Róbert, mai scoatem ceva de la el? întrebă Erlendur.

— Róbert a murit azi-noapte, zise Elínborg cu o urmă de vină în voce. Cred că se cam săturase de viaţa asta. Pe bune. Cred că voia să se sfârşească. O biată legumă bătrână. Asta a spus el. Dumnezeule, aş urî să sfârşesc în felul acesta într-un spital.

— A scris câteva cuvinte într-un carnet înainte de a muri, zise Sigurdur Óli: „Ea m-a omorât”.

— Aoleu, ce mai simţ al umorului ai, mormăi Elínborg.

— Nu e nevoie să-l mai vezi astăzi, zise Erlendur, arătând cu capul înspre Sigurdur Óli. Am de gând să-l trimit în pivniţa lui Benjamín ca să găsească nişte indicii.

— Şi ce te aştepţi să găseşti acolo? zise Sigurdur Óli, iar zâmbetul de pe faţă îi deveni acru.

— Trebuie să fi notat ceva dacă şi-a închiriat cabana. Nu e nicio îndoială în privinţa acestui lucru. Avem nevoie de numele oamenilor care au locuit

acolo. Biroul Naţional de Statistică nu prea pare să îi găsească. Odată ce avem numele, putem verifica în registrul persoanelor dispărute şi dacă vreunul dintre oamenii ăştia mai este în viaţă. Şi trebuie făcută o analiză care să determine sexul şi vârsta, de îndată ce scheletul e dezgropat în totalitate.

— Róbert a pomenit de trei copii, zise Elínborg. Cel puţin unul dintre ei trebuie să mai fie încă în viaţă.

— Ei bine, asta e ceea ce trebuie să facem, zise Erlendur. Şi nu e mult: o familie compusă din cinci membri a locuit într-o cabană în Grafarholt, un cuplu cu trei copii, cu ceva vreme înainte, în timpul războiului sau după acesta. Ei sunt singurii oameni pe care îi ştim care să fi locuit în casă, însă e posibil să mai fi locuit şi alţii. Nu pare să fi fost înregistraţi ca locuind acolo. Deci, pentru moment, putem presupune că unul dintre ei este înmormântat acolo sau cineva care a avut legătură cu ei. Şi cineva care avea legătură cu ei, femeia despre care Róbert şi-a amintit, obişnuia să vină acolo…

— Des, şi după aceea, şi era încovoiată, termină Elínborg propoziţia în locul lui. Oare încovoiată ar putea însemna că era şchioapă?

— N-ar fi scris „şchioapă”, atunci? întrebă Sigurdur Óli.

— Ce s-a întâmplat cu casa aia? întrebă Elínborg. Nu se mai vede nimic din ea pe deal.

— Poate asta o să descoperi tu în pivniţa lui Benjamín sau de la nepoata lui, îi spuse Erlendur lui Sigurdur Óli. Eu am uitat cu desăvârşire să întreb.

— Tot ce ne trebuie sunt numele rezidenţilor apoi trebuie să le verificăm pe lista persoanelor dispărute din acea perioadă, iar atunci totul o să se lege. Nu e evident? zise Sigurdur Óli.

— Nu neapărat, zise Erlendur.

— De ce nu?

— Tu vorbeai doar despre oamenii care au fost daţi dispăruţi.

— Atunci, despre ce persoană care a dispărut ar trebui să vorbesc?

— Despre dispariţiile care nu au fost raportate. Nu poţi fi sigur că toţi anunţă la poliţie în momentul în care dispare cineva din vieţile lor. Cineva se mută în provincie şi nu mai e văzut niciodată. Cineva se mută în străinătate şi nu mai e văzut niciodată. Cineva fuge din ţară şi e, încet-încet, uitat. Şi apoi, mai sunt călătorii care îngheaţă de frig. Dacă avem o listă a oamenilor care au fost raportaţi ca pierduţi sau morţi în acea zonă la momentul respectiv, trebuie să o examinăm şi pe aceea.

— Cred că putem fi cu toţii de acord că nu este genul acela de caz, zise Sigurdur Óli cu un ton autoritar, care începea să-l calce pe nervi pe Erlendur. Iese din discuţie posibilitatea ca acest bărbat, sau oricine s-o afla acolo, să fi murit îngheţat. A fost o acţiune deliberată. Cineva l-a îngropat.

— Tocmai asta vreau să spun şi eu, zise Erlendur, care era o enciclopedie ambulantă în privinţa încercărilor pe care le presupune supravieţuirea în sălbăticie. Cineva pleacă de la o fermă, să spunem. E în mijlocul ierni, iar buletinul meteorologic nu e favorabil. Toată lumea încearcă să-l facă să se răzgândească. El le ignoră sfaturile, convins că o să reuşească. E ca şi cum moartea îi ademeneşte. Aşa pare să le fie sortit. Ca şi cum ar vrea să-şi pună soarta la încercare. Totuşi, acest om crede că va reuşi. Doar că atunci când izbucneşte viscolul, e mult mai rău decât şi-a putut închipui. Îşi pierde reperele. Se rătăceşte. În cele din urmă, e acoperit de zăpadă şi moare îngheţat. Deja se află la kilometri depărtare de drumul cel bun. De aceea, trupul nu e niciodată găsit. E dat dispărut.

Elínborg şi Sigurdur Óli schimbară câteva priviri, fără să ştie la ce se referea Erlendur.

— Acesta e un scenariu tipic islandez de dispariţie de persoane, ni-l putem explica şi îl putem înţelege pentru că trăim în această ţară şi ştim cum vremea se înrăutăţeşte brusc şi cum povestea acestui om se repetă la intervale regulate, fără să o pună cineva la îndoială. Asta e Islanda cred oamenii, şi scutură din capete. Bineînţeles, era mult mai comună în zilele de demult, când aproape toată lumea călătorea pe jos. O întreagă serie de cărţi s-au scris despre acest subiect; nu sunt singurul care e interesat de el. Felurile de a călători s-au schimbat cu adevărat abia în ultimii şaizeci, şaptezeci de ani. Oamenii obişnuiau să dispară şi, cu toate că nu te puteai împăca niciodată cu acest lucru, le înţelegeai soarta. Rareori erau motive ca astfel de dispariţii să fie tratate ca nişte chestiuni penale sau poliţieneşti.

— La ce te referi? zise Sigurdur Óli.

— Despre ce era această prelegere? zise Elínborg.

— Şi dacă unii dintre aceşti bărbaţi sau femei nu au plecat niciodată de la fermă, în primul şi în primul rând?

— Unde vrei să baţi? întrebă Elínborg.

— Şi dacă oamenii spun că o anumită persoană a pornit către mlaştini sau către altă fermă sau că s-a dus să pună un năvod în lac şi nu s-a mai auzit niciodată despre ea? Se organizează o căutare, însă persoana nu e găsită niciodată şi e dată dispărută.

— Deci, întreaga casă conspiră să omoare acea persoană? făcu Sigurdur Óli, sceptic în legătură cu teoria lui Erlendur.

— De ce nu?

— Apoi, acea persoană e înjunghiată şi bătută sau împuşcată şi îngropată în grădină? adăugă Elínborg.

— Până într-o zi, când Reykjavíkul se dezvoltă atât de mult, încât acea persoană nu se mai poate odihni în linişte, zise Erlendur.

Sigurdur Óli şi Elínborg se uitară unul la altul, apoi la Erlendur.

— Benjamín Knudsen a avut o logodnică, iar aceasta a dispărut în circumstanţe misterioase, zise Erlendur. În perioada în care se construia acea cabană. S-a spus că s-a aruncat în mare şi că Benjamín nu a mai fost acelaşi după eveniment. Pare să fi avut planuri de a revoluţiona comerţul cu amănuntul în Reykjavík, însă totul s-a năruit când fata a dispărut, iar ambiţia lui s-a evaporat.

— Doar dacă ea nu a dispărut deloc, potrivit noii tale teorii, zise Sigurdur Óli.

— Oh, ba da. Ea a dispărut.

— Însă el a omorât-o.

— De fapt, îmi vine greu să-mi închipui acest lucru, zise Erlendur. Am citit câteva dintre scrisorile pe care i le-a scris şi, judecând după ele, nu s-ar fi atins nici măcar de un fir de păr din capul ei.

— Atunci a fost vorba de gelozie, zise Elínborg, o cititoare avidă a romanelor de dragoste. A omorât-o din gelozie. Dragostea lui pentru ea pare să fi fost una reală. A îngropat-o şi nu s-a mai întors niciodată acolo. *Finito.*

— Lucrul la care mă gândesc e acesta, zise Erlendur. Oare un tânăr nu exagerează puţin dacă o ia razna atunci când iubita lui moare? Chiar dacă aceasta se sinucide? Mi-am dat seama că Benjamín a fost un om distrus după dispariţia ei. Ar putea să mai fie şi altceva?

— Nu ar fi păstrat o şuviţă de păr de la ea? cumpăni Elínborg, şi Erlendur se gândi că mintea ei era tot la romanele de duzină. Poate în interiorul unei rame a unui tablou sau într-un medalion? adăugă ea. Dacă o iubea atât de mult.

— O şuviţă de păr? repetă Sigurdur Óli.

— Se prinde atât de greu, zise Erlendur, care înţelesese la ce se gândea Elínborg.

— La ce te referi când spui o şuviţă de păr? întrebă Sigurdur Óli.

— Chestia asta ar exclude-o în totalitate.

— Pe cine? Sigurdur Óli se uită pe rând la ei. Vorbeşti despre ADN?
— Apoi, mai e femeia de pe deal, zise Elínborg. Ar fi bine să-i dăm şi ei de urmă.
— Femeia verde, zise Erlendur gânditor, ca pentru sine.
— Erlendur, făcu Sigurdur Óli.
— Da?
— E clar că nu poate fi verde.
— Sigurdur Óli.
— Da?
— Crezi că sunt complet idiot?
Telefonul de pe biroul lui Erlendur sună. Era Skarphédinn, arheologul.
— Ne apropiem, zise Skarphédinn. Am putea dezgropa şi restul scheletului cam în două zile.
— Două zile! tună Erlendur.
— Sau cam pe acolo. Încă nu am găsit nimic care să semene cu o armă. Poate tu crezi că suntem puţin cam prea meticuloşi în această privinţă, însă cred că e mai bine să facem treburile cum se cuvine. Vrei să vii şi să arunci o privire?
— Da, chiar voiam să fac asta, zise Erlendur.
— Poate ai putea să cumperi ceva de la o patiserie când vii încoace, zise Skarphédinn, şi Erlendur îi văzu cu ochii minţii colţii îngălbeniţi.
— Ceva de la patiserie?
— Da, ceva dulce, zise Skarphédinn.
Erlendur trânti telefonul, îi ceru lui Elínborg să-l însoţească în Grafarholt şi îi spuse lui Sigurdur Óli să se ducă în pivniţa lui Benjamín şi să încerce să găsească ceva în legătură cu cabana pe care negustorul o construise, însă pentru care îşi pierduse interesul după ce viaţa lui se transformase în suferinţă.
În drum spre Grafarholt, Erlendur, gândindu-se încă la oamenii care dispăruseră şi se pierduseră în timpul unor vifore cumplite, îşi aminti povestea despre Jón Austmann. Acesta murise îngheţat, probabil în Blöndugil, în anul 1780. Calul fusese descoperit cu gâtul tăiat, iar tot ceea ce găsiseră din Jón fusese doar una din mâini.
Se afla într-o mănuşă albastră tricotată.

*

Tatăl lui Símon era monstrul din toate coşmarurile sale.

Aşa fusese de când îşi putea el aminti. Îi era frică de monstru mai mult decât de orice pe lume, iar când o bătea pe maică-sa, singurul lucru la care se putea gândi Símon era să-i sară în apărare. Îşi imagina bătălia inevitabilă ca pe o poveste de aventuri, în care cavalerul învingea dragonul ce scuipa flăcări, însă, în visele sale, Símon nu câştiga niciodată.

Monstrul din visele lui Símon se numea Grímur. Nu era niciodată tatăl lui sau Tati, era doar Grímur.

Símon era treaz când Grímur le dăduse de urmă în dormitorul pescăriei din Siglufjördur şi auzise când îi şoptise maică-sii cum avea el de gând să o ducă pe Mikkelína pe munte şi să o omoare. Surprinsese groaza de pe chipul maică-sii şi văzuse când ea, brusc, păruse să-şi piardă autocontrolul, se dăduse cu capul de pat şi îşi pierduse cunoştinţa. Grímur o readusese în simţiri, lovind-o în mod repetat peste faţă. Băiatul simţise duhoarea supărătoare a lui Grímur şi îşi îngropase faţa în saltea, atât de speriat, încât îi ceruse Domnului Iisus Hristos să-l ia în ceruri, chiar în acel moment.

Nu mai auzise nimic altceva din ce-i şoptise Grímur maică-sii. Auzise doar tânguiala ei. Reprimată, ca sunetul scos de un animal rănit, amestecându-se cu înjurăturile lui Grímur. Cu ochii întredeschişi, o văzuse pe Mikkelína privind în întuneric cu o groază de nedescris.

Símon încetase să se mai roage Dumnezeului său şi încetase să vorbească cu „bunul său frate Iisus”, cu toate că maică-sa nu-i spusese niciodată să-şi piardă credinţa în El. Deşi credea altceva, Símon încetase să-i spună maică-sii despre acest lucru, deoarece îşi dădea seama, după expresia feţei, că ceea ce spunea el nu-i făcea plăcere. Ştia că nimeni, şi cel mai puţin Dumnezeu, nu avea să o ajute pe maică-sa să-l înfrângă pe Grímur. Din câte i se spusese, Dumnezeu era creatorul omnipotent şi omniscient al cerului şi al pământului, cel care îl crease pe Grímur ca pe oricine altcineva, cel care îl ţinuse în viaţă pe acel monstru şi cel care îl făcea să o bată pe maică-sa, să o târască de păr de-a lungul podelei bucătăriei şi să o scuipe. Uneori, Grímur o ataca şi pe Mikkelína, pe „cretina aia nenorocită”, aşa cum o numea el, maltratând-o şi bătându-şi joc de ea, şi uneori îl ataca şi pe Símon şi îl lovea cu piciorul şi îi dădea pumni, o dată cu aşa o forţă, încât băiatul îşi pierduse unul dintre dinţii de sus din faţă şi scuipase sânge.

— Bunul meu frate Iisus, prietenul tuturor copiilor…

Grímur nu avea dreptate că Mikkelína era retardată. Símon avea senzaţia că ea era mai inteligentă decât toţi la un loc. Însă ea nu spunea niciodată un cuvânt. Era sigur că putea vorbi, însă că nu voia să o facă. Cu siguranţă

alesese tăcerea, pentru că îi era la fel de frică de Grímur ca şi celorlalţi, probabil chiar mai mult, pentru că Grímur spunea uneori că ei ar trebui să o arunce la groapa de gunoi împreună cu nenorocitul ăla de căruţ al ei, că nu le era de niciun folos şi că el se săturase până peste cap să o vadă cum mânca mâncarea adusă de el, fără să facă nimic prin casă, în afară de a fi o povară. Zicea că, pentru toată familia şi pentru el, ea era un obiect al batjocurii celorlalţi, pentru că era o cretină.

Grímur se asigura că Mikkelína auzea când vorbea astfel şi râdea de încercările slabe ale maică-sii de a o apăra de vorbele sale de ocară. Mikkelína nu protesta când el tuna şi fulgera şi i se adresa cu ce îi venea la gură, pentru că nu voia ca maică-sa să sufere din cauza ei. Símon îşi dădea seama de asta când se uita la ea. Relaţia Mikkelínei cu el fusese întotdeauna una apropiată, mai apropiată decât cu micul Tómas, care era mai retras şi mai singuratic.

Mama lor ştia că Mikkelína nu era retardată. Făcea în mod regulat exerciţii cu ea, însă doar atunci când Grímur nu era acolo ca să vadă. O ajuta să-şi dezmorţească muşchii. Îi ridica braţul atrofiat, care era răsucit în interior şi ţeapăn, şi îi fricţiona partea paralizată cu o unsoare pe care o făcea din ierburi sălbatice adunate de pe deal. Credea chiar că Mikkelína va putea să meargă într-o bună zi. O cuprindea cu braţele şi mergea clătinându-se cu ea de colo-colo, de-a lungul podelei, îndemnând-o şi încurajând-o.

Vorbea întotdeauna cu Mikkelína la fel cum vorbeşti cu orice copil normal şi sănătos şi le spunea lui Símon şi lui Tómas să facă şi ei acelaşi lucru. O includea şi pe ea în orice făceau împreună când Grímur nu era acasă. Mama şi fiica se înţelegeau una cu cealaltă. Şi fraţii ei o înţelegeau. Orice mişcare, orice expresie a feţei. Cuvintele erau inutile. Chiar dacă Mikkelína ştia cuvintele, nu le întrebuinţase niciodată. Mama ei o învăţase să citească, iar singurul lucru care îi plăcea mai mult decât să fie dusă şi aşezată la soare era să citească sau să i se citească.

Şi apoi, într-o zi, cuvintele începură să iasă, în vara după izbucnirea războiului şi după ce armata britanică îşi instalase tabăra pe deal. Atunci când Símon o ducea pe Mikkelína înapoi în casă, la adăpost de soarele puternic. Ea fusese extrem de vioaie în timpul zilei, atentă la toate în jurul ei, deschizând gura şi scoţând limba. Símon era gata să o pună înapoi pe divanul din bucătărie, în momentul în care Mikkelína scoase, brusc, un sunet care o făcu pe maică-sa să tresară şi să scape o farfurie în ligheanul în care spăla vasele, unde se sparse. Uitând pentru o clipă de groaza care, de

obicei, o cuprindea după o astfel de neîndemânare, se răsuci pe călcâie şi se uită fix la Mikkelína.

— EMAAEMAAA, repetă Mikkelína.

— Mikkelína, zise maică-sa cu respiraţia întretăiată.

— EMAAEMAAA, strigă Mikkelína, răsucindu-şi capul şi bucurându-se grozav de tare de reuşita ei.

Maică-sa merse încetişor către ea, ca şi cum nu-i venea să-şi creadă urechilor, apoi privi, cu gura deschisă, la fiică-sa, şi Símon crezu că-i văzuse ochii plini de lacrimi.

— Maammmmmaa, zise Mikkelína, şi maică-sa o luă din braţele lui Símon şi o aşeză încetişor şi cu blândeţe pe pat, mângâind-o pe cap.

Símon nu o mai văzuse niciodată pe maică-sa plângând. Indiferent de ceea ce îi făcea Grímur, ea nu plângea niciodată. Ţipa de durere, cerea ajutor, îl ruga să înceteze sau îi îndura în tăcere loviturile, însă Símon nu o văzuse niciodată plângând. Gândindu-se că poate era supărată, o cuprinse cu braţele, însă ea îi spuse să nu-şi facă griji. Acesta era cel mai bun lucru care i se putuse întâmpla în viaţă. El îşi dădea seama că ea plângea nu doar în legătură cu starea în care se afla Mikkelína, ci şi în legătură cu reuşita ei, care o făcuse mai fericită decât i se permisese vreodată să fie.

Lucrul acesta se întâmplase cu doi ani înainte, iar Mikkelína adăugase cu sârguinţă la vocabularul ei multe cuvinte de atunci, iar acum putea spune propoziţii întregi, cu faţa roşie de la atâta încordare, scoţând limba şi bălăbănindu-şi capul înainte şi înapoi în spasme atât de violente din cauza efortului, încât ei aveau impresia că o să-şi dea duhul. Grímur nu ştia că ea putea vorbi. Mikkelína refuzase să spună ceva când el ar fi putut să o audă, iar maică-sa îi ascundea lucrul acesta, pentru că nu încerca niciodată să-i atragă atenţia asupra fetei, nici măcar când asemenea victorii aveau loc. Se prefăceau că nu se întâmplase sau nu se schimbase nimic. De câteva ori, Símon o auzise pe maică-sa pomenindu-i cu foarte mare precauţie lui Grímur că ar trebui să încerce să caute ajutor pentru Mikkelína. Că ea ar putea deveni mai mobilă şi mai puternică odată cu vârsta şi că părea capabilă să înveţe. Ar putea citi şi ar putea învăţa să scrie cu mâna bună.

— E o cretină, zicea Grímur. Să nu crezi niciodată că e altceva decât o cretină. Şi încetează să-mi mai vorbeşti de ea.

Aşa că ea încetă, pentru că nu-i ieşea din cuvânt lui Grímur; singurul ajutor pe care Mikkelína îl primise vreodată era de la maică-sa, de la Símon şi de la Tómas, care o cărau pe braţe afară la soare şi se jucau cu ea.

Símon îl evita pe taică-său cât putea de mult, însă, din când în când, era obligat să iasă în oraş cu el. Când Símon crescu, îi deveni şi mai folositor lui Grímur, care îl lua la Reykjavík şi îl punea să care provizii până acasă pe deal. Călătoria până în oraş dura două ore, până în Grafarvogur; traversau podul peste Ellidaár şi ocoleau cartierele Sund şi Laugarnes. Uneori, o luau pe drumul care urca către Háaleiti şi dincolo de Sogamýri. Símon mergea cu patru sau cinci paşi în urma lui Grímur, care nu vorbea niciodată cu el sau nu-i dădea nicio atenţie, până îl încărca cu provizii şi îi ordona să le care acasă. Călătoria înapoi putea dura trei sau patru ore, în funcţie de cât de multe lucruri trebuia Símon să care. Uneori, Grímur rămânea în oraş şi nu se mai întorcea cu zilele acasă pe deal.

Când acest lucru se întâmpla, în cămin domnea o bucurie de nedescris.

În drumurile sale la Reykjavík, Símon descoperi o latură a lui Grímur pe care o percepu cu greu şi nu o înţelese niciodată în totalitate. Acasă, Grímur era morocănos şi violent. Detesta să i se vorbească. Avea o gură spurcată atunci când vorbea şi era grosolan şi obişnuia să-i insulte pe copii şi pe mama lor; îi punea să-i îndeplinească orice nevoie şi vai şi amar dacă se întâmpla ca vreunul să nu-şi ducă la îndeplinire obligaţiile. Însă, în comportamentul său faţă de alţii, monstrul părea să-şi schimbe năravul şi să devină aproape uman. La prima călătorie a lui Símon în oraş, se aşteptase ca Grímur să se comporte la fel cum se comporta întotdeauna acasă, arătându-şi colţii şi împărţind pumni în stânga şi-n dreapta. Îi era frică de acest lucru, însă nu se întâmplă aşa ceva. Dimpotrivă. Brusc, Grímur îşi dorea să placă tuturor. Pălăvrăgea voios cu negustorul, se înclina şi rânjea la oamenii care intrau în prăvălie. Li se adresa politicos, zâmbea chiar. Dădea mâna cu ei. Uneori, când Grímur se întâlnea întâmplător cu anumite persoane, izbucnea în hohote de râs – însă nu era acel râs straniu, sec şi aspru pe care îl slobozea uneori, atunci când îşi ocăra nevasta. Când oamenii arătau înspre Símon, Grímur îşi punea mâna pe capul băiatului şi spunea că era fiul său, care crescuse atât de mare. Símon se ferea la început, ca şi cum se aştepta să-l lovească, şi Grímur făcea glume în legătură cu acest lucru.

Îi luă lui Símon un timp destul de lung pentru a pricepe această duplicitate de neînţeles în privinţa lui Grímur. Noua înfăţişare a tatălui său era de nerecunoscut. Nu înţelegea cum Grímur putea fi unul acasă şi altul complet schimbat în momentul în care pleca. Símon nu-şi dădea seama cum putea fi linguşitor şi slugarnic şi cum se putea înclina plin de politeţe, când acasă domnea ca un tiran absolut asupra vieţii şi a morţii. Când Símon

discută acest lucru cu maică-sa, ea scutură istovită din cap şi îi spuse, ca de obicei, să aibă grijă în privinţa lui Grímur. Să aibă grijă şi să nu-l provoace. Indiferent dacă Símon, Tómas şi Mikkelína erau aceia care îl provocau sau dacă era ceva care se întâmplase când fusese plecat şi care îl scosese din sărite, Grímur aproape invariabil o bătea pe mama copiilor.

Uneori, treceau luni întregi între bătăi, chiar un an întreg, însă acestea nu conteneau niciodată de tot, iar câteodată erau destul de frecvente. Era o chestiune de săptămâni. Intensitatea furiei sale varia. Uneori, doar un pumn, aşa din senin, alteori, izbucnea într-o furie de necontrolat, o dobora la pământ şi o lovea fără milă cu picioarele.

Şi nu doar violenţa fizică era cea care apăsa familia şi căminul. Limbajul pe care îl folosea era ca un bici peste faţă. Remarci denigratoare la adresa Mikkelínei, acea „cretină schiloadă”. Tirada sarcastică pe care Tómas o îndura pentru că uda patul noaptea. Atunci când Símon se comporta ca un „ticălos puturos”. Şi toate lucrurile pe care maică-sa era obligată să le audă, iar ei încercau să-şi pună dopuri în urechi.

Lui Grímur nu-i păsa dacă copiii lui vedeau că o bătea pe mama lor sau că o umilea prin cuvinte care înjunghiau precum pumnalele.

În restul timpului, practic, nu le dădea nicio atenţie, în mod normal, se comporta ca şi cum ei nici n-ar fi existat. Foarte rar juca cărţi cu băieţii şi chiar îi permitea lui Tómas să câştige. Uneori, sâmbăta, mergeau cu toţii în Reykjavík şi le cumpăra dulciuri băieţilor, foarte rar i se permitea Mikkelinei să meargă cu ei, iar Grímur aranja să fie luaţi cu camionul care transporta cărbuni, pentru a nu fi nevoiţi să o care în braţe de pe deal. În aceste călătorii – care erau rare – Símon îl simţea pe tatăl lui aproape uman. Aproape ca pe un tată.

În rarele ocazii când Símon îl vedea pe tatăl lui altfel decât ca pe un tiran, acesta era misterios şi de nepătruns. Într-o zi, în timp ce stătea la masa din bucătărie, bându-şi cafeaua, privindu-l pe Tómas care se juca pe podea şi mângâind suprafaţa mesei cu podul palmei, îi ceru lui Símon, care era gata-gata să se strecoare afară din bucătărie, să-i mai aducă o ceaşcă de cafea. Şi, în timp ce Símon îi turna cafeaua, el spuse:

— Mă enervează foarte tare când mă gândesc la acest lucru.

Símon se opri, ţinând cana de cafea cu ambele mâini, şi rămase nemişcat lângă el.

— Mă enervează foarte tare, zise el, încă mângâind suprafaţa mesei.

Símon se îndepărtă încetişor şi puse cana pe plita sobei.

Privindu-l în continuare pe Tómas care se juca pe podea, Grímur spuse:

— Mă enervează foarte tare când mă gândesc că nu eram cu mult mai mare decât el.

Símon nu şi-l închipuise niciodată pe tatăl lui mai tânăr sau mai diferit. Acum, el devenea brusc un copil, la fel ca Tómas, şi o latură complet nouă a caracterului tatălui său ieşea la suprafaţă.

— Tu şi Tómas sunteţi prieteni, nu-i aşa?

Símon încuviinţă.

— Nu-i aşa? repetă el, şi Símon spuse că da.

Tatăl lui continuă să mângâie masa.

— Şi noi am fost prieteni.

Apoi tăcu.

— Femeia aia, zise Grímur în cele din urmă. Am fost trimis acolo. Aveam aceeaşi vârstă ca a lui Tómas. Am petrecut câţiva ani buni acolo.

Tăcu iarăşi.

— Şi bărbatul ei.

Încetă să mai atingă masa cu mâna şi îşi încleştă pumnul.

— Ticălosul ăla nenorocit. Afurisitul ăla ticălos.

Símon se retrase încetişor. Apoi, tatăl lui păru să-şi recapete calmul.

— Nici eu nu înţeleg asta, zise el. Şi nu o pot controla.

Îşi termină cafeaua, se ridică în picioare, se duse în dormitor şi închise uşa în urma lui. În drumul său, îl ridică pe Tómas de pe podea şi îl luă cu el.

Símon simţi o schimbare la maică-sa, pe măsură ce anii trecură şi pe măsură ce el crescu, se maturiză şi dobândi un simţ al responsabilităţii. Nu era o schimbare bruscă, precum momentul când Grímur se transforma dintr-odată şi devenea aproape uman; dimpotrivă, maică-sa se schimbă încetul cu încetul şi subtil, de-a lungul unei perioade lungi de timp, a mai multor ani, iar el îşi dădu seama de înţelesul din spatele acestei schimbări, cu o sensibilitate ieşită din comun. Avu din ce în ce mai mult sentimentul că această schimbare a ei era periculoasă, nu mai puţin periculoasă decât cea a lui Grímur, şi că, în mod inexplicabil, ar fi de datoria lui să intervină înainte de a fi prea târziu. Mikkelína era prea neputincioasă, iar Tómas prea mic. Doar el o putea ajuta.

Símon înţelegea cu greu această schimbare sau ceea ce însemna, însă deveni conştient de ea mai mult ca oricând cam în momentul în care Mikkelína strigase cu voce tare primul cuvânt. Evoluţia Mikkelínei o

mulţumi incomensurabil pe maică-sa. Pentru o clipă, a fost ca şi cum bezna în care se afla fusese înlăturată, ea zâmbise şi îşi strânsese fata şi pe cei doi băieţi la piept. În următoarele săptămâni şi luni, o ajută pe Mikkelína să înveţe să vorbească, desfătându-se cu progresele ei cele mai neînsemnate.

Însă nu dură mult până ce maică-sa se întoarse la vechea ei rutină, ca şi cum bezna care fusese înlăturată revenise cu o intensitate mai mare decât oricând. Uneori, stătea pe marginea patului, privind în gol ore întregi, după ce ştersese şi cel mai mic firicel de praf din acea căsuţă. Privea meditativ, cu o nefericire tăcută şi cu ochii pe jumătate închişi, cu o expresie infinit de tristă, părând atât de singură pe lume. Odată, când Grímur o lovise cu pumnul în faţă şi ieşise val-vârtej afară, Símon o găsise ţinând cuţitul de curăţat în mână, cu podul palmei în sus, atingându-şi încetişor cu lama încheietura mâinii. În momentul în care îl observă, ea zâmbi silit şi puse cuţitul la loc în sertar.

— Ce faci cu cuţitul ăla? întrebă Símon.

— Verific dacă e ascuţit. Lui îi plac cuţitele ascuţite.

— E complet altul atunci când e în oraş, zise Símon. Acolo nu e rău.

— Ştiu.

— Acolo e fericit şi zâmbeşte.

— Da.

— De ce nu e aşa şi acasă? Cu noi?

— Nu ştiu. Nu se simte bine.

— Aş vrea să fie diferit. Aş vrea să fie mort.

Maică-sa se uită la el.

— Nu spune asta. Nu vorbi ca el. Nu trebuie să gândeşti aşa. Tu nu eşti ca el şi nu vei fi niciodată. Nici tu şi nici Tómas. Niciodată. Mă auzi? Îţi interzic să gândeşti aşa! Nu trebuie.

Símon se uită la maică-sa.

— Povesteşte-mi despre tatăl Mikkelínei, zise el.

Símon o auzise uneori vorbindu-i Mikkelínei despre el şi încerca să-şi închipuie cum ar fi fost lumea ei dacă el n-ar fi murit şi n-ar fi lăsat-o singură. Se imagina fiul acelui bărbat, într-o familie în care tatăl lui nu era un monstru, ci un prieten şi un tovarăş care îşi iubea copiii.

— A murit, zise maică-sa cu o undă de vină în glas. Şi asta-i tot.

— Dar el era altfel, zise Símon. Tu puteai fi altfel.

— Dacă n-ar fi murit? Dacă Mikkelína nu s-ar fi îmbolnăvit? Dacă nu l-aş fi întâlnit pe tatăl tău? Ce rost are să gândeşti în felul ăsta?

— De ce e el atât de rău?

O întreba acest lucru în repetate rânduri şi uneori ea îi răspundea, alteori nu spunea, pur şi simplu, nimic, ca şi cum ea însăşi ar fi căutat răspunsul la acea întrebare ani buni, fără să-l fi găsit niciodată. Ea privea, pur şi simplu, dincolo de Símon, singură pe lume, şi vorbea singură, tristă şi îndepărtată, ca şi cum nimic din ce spunea sau făcea nu mai conta.

— Nu ştiu. Ştiu doar că nu trebuie să ne acuzăm pe noi. Nu e vina noastră. E ceva în interiorul său. La început, m-am învinovăţit pe mine. Am încercat să găsesc ceva ce făceam greşit şi îl enerva, am încercat să schimb acel lucru. Însă niciodată nu am ştiut ce anume, şi nimic din ce făceam nu schimba lucrurile. Am încetat să mă mai învinuiesc cu mult timp în urmă şi nu vreau ca tu sau Tómas şi Mikkelína să credeţi că felul în care se comportă e cauzat de voi. Chiar şi atunci când vă înjură şi vă bate. Nu e vina voastră.

Se uită la Símon.

— Puţina putere pe care o are pe lumea asta se răsfrânge asupra noastră şi nu are de gând să renunţe la ea. Nu o să renunţe niciodată la ea.

Símon se uită la sertarul unde erau ţinute cuţitele de curăţat.

— Şi nu putem face nimic?

— Nu.

— Ce aveai de gând să faci cu cuţitul?

— Ţi-am spus. Verificam doar cât era de ascuţit. Lui îi plac cuţitele ascuţite.

Símon o iertă pe maică-sa pentru că minţea, fiindcă ştia că se străduia, ca de obicei, să-l protejeze, să-l ferească, să se asigure că viaţa lor îngrozitoare de familie nu ar avea nici cea mai mică influenţă asupra lui.

Când Grímur se întoarse acasă în acea seară, negru din cap până în picioare de la descărcatul cărbunelui, era extrem de binedispus şi începu să vorbească cu mama lor despre ceva ce auzise el în Reykjavík. Se aşeză pe un scaun de bucătărie, îi zise să-i aducă nişte cafea şi îi spuse că numele ei fusese pomenit la muncă. Că ea era unul dintre acei copii apocaliptici care fuseseră concepuţi la Uzina de Gaz.

Ea rămase cu spatele la Grímur şi nu spuse un cuvânt. Símon stătea la masă. Tómas şi Mikkelína erau afară.

— La Uzina de Gaz!?

Apoi Grímur slobozi un râs urât şi gâlgâitor. Uneori, scuipa o flegmă neagră de la praful de cărbune şi era negru în jurul ochilor, urechilor şi

gurii.

— În timpul orgiei apocaliptice în afurisitul de rezervor de gaz! strigă el.

— Nu e adevărat, zise ea încetişor, şi Símon fu surprins, pentru că rareori o auzise contestând orice spunea Grímur.

Se uită la maică-sa, iar un fior rece îi trecu pe şira spinării.

— Şi-o trăgeau şi beau toată noaptea, fiindcă credeau că se apropie sfârşitul lumii, şi aşa ai apărut tu, jigodie.

— E o minciună, zise ea, mai hotărâtă decât înainte, însă tot fără să-şi ridice privirea de la ceea ce făcea la chiuvetă.

Rămase cu spatele întors la Grímur, capul îi căzu mai tare în piept, iar umerii ei micuţi i se arcuiră în sus, de parcă voia să se ascundă între ei.

Grímur încetase să mai râdă.

— Mă faci mincinos?

— Nu, zise ea, însă nu e adevărat. E o neînţelegere.

Grímur se ridică în picioare.

— E o neînţelegere, o imită el.

— Ştiu când a fost construit rezervorul de gaz. Eu m-am născut înainte.

— Nu asta am auzit eu. Eu am auzit că maică-ta a fost o curvă şi tac-tu un vagabond şi că te-au aruncat la gunoi atunci când te-ai născut.

Sertarul era deschis, ea privea înăuntru, iar Símon o văzu uitându-se la cuţitul mare de curăţat. Se uită la Símon şi din nou la cuţit şi, pentru prima oară, el crezu că era capabilă să-l folosească.

12

Skarphédinn aranjase ca un cort mare, alb să fie pus peste locul unde se efectuau săpăturile, iar în momentul în care Erlendur intră ca să se adăpostească de soarele primăvăratic, văzu că săpăturile avansau incredibil de încet. Săpaseră lângă fundaţie o porţiune de zece metri pătraţi, iar scheletul se afla într-o latură a acelei porţiuni. Braţul era tot ridicat în sus, ca înainte, şi doi bărbaţi stăteau în genunchi cu pensule şi linguri în mâini, îndepărtând pământul şi punându-l în nişte recipiente de metal.

— Nu e puţin cam prea minuţioasă toată această treabă? întrebă Erlendur în momentul în care Skarphédinn îi veni în întâmpinare. În felul ăsta, nu o să terminaţi nici la paştele cailor.

— Nu poţi, pur şi simplu, să fii suficient de atent în momentul în care se fac săpături, zise Skarphédinn mai infatuat ca oricând, mândru că metodele sale produceau rezultate. Şi voi, cel mai mult dintre toţi, trebuie să ştiţi treaba asta, adăugă el.

— Nu vă folosiţi de locul ăsta ca teren de practică?

— Teren de practică?

— Pentru arheologi. Nu asta predai la universitate?

— Ascultă, Erlendur. Noi lucrăm metodic. Nu există altă cale de a face asta. Crede-mă.

— Da, poate că nu e nicio grabă, zise Erlendur.

— Vom ajunge acolo în cele din urmă, zise Skarphédinn, trecându-şi limba peste colţi.

— Mi s-a spus că patologul e în vacanţă în Spania, zise Erlendur. Vine abia peste câteva zile. Deci, chiar avem o grămadă de timp, cred.

— Cine ar putea zăcea acolo? întrebă Elínborg.

— Nu putem determina dacă e vorba despre un bărbat sau despre o femeie, un trup de tânăr sau unul de bătrân, zise Skarphédinn. Şi poate nu e treaba noastră să spunem asta. Însă nu cred că mai există nici cea mai mică îndoială că aici a fost vorba de o crimă.

— Ar putea fi o femeie tânără şi însărcinată? întrebă Erlendur.

— O să aflăm treaba asta în curând, zise Skarphédinn.

— În curând? zise Erlendur. Nu dacă ne mişcăm în ritmul ăsta.

— Răbdarea este o virtute, zise Skarphédinn. Aminteşte-ţi asta.

Erlendur ar fi vrut să-i spună unde să-şi vâre virtutea, dacă Elínborg nu i-ar fi întrerupt.

— Crima nu trebuie să aibă neapărat legătură cu locul acesta, zise ea ca din senin.

Fusese de acord cu aproape tot ce spusese Sigurdur Óli cu o zi înainte, atunci când începuse să-l critice pe Erlendur pentru că era prea preocupat cu prima lui bănuială referitoare la oase, şi anume că persoana îngropată acolo locuise pe deal, chiar într-una din acele cabane. După părerea lui Sigurdur Óli, era un lucru prostesc să te concentrezi asupra unei case care existase acolo şi asupra unor oameni care putuseră sau nu să fi locuit în ea. Erlendur era la spital când Sigurdur Óli îi ţinuse această predică, iar Elínborg se hotărâse să audă părerea lui Erlendur despre asta.

— Ar fi putut fi omorât, să zicem, în vestul oraşului şi adus aici, zise ea. Nu putem fi siguri că această crimă chiar a fost comisă pe deal. Vorbeam despre acest lucru ieri cu Sigurdur Óli.

Erlendur cotrobăi adânc în buzunarele hainei, până ce-şi găsi bricheta şi pachetul de ţigări. Skarphédinn îi aruncă o privire dispreţuitoare.

— Nu poţi fuma în cort, zise el printre dinţi.

— Hai afară, îi zise Erlendur lui Elínborg. Nu vrem ca virtutea să-şi piardă răbdarea.

Ieşiră din cort, iar Erlendur aprinse ţigara.

— Ai dreptate, bineînţeles, zise el. Nu ştim deloc precis, în caz că e vorba într-adevăr de o crimă, că a fost comisă aici. După câte văd eu – continuă el, scoţând un nor gros de fum –, avem trei teorii, în mod egal plauzibile. Prima, logodnica lui Benjamín Knudsen, care era însărcinată, a dispărut, iar toată lumea a crezut că s-a aruncat în mare. Nu se ştie de ce, probabil din gelozie, aşa cum spui tu, el a omorât-o pe fată şi i-a ascuns trupul aici, lângă cabană; şi după aceea nu a mai fost deloc acelaşi. A doua, cineva a fost omorât în Reykjavík, chiar în Keflavík sau Akranes, la drept vorbind; oriunde în împrejurimi. Adus aici, îngropat şi uitat. A treia, există posibilitatea ca oamenii care au locuit pe acest deal să fi comis o crimă şi să fi îngropat trupul în pragul uşii, pentru că nu aveau unde să se ducă. E posibil să fi fost un călător, un musafir, poate unul dintre britanicii care au venit aici în timpul războiului şi au construit barăcile de pe partea cealaltă a dealului sau unul dintre americanii care le-au preluat de la ei, poate chiar un membru din casa respectivă.

Erlendur aruncă mucul de ţigară pe jos şi îl strivi cu piciorul.

— Personal, şi nu pot explica acest lucru, sunt de partea ultimei teorii. Cea în legătură cu logodnica lui Benjamín ar fi cea mai uşoară, dacă putem face legătura între ADN-ul ei şi schelet. A treia s-ar putea dovedi cea mai rezistentă pentru noi, fiindcă vorbim despre cineva care a dispărut, presupunând că acea persoană a fost dată dispărută vreodată, într-o zonă mare şi populată, cu foarte mult timp în urmă. Acea opţiune rămâne larg deschisă.

— Dacă împreună cu scheletul găsim rămăşiţele unui embrion, oare nu am aflat răspunsul mai mult sau mai puţin? făcu Elínborg.

— Asta ar fi o soluţie foarte simplă, după cum am spus. Ştim ceva despre sarcină? întrebă Erlendur.

— Ce vrei să spui?

— Ştim sigur că a fost vorba despre asta?

— Vrei să spui că e posibil ca Benjamín să fi minţit? Şi ca ea să nu fi fost însărcinată?

— Nu ştiu. Ar fi putut să fie însărcinată, însă nu neapărat cu el.

— Să-l fi înşelat?

— Putem specula mult şi bine până ce arheologii ăştia ne aduc ceva palpabil.

— Ce i s-ar fi putut întâmpla acelei persoane? oftă Elínborg, gândindu-se la oasele acoperite cu pământ.

— Poate a meritat-o, zise Erlendur.

— Ce?

— Acea persoană. Haide să sperăm asta, oricum. Haide să sperăm că nu a fost o victimă nevinovată.

Gândurile sale se întoarseră la Eva Lind. Oare merita să zacă la terapie intensivă, mai mult moartă decât vie? Fusese asta vina lui? Cine altcineva în afară de ea trebuia învinovăţit? Starea în care se găsea nu şi-o făcuse cu mâna ei? Dependenţa ei de droguri nu era oare problema ei personală? Sau avusese şi el o parte de vină în toată treaba asta? Ea era convinsă că avusese şi îi spusese asta când simţise că era nedrept cu ea.

— Nu ar fi trebuit să ne părăseşti niciodată, îi strigase ea cândva. Bine, mă dispreţuieşti. Da’ nici tu nu eşti mai bun. Şi tu eşti tot un ratat nenorocit!

— Nu te dispreţuiesc, zisese el, însă ea nici măcar nu-l ascultase.

— Mă dispreţuieşti de parcă aş fi un rahat, strigase ea. Ca şi cum tu ai fi mai important decât mine. Ca şi cum tu ai fi mai deştept şi mai bun. Ca şi cum tu ai fi mai bun decât mama sau Sindri! Ne-ai părăsit de parcă ai fi fost

cine ştie ce ştab, apoi ne-ai ignorat. De parcă ai fi, de parcă ai fi Dumnezeu Atotputernic.

— Am încercat…

— Ai încercat pe dracu'! Ce-ai încercat? Nimic. Ai dat dracu' totul. Ai dat bir cu fugiţii, ca o jigodie ce eşti.

— Nu te-am dispreţuit niciodată, zisese el. E greşit să crezi asta. Nu înţeleg de ce spui asta.

— Oh, ba da, înţelegi. De-aia ai plecat. Pentru că noi suntem atât de banali. Atât de banali, încât nu ne-ai putut suporta. Întreab-o pe mama! Ea ştie. Ea zice că e numai vina ta. Toată această chestiune. E numai vina ta. Şi starea în care sunt eu. Ce părere ai de asta, domnule Dumnezeu Atotputernic?

— Nu tot ce spune maică-ta e adevărat. E supărată şi înverşunată, şi…

— Supărată şi înverşunată! Dacă ai şti măcar cât de supărată şi de înverşunată este ea cu adevărat şi te urăşte din tot sufletul şi îşi urăşte copiii, pentru că nu a fost vina ei că tu ai plecat, pentru că ea e Fecioara Maria. A fost vina NOASTRĂ. A lui Sindri şi a mea. Nu pricepi, ticălos nenorocit. Nu pricepi, nenorocitule…

— Erlendur?

— Ce e?

— Eşti bine?

— Excelent. Cât se poate de bine.

— Am de gând să trec pe la fiica lui Róbert.

Elínborg îşi flutură mâna prin faţa lui ca şi cum ar fi vrut să-l scoată din transă.

— Te duci la Ambasada Marii Britanii?

— Poftim?

Erlendur îşi reveni în simţiri.

— Da, hai să facem aşa, zise el de departe. Hai să facem aşa. Un singur lucru, Elínborg.

— Da?

— Cheamă-l pe medicul legist înapoi aici, ca să se uite la oase atunci când or să fie scoase la suprafaţă. Skarphédinn nu ştie nimic. Îmi aminteşte din ce în ce mai mult de o monstruozitate ieşită din basmele Fraţilor Grimm.

13

Înainte ca Erlendur să se ducă la Ambasada Marii Britanii, merse până în cartierul Vogar şi parcă foarte aproape de apartamentul de la subsol în care Eva Lind locuise odinioară şi de unde îşi începuse el căutarea. Se gândi la copilul pe care îl găsise în apartament, cu urme de arsuri de ţigară pe trup. Ştia că fetiţa fusese luată de la mama ei şi se afla în grija celor de la Protecţia Copilului şi ştia că bărbatul cu care trăia ea era tatăl fetiţei. O anchetă rapidă scosese la iveală că mama fusese de două ori la Urgenţă în ultimul an, o dată cu un braţ rupt, iar a doua oară cu răni multiple, despre care pretinsese că fuseseră rezultatul unui accident rutier.

O altă verificare simplă arătă că partenerul mamei avea cazier, cu toate că niciodată pentru violenţă. Îşi aştepta sentinţa pentru acuzaţiile de spargere şi trafic de droguri. O dată fusese la închisoare pentru că acumulase nişte delicte minore. Unul dintre aceste delicte fusese un jaf dintr-un magazin, care se soldase însă cu un eşec.

Erlendur rămase în maşină o lungă perioadă de timp, privind atent uşa apartamentului. Se abţinu să fumeze şi era gata-gata să pornească maşina şi să plece, în momentul în care uşa se deschise. Din imobil ieşi un bărbat, învăluit în fumul unei ţigări pe care o aruncă în grădina din faţă. Avea o statură medie, era bine făcut, avea un păr lung şi negru şi era îmbrăcat în negru din cap până în picioare. Înfăţişarea lui se potrivea descrierii din rapoartele poliţiei. În momentul în care bărbatul dispăru după colţ, Erlendur demară fără prea mult zgomot.

Fiica lui Róbert o întâmpină pe Elínborg în uşă. Elínborg îi telefonase dinainte. Femeia, al cărei nume era Harpa, era imobilizată într-un scaun cu rotile, avea picioarele atrofiate şi lipsite de viaţă, însă trunchiul şi braţele puternice. Elínborg fu oarecum surprinsă, însă nu zise nimic. Harpa îi zâmbi şi o invită în casă. Lăsă uşa deschisă, Elínborg intră şi o închise în urma ei. Apartamentul era mic, însă primitor, făcut pe comandă pentru proprietara sa.

— Îmi pare rău pentru tatăl dumneavoastră, zise Elínborg, urmând-o pe Harpa în camera de zi.

— Vă mulţumesc, zise femeia din scaunul cu rotile. Era foarte bătrân. Sper să nu trăiesc atât de mult. Nimic nu urăsc mai tare decât să sfârşesc ca

pacient într-un azil de bătrâni şi să aştept să mor. Să mă sting încetul cu încetul.

— Facem o anchetă în legătură cu nişte oameni care e posibil să fi locuit într-o cabană în Grafarholt, în partea de nord, zise Elínborg. Nu foarte departe de voi. În timpul războiului sau cam pe-acolo. Am vorbit cu tatăl dumneavoastră cu puţin timp înainte să moară şi ne-a spus că ştia că acolo locuia o familie, însă, din nefericire, nu a putut să ne spună mai mult.

Elínborg se gândi la masca de pe chipul lui Róbert. La mâinile lui lipsite de viaţă şi anemice.

— Aţi pomenit ceva de găsirea unor oase, zise Harpa, îndepărtându-şi cu mâna o şuviţă de păr care îi căzuse peste frunte. Cele despre care s-a vorbit şi la ştiri.

— Da, am găsit un schelet acolo şi încercăm să descoperim al cui ar putea fi. Vă amintiţi de această familie despre care a vorbit tatăl dumneavoastră?

— Aveam şapte ani când războiul a ajuns şi în Islanda, zise Harpa. Îmi amintesc de soldaţii din Reykjavík. Noi locuiam în centru, însă nu aveam nici cea mai vagă idee despre ce se întâmpla. Ei erau şi pe deal. În partea de sud. Au construit nişte barăci şi un buncăr. În buncăr era o despicătură lungă, prin care ieşea ţeava unui tun. Totul era foarte spectaculos. Părinţii noştri ne-au spus să stăm departe de el, mie şi fratelui meu. Îmi amintesc vag de gardul din jurul lui. Era din sârmă ghimpată. Nu ne prea duceam pe-acolo. Petreceam mult timp în cabana pe care tata o construise, mai ales vara, şi normal că am ajuns să ne cunoaştem cât de cât vecinii.

— Tatăl dumneavoastră a spus că erau trei copii în acea casă. E posibil să fi fost cam de vârsta dumneavoastră, zise Elínborg şi privi în jos la scaunul cu rotile în care se afla Harpa. Poate nu prea vă puteaţi deplasa.

— Oh, ba nu, zise Harpa, lovind cu degetele scaunul cu rotile. Asta s-a întâmplat mai târziu. Un accident de maşină. Aveam treizeci de ani. Nu-mi amintesc de niciun copil de pe deal. Îmi amintesc de copiii din alte cabane, însă nu de acolo de sus.

— Lângă locul vechii case cresc nişte tufe de coacăzi, în locul unde am găsit oasele. Tatăl dumneavoastră a pomenit despre o femeie care se ducea acolo, după aceea, cred. Se ducea des acolo… cred că a spus acest lucru… probabil îmbrăcată în verde şi că era cocoşată.

— Cocoşată?

— Asta e ceea ce a spus el sau, mai degrabă, ceea ce a scris.

Elínborg scoase biletul pe care îl scrisese Róbert şi i-l înmână.

— Cred că acest lucru se întâmpla când încă mai aveaţi cabana, continuă Elínborg. Înţeleg că aţi vândut-o la ceva vreme după 1970.

— 1972, zise Harpa.

— Aţi observat-o pe această femeie?

— Nu, şi nu l-am auzit niciodată pe tata vorbind despre ea. Îmi pare rău că nu vă pot ajuta, însă nu am văzut-o niciodată pe femeia aceea şi nu ştiu nimic despre ea, cu toate că îmi amintesc de nişte oameni care locuiau în locul la care vă referiţi.

— Vă puteţi da seama la ce s-a referit tatăl dumneavoastră când a folosit acest cuvânt? Cocoşată?

— La ceea ce înseamnă. El spunea întotdeauna lucrurilor pe nume şi nimic mai mult. Era o persoană foarte exactă. Un om bun. Bun cu mine. După accidentul meu. Şi atunci când soţul meu m-a părăsit – a rămas vreo trei ani după accident, apoi m-a părăsit.

Elínborg crezu că observă un zâmbet, însă nu era niciun zâmbet pe chipul ei.

Oficialul de la Ambasada Marii Britanii îl întâmpină pe Erlendur cu o curtoazie şi o etichetă ireproşabile, încât Erlendur aproape îi mulţumi cu o plecăciune. Zise că era secretar. Îmbrăcat într-un costum impecabil şi cu pantofi negri din piele, cu scârţ, era neobişnuit de înalt şi de slab şi vorbea o islandeză foarte corectă, spre marea încântare a lui Erlendur, care vorbea engleză prost şi o înţelegea la fel de prost. Oftă cu uşurare în momentul în care îşi dădu seama că, dacă unul din ei urma să facă o impresie uşor preţioasă în conversaţia lor, acela avea să fie secretarul.

Biroul era la fel de impecabil ca secretarul însuşi, şi Erlendur se gândi la locul său de muncă, ce arăta întotdeauna de parcă îl lovise o bombă. Secretarul, care se numea Jim, îi oferi un loc.

— Îmi place că sunteţi atât de neprotocolari aici, în Islanda, zise Jim.

— Sunteţi aici de mult timp? întrebă Erlendur, fără să ştie cu exactitate de ce se comporta ca o bătrână la o serată dansantă.

— Da, deja de aproape douăzeci de ani, încuviinţă Jim. Şi întâmplarea face ca al Doilea Război Mondial să mă intereseze în mod special. Vreau să spun al Doilea Război Mondial în Islanda. Am obţinut o diplomă pe acest subiect la *London School of Economics*[9]. Când aţi sunat să întrebaţi despre acele barăci, m-am gândit că aş putea să vă fiu de ajutor.

— Stăpâniţi bine limba.
— Mulţumesc, soţia mea e islandeză.
— Deci ce puteţi spune despre acele barăci? întrebă Erlendur, ajungând la subiectul care îl interesa.
— Ei bine, nu am avut prea mult timp la dispoziţie, însă am găsit nişte rapoarte ale ambasadei despre taberele pe care le-am construit în timpul războiului. Probabil va trebui să trimitem după mai multe informaţii. Asta dumneavoastră hotărâţi. Au existat câteva barăci acolo unde se află acum terenul de golf Grafarholt.
Jim ridică nişte hârtii de pe masă şi le răsfoi.
— A existat, de asemenea, cum se numeşte, o fortificaţie acolo. Sau un buncăr? O cazemată de artilerie. Un tun uriaş. Un pluton din Batalionul al doisprezecelea scoţian Tyneside arma tunul, însă tot nu am descoperit cine stătea în barăci. Pentru mine, seamănă cu o magazie. De ce se afla pe deal nu ştiu sigur, însă au existat barăci şi buncăre peste tot acolo, în drum către Mosfellsdalur, în Kollafjördur şi Hvalfjördur.
— Ne întrebam despre persoana dispărută de pe deal, după cum v-am spus la telefon. Ştiţi dacă dintre soldaţii care erau acolo s-a pierdut vreunul sau a fost dat dispărut?
— Credeţi că scheletul pe care l-aţi găsit ar putea fi al unui soldat britanic?
— E puţin probabil, însă credem că trupul a fost îngropat acolo în timpul războiului iar, dacă britanicii se aflau în zonă, ar fi o idee bună să putem, cel puţin, să-i excludem.
— O să verific eu asta pentru dumneavoastră, însă nu ştiu cât timp se păstrează asemenea date. Cred că americanii au preluat tabăra şi tot ce era acolo când am plecat noi, în 1941. Majoritatea trupelor noastre au fost trimise în alte ţări, însă nu toate.
— Deci, americanii au întreţinut acea tabără?
— O să verific şi chestia asta. Pot vorbi la Ambasada SUA despre acest lucru, să văd ce spun şi ei. Asta o să vă scutească de formalităţi.
— Aţi avut poliţie militară aici.
— Întocmai. Ar putea fi cel mai bun loc pentru a începe. O să dureze câteva zile. Poate chiar săptămâni.
— Avem suficient timp, zise Erlendur, gândindu-se la Skarphédinn.

Cotrobăind printre bunurile lui Benjamín, Sigurdur Óli se plictisise de moarte. Elsa îl întâmpinase în faţa uşii de la intrare, îl condusese în pivniţă şi îl lăsase acolo, iar el îşi petrecuse patru ore întorcând cu fundul în sus dulapuri, sertare şi nenumărate cutii, fără să ştie exact ce anume căuta. Principala preocupare a gândurilor sale era Bergthóra. Se întrebă dacă o să fie la fel de nimfomană când el o să se întoarcă acasă la fel cum fusese în ultimele câteva săptămâni. Se hotărî să o întrebe pe faţă dacă exista un anumit motiv pentru puternicul său apetit faţă de el şi dacă acel motiv putea fi doar faptul că ea îşi dorea un copil. Însă acea întrebare, ştia el, însemna să pună în discuţie altă chestiune despre care discutaseră uneori fără să ajungă la vreo concluzie: oare nu era timpul să se căsătorească, cu toată ceremonia şi rânduielile potrivite?

Aceasta era întrebarea care îi ardea pe buze între săruturile pasionale cu care îl înăbuşea. El încă trebuia să se hotărască în legătură cu această chestiune şi întotdeauna evita să răspundă. Cursul gândurilor sale era următorul: viaţa lor împreună decurgea lin, dragostea lor era înfloritoare, de ce să o distrugă căsătorindu-se? Atâta tam-tam. O petrecere a burlacilor. Ceremonia de la biserică. Toţi acei invitaţi. Prezervative umflate în camera nupţială. De foarte mare prost gust. Bergthóra nu voia o porcărie de ceremonie civilă. Ea vorbea despre artificii şi amintiri frumoase, care să-i ţină de cald la bătrâneţe. Sigurdur Óli mormăia. Credea că era prea devreme să se gândească la bătrâneţe. Problema rămăsese nerezolvată, rezolvarea depindea evident de el, iar el nu ştia ce anume voia, în afară de faptul că nu îşi dorea o nuntă la biserică şi nici să o rănească pe Bergthóra.

La fel ca Erlendur, în momentul în care citi scrisorile, simţi dragostea adevărată a lui Benjamín pentru fata care dispăruse de pe străzile Reykjavíkului într-o zi şi despre care se spunea că se aruncase în mare. *Dragostea mea. Iubita mea. Cât de dor îmi e de tine.*

Câtă dragoste, gândi Sigurdur Óli.

Era oare această dragoste capabilă să ucidă?

Mormanul de hârtii priveau prăvălia lui Knudsen, şi Sigurdur Óli renunţase la orice speranţă de a găsi ceva cât de cât constructiv, când scoase un bilet dintr-un fişier vechi şi citi:

Höskuldur Thórarínsson.
Chirie în avans pentru Grafarholt.
8 krónur.[10]

Semnat Benjamín Knudsen.

Erlendur pleca de la ambasadă în momentul în care îi sună mobilul.

— Am găsit un chiriaş, zise Sigurdur Óli. Cred.

— Pentru ce? zise Erlendur.

— Pentru cabană. Ies acum din pivniţa lui Benjamín. Nu am văzut în viaţa mea o asemenea harababură. Am găsit un bilet care indică faptul că un anume Höskuldur Thórarínsson a plătit chirie în Grafarholt.

— Höskuldur?

— Da. Thórarínsson.

— Ce dată are biletul?

— Nu are dată. Nu are an. De fapt, e doar o factură de la prăvălia lui Knudsen. Chitanţa pentru chirie e scrisă pe spate. Şi am găsit, de asemenea, facturi pentru ceea ce ar putea foarte bine să fie materiale de construcţie pentru cabană. Toate sunt trecute în contul prăvăliei, iar facturile au ca dată anul 1938. E posibil să fi început construirea cabanei cam prin acea perioadă sau să fi lucrat la ea.

— În ce an am zis că a dispărut logodnica lui?

— Stai puţin, am notat asta.

Erlendur aşteptă până ce Sigurdur Óli verifică. Lua notiţe la şedinţe, un obicei cu care Erlendur nu reuşise niciodată să se acomodeze. Îl putea auzi pe Sigurdur Óli răsfoind prin hârtii şi revenind la telefon.

— A dispărut în 1940. Primăvara.

— Deci, Benjamín construieşte cabana până la acel moment, apoi renunţă şi, în schimb, o închiriază.

— Iar Höskuldur e unul dintre chiriaşi.

— Ai descoperit ceva despre acest personaj Höskuldur?

— Nu, nu încă. Nu ar trebui să începem cu el? întrebă Sigurdur Óli, sperând să scape din acea pivniţă.

— O să-l verific eu, zise Erlendur şi, spre marea întristare a lui Sigurdur Óli, adăugă: Vezi dacă poţi găsi şi altceva despre el sau despre altcineva în toată mizeria aia. Dacă e un bilet, e posibil să mai fie şi altele.

14

Erlendur rămase la căpătâiul Evei Lind destul de mult timp după ce sosi de la ambasadă şi îşi stoarse creierii gândindu-se ce anume să-i spună. Făcu câteva încercări, însă în zadar. De când doctorul subliniase faptul că ar ajuta dacă ar vorbi cu ea, se întrebase în mod repetat ce anume să-i spună, însă nu ajunsese la nicio concluzie.

Începu să vorbească despre vreme, însă curând renunţă. Apoi îl descrise pe Sigurdur Óli şi îi spuse cât de obosit arătase în ultimul timp. Însă nu prea era altceva de spus despre el. Încercă să găsească ceva de spus despre Elínborg, însă renunţă şi la asta. Apoi îi spuse despre logodnica lui Benjamín Knudsen, despre care se presupunea că se înecase, şi despre scrisorile de dragoste pe care le găsise în pivniţa negustorului.

Îi spuse Evei Lind că o văzuse pe maică-sa la căpătâiul ei.

Apoi tăcu.

— Care e treaba cu tine şi cu mama? întrebase odată Eva Lind, când era în vizită la el. De ce nu vă mai vorbiţi?

Sindri Snaer o însoţise, însă nu zăbovise prea mult, lăsându-i împreună, în timp ce se lăsa întunericul. Era decembrie, iar la radio se transmiteau cântece de Crăciun. Erlendur închisese radioul şi Eva Lind îl repornise, spunând că voia să le asculte. Era însărcinată în câteva luni şi, pentru moment, era pe drumul cel bun. Ca de obicei atunci când stăteau împreună, ea începu să vorbească despre familia pe care nu o avea. Sindri Snaer nu pomenea niciodată despre acest lucru, nici despre mama sau sora lui sau despre lucrurile care nu se întâmplaseră. Era tăcut şi retras atunci când Erlendur îi vorbea. Nu-l plăcea pe tatăl lui. Aceasta era diferenţa dintre soră şi frate. Eva Lind voia să ajungă să-şi cunoască tatăl şi nu pierdea ocazia să-l facă răspunzător pentru tot ce se întâmplase.

— Vrei să vorbim despre mine şi despre mama ta? zise Erlendur. Nu putem opri cântecele alea de Crăciun?

Încerca să câştige timp. Incursiunile Evei în trecut îl puneau întotdeauna în încurcătură. Nu ştia ce răspunsuri să-i dea în legătură cu căsătoria lor de scurtă durată, cu copiii pe care îi avuseseră şi cu motivul pentru care plecase. Nu avea răspunsuri la toate întrebările ei şi, uneori, chestia asta o înfuria. Îi sărea repede muştarul când era vorba despre familia ei.

— Nu, eu vreau să aud cântece de Crăciun, zise Eva Lind, şi Bing Crosby continuă să viseze la un Crăciun alb. Nu am auzit-o niciodată să spună un lucru bun despre tine, însă trebuie totuşi să fi văzut ceva la tine. Măcar la început. Atunci când v-aţi cunoscut. Ce a fost?

— Ai întrebat-o şi pe ea?

— Da.

— Şi ce ţi-a spus?

— Nimic. Chestia asta ar putea să însemne că ar avea ceva pozitiv de spus despre tine şi nu poate face faţă acestui lucru. Nu poate face faţă ideii că există ceva bun în legătură cu tine. Ce a fost? De ce s-a terminat totul între voi?

— Nu ştiu, zise Erlendur şi fu sincer.

Încerca să fie sincer.

— Ne-am întâlnit la o discotecă. Nu ştiu. Nu a fost nimic planificat. S-a întâmplat, pur şi simplu.

— Ce aveai în cap?

Erlendur nu răspunse. Se gândi la copiii care nu şi-au cunoscut niciodată părinţii; care nu au aflat niciodată cine erau cu adevărat. Care apăruseră în viaţa părinţilor lor când aceasta era deja la jumătate şi nu îi cunoşteau deloc. Îi cunoscuseră doar ca tată şi ca mamă, ca autoritate şi ca protectori. Nu le descoperiseră niciodată secretele comune şi separate, şi acest lucru avusese drept rezultat faptul că părinţii lor erau nişte străini la fel ca oricare alţii pe care copiii îi întâlniseră în cursul vieţii. Se gândi cum unii părinţi reuşeau să-şi ţină copiii la distanţă, până când tot ceea ce rămânea între ei era comportamentul politicos, izvorât dintr-o sinceritate artificială şi din experienţa comună, mai degrabă decât din dragostea adevărată.

— Ce era în capul tău? întrebările Evei Lind deschideau răni pe care ea le zgândărea întruna.

— Nu ştiu, zise Erlendur, ţinând-o la distanţă, aşa cum făcuse întotdeauna.

Ea simţea acest lucru. Poate se comporta tocmai pentru a stârni o asemenea reacţie. Ca să capete încă o confirmare. Ca să simtă cât de distant era faţă de ea şi cât de greu îi era să-l înţeleagă.

— Trebuie să fi găsit *ceva* la ea.

Cum putea ea să înţeleagă, când, uneori, nici el nu înţelegea?

— Ne-am întâlnit la discotecă, repetă el. Nu m-am aşteptat să existe un viitor în aşa ceva.

— Şi atunci ai plecat, pur şi simplu.

— Nu am plecat pur şi simplu, zise Erlendur. Nu a fost aşa. Însă am plecat în cele din urmă, şi totul s-a sfârşit. Nu am făcut-o… Nu ştiu. Poate nu există o manieră corectă de a face acest lucru. Dacă există, noi nu am găsit-o.

— Însă nu s-a terminat, zise Eva Lind.

— Nu, zise Erlendur.

Îl ascultă pe Bing Crosby la radio. Se uită pe fereastră la fulgii mari purtaţi în zbor către pământ. Se uită la fiica sa. La cerceii ei din sprânceană. La ţinta din nas. La bocancii ei militari din picioarele care se odihneau pe măsuţa de cafea. La mizeria de sub unghiile ei. La abdomenul dezgolit, care începuse să-i crească şi care se iţea de sub tricoul ei negru.

— Nu se termină niciodată, zise el.

Höskuldur Thórarínsson locuia într-un apartament la subsolul elegantei case decomandate a fiicei sale, în Árbaer, şi dădea impresia că era mulţumit cu soarta sa. Era un bărbat mic de statură, sprinten, cu păr grizonant şi barbă la fel în jurul unei guri mici, îmbrăcat cu o cămaşă în carouri şi cu pantaloni bej din velur. Elínborg îi dăduse de urmă. Nu erau mulţi oameni în registrul naţional cu numele de Höskuldur şi trecuţi de vârsta pensionării. Ea îi sună aproape pe toţi, indiferent de locul unde se aflau în Islanda, iar acest Höskuldur din Árbaer îi spusese că, bineînţeles, închiriase cabana de la Benjamín Knudsen, acel biet băiat de treabă. Îşi amintea bine, deşi nu petrecuse prea mult timp în cabana de pe deal.

Erlendur şi Elínborg au intrat în camera de zi; el făcuse cafea şi vorbeau despre una-alta. Le spuse că se născuse şi crescuse în Reykjavík, apoi începu să se plângă despre cum aceşti afurisiţi de conservatori storceau viaţa bieţilor pensionari, de parcă erau o adunătură de paraziţi care nu se puteau întreţine singuri. Erlendur se hotărî să reteze scurt divagaţiile bătrânului.

— De ce v-aţi mutat pe deal? Nu era mai degrabă ceva cam rustic pentru cineva născut şi crescut în Reykjavík?

— Bineînţeles că era, zise Höskuldur în timp ce le turna cafea în ceşti. Însă nu era alternativă. Nu pentru mine. Nu puteai găsi casă de închiriat în Reykjavík la momentul respectiv. Oamenii se înghesuiau în camere foarte mici în timpul războiului. Dintr-odată, toţi ţărănoii puteau veni la oraş şi câştiga bani peşin în locul unui castron cu iaurt şi al unei sticle cu băutură.

Dormeau şi în corturi dacă era nevoie. Preţul caselor o luase razna, şi atunci m-am mutat pe deal. Ce e cu oasele alea pe care le-aţi găsit acolo?
— Când v-aţi mutat pe deal? întrebă Elínborg.
— Din câte îmi aduc aminte, a fost cam prin 1943. Sau prin ’44. Cred că era toamnă. Era în timpul războiului.
— Cât aţi locuit acolo?
— Am stat cam un an. Până în toamna următoare.
— Locuiaţi singur?
— Cu soţia mea. Cu draga de Ellý. E moartă acum.
— Când a murit?
— Acum trei ani. Credeţi că am îngropat-o pe deal? Par eu genul ăla de om, drăguţă?
— Nu reuşim să găsim persoane înregistrate ca locuind în acea casă, zise Elínborg fără să răspundă comentariului său. Nici pe dumneavoastră şi nici pe alţii. Nu v-aţi înregistrat cu domiciliul acolo?
— Nu-mi amintesc cum a fost. Nu ne-am înregistrat niciodată. Nu aveam casă. Alţii erau întotdeauna dispuşi să dea mai mulţi bani decât noi, apoi am auzit despre cabana lui Benjamín şi am vorbit cu el. Chiriaşii lui tocmai se mutaseră şi lui i s-a făcut milă de mine.
— Ştiţi cine au fost acei chiriaşi? Cei dinaintea dumneavoastră?
— Nu, însă îmi amintesc că locul arăta impecabil în momentul în care ne-am mutat.
Höskuldur îşi termină cana de cafea, o umplu din nou şi luă o înghiţitură.
— Curat lună.
— Cum adică „curat lună”?
— Ei bine, îmi amintesc că Ellý chiar a comentat ceva în legătură cu treaba asta. I-a plăcut. Totul curat, lustruit şi nu se vedea niciun fir icel de praf. A fost de parcă ne mutaserăm la hotel. Nu că noi am fi fost nişte ţărănoi, luaţi seama de asta. Însă casa era extraordinar de bine întreţinută. O gospodină care, în mod evident, îşi făcea bine treaba, a spus Ellý a mea.
— Deci, nu aţi văzut niciun semn de violenţă sau ceva asemănător? întrebă Erlendur, care tăcuse până atunci. Urme de sânge pe pereţi, spre exemplu.
Elínborg se uită la el. Îl hărţuia oare pe bătrân?
— Sânge? Pe pereţi? Nu, nu era sânge.
— Totul în ordine, aşadar?
— Totul în ordine. Categoric.

— Erau nişte tufişuri lângă casă când aţi stat acolo?

— Da, erau câteva tufe de coacăzi. Îmi amintesc de ele pentru că erau încărcate cu fructe în acea toamnă şi am făcut gem de coacăze.

— Nu dumneavoastră le-aţi plantat? Sau soţia dumneavoastră, Ellý?

— Nu, nu le-am plantat noi. Erau acolo când ne-am mutat.

— Şi nu bănuiţi cui aparţin oasele pe care le-am găsit îngropate acolo? întrebă Erlendur.

— De asta sunteţi aici? Ca să aflaţi dacă am omorât pe cineva?

— Credem că cineva a fost îngropat acolo în timpul războiului sau cam aşa ceva, zise Erlendur. Însă nu sunteţi suspect de crimă. Departe de asta. Aţi vorbit vreodată cu Benjamín despre oamenii care au locuit în cabană înaintea voastră?

— Întâmplător am vorbit, zise Höskuldur. Odată, când plăteam chiria şi lăudam condiţiile impecabile în care chiriaşii anteriori lăsaseră casa. Însă nu părea interesat de subiect. Era un bărbat misterios. Îşi pierduse soţia. Se aruncase în mare, din câte am auzit.

— Logodnica. Nu erau căsătoriţi. Vă amintiţi de trupele britanice care au avut o tabără pe deal? Sau mai degrabă americane, ceva mai târziu, în timpul războiului?

— Mişuna de britanici după ocupaţia din 1940. Îşi ridicaseră barăci pe partea cealaltă a dealului şi aveau un tun pentru apărarea Reykjavíkului împotriva atacurilor. Eu am crezut întotdeauna că era o glumă, însă Ellý mi-a spus să nu glumesc cu asta. Apoi, britanicii au plecat, iar americanii au preluat tabăra. Aveau tabăra pe deal când m-am mutat acolo. Britanicii plecaseră ceva mai înainte.

— I-aţi cunoscut?

— Nu prea. Erau numai ei cu ai lor. Nu puţeau la fel de tare ca englezii, zicea Ellý a mea. Mai curaţi şi mai deştepţi. Eleganţi. Mult mai eleganţi decât ei. Ca în filme. Clark Gable. Sau Cary Grant.

Cary Grant era englez, gândi Erlendur, însă nu se sinchisi să-l corecteze pe un atotştiutor. Observă că şi Elínborg ignorase acest lucru.

— Şi au construit barăci mai bune, continuă nestingherit Höskuldur. Barăci mult mai bune decât ale englezilor. Americanii au betonat podelele, nu au folosit scânduri putrezite, aşa cum folosiseră englezii. Locuri mult mai bune. Ca tot ce au atins americanii: mult mai bun şi mai curat.

— Ştiţi cine a preluat cabana când dumneavoastră şi Ellý v-aţi mutat de acolo? întrebă Erlendur.

— Da, noi le-am arătat împrejurimile. El lucra la fermă în Gufunes, avea soţie, doi copii şi un câine. Nişte oameni încântători, însă nu pot, cu niciun chip, să-mi mai amintesc numele lor.
— Ştiţi ceva despre oamenii care au locuit acolo înaintea voastră şi care au lăsat casa în condiţii atât de bune?
— Doar ce mi-a spus Benjamín când am început să vorbim despre cât de frumos fusese întreţinută casa şi când i-am zis că Ellý şi cu mine ne fixaserăm standardele la fel de sus.
Erlendur ciuli urechile, iar Elínborg îşi îndreptă spatele în fotoliu. Höskuldur nu zise nimic.
— Da? făcu Erlendur.
— Ce a spus? Era despre soţia lui.
Höskuldur făcu din nou o pauză şi mai luă o înghiţitură de cafea. Erlendur aşteptă cu nerăbdare ca el să-şi termine povestea. Nerăbdarea lui nu-i scăpă lui Höskuldur, care ştia că-i stârnise curiozitatea detectivului.
— A fost foarte interesant, puteţi fi siguri de asta, zise Höskuldur.
Poliţia nu va pleca cu mâinile goale de la el. Nu de la Höskuldur. Sorbi din nou din cafea, fără să se grăbească.
Dumnezeule, gândi Elínborg. Oare pacostea asta bătrână o să ajungă vreodată la povestea pe care voia să o spună? Se săturase de hodorogi care fie îi muriseră sub ochi, fie trebuise să fie ventilaţi.
— El credea că soţul ei o cotonogea.
— O cotonogea? repetă Erlendur.
— Cum se numeşte chestia asta în zilele noastre? Violenţă domestică?
— El îşi bătea soţia? zise Erlendur.
— Asta e ceea ce mi-a spus Benjamín. Era unul dintre acei nenorociţi care îşi bat nevestele şi copiii. Eu nu am ridicat nici măcar un deget împotriva lui Ellý.
— V-a spus numele lor?
— Nu, sau, dacă a făcut-o, le-am uitat de mult. Însă mi-a mai spus un lucru la care m-am gândit deseori de atunci. A zis că ea, soţia acelui bărbat, fusese concepută în vechea Uzină de Gaz din Raudarárstígur. Acolo, în Hlemmur. Cel puţin aşa se spunea. Aşa cum se spunea şi despre Benjamín că şi-a omorât nevasta. Adică, logodnica.
— Benjamín? Uzina de Gaz? Despre ce vorbiţi?
Erlendur pierduse cu desăvârşire şirul ideilor.
— Oamenii spuneau că Benjamín şi-a omorât logodnica?

— Unii aşa credeau. La momentul respectiv. Aşa spunea şi el.

— Că el a omorât-o?

— Că oamenii credeau că el îi făcuse ceva. Nu a spus că a omorât-o. Nu mi-a spus asta niciodată. Nu-l cunoşteam prea bine. Însă era sigur că oamenii îl bănuiau şi îmi amintesc că s-a vorbit de gelozie.

— Bârfă?

— Bârfă, bineînţeles. Trăim cu asta. Trăim ca să spunem lucruri urâte despre alţi oameni.

— Staţi puţin, care e treaba în legătură cu Uzina de Gaz?

— Asta-i cea mai bună bârfă dintre toate. Nu aţi auzit-o? Oamenii credeau că sfârşitul lumii era aproape, aşa că făceau orgii care ţineau toată noaptea la Uzina de Gaz. Mai mulţi copii s-au născut după aceea, iar această femeie era unul dintre acei copii, sau aşa credea Benjamín. Erau numiţi copiii apocalipsei.

Erlendur se uită la Elínborg şi din nou la Höskuldur.

— Faceţi mişto de noi?

Höskuldur scutură din cap.

— Era din cauza cometei. Oamenii credeau că o să se lovească de Pământ.

— Care cometă?

— Cometa Halley, bineînţeles! aproape că strigă Domnul Ştie-Tot, indignat de ignoranţa lui Erlendur. Cometa Halley! Oamenii credeau că Pământul o să se lovească de ea şi o să se transforme în scrum!

15

Mai devreme în acea zi, Elínborg o găsise pe sora logodnicei lui Benjamín şi, în momentul în care plecară de la Hóskuldur, îi spuse lui Erlendur că voia să vorbească cu aceasta. Erlendur încuviinţă, spunând că se ducea la Biblioteca Naţională ca să încerce să găsească articole din ziare în legătură cu cometa Halley. Ca majoritatea „atotştiutorilor”, după cum se dovedi, Höskuldur nu ştia prea multe despre ceea ce se întâmplase în realitate. Se învârti în jurul cozii, până ce Erlendur nu mai avu chef să-l mai asculte şi îşi luă rămas-bun, mai degrabă tăios.

— Ce părere ai despre ce spunea Höskuldur? o întrebă Erlendur pe Elínborg în momentul în care se întoarseră în maşină.

— Că treaba cu Uzina de Gaz e de tot râsul, zise Elínborg. Ar fi interesant să vedem ce poţi afla despre asta. Însă ce a spus despre bârfă e perfect adevărat. Găsim o plăcere deosebită în a spune lucruri urâte despre alţi oameni. Bârfa nu confirmă că Benjamín chiar a fost un criminal, şi tu ştii asta.

— Da, cum e proverbul ăla? Nu iese fum fără foc?

— Proverbe, murmură Elínborg. O voi întreba pe sora ei. Ia spune-mi altceva. Ce mai face Eva Lind?

— Zace, pur şi simplu, în pat. Ai impresia că doarme liniştită. Doctorul mi-a spus să vorbesc cu ea.

— Să vorbeşti cu ea?

— El crede că ea poate auzi vocile, cu toate că se află în comă, şi că acest lucru i-ar face bine.

— Şi ce vorbeşti cu ea?

— Nu prea multe, zise Erlendur. Nu ştiu ce anume să-i spun.

Sora logodnicei lui Benjamín auzise bârfele, însă negă categoric că ar fi fost vreun adevăr în ele. Numele ei era Bára şi era mult mai tânără decât cea care dispăruse. Locuia într-o casă decomandată şi mare în Grafarvogur, era încă măritată cu un angrosist bogat şi trăia într-un lux care se manifesta printr-un mobilier flamboaiant, bijuteriile scumpe pe care le purta şi atitudinea ei condescendentă faţă de detectivul care se afla acum în camera ei de zi. Elínborg, care îi rezumase la telefon lucrurile despre care voia să vorbească, gândi că această femeie nu trebuise să-şi facă niciodată griji în

privinţa banilor, că îşi permisese întotdeauna tot ce-i poftise inima şi că nu trebuise să aibă de-a face decât cu cei de teapa ei. Avea sentimentul că aceasta era viaţa care ar fi aşteptat-o şi pe sora Bárei, la momentul la care dispăruse.

— Sora mea era foarte ataşată de Benjamín, lucru pe care eu nu prea l-am înţeles niciodată. Mă frapa prin faptul că era extraordinar de plictisitor. Era de familie bună, bineînţeles. Familia Knudsen e printre cele mai vechi familii din Reykjavík. Însă el nu era genul interesant.

Elínborg zâmbi. Nu ştia la ce se referea. Bára observă.

— Era un visător. Foarte rar se întâmpla să fie cu picioarele pe pământ, cu idei mari în legătură cu comerţul cu amănuntul, ceea ce chiar s-a întâmplat cu mulţi ani în urmă, cu toate că el nu a trăit ca să tragă foloase de pe urma acestui lucru. Şi era amabil cu oamenii simpli. Servitoarele lui nu trebuia să i se adreseze cu „domnule”. Oamenii nu mai fac acest lucru acum. Nu mai există politeţe. Şi nu mai sunt servitoare.

Bára şterse cu mâna praful imaginar de pe măsuţa de cafea. Elínborg observă nişte tablouri mari într-un capăt al camerei, două portrete separate, al Bárei şi al soţului ei. Soţul părea destul de posac şi obosit, cu gândurile departe. Bára părea să aibă un surâs perfid pe chipul ei perfect, iar Elínborg nu se putu abţine să se gândească la faptul că ea era cea care ieşise victorioasă din acest mariaj. Îi fu milă de bărbatul din tablou.

— Însă, dacă vă gândiţi că el a omorât-o pe sora mea, vă înşelaţi amarnic, zise Bára. Oasele despre care spuneţi că s-au găsit lângă cabană nu sunt ale ei.

— De unde ştiţi asta?

— Ştiu, pur şi simplu. Benjamín nu ar fi făcut rău nici măcar unei muşte. Era un mare tăntălău. Un visător, după cum am spus. Lucrul acesta a fost evident în momentul în care ea a dispărut. Bărbatul ăsta s-a pierdut cu totul. A încetat să-i mai pese de afacerea pe care o avea. A renunţat să mai socializeze. A renunţat la tot. Nu a trecut niciodată peste asta. Mama i-a înapoiat scrisorile de dragoste pe care i le trimisese surorii mele. Citise şi ea câteva dintre ele şi zicea că erau frumoase.

— Dumneavoastră şi sora dumneavoastră eraţi apropiate?

— Nu, nu pot spune asta. Eu eram cu mult mai mică. Ea e deja mare în cele mai vechi amintiri pe care le am despre ea. Mama spunea întotdeauna că ea era ca tata. Capricioasă şi ţâfnoasă. Depresivă. Şi el a făcut tot asta.

Bára dădu impresia că lăsase să-i scape din greşeală ultima propoziţie.

— Tot asta? zise Elínborg.
— Da, zise Bára cu iritare în glas. Tot asta. S-a sinucis.
Spuse cuvintele cu o detaşare absolută.
— Însă el nu a dispărut ca ea. Oh, nu. El s-a spânzurat în sufragerie. De cârligul candelabrului. Ca să-l vadă toată lumea. Aşa de mult i-a păsat de familia lui.
— Trebuie să vă fi fost greu, zise Elínborg doar de dragul de a spune ceva.
Bára se uită acuzator la Elínborg, aşa cum stătea cu faţa la ea, ca şi cum ar fi învinovăţit-o pentru că trebuise să-şi amintească toate acele lucruri.
— Cel mai greu a fost pentru sora mea. Ei erau foarte apropiaţi. Genul acesta de lucru te marchează, evident. Biata fată.
Pentru o clipă, fu o urmă de compasiune în vocea ei.
— A fost…?
— S-a întâmplat cu câţiva ani înainte de propria ei dispariţie, zise Bára, şi Elínborg îşi dădea seama că ascundea ceva. Că povestea ei fusese repetată dinainte. Că era golită de orice emoţie. Însă pesemne aşa era femeia aceea. Autoritară, cu inima rece şi indiferentă.
— Trebuie să recunosc că Benjamín s-a purtat bine cu ea, continuă Bára. I-a scris scrisori de dragoste, chestii de genul ăsta. În acele zile, logodnicii făceau plimbări lungi pe jos prin Reykjavík. Şi a lor a fost o curte obişnuită. S-au cunoscut la Hótel Borg, care, în acele vremuri, era locul de întâlnire, se vizitau, se plimbau, călătoreau împreună, iar lucrurile s-au întâmplat aşa cum se întâmplă cu toţi tinerii de oriunde. El a cerut-o în căsătorie, şi cred că mai erau doar două săptămâni până la nuntă în momentul în care ea a dispărut.
— Am înţeles că oamenii au spus că s-a aruncat în mare, zise Elínborg.
— Da, oamenii au ţesut o întreagă poveste din acea întâmplare. Au căutat-o peste tot în Reykjavík. Zeci de oameni au luat parte la căutare, însă nu au găsit nici măcar un fir de păr. Mama mi-a adus la cunoştinţă. Sora mea dispăruse în acea dimineaţă. Se dusese la cumpărături şi în alte câteva locuri, nu erau prea multe magazine în acele zile, însă nu cumpărase nimic. Se întâlnise cu Benjamín la magazinul lui, plecase de la el şi nu mai fusese văzută niciodată. El ne-a spus nouă şi poliţiştilor că s-au certat. Din această cauză s-a învinovăţit pentru ce s-a întâmplat şi a suportat atât de greu toată povestea.
— Şi de ce s-a spus că s-a aruncat în mare?

— Unii oameni au crezut că au văzut o femeie care se îndrepta spre plajă, acolo unde se sfârşeşte astăzi şoseaua Tryggvagata. Era îmbrăcată cu o haină asemănătoare cu a surorii mele. Era cam de aceeaşi statură. Asta a fost tot.

— Şi de ce s-au certat?

— O chestiune neînsemnată. Care avea legătură cu nunta lor. Cu pregătirile de nuntă. Sau cel puţin asta a spus Benjamín.

— Şi nu credeţi că a fost vorba despre altceva?

— Nu am idee.

— Nu credeţi că e posibil ca scheletul pe care l-am găsit pe deal să fie al ei?

— Exclus. Bineînţeles, nu am argumente pentru a susţine această afirmaţie şi nu o pot demonstra, însă mi se pare pur şi simplu o poveste trasă de păr. Nu o pot concepe.

— Ştiţi ceva despre chiriaşii care au locuit în cabana lui Benjamín din Grafarholt? Nişte persoane care au locuit acolo în timpul războiului? Poate o familie formată din cinci membri, un cuplu cu trei copii. Aveţi vreo idee?

— Nu, însă ştiu că au locuit oameni în cabana lui în timpul războiului. Din cauza crizei locuinţelor.

— Păstraţi ceva de la sora dumneavoastră, cum ar fi, de exemplu, vreo şuviţă de păr? Într-un medalion, poate?

— Nu, însă Benjamín avea o şuviţă din părul ei. Am văzut-o tăindu-şi-o pentru el. I-a cerut un suvenir în vara când sora mea s-a dus câteva săptămâni în nord, în Fljót, în vizită la nişte rude.

Când Elínborg se urcă în maşină, îi telefonă lui Sigurdur Óli. Se îndrepta către pivniţa lui Benjamín după o zi lungă şi plictisitoare, şi ea îi spuse să caute cu foarte mare atenţie o şuviţă de păr care îi aparţinuse logodnicei lui Benjamín. Îi spuse că era posibil să se afle într-un medalion. Îl auzi pe Sigurdur Óli oftând.

— Ei, haide, zise Elínborg. Putem demonstra că e scheletul ei dacă găsim o şuviţă de păr. Este foarte simplu.

Închise şi era gata-gata să demareze în momentul în care îi veni brusc o idee şi opri motorul. După ce se gândi câteva clipe, muşcându-şi cu nervozitate buza de jos, se hotărî să acţioneze.

Când Bára deschise uşa, aceasta fu mirată să o vadă din nou pe Elínborg.

— Aţi uitat ceva? întrebă ea.

— Nu, am doar o întrebare, zise Elínborg cu stângăcie. Apoi plec.
— Ei bine, ce este? zise Bara nerăbdătoare.
— Aţi zis că sora dumneavoastră purta un pardesiu în ziua dispariţiei.
— Aşa, şi?
— Ce fel de pardesiu era?
— Ce fel? Un pardesiu obişnuit, pe care i-l dăduse mama.
— Vreau să spun, ce culoare? Ştiţi cumva?
— De ce întrebaţi?
— Sunt curioasă, zise Elínborg, fără să vrea să intre în detalii.
— Nu-mi amintesc.
— Nu, bineînţeles că nu, zise Elínborg. Înţeleg. Vă mulţumesc şi îmi cer scuze pentru deranj.
— Însă mama spunea că era verde.

*

Multe lucruri se schimbară în timpul acelor ani ciudaţi.

Tómas încetase să mai ude patul. Încetase să-l mai enerveze pe tatăl său şi, dintr-un motiv care îi scăpa lui Símon, Grímur începuse să-i arate mai multă atenţie băiatului cel mic. Se gândi că era posibil ca Grímur să se fi schimbat după sosirea trupelor. Sau poate Tómas era cel care se schimba.

Mama lui Símon nu vorbea niciodată despre Uzina de Gaz cu care Grímur o tachinase atât, aşa că, în cele din urmă, el se plictisi de subiectul respectiv. Biată bastardă, obişnuia el să-i spună, o numea „Gazoasa” şi vorbea despre marele rezervor de gaz şi orgia care avusese loc acolo în noaptea în care se spunea că Pământul urma să piară, sfărâmat în bucăţele în timpul coliziunii cu o cometă. Cu toate că înţelegea puţin din ce spunea tatăl lui, Símon observă că aceste lucruri o supărau pe mama lui. Símon ştia că vorbele lui o dureau la fel de tare cum o durea bătaia lui.

Odată, când se ducea în oraş cu tatăl lui, trecură pe lângă Uzina de Gaz, iar Grímur arătă înspre rezervorul cel mare, râzând şi spunând că de acolo apăruse maică-sa. Apoi râse şi mai tare. Uzina de Gaz era una dintre cele mai mari construcţii din Reykjavík, iar Símon fu impresionat de dimensiunile ei. Se hotărî să o întrebe pe maică-sa despre construcţie şi despre rezervorul cel mare care îi stârnise curiozitatea.

— Nu asculta toate prostiile pe care le spune, zise ea. Pesemne că ştii deja că el îndrugă vrute şi nevrute. Nu ar trebui să crezi un cuvânt din ce spune. Niciun cuvânt.
— Ce s-a întâmplat la Uzina de Gaz?

— Din câte ştiu eu, nimic. Sunt invenţii. Nu ştiu de unde a auzit povestea asta.

— Dar unde sunt mama şi tatăl tău?

Se uită la fiul ei şi tăcu. Se luptase cu această întrebare toată viaţa, iar acum fiul ei o formulase atât de inocent, încât nu ştia ce să-i răspundă. Nu-şi cunoscuse părinţii niciodată. Când era mai tânără întrebase de ei, însă nu reuşise să afle nimic. Prima ei amintire era că se afla într-un loc, în Reykjavík, cu mulţi copii, şi când crescuse i se spusese că nu era sora şi fiica nimănui; că primăria plătise ca ea să se afle acolo. Ea cumpăni la acele vorbe, însă află ce însemnau abia mult mai târziu. Într-o zi fusese luată de la cămin şi se dusese să locuiască la un cuplu mai în vârstă, ca servitoare în casă, şi când crescuse lucrase pentru negustor. Asta fusese viaţa ei înainte de a-l întâlni pe Grímur. Îi lipsea faptul că nu avea părinţi sau un loc pe care să-l numească „acasă”, o familie cu verişori, mătuşi şi unchi, bunici şi fraţi, şi în perioada dintre adolescenţă şi maturitate se întrebase de nenumărate ori cine era ea şi cine-i erau părinţii. Nu ştia unde să caute răspunsuri.

Îşi imagină că muriseră într-un accident. Aceasta era consolarea ei, pentru că nu suporta gândul ca ei să o fi părăsit, să-şi fi părăsit propriul copil. Îşi închipui că îi salvaseră viaţa şi că muriseră făcând acest lucru. Ba chiar că-şi sacrificaseră vieţile pentru ea. Îi vedea întotdeauna în această lumină. Ca pe nişte eroi care se luptaseră pentru vieţile lor şi a ei. Nu putea concepe că părinţii ei erau în viaţă. Pentru ea, acest lucru era de neacceptat.

Când l-a cunoscut pe pescar, pe tatăl Mikkelínei, l-a convins şi pe el să o ajute să găsească un răspuns, aşa încât merseră la nenumărate birouri, fără a reuşi să afle nimic, doar că era orfană; numele părinţilor ei lipseau din rubrica registrului naţional. Era descrisă ca fiind orfană. Certificatul ei de naştere nu era de găsit. Ea şi pescarul s-au dus la familia unde locuise ea împreună cu toţi ceilalţi copii şi au vorbit cu femeia care fusese mama ei adoptivă, însă nici aceasta nu putu să-i dea niciun răspuns. „Au plătit pentru tine”, zisese ea. „Aveam nevoie de bani.” Ea nu întrebase niciodată de unde era fetiţa.

Renunţase de mult să-şi mai pună întrebări în legătură cu părinţii ei atunci când Grímur venise acasă susţinând că descoperise cine erau şi cum apăruse ea pe lume, iar ea văzuse plăcerea morbidă de pe chipul lui în momentul în care vorbi despre orgia care avusese loc în rezervorul de gaz.

Toate aceste gânduri îi trecură prin minte în timp ce se uita la Símon şi, pentru o clipă, păru să fie pe punctul de a-i spune ceva important, înainte de

a-i cere să înceteze să-i mai pună întruna astfel de întrebări.

Războiul se dezlănţuise în mai toată lumea şi ajunsese până sus, pe partea cealaltă a dealului, unde forţele de ocupaţie britanice începuseră să ridice nişte construcţii care aveau formă de felii de pâine, pe care le numeau barăci. Símon nu înţelegea cuvântul. În interiorul barăcilor trebuia să se găsească ceva cu un alt nume greu de înţeles. Se numea intendenţă.

Uneori, el dădea fuga pe deal împreună cu Tómas ca să privească soldaţii. Transportaseră cherestea până sus pe deal, căpriori pentru acoperişuri, tablă ondulată şi scânduri pentru gard, rulouri de sârmă ghimpată, saci cu ciment, o betonieră şi un buldozer, pentru a nivela pământul pe care se construiau barăcile. Şi construiră buncărul care dădea către Grafarvogur; şi, într-o zi, fraţii îi văzură pe englezi aducând un tun uriaş cu o ţeavă imensă care ieşea câţiva metri printr-o deschizătură, gata să spulbere duşmanul. Apărau Islanda de nemţi, care începuseră războiul şi care îi omorâseră pe toţi cei ce le încăpuseră în mâini, chiar şi băieţei precum Símon şi Tómas.

Soldaţii ridicară un gard în jurul a ceea ce se dovediră a fi opt barăci în total, care se înălţară în doi timpi şi trei mişcări, construiră o poartă şi puseră o tăbliţă pe care scria în islandeză că accesul neautorizat era strict interzis. Un soldat cu o puşcă era întotdeauna de gardă într-o gheretă de lângă poartă. Soldaţii îi ignorară pe băieţi, care se asigurară să păstreze, prudent, distanţa necesară. Când vremea era bună, Símon şi Tómas îşi duceau sora pe deal, o aşezau pe iarbă şi o lăsau să privească la ceea ce construiau soldaţii şi îi arătau ţeava care se proiecta afară din buncăr. Mikkelína stătea şi privea la toate lucrurile din jurul ei, era însă tăcută şi meditativă, iar Símon avea sentimentul că îi era frică de lucrurile pe care le vedea. De soldaţi şi de tunul cel mare.

Toate trupele purtau uniforme kaki cu centuri şi ghete negre şi grele, ale căror şireturi erau înfăşurate în jurul pulpelor. Unii purtau căşti şi aveau puşti sau pistoale pe care le ţineau în tocuri. Când afară era cald, îşi scoteau vestoanele şi cămăşile şi rămâneau cu piepturile goale în soare. Din când în când, pe deal aveau loc exerciţii militare, în care soldaţii se camuflau, fugeau din locurile lor de ascunzătoare, se aruncau la pământ şi trăgeau cu armele. Noaptea, în tabără era gălăgie şi se auzea muzică. Uneori, aveau un aparat care scârţâia şi interpreta o muzică piţigăiată. Alteori, soldaţii cântau noaptea cântece din ţara lor, despre care Símon ştia că se numea Marea Britanie, iar Grímur spunea că era un imperiu.

Povestiră mamei lor tot ce se întâmpla pe partea cealaltă a dealului, însă ea nu părea să fie prea interesată. Cu toate astea, odată, o luară şi pe ea pe vârful dealului, iar ea privi lung la tabăra engleză. Apoi, când se întoarseră din nou acasă, le vorbi despre necazurile şi pericolele care îi păşteau acolo şi le interzise băieţilor să privească pe furiş la soldaţi, fiindcă nu aveau de unde să ştie ce se putea întâmpla când bărbaţii aveau arme, iar ea nu voia ca lor să li se întâmple ceva rău.

Timpul trecu şi, într-o zi, tabăra se umplu de americani; aproape toţi englezii plecaseră. Grímur le spuse că fuseseră cu toţii trimişi la moarte, însă că americanii aveau să o ducă bine în Islanda, lipsiţi de orice grijă.

Grímur renunţă la încărcatul cărbunelui şi începu să lucreze pentru americanii de pe deal, deoarece în tabără era mult de muncă şi se puteau obţine bani frumoşi. Le spuse că, într-o zi, pe când se plimba pe deal, întrebase dacă era ceva de muncă la intendenţă şi, fără a mai lungi vorba, i se dăduse o slujbă la magazia cu provizii şi la cantină. După aceea, dieta lor de-acasă se schimbă în bine. Grímur veni într-o zi cu o cutie roşie, ce avea o cheie într-o parte. Deschise capacul cu cheia, întoarse cutia cu susul în jos, iar o bucată de carne roz căzu cu un „pleosc” pe farfuria acoperită de un aspic limpede. Tremura, iar gustul era delicios.

— Şuncă, zise Grímur. Direct din America.

Símon nu gustase niciodată ceva atât de bun în toată viaţa lui.

La început, nu se întrebă cum noul fel de mâncare îşi găsise loc pe masa lor, însă observă privirea îngrijorată a mamei lui atunci când Grímur aduse o cutie plină cu conserve şi le ascunse în casă. Uneori, Grímur pleca la Reykjavík cu un sac plin cu astfel de conserve şi cu alte bunuri, pe care Símon nu le cunoştea. Când se întorcea, număra banii pe masă, şi Símon îl văzu fericit aşa cum nu-l mai văzuse niciodată. Grímur încetă să mai fie atât de răutăcios cu mama lor. Încetă să-i vorbească despre Uzina de Gaz. Îl mângâia pe Tómas pe cap.

Pe măsură ce timpul trecea, casa se umplu cu mărfuri. Ţigări americane, conserve delicioase, fructe şi chiar dresuri de nailon, despre care mama lor spunea că toate femeile din Reykjavík tânjeau să le aibă.

Niciuna dintre aceste mărfuri nu zăbovea prea mult timp în casa lor. Odată, Grímur aduse un pacheţel cu cea mai minunată aromă pe care o mirosise Símon vreodată. Grímur îl deschise şi îi lăsă pe toţi să guste, spunându-le că americanii mestecau aşa ceva tot timpul, aşa cum rumegă vacile. Nu trebuia să o înghiţi, însă după ceva timp o puteai scuipa şi puteai

lua o fâşie nouă. Lui Símon, lui Tómas şi până şi Mikkelínei li se dădu o bucată roz şi parfumată ca să o mestece, să o rumege cât pofteau, apoi să o scuipe şi să ia alta.

— Se numeşte gumă de mestecat, zise Grímur.

Grímur învăţă curând să se descurce în engleză şi se împrieteni cu soldaţii. Dacă erau liberi, îi invita uneori acasă la el, şi atunci Mikkelína trebuia să se încuie în cămară, băieţii îşi pieptănau părul, iar mama lor îşi punea o rochie şi se făcea prezentabilă. Soldaţii soseau şi se comportau politicos, îi întâmpinau pe membrii familiei cu strângeri de mână, se prezentau şi le dădeau copiilor dulciuri. Apoi stăteau la masă şi beau. Plecau în jeepul lor la Reykjavík şi se lăsa din nou tăcerea în cabana pe care, altfel, nu o vizita nimeni.

Totuşi, în mod normal, soldaţii se duceau direct la Reykjavík şi se întorceau noaptea cântând. Dealul răsuna de strigătele şi urletele lor, şi, o dată sau de două ori, se auzi un sunet ca de focuri trase de armă, însă nu de tun, deoarece, după cum se exprimă Grímur, acest lucru ar însemna „că afurisiţii de nazişti sunt în Reykjavík şi or să ne omoare pe toţi în câteva secunde”. Se ducea deseori noaptea cu soldaţii în oraş, iar când se întorcea, cânta cântece americane. Până în acea vară, Símon nu îl mai auzise niciodată pe Grímur cântând.

Şi, o dată, Símon fu martor la o întâmplare ciudată.

Într-o zi, unul dintre soldaţii americani se duse pe deal cu o undiţă, se opri pe malul lacului Reynisvatn şi încercă să pescuiască păstrăv. Apoi, coborî dealul cu undiţa la spinare şi fluieră tot drumul până la lacul Hafravatn, unde îşi petrecu aproape toată ziua. Era o zi frumoasă de vară, iar el se plimbă pe malul lacului, întinzând undiţa ori de câte ori avea chef. În loc să pescuiască cu mai multă motivaţie, el părea să se bucure că se afla pe malul lacului pe o vreme atât de frumoasă. Şezu, fumă şi se bronză.

Cam pe la ora trei păru să se sature, îşi strânse undiţa şi o traistă care conţinea cei trei păstrăvi pe care îi prinsese în acea zi şi o porni cât se poate de degajat dinspre lac în sus, către deal. Însă, în loc să treacă mai departe de casa lor, se opri şi îi zise ceva incomprehensibil lui Símon, care îi urmărise îndeaproape mişcările şi acum se afla în picioare în faţa uşii.

— *Are your parents in?*[11] îl întrebă soldatul, zâmbitor, pe Símon în engleză şi privi înspre casă.

Pe vreme frumoasă, uşa era întotdeauna ţinută deschisă. Tómas o ajutase pe Mikkelína să ajungă în locul însorit din spatele casei şi stătea acolo

împreună cu ea. Mama lor era înăuntru, ocupată cu treburile casei.

Símon nu îl înţelese pe soldat.

— *You don't understand me?* zise soldatul. *My name is Dave. I'm American.*[12]

Deducând că numele lui era Dave, Símon încuviinţă. Dave întinse traista în faţa băiatului, o puse jos pe pământ, o deschise, scoase cei trei păstrăvi şi îi aşeză lângă ea.

— *I want you to have this. You understand? Keep them. They should be great.*[13]

Símon se uita fix la Dave, fără să înţeleagă. Dave zâmbi, iar dinţii lui albi îi scânteiară în soare. Era mărunt de statură şi slab, cu o faţă osoasă şi părul negru şi des, cu cărare într-o parte.

— *Your mother, is she in?* întrebă el. *Or your father?*[14] Símon rămase cu gura căscată, neînţelegând. Dave îşi descheie buzunarul cămăşii, scoase un carnet negru şi răsfoi prin el până la locul unde dorea să ajungă. Se duse până la Símon şi arătă înspre o propoziţie din carnet.

— *Can you read?*[15] întrebă el.

Símon citi propoziţia pe care i-o indica Dave. O înţelese, pentru că era în islandeză, însă era urmată de altceva, în altă limbă, pe care nu-l putea înţelege. Dave citi propoziţia în islandeză cu voce tare, cât putu de atent.

— *Ég heiti Dave*, zise el. *My name is Dave*, zise el din nou, în engleză. Mai arătă o dată cu degetul înspre propoziţie, apoi îi înmână caietul lui Símon, care o citi cu voce tare.

— Numele meu e… Símon, zise el cu un zâmbet. Dave zâmbi şi mai larg. Găsi altă propoziţie şi i-o arătă băiatului.

— Ce mai faci, domnişoară? citi Símon.

— *Yes, but not miss, just you*[16], râse Dave, însă Símon nu înţelese. Dave găsi alt cuvânt şi i-l arătă lui Símon. Mamă, citi Símon cu voce tare, iar Dave făcu un semn cu capul către el.

— Unde e? întrebă în islandeză, şi Símon înţelese că el îl întreba de mama lui.

Símon îi făcu semn cu capul lui Dave să-l urmeze şi îl duse în bucătărie, unde mama lui stătea la masă şi cârpea şosete. Ea zâmbi când îl văzu pe Símon intrând, însă în momentul în care îl văzu pe Dave în spatele lui Símon, zâmbetul îi îngheţă pe buze, scăpă şoseta şi sări în picioare, răsturnând scaunul. Dave, la rândul său luat prin surprindere, făcu un pas înainte fluturându-şi mâinile.

— *Sorry*[17], zise el. *Please, I am so sorry. I didn't want to scare you. Please.*[18]

Mama lui Símon se duse în grabă la chiuveta din bucătărie şi privi fix în ea, ca şi cum n-ar fi îndrăznit să ridice privirea.

— Te rog scoate-l afară, Símon, zise ea.

— *Please, I will go,* zise Dave. *It's okay. I'm sorry. I'm going. Please, I…*[19]

— Scoate-l afară, Símon, repetă maică-sa.

Uluit de reacţia ei, Símon se uită la ei pe rând şi îl văzu pe Dave ieşind cu spatele din bucătărie în curte.

— De ce mi-ai făcut asta? zise ea şi se întoarse către Símon. Să aduci un bărbat aici. De ce să faci asta?

— Îmi pare rău, zise Símon. Am crezut că era în regulă. Numele lui e Dave.

— Ce voia?

— Voia să ne dea peşte, zise Símon. Ăla pe care l-a prins în lac. Am crezut că era în regulă. Voia doar să ne dea nişte peşte.

— Dumnezeule, ce sperietură! Dumnezeule mare, ce sperietură! Nu trebuie să mai faci asta niciodată. Niciodată! Unde sunt Mikkelína şi Tómas?

— Afară în spate.

— Sunt bine?

— Bine? Da, Mikkelína voia să stea la soare.

— Nu trebuie să mai faci asta niciodată, repetă ea, în timp ce ieşea să vadă ce făcea Mikkelína. Auzi? Niciodată.

Ea dădu colţul casei şi îl văzu pe soldat aplecat deasupra lui Tómas şi a Mikkelinei, uitându-se consternat la fată. Mikkelína se strâmba şi îşi întindea gâtul ca să vadă cine se afla lângă picioarele ei. Nu îi putea vedea faţa soldatului, pentru că el avea soarele în spate. Soldatul se uită la mama ei, apoi din nou la Mikkelína, care se zvârcolea în iarbă.

— *I…* zise Dave şovăielnic. *I didn't know,* zise el. I am *sorry. Really I am. This is none of my business. I'm sorry.*[20]

Apoi se întoarse şi plecă în mare grabă, şi ei îl urmăriră dispărând încet-încet dincolo de deal.

— Sunteţi bine? întrebă mama lor, îngenunchind lângă Mikkelína şi Tómas.

Era mai calmă acum că soldatul plecase fără ca, aparent, să vrea să le facă vreun rău. O ridică pe Mikkelína în braţe, o cără în casă şi o aşeză pe divanul din bucătărie. Símon şi Tómas fugiră în urma ei.

— Dave nu e rău, zise Símon. E diferit.

— Numele lui e Dave? zise maică-sa cu gândurile în altă parte. Dave, repetă ea. Nu e la fel ca David în islandeză? întrebă ea, adresându-şi întrebarea mai degrabă sieşi. Şi apoi se întâmplă ceva care îl frapă pe Símon.

Mama lui zâmbi.

Tómas fusese întotdeauna misterios, reticent, singuratic, puţin nervos şi timid, genul tăcut. Cu o iarnă înainte, Grímur păruse să observe ceva la el care îi stârni interesul mai mult decât pentru Símon. Avea să-i dea mai multă atenţie lui Tómas şi să-l ia cu el în altă cameră. Când Símon îl întrebă pe fratele lui despre ce vorbiseră, Tómas nu zisese nimic, însă Símon insistă şi stoarse de la el că vorbiseră despre Mikkelína.

— Ce îţi spunea despre Mikkelína? întrebă Símon.

— Nimic, zise Tómas.

— Ba da, îţi spunea. Ce anume? zise Símon.

— Nimic, zise Tómas cu o privire stânjenită, ca şi cum încerca să ascundă ceva de fratele său.

— Spune-mi.

— Nu vreau. Nu vreau ca el să vorbească cu mine. Nu vreau.

— Nu vrei ca el să vorbească cu tine? Vrei să spui că nu vrei ca el să spună lucrurile pe care le spune? Asta vrei să spui?

— Nu vreau nimic, asta-i tot, zise Tómas. Şi tu încetează să mai vorbeşti cu mine.

Săptămânile şi lunile treceau, iar Grímur îşi manifesta preferinţele lui pentru fiul mai mic în diverse feluri. Cu toate că Símon nu lua parte niciodată la conversaţiile lor, descoperi ce făceau, într-o seară, cam spre sfârşitul verii. Grímur se pregătea să ducă nişte marfă de la magazie la Reykjavík. Îl aştepta pe un soldat pe nume Mike, care avea să-l ajute. Mike avea un jeep la dispoziţie şi ei urmau să-l umple cu marfă pe care să o vândă în oraş. Mama copiilor gătea ceva care fusese luat tot de la magazie. Mikkelína stătea în pat.

Símon observă că Grímur îl împingea pe Tómas spre Mikkelína, şoptindu-i ceva la ureche şi rânjind aşa cum o făcea când făcea remarci

răutăcioase la adresa băieţilor. Mama lor nu observase nimic, iar Símon nu prea avea idee despre ceea ce se întâmpla, până ce Tómas se duse la Mikkelína, îndemnat de Grímur, şi îi zise:

— Târfă.

Apoi se întoarse la Grímur, care râse şi îl mângâie pe cap.

Símon se uită înspre chiuvetă, acolo unde se afla mama lui. Cu toate că nu avea cum să nu fi auzit, ea nu făcu nicio mişcare şi, la început, nu avu nicio reacţie, ca şi cum ar fi încercat să ignore acest lucru. Doar că o văzu că ţinea cuţitul într-o mână şi curăţa cartofi, iar încheietura mâinii i se albi în timp ce ţinea mâna încleştată pe plăsea. Apoi se întoarse încet cu cuţitul în mână şi se uită fix la Grímur.

— Chestia asta nu o s-o mai faci niciodată, zise ea cu o voce tremurătoare.

Grímur se uită la ea şi rânjetul îi îngheţă pe chip.

— Eu? zise Grímur. Cum adică să nu mai fac niciodată? Nu am făcut nimic. Puştiul a fost. A fost băiatul meu, Tómas.

Mama lor făcu un pas către Grímur, cu cuţitul tot în mână.

— Să-l laşi în pace pe Tómas.

Grímur se ridică în picioare.

— Ce ai de gând să faci cu cuţitul ăla?

— Să nu-i faci asta, zise ea, şi Símon simţi că începea să bată în retragere. Auzi jeepul care se apropia de casă.

— E aici, strigă Símon. Mike e aici.

Grímur privi pe fereastra de la bucătărie şi apoi la mama copiilor, iar tensiunea se mai domoli pentru câteva clipe. Ea puse cuţitul jos. Mike apăru în pragul uşii. Grímur zâmbi.

Când se întoarse în acea noapte, o bătu pe mama lor fără niciun motiv. Dimineaţa următoare, avea un ochi vânăt şi şchiopăta. Copiii auziseră gemetele ei când Grímur o lovise cu pumnii. Tómas se târâse până în patul lui Símon şi se uitase la fratele lui prin întunericul nopţii, şocat, murmurând încontinuu, ca şi cum acest lucru ar fi putut şterge ceea ce se întâmplase.

— … îmi pare rău, nu am vrut, îmi pare rău, îmi pare rău, îmi pare rău…

16

Elsa îi deschise uşa lui Sigurdur Óli şi îl invită la o cană cu ceai. În timp ce o urmărea pe Elsa în bucătărie, se gândea la Bergthóra. Se certaseră în acea dimineaţă, înainte de a pleca la lucru. După ce îi refuzase avansurile amoroase, el începuse cu stângăcie să-i descrie preocupările sale, până ce Bergthóra devenise foarte agitată.

— Hei, ia stai puţin, zisese ea. Deci noi nu o să ne căsătorim niciodată? Ăsta e planul tău? Ca noi să trăim în păcat, fără niciun fel de act oficial, şi copiii noştri să fie nişte bastarzi? Pentru totdeauna.

— Bastarzi?

— Da.

— Iar te gândeşti la marea nuntă?

— Îmi pare rău că te deranjează acest lucru.

— Chiar vrei să mergi la biserică? În rochie de mireasă, cu bucheţel şi…

— Tu dispreţuieşti atât de tare această idee, nu-i aşa?

— Şi care e treaba cu copiii? zise Sigurdur Óli, dar imediat regretă, în momentul în care văzu că faţa Bergthórei se înnegri şi mai tare.

— Tu nu vrei niciodată să ai copii?

— Da, nu, da, adică, nu am discutat lucrul ăsta, zise Sigurdur Óli. Cred că trebuie să discutăm despre asta. Nu poţi hotărî singură dacă să avem copii sau nu. Nu e corect şi nu e ceea ce vreau. Nu acum. Nu chiar imediat.

— Va veni timpul, zise Bergthóra. Să sperăm. Avem amândoi treizeci şi cinci de ani. Nu peste mult timp, va fi prea târziu. Ori de câte ori încerc să aduc vorba despre asta, tu schimbi subiectul. Nu vrei să discuţi despre asta. Nu vrei copii sau căsătorie sau orice altceva. Nu vrei nimic. Devii la fel de rău ca boşorogul ăla de Erlendur.

— Ce? Sigurdur Óli rămase ca trăsnit. Cum adică?

Însă Bergthóra plecase deja la serviciu, lăsându-l cu o viziune îngrozitoare în privinţa viitorului.

Elsa observă că Sigurdur Óli avea gândurile în altă parte, pe când stătea în bucătăria ei şi privea la cana cu ceai.

— Mai vreţi ceai? întrebă ea încetişor.

— Nu, mulţumesc, zise Sigurdur Óli. Elínborg, care lucrează împreună cu mine la acest caz, voia ca eu să vă întreb dacă ştiţi cumva ca unchiul

dumneavoastră Benjamín să fi avut vreo şuviţă din părul logodnicei sale, poate într-un medalion sau într-un recipient, ori în ceva asemănător.

Elsa se gândi puţin.

— Nu, zise ea. Nu-mi amintesc de vreo şuviţă de păr, însă nu sunt sută la sută sigură de ceea ce se află acolo jos.

— Elínborg a zis că ar trebui să existe aşa ceva, potrivit surorii logodnicei lui Benjamín, care i-a spus ieri că aceasta i-a dat unchiului dumneavoastră o şuviţă de păr când a plecat într-o călătorie undeva, cred.

— Nu am auzit niciodată despre o şuviţă din părul ei sau al altcuiva, la drept vorbind. Familia mea nu e prea romantică şi nu a fost niciodată.

— Sunt lucruri în pivniţă care să-i fi aparţinut logodnicei?

— De ce vă trebuie o şuviţă din părul ei? întrebă Elsa, în loc să răspundă la întrebarea lui. Avea o privire curioasă pe chip, care îl făcu pe Sigurdur Óli să ezite. Nu ştia cât de mult îi spusese Erlendur. Îl scuti să mai întrebe.

— Puteţi demonstra că ea e îngropată acolo sus pe deal, zise ea. Dacă aveţi ceva de la ea. Puteţi face un test ADN ca să descoperiţi dacă scheletul e al ei, iar dacă e, o să pretindeţi că unchiul meu a omorât-o şi a lăsat-o acolo. Asta e ideea?

— Noi doar investigăm toate posibilităţile, zise Sigurdur Óli, dorind cu orice preţ să evite să o provoace, iar Elsa să se dezlănţuie într-o furie la scara celei care o aprinsese pe Bergthóra cu doar o jumătate de oră înainte. Ziua aceasta nu începuse foarte bine. Cu siguranţă, nu.

— Celălalt detectiv, ăla trist, a venit aici şi a insinuat că Benjamín a fost răspunzător de moartea logodnicei lui. Şi acum puteţi cu toţii confirma asta dacă găsiţi o şuviţă din părul ei. Pur şi simplu nu pot înţelege acest lucru. Că aţi putut crede că Benjamín a fost capabil să o omoare pe fata asta. De ce ar fi făcut-o? Ce motiv ar fi putut avea? Niciunul. Absolut niciunul.

— Nu, bineînţeles că nu, zise Sigurdur Óli pentru a o calma. Însă trebuie să ştim cui au aparţinut oasele şi, până acum, nu avem prea multe de care să ne agăţăm, cu excepţia faptului că Benjamín a avut o casă şi că logodnica lui a dispărut. Cu siguranţă sunteţi şi dumneavoastră curioasă în legătură cu asta. Sigur vreţi să ştiţi ale cui sunt acele oase.

— Nu sunt sigură că vreau să ştiu, zise Elsa, oarecum mai calmă acum.

— Însă pot să continui să caut în pivniţă, nu-i aşa? zise el.

— Da, bineînţeles. Nu prea cred că vă pot împiedica să faceţi lucrul ăsta.

Îşi termină ceaiul şi coborî în pivniţă, gândindu-se încă la Bergthóra. El nu păstra o şuviţă din părul ei într-un medalion şi nu simţea că avea nevoie

de ceva care să-i amintească de ea. Nici măcar fotografia ei în portofel, ca pozele soţiei şi ale copiilor, pe care ştia că unii bărbaţi le poartă cu ei peste tot. Se simţea rău. Trebuia să stea de vorbă cu Bergthóra. Să pună lucrurile în ordine.

Nu voia deloc să fie ca Erlendur.

*

Sigurdur Óli se uită printre lucrurile lui Benjamín Knudsen până la prânz, apoi ieşi şi se duse la un fast-food, cumpără un hamburger din care de-abia dacă muşcă şi citi ziarul în timp ce-şi bea cafeaua. Pe la ora două, se îndreptă iar spre pivniţă, înjurându-l pe Erlendur pentru încăpăţânarea lui. Nu găsise nici cel mai mic indiciu al motivului pentru care logodnica lui Benjamín dispăruse şi nicio dovadă a prezenţei în cabană a altor chiriaşi în timpul războiului, în afara lui Höskuldur. Nu găsise şuviţa de păr despre care Elínborg era atât de convinsă că exista, după ce citise toate romanele alea de dragoste. Era a doua zi petrecută de Sigurdur Óli în pivniţă şi se simţea la capătul răbdării.

Elsa se afla în uşă în momentul în care el se întoarse şi îl invită înăuntru. Încercă să găsească un pretext ca să-i refuze invitaţia, însă nu fu suficient de rapid, astfel încât să nu pară lipsit de politeţe, aşa că o urmă pe Elsa în camera de zi.

— Aţi găsit ceva acolo jos? îl întrebă ea, iar Sigurdur Óli ştiu că, în spatele acestei remarci amabile, ea încerca de fapt să smulgă nişte informaţii. Nu-i trecu prin minte că era posibil ca ea să se simtă singură, impresie pe care Erlendur o avusese la doar câteva minute după ce intrase în casa ei întunecoasă.

— Nu am găsit acea şuviţă de păr, zise Sigurdur Óli, bându-şi tacticos ceaiul. Ea îl aşteptase. Se uită la ea, întrebându-se ce urma.

— Nu, zise ea. Eşti căsătorit? Scuze, bineînţeles, asta nu e treaba mea.

— Nu, adică… da, nu, nu sunt căsătorit, însă trăiesc cu cineva, zise Sigurdur Óli cu stânjeneală.

— Ai copii?

— Nu, n-am copii, zise Sigurdur Óli. Nu încă.

— De ce nu?

— Poftim?

— De ce nu ai copii?

Ce se întâmplă aici? gândi Sigurdur Óli în timp ce sorbea din ceai, ca să mai câştige timp.

— Stresul, bănuiesc. Atât de ocupat la serviciu tot timpul. Ambii avem slujbe solicitante şi, ei bine, nu avem timp.
— Nu aveţi timp pentru copii? Chiar nu aveţi altceva mai bun de făcut cu timpul vostru? Cu ce se ocupă iubita ta?
— E partener într-o firmă de calculatoare, zise Sigurdur Óli, apoi se gândi să-i mulţumească pentru ceai şi să-i spună că trebuia să plece. Nu avea de gând să fie interogat de o fată bătrână snoabă, care, în mod evident, devenise ciudată din cauză că trăia singură, aşa cum femeile ca ea păţesc în cele din urmă, până ce ajung să-şi bage nasul în oalele altora.
— E o femeie bună? întrebă Elsa.
— Numele ei e Bergthóra, zise Sigurdur Óli, pe punctul de a deveni nepoliticos. E o femeie extraordinar de bună.
El zâmbi.
— De ce…?
— Nu am avut niciodată o familie, zise Elsa. Nu am avut copii. Niciun soţ, că tot veni vorba. Nu-mi pasă de asta, însă mi-ar fi plăcut să am copii. Ar avea treizeci de ani azi, probabil. Treizeci şi ceva de ani. Uneori, mă gândesc la asta. Adulţi. Cu copii la rândul lor. Nu prea ştiu ce s-a întâmplat. Brusc, te trezeşti la vârsta mijlocie. Eu sunt medic. Nu multe femei studiau medicina atunci când m-am înscris eu la facultate. Eram ca tine, nu aveam timp. Nu aveam timp pentru o viaţă proprie. Ceea ce faci tu acum nu e viaţa ta. E doar muncă.
— Da, păi, bănuiesc că ar trebui…
— Nici Benjamín nu a avut o familie, continuă Elsa. Asta era tot ceea ce voia el, o familie. Cu fata aia.
Elsa se ridică în picioare şi la fel făcu şi Sigurdur Óli. Aşteptă ca ea să-i spună la revedere, însă ea se duse până la un dulap mare de stejar, cu nişte uşi frumoase de sticlă şi cu sertare sculptate, deschise unul dintre ele, scoase o cutiuţă-ornament chinezească, ridică uşor capacul şi scoase un medalion de argint aflat pe un lănţişor subţire.
— El chiar a păstrat o şuviţă din părul ei, zise ea. E şi o fotografie a ei în medalion. Numele ei era Sólveig.
Elsa schiţă un zâmbet.
— Lumina ochilor lui Benjamín. Nu cred că ea e îngropată sus pe deal. Gândul este de nesuportat. Asta ar însemna că Benjamín i-a făcut rău. Nu i-a făcut. Nu putea. Sunt convinsă de acest lucru. Această şuviţă de păr o va demonstra.

Îi înmână lui Sigurdur Óli medalionul. El se aşeză din nou, îl deschise cu grijă şi văzu o mică şuviţă de păr negru deasupra unei fotografii a celei căreia îi aparţinea. Fără să atingă părul, mută şuviţa pe capacul medalionului pentru a putea să vadă fotografia. Aceasta arăta chipul unei fete de douăzeci de ani, brunetă şi cu nişte sprâncene frumos arcuite deasupra unor ochi mari, care priveau enigmatic la obiectiv. Buze care sugerau hotărârea, o bărbie mică, chipul ascuţit şi frumos. Logodnica lui Benjamín. Sólveig.

— Vă rog să mă scuzaţi că am ascuns asta, zise Elsa. M-am tot gândit la lucrul acesta şi l-am cumpănit şi nu m-am putut hotărî să distrug această şuviţă de păr. Orice o ieşi la iveală din investigaţie.

— De ce aţi ascuns-o?

— Trebuia să mă gândesc bine la aceste lucruri.

— Da, însă chiar…

— A fost un şoc foarte mare când colegul dumneavoastră Erlendur, nu-i aşa?, a început să insinueze că era posibil ca ea să fie acolo, însă când m-am gândit mai bine la asta… Elsa ridică din umeri în semn de resemnare.

— Chiar dacă un test ADN se dovedeşte pozitiv, zise Sigurdur Óli, asta nu înseamnă neapărat că Benjamín a omorât-o. Analiza nu va oferi răspunsuri la aceste lucruri. Dacă acolo pe deal e logodnica lui, ar putea fi şi un alt motiv…

Elsa îl întrerupse.

— Ea… cum se spune în zilele noastre… i-a dat papucii. „A rupt logodna” e probabil expresia veche. Atunci când oamenii obişnuiau să se logodească. A făcut acest lucru în ziua în care a dispărut. Benjamín nu a dezvăluit acest lucru decât mult mai târziu. Mamei mele, pe patul de moarte. Ea mi-a spus mie. Eu nu am spus niciodată nimănui. Şi aş fi dus acest secret cu mine în mormânt dacă nu aţi fi găsit voi acele oase. Ştiţi cumva dacă e vorba despre un bărbat sau despre o femeie?

— Nu, nu încă, zise Sigurdur Óli. A spus ceva în legătură cu motivul pentru care a rupt logodna? De ce l-a părăsit?

Simţi că Elsa ezita. Se priviră amândoi în ochi şi el ştiu că ea dezvăluise deja prea multe ca să mai poată da acum înapoi. Simţi că voia să-i spună ceea ce ştia. Ca şi cum purta o cruce grea şi venise vremea să o lase jos. În sfârşit, după toţi aceşti ani.

— Nu era copilul lui, zise ea.

— Nu era copilul lui Benjamín?

— Nu.
— Nu era gravidă cu el?
— Nu.
— Atunci al cui era?
— Trebuie să înţelegi că vremurile erau diferite atunci, zise Elsa. Astăzi femeile fac avorturi la fel de uşor cum s-ar duce la dentist. Căsătoria nu are un înţeles special, chiar dacă oamenii vor să aibă copii. Trăiesc împreună. Se despart. Încep să trăiască cu alte persoane. Mai fac şi alţi copii. Se despart iar. Atunci nu era aşa. Nu în acele vremuri. A avea un copil în afara căsătoriei era de neconceput pentru femei. Era ceva ruşinos, femeile erau văzute ca nişte proscrise. Oamenii erau nemiloşi, le numeau stricate.
— Înţeleg, zise Sigurdur Óli. Mintea lui se întoarse la Bergthóra şi, încetul cu încetul, îi deveni clar de ce Elsa îl tot întrebase de viaţa lui.
— Benjamín era gata să o ia de nevastă, continuă Elsa. Sau cel puţin asta i-a spus el mai târziu mamei mele. Sólveig nu voia asta. Voia să rupă logodna şi i-a spus-o pe şleau. Aşa, pur şi simplu. Fără să prevină pe nimeni.
— Şi atunci cine era tatăl?
— Când l-a părăsit pe Benjamín, l-a rugat să o ierte pentru că îl părăsea. Însă el nu a făcut-o. Avea nevoie de mai mult timp.
— Şi ea a dispărut?
— Nu a mai fost văzută niciodată după ce şi-a luat la revedere de la el. Când nu s-a mai întors acasă în acea seară, ei au început să o caute, iar Benjamín a luat parte din toată inima la acea căutare. Însă nu a fost niciodată găsită.
— Şi tatăl copilului? întrebă din nou Sigurdur Óli. Cine era?
— Ea nu i-a spus lui Benjamín. A plecat fără ca măcar să-i zică. Cel puţin asta e ceea ce i-a spus mamei. Dacă a ştiut asta, cu siguranţă nu i-a spus niciodată.
— Cine ar fi putut să fie?
— Ar fi putut să fie? repetă Elsa. Nu contează cine ar fi putut să fie. Singurul lucru important e cine era.
— Vreţi să spuneţi că tatăl copilului a fost implicat în dispariţia ei?
— Dumneavoastră ce credeţi? întrebă Elsa.
— Dumneavoastră şi mama dumneavoastră nu aţi bănuit niciodată pe nimeni?
— Nu, pe nimeni. Şi nici Benjamín, din câte ştiu eu.

— E posibil ca el să fi inventat toată povestea asta?
— Nu pot şti sigur, însă nu cred că Benjamín a minţit vreodată în toată viaţa lui.
— Vreau să spun, ca să distragă atenţia de la propria sa persoană.
— Nu ştiu să fi fost vreodată suspectat şi abia după o bună bucată de timp el i-a spus mamei toate aceste lucruri. A fost chiar înainte de a muri.
— Nu a încetat niciodată să se gândească la ea.
— Asta e ceea ce zicea mama.
Sigurdur Óli se gândi câteva clipe.
— E posibil ca ruşinea să fi condus la sinuciderea ei?
— Cu siguranţă. Nu doar că l-a înşelat pe Benjamín, era şi însărcinată şi a refuzat să spună al cui era copilul.
— Elínborg, femeia cu care lucrez, a vorbit cu sora ei. Ea a zis că tatăl lor s-a sinucis. S-a spânzurat. Că acest lucru a fost foarte greu de suportat de către Sólveig, pentru că erau foarte apropiaţi.
— Greu de suportat pentru Sólveig?
— Da.
— E ciudat!
— Cum aşa?
— S-a spânzurat, însă nu prea îmi vine să cred că acest lucru a afectat-o pe Sólveig.
— Ce vreţi să spuneţi cu asta?
— S-a spus că acest lucru a fost determinat de supărare.
— De supărare?
— Da, asta e impresia mea.
— Supărare din ce cauză?
— Din cauza dispariţiei fiică-sii, zise Elsa. S-a spânzurat după ce ea a dispărut.

17

În cele din urmă, Erlendur găsi ce să vorbească cu fiica lui. Făcuse multe investigaţii la Biblioteca Naţională, adunând informaţii din ziarele şi revistele care se publicau în Reykjavík prin 1910, anul în care cometa Halley trecuse pe lângă Pământ cu coada, după câte se presupunea, plină de cianură. Obţinu permisiunea specială să răsfoiască prin ziarele respective, în loc de a se uita la ele prin cititorul pentru microfilme. Îi plăcea la nebunie să studieze cu atenţie ziarele şi revistele vechi, auzindu-le cum fâşâie şi inhalând mirosul hârtiei îngălbenite, trăind atmosfera timpului pe care ele o păstrau în paginile lor fragile, atunci, acum şi pentru totdeauna.

Se făcuse seară când se aşeză la căpătâiul Evei Lind şi începu să-i povestească despre descoperirea scheletului din Grafarholt. Îi spuse cum arheologii demarcaseră mici zone deasupra locului unde se găseau oasele, îi povesti despre Skarphédinn cu colţii lui care îl făceau să nu poată închide gura de tot. Îi spuse despre tufişurile de coacăzi şi descrierea ciudată a lui Róbert referitoare la o femeie cocoşată şi verde. Îi relată despre Benjamín Knudsen şi logodnica lui, care dispăruse într-o zi, şi efectul pe care dispariţia ei îl avusese asupra iubitului său în tinereţe, şi îi spuse despre Höskuldur, care închiriase cabana în timpul războiului, şi despre ceea ce menţionase Benjamín despre femeia care locuise pe deal şi care fusese concepută în rezervorul de gaz, în noaptea în care toată lumea credea că lumea avea să fie distrusă.

— A fost anul în care a murit Mark Twain, zise Erlendur.

Cometa Halley se îndrepta spre Pământ cu o viteză inimaginabilă, cu coada plină de gaze otrăvitoare. Chiar dacă Pământul scăpa din a fi făcut bucăţele în urma unei coliziuni, oamenii credeau că va trece prin coada cometei, iar toate formele de viaţă vor dispărea; aceia care se temeau cel mai tare se închipuiau mistuiţi de foc şi de acid. Panica se dezlănţui nu doar în Islanda, ci peste tot în lume. În Austria, la Trieste şi în Dalmaţia, oamenii îşi vândură toate posesiile pe nimica toată, ca să petreacă scurtul timp pe care presupuneau ei că îl mai aveau de trăit. În Elveţia, pensioanele de domnişoare rămaseră goale, deoarece familiile crezură că trebuia să fie împreună în momentul în care cometa avea să distrugă Pământul. Clericii fură instruiţi să vorbească despre astronomie în termeni laici, pentru a potoli temerile oamenilor.

În Reykjavík, se afirma că femeile căzuseră la pat din cauza fricii sfârşitului lumii, iar multe chiar credeau acest lucru, după cum se exprimase unul dintre ziare, „gripa de primăvară din anul acela fusese cauzată de cometă”. Oamenii în vârstă vorbeau despre cât de cumplită fusese vremea ultima oară când cometa se apropiase de Pământ.

Cam pe atunci, în Reykjavík gazul era privit ca fiind cheia către viitor. Lămpile cu gaz erau pe larg întrebuinţate în oraş, cu toate că nu atât de mult în privinţa asigurării unei iluminări stradale adecvate, însă oamenii îşi luminau şi ei casele cu gaz. Următorul pas era să se ridice uzine moderne de gaz la periferia oraşului, pentru a veni în întâmpinarea cerinţelor populaţiei în privinţa gazului în deceniile ce vor urma. Primarul Reykjavíkului negocie cu o firmă germană, iar inginerul Carl Franke sosi în timp util în Islanda, din Bremen, împreună cu o echipă de experţi, şi începu să construiască Uzina de Gaz din Reykjavík. Aceasta a fost inaugurată în toamna anului 1910.

Rezervorul însuşi era o drăcie uriaşă, cu un volum de 1.500 de metri cubi, şi era cunoscut drept „clopotul”, deoarece plutea în apă, înălţându-se sau coborând în funcţie de cât de mult gaz conţinea. Nemaivăzând niciodată un asemenea spectacol, oamenii se adunaseră să vadă cum era construit.

În momentul în care construcţia rezervorului se apropie de final, un grup de oameni se adună în interiorul acestuia, în noaptea de 18 mai. Ei credeau că rezervorul era singurul loc din Islanda care oferea cât de cât o protecţie împotriva gazelor otrăvitoare ale cometei. Se zvoni că avu loc o petrecere în rezervor şi că oamenii se înghesuiră să participe la o noapte de abandon sălbatic, înaintea sfârşitului lumii.

Poveşti despre lucrurile care se întâmplaseră în rezervor se răspândiră precum focul grecesc în următoarele câteva zile. Se afirma că petrecăreţii beţi făcuseră o orgie până în zori, până ce fusese clar că Pământul nu avea să piară, nici în urma unei coliziuni cu cometa Halley şi nici în flăcările cozii sale.

Se zvonise, de asemenea, că un număr de copii fuseseră concepuţi în rezervor în acea noapte, iar Erlendur se întreba dacă nu cumva unul dintre acei copii îşi întâlnise soarta în Grafarholt, mulţi ani mai târziu, şi fusese îngropat acolo.

— Biroul directorului Uzinei de Gaz e încă în picioare, îi spuse el Evei Lind, fără să ştie dacă îl putea auzi sau nu. Însă, în afară de asta, orice urmă a existenţei Uzinei de Gaz a dispărut. În cele din urmă, izvorul de energie al

viitorului s-a dovedit a fi electricitatea şi nu gazul. Uzina de Gaz se afla în Raudarárstígur, unde este acum staţia de autobuz Hlemmur, şi încă îndeplineşte o funcţie utilă, în ciuda faptului că e un lucru care aparţine trecutului; pe vreme proastă, cu geruri muşcătoare, oamenii fără casă se adăpostesc înăuntru pentru a se încălzi lângă arzătoare, mai ales noaptea, şi adeseori e aglomerat în clădirea rezervorului, în partea cea mai întunecată a iernii.

Eva Lind nu făcu nicio mişcare în timp ce Erlendur îşi spuse povestea. Şi nici el nu se aştepta ca ea să facă; nu se aştepta la miracole.

— Uzina de Gaz a fost construită pe o bucată de pământ numită Elsumýrarblettur, continuă el, zâmbind de ironia providenţei. Elsumýrarblettur a rămas nedezvoltat ani buni după ce Uzina de Gaz a fost demolată şi rezervorul a fost înlăturat. Apoi, o clădire de birouri a fost construită pe locul respectiv, vizavi de staţia de autobuz. Acea clădire găzduieşte acum sediul poliţiei din Reykjavík. Biroul meu se află acolo. Exact în locul în care s-a aflat odinioară rezervorul.

Erlendur făcu o scurtă pauză.

— Aşteptăm cu toţii sfârşitul lumii, zise el. Fie că e o cometă sau altceva. Cu toţii avem propria noastră apocalipsă. Unii o duc cu ei. Alţii o evită. Majoritatea ne temem de ea, îi arătăm respect. Tu nu. Tu nu ai putut avea respect niciodată pentru nimic. Şi nu îţi e frică de mica ta apocalipsă.

Erlendur rămase tăcut privind-o pe fiica lui, întrebându-se dacă acest lucru însemna ceva, să vorbească cu ea când nu părea să audă niciun cuvânt din cele pronunţate de el. Se gândi din nou la ce spusese doctorul şi chiar simţi o undă de uşurare vorbind astfel cu fiica lui. Rareori reuşise să vorbească cu ea calm şi degajat. Tensiunea dintre ei colorase întreaga lor relaţie, iar ei nu avuseseră des ocazia să stea şi să aibă o conversaţie liniştită.

Însă de-abia dacă îşi vorbeau. Erlendur zâmbi strâmb. El vorbea şi ea nu asculta.

În privinţa asta, nimic nu se schimbase între ei.

Poate nu ăsta era lucrul pe care voia ea să-l audă. Descoperirea scheletului, Uzina de Gaz, cometa şi orgia. Poate voia ca el să vorbească despre ceva completamente diferit. Despre el însuşi. Despre ei.

Se ridică în picioare, se aplecă, o sărută pe frunte şi părăsi camera. Cufundat în gândurile sale, în loc să facă la dreapta pe coridor şi să iasă din secţie, fără să-şi dea seama, merse în direcţie opusă, la terapie intensivă,

trecu pe lângă nişte încăperi slab luminate, unde alţi pacienţi zăceau în paturi, cu vieţile atârnându-le de un fir de păr, conectaţi la tot felul de echipamente ultramoderne. Ieşi din transă abia la capătul coridorului. Era gata-gata să se întoarcă din drum, când o femeie mărunţică ieşi din cea mai ascunsă cameră şi dădu nas în nas cu el.

— Scuzaţi-mă, zise ea cu o voce uşor piţigăiată.

— Nu, dumneavoastră scuzaţi-mă, zise el uşor ameţit, privind în jurul său. Nu am vrut să o iau în direcţia asta. Plecam din secţie.

— Am fost chemată aici, zise femeia cea mărunţică. Avea un păr foarte rar, era durdulie şi cu un piept voluminos, pe care abia îl cuprindea un tricou de culoare violet, şi avea o faţă rotundă şi prietenoasă. Erlendur observă urma unei mustăţi negre deasupra buzei superioare. O privire aruncată în camera de unde ieşise scoase la iveală un bărbat în vârstă învelit cu un cearşaf, cu un chip tras şi palid. Într-un scaun, lângă patul lui, stătea o femeie împopoţonată cu o haină luxoasă de blană, care îşi tampona nasul cu o batistă pe care o ţinea într-o mână înmănuşată.

— Există încă unii oameni care mai cred în mediumuri, zise femeia cu o voce joasă, ca pentru sine.

— Scuzaţi-mă, nu am înţeles prea…

— Mi s-a cerut să vin aici, zise ea, conducându-l uşor pe Erlendur afară din încăperea respectivă. El e pe moarte. Ei nu pot face nimic. Soţia lui e cu el. Ea mi-a cerut să aflu dacă pot lua legătura cu el. El e în comă şi ei spun că nu mai poate fi făcut nimic, însă refuză să moară. Ca şi cum nu ar vrea să renunţe la viaţă. Ea m-a rugat să o ajut, însă nu l-am putut găsi.

— Găsi? zise Erlendur.

— În viaţa de dincolo.

— În viaţa de… eşti medium?

— Ea nu înţelege că el moare. El a plecat în oraş acum câteva zile, iar următorul lucru de care ea îşi aminteşte a fost că a sunat poliţia să-i spună despre un accident de maşină petrecut pe Şoseaua de Vest. El mergea spre Borgarfjördur. Un camion i-a tăiat calea. Ei spun că nu e nicio speranţă în a-l salva. Moarte cerebrală.

Ea se uită la Erlendur, care se privi, la rândul lui, pierdut.

— Ea e prietena mea.

Erlendur nu avea nicio idee despre ce vorbea femeia sau de ce îi spunea lui toate aceste lucruri pe un coridor slab luminat, şoptind pe un ton conspirativ. Spuse un „la revedere” mai degrabă nepoliticos acestei femei,

pe care nu o mai văzuse niciodată înainte, şi era gata să plece, în momentul în care ea îl apucă de braţ.

— Aşteptaţi, zise ea.

— Poftim?

— Aşteptaţi.

— Scuzaţi-mă, însă nu e treaba m…

— E un băiat acolo afară, zise femeia cea mărunţică.

Erlendur se uită la ea uimit şi îşi trase mâna din strânsoarea ei, ca şi cum ar fi fost înjunghiat.

— Despre ce vorbiţi? zise el.

— Vreţi să ştiţi cine este? întrebă femeia, ridicând privirea către Erlendur.

— Nu am nici cea mai vagă idee despre ce tot vorbeşti, pufni Erlendur, se răsuci pe călcâie şi o porni în jos pe coridor, către plăcuţa de ieşire.

— Nu aveţi de ce să vă temeţi, strigă ea după el. El acceptă acest lucru. S-a împăcat cu ceea ce s-a întâmplat. Nu a fost vina nimănui.

Erlendur se opri brusc, se întoarse încetişor şi se uită fix la femeia micuţă aflată la capătul celălalt al coridorului. Insistenţa ei era peste puterea lui de înţelegere.

— Cine e băiatul ăla? întrebă ea. De ce e cu dumneavoastră?

— Nu e niciun băiat, gâfâi Erlendur. Nu ştiu la ce vă referiţi. Nu vă cunosc câtuşi de puţin şi n-am idee despre ce băiat vorbiţi. Lăsaţi-mă în pace! strigă el.

Apoi se răsuci pe călcâie şi ieşi val-vârtej din secţie.

— Lăsaţi-mă în pace, rosti el şuierător printre dinţii încleştaţi.

18

Edward Hunter fusese ofiţer al forţelor americane de război comasate în Islanda, unul dintre puţinii membri ai armatei care nu plecaseră când pacea fusese restabilită. Jim, secretarul de la Ambasada Marii Britanii, îl localizase fără prea mare dificultate, cu ajutorul Ambasadei SUA. Îi căuta pe membrii forţelor de ocupaţie britanice şi americane, însă, potrivit sediului central din Londra, puţini mai erau încă în viaţă. Majoritatea soldaţilor britanici care fuseseră în Islanda îşi pierduseră viaţa în luptele din nordul Africii şi în Italia sau pe frontul de vest, în invazia Normandiei din 1944. Doar puţini americani rămaşi în Islanda intraseră ulterior în luptă; majoritatea rămăseseră atât timp cât durase războiul. Câţiva rămăseseră, se căsătoriseră cu islandeze şi, în cele din urmă, deveniseră cetăţeni islandezi. Unul dintre ei era Edward Hunter.

Erlendur primi un telefon de la Jim dimineaţă devreme.

— Am vorbit la Ambasada Americii, iar ei m-au îndrumat către acest bărbat pe nume Hunter. Am vorbit cu el ca să vă scutesc pe dumneavoastră. Sper că am făcut bine.

— Mulţumesc, zise Erlendur.

— Locuieşte în Kópavogur.

— A rămas aici de la război încoace?

— Din nefericire, nu ştiu asta.

— Însă, cu alte cuvinte, acest Hunter locuieşte încă aici, zise Erlendur, frecându-se la ochi.

Nu dormise bine în acea noapte, moţăise şi avusese vise urâte. Cuvintele femeii micuţe, cu părul rar, de la spital, din seara de dinainte, îi chinuiau mintea. Nu avea încredere în mediumuri, care serveau drept intermediari între lumea de aici şi cea de dincolo şi nu credea că ele puteau să vadă ce se ascundea în alte persoane. Dimpotrivă, le respingea, considerându-le pe toate nişte şarlatane: inteligente în a stoarce informaţii de la oameni şi buni cititori ai limbajului trupului pentru a stabili detalii în legătură cu persoana în chestiune, care, în jumătate din cazuri, era posibil să se potrivească, dar în cealaltă jumătate era posibil să fie foarte greşite – o simplă chestiune de probabilitate. Erlendur vorbise dispreţuitor despre acest subiect, considerându-l o prostie crasă în momentul în care fusese adus în discuţie odată la birou, spre marea amărăciune a lui Elínborg. Ea credea în

mediumuri şi în viaţa de după moarte şi, într-un fel, se aştepta ca el să fie deschis la astfel de idei. Poate pentru că el era de la ţară. Însă asta se dovedi a fi o mare neînţelegere. Nu era, cu siguranţă, deschis către supranatural. Cu toate astea, era ceva în legătură cu femeia de la spital şi cu ceea ce-i spusese ea, la care Erlendur nu se putea abţine să nu se gândească şi care nu-l lăsase să doarmă.

— Da, încă locuieşte aici, zise Jim, cerându-şi scuze exagerate pentru că-l trezise pe Erlendur; el credea că toţi islandezii se trezeau devreme. El însuşi făcea acest lucru, lumina fără sfârşit a primăverii nu îl ierta.

— Staţi puţin, deci e căsătorit cu o islandeză?

— Am vorbit cu el, zise Jim din nou cu accentul lui englezesc, ca şi cum nu ar fi auzit întrebarea. Aşteaptă să-l sunaţi. Colonelul Hunter a fost înrolat o vreme în poliţia militară din Reykjavík şi îşi aminteşte de un incident petrecut la magazia de pe deal, despre care e gata să vă povestească.

— Ce incident? întrebă Erlendur.

— O să vă spună el despre asta. Iar eu o să continui să încerc să fac săpături, ca să aflu ceva despre soldaţii care au murit sau au fost daţi dispăruţi aici. Ar trebui să-l întrebaţi şi despre acest lucru pe colonelul Hunter.

Îşi luară la revedere, iar Erlendur se duse cu greutate în bucătărie să-şi pregătească o cafea. Era cufundat încă în gânduri. Era oare posibil ca un medium să-şi dea seama în ce parte se aflau oamenii care erau la jumătatea distanţei dintre viaţă şi moarte? Fără să accepte câtuşi de puţin acest lucru, se gândi că, dacă aceasta oferea consolare oamenilor care îi pierduseră pe cei dragi, nu avea de gând să se opună. Lucrul care conta era consolarea şi nu din ce parte venea ea.

Cafeaua fierbinte îi arse limba în momentul în care sorbi din ea. Evita să se gândească la lucrul care îl bântuise cu adevărat în acea noapte şi pe parcursul dimineţii şi reuşi să-l ţină la distanţă.

Mai mult sau mai puţin.

Fostul colonel de armată Edward Hunter făcu o impresie mai mult de islandez decât de american atunci când, îmbrăcat într-un pulover de lână cu nasturi, având o barbă albă şi neîngrijită, îi întâmpină pe Erlendur şi pe Elínborg în casa lui decomandată din Kópavogur. Avea părul zburlit şi nepieptănat, însă fu deopotrivă prietenos şi politicos în momentul în care dădu mâna cu ei şi le spuse să i se adreseze simplu, Ed. Din acest punct de

vedere, îi amintea lui Erlendur de Jim. Le spuse că soţia lui era în SUA, în vizită la sora lui. El mergea acolo din ce în ce mai rar.

În drum spre Ed, Elínborg îi spuse lui Erlendur că, potrivit Bárei, logodnica lui Benjamín purta un pardesiu verde în ziua dispariţiei. Elínborg crezu că acest lucru era interesant, însă Erlendur înăbuşi orice discuţie suplimentară, spunând, mai degrabă pripit, că el nu credea în poveşti cu fantome. Elínborg avu sentimentul că discuţia se încheiase.

Ed îi conduse într-o cameră mare de zi, iar Erlendur văzu puţine dovezi ale vieţii militare uitându-se în jurul său: în faţa lui se aflau două tablouri cu nişte peisaje islandeze întunecate, statui ceramice islandeze şi fotografii de familie înrămate. Nimic care să-i amintească lui Erlendur de serviciul militar sau de cel de-al Doilea Război Mondial.

Fiindcă îi aştepta, Ed pregătise cafea, ceai şi biscuiţi, şi, după o pălăvrăgeală politicoasă, care mai degrabă îi plictisi pe toţi trei, bătrânul soldat deschise subiectul şi îi întrebă cum le putea fi de ajutor. Vorbea islandeza aproape perfect, în fraze scurte şi concise, ca şi cum disciplina armatei îl învăţase să respecte lucrurile esenţiale.

— Jim, de la Ambasada Marii Britanii, ne-a spus că ai servit aici în timpul războiului, inclusiv un răstimp în poliţia militară şi că ai fost implicat într-un caz care a avut legătură cu magazia care se afla pe actualul loc al terenului de golf din Grafarholt.

— Da, joc regulat golf acolo, zise Ed. Am auzit ştirea despre oasele găsite pe deal. Jim mi-a spus că voi aţi crezut că e posibil să fi aparţinut vreunuia dintre băieţii noştri. Unui englez sau unui american.

— A fost un incident la magazie? întrebă Erlendur.

— Obişnuiau să fure, zise Ed. Se întâmplă la majoritatea magaziilor. Bănuiesc că astea se numesc „pierderi”. Unii dintre soldaţi furau provizii şi le vindeau islandezilor. Au început la scară mică, însă, încetul cu încetul, au devenit mai încrezători şi, în cele din urmă, a devenit o operaţiune destul de extinsă. Intendentul era şi el băgat în treaba asta, împreună cu ei. Au fost cu toţii condamnaţi. Au părăsit ţara. Îmi amintesc acest lucru foarte bine. Am ţinut un jurnal şi am răsfoit prin el după ce m-a sunat Jim. Mi-am amintit toată întâmplarea cu furtul. L-am sunat şi pe prietenul meu din acea perioadă, pe Phil, care era superiorul meu. Am rememorat împreună incidentul.

— Cum a fost descoperit furtul? întrebă Elínborg.

— S-au lăsat conduşi de lăcomie. Furtul la scara la care îl practicau e dificil de ascuns şi s-au răspândit zvonuri despre asemenea nereguli.

— Cine a fost implicat? zise Erlendur, scoţând o ţigară, iar Ed făcu semn cu capul că nu îl deranja. Elínborg îi aruncă lui Erlendur o privire plină de reproş.

— În cea mai mare parte, civili. Intendentul avea gradul cel mai mare. Şi cel puţin un islandez. Un bărbat care locuia pe deal, de cealaltă parte a depozitului.

— Îţi aminteşti numele lui?

— Nu. Locuia împreună cu familia lui într-o cocioabă netencuită. Am găsit multă marfă acolo de la magazie. Am scris în jurnalul meu că avea trei copii, unul dintre ei era handicapat, o fată. Ceilalţi doi erau băieţi. Mama…

Ed tăcu.

— Ce e cu mama? zise Elínborg. Aveai de gând să spui ceva despre mamă.

— Cred că o ducea foarte greu. Ed tăcu din nou şi deveni gânditor, ca şi cum ar fi încercat să se transpună în acel timp îndepărtat când investigase furtul, intrase într-o casă islandeză şi întâlnise o femeie despre care îşi putuse foarte bine da seama că era o victimă a violenţei. Şi nu victima doar a unui singur atac întâmplat de curând; era evident că suferea un abuz repetat şi sistematic, atât fizic, cât şi psihologic.

Abia dacă o observă în momentul în care intră în casă împreună cu alţi patru poliţişti militari. Primul lucru pe care îl văzu fu copilul handicapat, care zăcea pe patul său improvizat în bucătărie. Îi văzu pe cei doi băieţi stând de-o parte şi de alta a fetei, încremeniţi şi îngroziţi în momentul în care soldaţii dădură buzna în casă. Îl văzu pe bărbat sărind în sus de pe scaunul din bucătărie. Sosiseră pe neaşteptate şi, în mod evident, el nu-i aştepta. Îşi puteau da seama dintr-o ocheadă dacă oamenii erau sau nu duri. Dacă reprezentau sau nu o ameninţare. Acest bărbat nu avea să le facă niciun fel de problemă.

Apoi o văzu pe femeie. Era primăvară timpurie şi vremea era întunecată, astfel că îi luă ceva timp să se obişnuiască cu întunericul din interiorul casei. Ca şi cum s-ar fi ascuns, femeia se afla în picioare în locul unde crezuse că poate vedea un culoar care ducea către celelalte camere. La început, o luă drept unul dintre hoţi, care încerca să fugă. Merse drept către culoar, scoţându-şi pistolul din teacă. Strigă în direcţia culoarului şi îşi îndreptă în întuneric arma spre acel loc. Fata infirmă începu să ţipe la el.

Cei doi băieţi se repeziră amândoi la el, strigând ceva ce el nu înţelese. Şi din întuneric ieşi femeia, pe care nu o va uita cât timp va trăi.

Îşi dădu imediat seama de ce se ascundea. Avea faţa foarte vânătă, buza superioară spartă şi un ochi atât de umflat, încât nu îl putea deschide. Se uită la el cu teamă, cu celălalt ochi, apoi îşi înclină capul ca din instinct. Ca şi cum ar fi crezut că avea de gând să o lovească. Purta o rochie zdrenţuită peste o alta, şosete şi nişte pantofi vechi şi murdari. Părul ei murdar îi atârna pe umeri în bucle dese. Din câte îşi dădu el seama, şchiopăta. Era cea mai jalnică fiinţă pe care o văzuse vreodată în viaţa lui.

O privi cum încerca să-şi liniştească copiii şi înţelese că nu înfăţişarea încerca ea să şi-o ascundă, îşi ascundea ruşinea.

Copiii tăcură. Băiatul mai mare se înghesui în maică-sa. Ed se uită la bărbat, se îndreptă spre el şi îl plesni peste faţă cu o palmă răsunătoare.

— Şi asta a fost tot, îşi încheie Ed povestea. Nu m-am putut controla. Nu ştiu ce s-a întâmplat. Nu ştiu ce m-a apucat. A fost un lucru de neînţeles, zău aşa. Erai antrenat, ştiţi, antrenat ca să înfrunţi orice. Antrenat să rămâi calm indiferent de ceea ce se întâmpla. După cum vă puteţi închipui, era crucial să îţi păstrezi autocontrolul în orice moment, cu războiul care era în plină desfăşurare şi cu toate acele lucruri neplăcute. Însă, în momentul în care am văzut-o pe acea femeie… când am văzut ce trebuise să îndure – şi, în mod evident, nu doar o dată –, i-am putut vedea viaţa în mâinile acelui bărbat şi ceva s-a rupt în interiorul meu. S-a întâmplat ceva ce nu am putut controla.

Ed făcu o pauză.

— Am fost poliţist în Baltimore timp de doi ani înainte de izbucnirea războiului. Atunci nu se numea violenţă domestică, însă era o chestiune la fel de urâtă. M-am întâlnit şi acolo cu aşa ceva şi am fost întotdeauna dezgustat de acest lucru. Mi-am putut da seama imediat ce se întâmpla acolo, iar el furase de la noi din magazie… însă, ei bine, a fost condamnat de tribunalul vostru, zise Ed, ca şi cum ar fi încercat să înlăture din minte amintirea femeii de pe deal. Nu cred că a primit cine ştie ce sentinţă. S-a asigurat că se întoarce acasă ca să-şi bată biata nevastă înainte de terminarea celor câteva luni de detenţie.

— Deci, vorbeşti despre violenţă domestică gravă, zise Erlendur.

— Una foarte greu de imaginat. Vederea acelei femei a fost îngrozitoare, zise Ed. Teribilă. După cum am spus, mi-am dat seama pe loc despre ce era vorba. Am încercat să vorbesc cu ea, însă nu înţelegea o boabă englezeşte.

Am povestit poliţiei islandeze despre ea, însă ei au zis că nu prea aveau ce face. Acest lucru nu s-a schimbat mult, înţeleg.
— Nu-ţi aminteşti numele lor, nu-i aşa? întrebă Elínborg. Nu sunt scrise în jurnalul tău?
— Nu, însă trebuie să aveţi un raport referitor la acel incident. Din cauza furtului. Iar el lucra la magazie. Trebuie să existe liste ale angajaţilor, ale muncitorilor islandezi care au lucrat la tabăra de pe deal. E adevărat însă că asta s-a petrecut cu mult prea mult timp în urmă.
— Şi soldaţii? întrebă Erlendur. Cei pe care i-a condamnat tribunalul vostru.
— Şi-au petrecut ceva vreme într-o închisoare militară. Furtul de provizii era un delict foarte grav. Apoi, au fost trimişi pe front. Un fel de condamnare la moarte.
— Şi tu i-ai prins pe toţi.
— Cine ştie? Însă furtul a încetat. Inventarele s-au întors la normal. Chestiunea a fost clarificată.
— Deci, nu crezi că ceva din toată povestea asta are legătură cu oasele pe care le-am găsit?
— N-aş putea spune.
— Nu-ţi aminteşti ca să fi fost cineva dat dispărut din rândurile voastre sau din cele ale britanicilor?
— Te referi la un dezertor?
— Nu. La o dispariţie inexplicabilă. Din cauza scheletului găsit. Dacă ştii cine ar putea fi. Poate vreun soldat american de la magazie?
— Pur şi simplu, nu am nicio idee. Nicio idee.
Mai vorbiră cu Ed o bună perioadă de timp. Dădea impresia că îi plăcea să stea de vorbă cu ei. Părea să-i placă să-şi amintească de vremurile de demult, înarmat cu preţiosul său jurnal, şi curând începură să discute despre anii războiului în Islanda şi impactul prezenţei militare, până ce Erlendur reveni cu picioarele pe pământ. Nu trebuie să irosească timpul în acest fel. Se ridică în picioare, la fel şi Elínborg, şi amândoi îi mulţumiră călduros lui Ed.
Ed se ridică în picioare şi îi conduse la uşă.
— Cum ai descoperit furtul? întrebă Erlendur la uşă.
— Cum l-am descoperit? repetă Ed.
— Care a turnat?

— Oh, înţeleg. Un apel telefonic. Cineva a sunat la sediul poliţiei şi a raportat un furt de proporţii din magazie.

— Cine a făcut denunţul?

— Mă tem că nu am descoperit niciodată. Nu am ştiut niciodată cine a fost.

*

Símon rămase lângă mama lui şi privi, împietrit, cum soldatul se răsuci pe călcâie cu un amestec de uimire şi furie, se îndreptă direct spre bucătărie şi îl plesni pe Grímur peste faţă atât de tare, încât îl răsturnă la pământ.

Ceilalţi trei soldaţi rămaseră nemişcaţi în pragul uşii, în timp ce atacatorul lui Grímur stătu deasupra lui şi strigă ceva la el; ceva ce islandezii nu înţeleseră. Lui Símon nu-i venea să-şi creadă ochilor. Se uită la Tómas, încremenit de ceea ce se întâmpla, şi apoi la Mikkelína, care se uita cu groază la Grímur care zăcea la podea. Se uită la mama lor şi văzu lacrimi în ochii ei.

Grímur fusese luat pe nepregătite. În momentul în care auziseră cele două jeepuri trăgând în faţa casei, mama lor se grăbise să se ascundă pe hol, astfel încât să nu o vadă nimeni. Să nu o vadă cu ochiul vânăt şi buza spartă. Grímur nici măcar nu se ridicase de la masă, ca şi cum nu ar fi fost îngrijorat că lucrurile pe care le făcea cu pungaşii de la magazie ar fi fost vreodată descoperite. Îi aştepta pe prietenii lui soldaţi cu un lot de marfă, pe care plănuiau să o depoziteze în casă, iar în acea noapte se duceau în oraş ca să vândă din captură. Grímur avea mulţi bani şi începuse să vorbească despre mutarea de pe deal, despre cumpărarea unui apartament, şi chiar se gândea la cumpărarea unei maşini, însă doar atunci când era extrem de bine dispus.

Soldaţii îl luară pe Grímur cu ei. Îl băgară într-unul din jeepurile lor şi demarară. Şeful lor, cel care îl dărâmase pe Grímur la podea fără cel mai mic efort – care se dusese pur şi simplu la el şi îl lovise de parcă nu ştia cât de puternic era Grímur –, îi spuse ceva mamei lor şi apoi îşi luă la revedere, fără să salute, doar cu o strângere de mână, şi se urcă în celălalt jeep.

Curând, se reinstală tăcerea în căsuţă. Mama lor rămase în picioare pe coridor, ca şi cum incidentul fusese peste puterile ei de înţelegere. Îşi mângâie cu grijă ochiul lovit, care era fixat pe ceva ce doar ea putea vedea. Ei nu îl văzuseră niciodată pe Grímur zăcând la podea. Nu îl văzuseră niciodată făcut arşice. Nu auziseră pe nimeni ţipând la el. Nu îl văzuseră niciodată atât de neajutorat. Nu puteau pricepe ce se întâmplase. Cum se

putuse întâmpla, de ce Grímur nu îi atacase pe soldaţi şi nu îi bătuse măr. Copiii se uitară unii la alţii. În casă, tăcerea era înăbuşitoare. Se uitau la mama lor, pe când se auzi un sunet ciudat. Venea dinspre Mikkelína. Se ghemuise în patul ei, apoi auziră sunetul iar şi văzură că începea să chicotească, şi chicotul se transformă treptat într-un râs pe înfundate, pe care ea încercă să-l reprime la început, însă nu putu şi izbucni într-un râs în hohote. Símon zâmbi şi începu şi el să râdă, Tómas îl imită şi, curând, toţi trei hohoteau cu nişte spasme de necontrolat, care răsunară în casă şi fură purtate pe deal în acea vreme frumoasă de primăvară.

Două ore mai târziu, un camion militar trase în faţa casei şi o goli de toată prada pe care Grímur şi colegii lui o ascunseseră înăuntru. Băieţii urmăriră camionul îndepărtându-se, fugiră pe deal şi îl văzură întorcându-se la magazie, unde fu descărcat.

Símon nu ştia exact ce se întâmplase şi nici dacă maică-sa cunoştea situaţia, însă Grímur primi condamnare la închisoare şi nu avea să vină acasă în următoarele câteva luni. La început, viaţa continuă ca de obicei. Nu păreau să-şi dea seama că Grímur nu mai era prin preajmă. Cel puţin, nu pentru moment. Mama lor se ocupa de treburile casnice aşa cum o făcuse dintotdeauna şi nu avu niciun fel de scrupule în a folosi câştigurile obţinute prin mijloace necinstite pentru a se întreţine pe ea şi pe copii. Mai târziu, îşi găsi o slujbă la ferma Gufunes, cam la o jumătate de oră de mers pe jos de acasă.

Atunci când vremea o permitea, băieţii o cărau pe Mikkelína afară la soare. Uneori, o luau cu ei când se duceau să pescuiască în lacul Reynisvatn. Dacă prindeau suficienţi păstrăvi, mama lor îi prăjea într-o tigaie şi gătea o masă delicioasă. Încet-încet, se eliberară de dominaţia pe care Grímur încă o exercita asupra lor chiar şi atunci când era departe. Dimineţile puteau mai uşor să se trezească, ziua se scurgea fără griji, iar serile treceau într-un calm neobişnuit, care era atât de confortabil, încât rămâneau treji până noaptea târziu, vorbind şi jucându-se, până ce nu-şi mai puteau ţine ochii deschişi.

Absenţa lui Grímur totuşi avu cel mai mare efect asupra mamei lor. Într-o zi, când îşi dădu în cele din urmă seama că el nu avea să se întoarcă în viitorul foarte apropiat, spălă centimetru cu centimetru patul lor dublu. Aerisi saltelele în curte şi le scutură de praf şi de murdărie. Apoi scoase afară şi păturile şi le bătu şi pe ele, schimbă lenjeria de pat, îmbăie copiii pe rând cu săpun verde şi apă fierbinte într-o albie mare, pe care o aşeză pe

podeaua din bucătărie şi sfârşi prin a-şi spăla cu grijă părul, faţa – care încă purta urmele ultimului atac al lui Grímur – şi tot trupul. Ezitând, luă o oglindă şi se uită în ea. Îşi trecu mâna peste ochi şi peste buză. Slăbise şi expresia feţei era mai dură, dinţii îi ieşiseră puţin în afară, ochii i se adânciseră mai tare în orbite, iar nasul, care fusese odinioară rupt, era uşor curbat.

Către miezul nopţii, îi luă pe toţi copiii la ea în pat şi toţi patru dormiră împreună acolo. După asta, copiii dormiră în patul cel mare împreună cu mama lor, Mikkelína singură în dreapta ei, iar cei doi băieţi, fericiţi, în stânga.

Nu îl vizită niciodată pe Grímur la închisoare. Nu îi pomeniră niciodată numele tot timpul cât fu plecat.

Într-o dimineaţă, la scurt timp după ce Grímur fusese luat, Dave, soldatul, mergea tacticos pe deal cu undiţa la spinare, trecu de casa lor, îi făcu cu ochiul lui Símon, care stătea în faţa casei, şi îşi continuă drumul către Hafravatn. Símon o porni după el, rămânând la o distanţă potrivită pentru a-l putea spiona. Dave îşi petrecu ziua lângă lac, mai relaxat ca oricând, fără ca, aparent, să-i pese dacă prindea sau nu vreun peşte. Prinse trei.

Când se lăsă seara, se întoarse pe deal şi se opri la casa lor cu cei trei peşti legaţi de cozi cu o bucată de sfoară. Dave nu era prea sigur pe el, sau cel puţin aşa i se păru lui Símon, care fugise înapoi acasă pentru a-l urmări prin fereastra bucătăriei, asigurându-se că Dave nu îl putea vedea. În cele din urmă, soldatul se hotărî, se îndreptă spre casă şi ciocăni la uşă.

Símon îi spusese mamei lui despre soldat, acelaşi care le dăduse păstrăvi înainte, iar ea ieşi şi se uită după el, intră înapoi în casă, se uită în oglindă şi îşi aranjă părul. Parcă simţise că el avea să treacă pe la ei în drumul său spre barăci. Era gata să-i iasă în întâmpinare în momentul în care el sosi.

Ea deschise uşa şi Dave zâmbi, zise ceva ce ea nu înţelese şi îi înmână peştele. Ea luă peştii şi îl invită în casă. Intră şi rămase stânjenit în bucătărie. Făcu semn cu capul către băieţi şi către Mikkelína, care se întinse şi se încordă ca să-l vadă mai bine pe acest soldat care bătuse atâta drum doar ca să se afle în bucătăria lor, în uniforma lui, cu pălăria aia cu formă ciudată ca de barcă răsturnată, pe care el brusc îşi aduse aminte că uitase să şi-o scoată în momentul în care intrase în casă şi pe care şi-o smulse jenat de pe cap. Avea o înălţime medie, cu siguranţă era mai în vârstă de treizeci de ani, suplu, cu nişte mâini foarte frumoase, care se jucau cu barca răsturnată, răsucind-o de parcă storcea rufe.

Ea îi făcu semn să se aşeze la masa din bucătărie, iar el se aşeză împreună cu băieţii, în timp ce mama lor făcu cafea, cafea adevărată de la magazie, cafea pe care Grímur o furase şi soldaţii nu o descoperiseră. Dave îi ştia numele lui Símon şi descoperi că Tómas se numea Tómas, care era uşor de pronunţat. Numele Mikkelínei îl amuza şi îl spuse de nenumărate ori într-un fel atât de amuzant, încât râseră cu toţii. Le zise că numele lui era Dave Welch şi că era dintr-un loc numit Brooklyn, din America. Le spuse că era un simplu soldat, dar ei nu aveau idee despre ce vorbea.

— *A private*[21], repetă el, însă ei doar se uitară fix la el.

Îşi bău cafeaua şi păru foarte încântat. Mama stătea cu faţa la el, la celălalt capăt al mesei.

— *I understand your husband is in jail,*[22] zise el. *For stealing.*[23]

Nu primi niciun răspuns.

Uitându-se la copii, scoase o bucată de hârtie din sân şi o răsuci între degete, fără să ştie ce să facă cu ea. Apoi îi trecu biletul peste masă mamei lor. Ea luă bucata de hârtie, o despături şi citi ce era scris. Se uită uimită la el şi apoi din nou la bilet. Împături biletul şi îl puse în buzunarul şorţului.

Tómas reuşi să-l facă pe Dave să înţeleagă că el ar trebui să mai încerce încă o dată să spună numele Mikkelínei şi, în momentul în care el făcu acest lucru, începură cu toţii să râdă iar, şi chipul Mikkelínei se încreţi, cuprinsă fiind de o bucurie desăvârşită.

Dave Welch îi vizită frecvent în acea vară şi se împrieteni cu copiii şi cu mama lor. Pescui în cele două lacuri şi le dădu lor captura, de asemenea, le aduse nişte lucruri de la magazie care se dovediră folositoare. Se jucă cu copiii, care simţeau o plăcere deosebită în a-l avea acolo, iar el purta întotdeauna carneţelul în buzunar pentru a se face înţeles în islandeză. Se tăvăliră pe jos de râs când el rosti o frază în islandeză. Expresia lui serioasă era absolut în contradicţie cu ceea ce rostea şi felul în care o spuse sună ca vorbirea unui copil de trei ani.

Însă învăţa repede; curând le fu uşor să-l înţeleagă, iar lui să ştie despre ce vorbeau. Băieţii îi arătară cele mai bune locuri pentru pescuit şi se plimbau ţanţoşi împreună cu el pe deal şi în jurul lacului. Învăţară cuvinte englezeşti de la el şi cântece americane, pe care le auziseră înainte de la magazie.

El dezvoltă o relaţie specială cu Mikkelína. Nu peste mult timp, o câştigă în totalitate de partea lui şi avea să o ducă pe braţe afară în curte când vremea era bună şi să verifice lucrurile pe care era ea capabilă să le facă.

Felul său de a se purta cu ea era asemănător cu cel al mamei fetei: îi mişca braţele şi picioarele, o susţinea în timp ce mergea, o ajuta cu tot felul de exerciţii fizice. Într-o zi, aduse un medic militar să o vadă pe Mikkelína. Medicul aprinse o lanternă şi se uită la ochii ei şi în gât, îi roti capul şi îi pipăi grumazul şi coloana vertebrală. Avea cu el nişte bucăţi de lemn de diferite forme geometrice şi o puse să le aşeze în găurile în care se potriveau. Ea făcu lucrul acesta fără prea mare efort. I se spuse că se îmbolnăvise la vârsta de trei ani şi că înţelegea ce i se spunea, însă nu prea putea să vorbească. Dar că putea citi şi că mama ei o învăţa să scrie. Doctorul încuviinţă, ca şi cum ar fi priceput, cu o expresie plină de înţeles pe chip. Stătu mult de vorbă cu Dave după consultaţie şi, când plecă, Dave reuşi să-i facă să înţeleagă că mintea Mikkelínei era complet sănătoasă. Ei ştiau deja acest lucru. Însă, apoi, el zise că, în timp, cu exerciţii potrivite şi cu mult efort, Mikkelína ar putea chiar să meargă neajutată.

— Să meargă! Mama ei se prăbuşi în scaun.

— Şi chiar să vorbească normal, adăugă Dave. E posibil. Nu a mai fost niciodată la un doctor?

— Toate aceste lucruri sunt peste puterile mele, zise ea cu tristeţe.

— *She is okay,*[24] zise Dave. *Just give her time.*[25]

Mama lor încetase să mai asculte ce spunea el.

— E un bărbat îngrozitor, zise ea dintr-odată, şi copiii îşi ciuliră urechile, pentru că nu o mai auziseră niciodată vorbind despre Grímur în felul acesta. Un bărbat îngrozitor, continuă ea. O creatură mizerabilă, care nu merită să trăiască. Nu ştiu de ce li se permite să trăiască. Nu înţeleg. De ce li se permite să facă ceea ce vor? Ce face ca oamenii să ajungă aşa? Ce anume îl face să se transforme într-un monstru? De ce se comportă ca un animal an după an, atacându-şi copiii şi umilindu-i, atacându-mă pe mine şi bătându-mă până ce îmi doresc să mor şi mă gândesc cum să…

Ea dădu drumul unui oftat profund şi se duse să se aşeze lângă Mikkelína.

— Te face să-ţi fie ruşine că eşti victima unui astfel de bărbat, te scufunzi într-o singurătate absolută şi nu dai voie nimănui să intre în lumea ta, nici măcar propriilor tăi copii, pentru că nu vrei ca nimeni să pună piciorul aici, cu atât mai puţin ei. Şi stai încordându-ţi toate puterile pentru următorul atac care vine din senin şi e plin de ură pentru un lucru sau altul, nu ştii care anume, şi îţi petreci toată viaţa gândindu-te când va fi, cât de violent va fi, care e motivul, cum poate fi evitat. Cu cât arăt mai multă supunere şi teamă,

cu atât are el mai multe motive să mă bată măr. Nu ai cum să faci lucrurile bine. Nu ai cum. Până ce singurul lucru la care te gândeşti e cum să scapi de asta. Nu contează cum. Doar să scapi.

O tăcere de moarte se lăsă. Mikkelína zăcea nemişcată în patul ei, iar băieţii se apropiaseră mai tare de mama lor. Ascultară, uluiţi, fiece cuvânt. Ea nu deschisese niciodată nicio fereastră către chinul pe care trebuise să-l îndure atât de mult timp, încât uitase de orice altceva.

— Totul va fi bine, zise Dave.

— O să te ajut eu, zise Símon cu o voce serioasă.

Ea se uită la el.

— Ştiu, Símon, zise ea. Am ştiut întotdeauna asta, bietul meu Símon.

Zilele treceau, iar Dave îşi dedica tot timpul său liber familiei care locuia pe deal şi îşi petrecea din ce în ce mai mult timp cu mama copiilor, fie în casă, fie plimbându-se pe lângă lacul Reynisvatn sau dincolo de deal, la lacul Hafravatn. Băieţii voiau să-l vadă mai mult, însă el încetase să se mai ducă la pescuit cu ei şi avea mai puţin timp pentru Mikkelína. Însă lor nu le păsa. Observară schimbarea petrecută cu mama lor, o asociară cu Dave şi se bucurară pentru ea.

Într-o zi frumoasă de toamnă, la aproape jumătate de an după ce Grímur fusese luat de pe deal de poliţia militară, Símon îi văzu pe Dave şi pe mama lor la distanţă, îndreptându-se către casă. Mergeau foarte aproape unul de altul şi, din câte putu vedea, se ţineau de mână. Pe măsură ce se apropiară, încetară să se mai ţină de mână şi se îndepărtară unul de altul, iar Símon îşi dădu seama că nu doreau să fie văzuţi în acea ipostază.

— Ce aveţi de gând să faceţi tu şi Dave? o întrebă Simón pe mama lui, într-o seară de toamnă, după ce amurgul căzuse peste deal. Se aflau în bucătărie. Tómas şi Mikkelína jucau cărţi. Dave îşi petrecuse ziua cu ei, apoi se întorsese la magazie. Întrebarea plutise în aer toată vara. Copiii discutaseră între ei şi îşi închipuiseră tot felul de situaţii care sfârşeau prin faptul că Dave devenea tatăl lor şi îl înlătura pe Grímur din faţa ochilor lor pentru totdeauna.

— Ce vrei să spui cu asta? făcu maică-sa.

— Când el se va întoarce, zise Símon, observând că Mikkelína şi Tómas încetaseră să mai joace cărţi şi acum se uitau foarte atenţi la el.

— Avem timp suficient să ne gândim la asta, zise mama lor. Nu o să se întoarcă prea curând.

— Însă ce aveţi de gând să faceţi? Mikkelína şi Tómas îşi întoarseră capetele de la Símon la mama lor.

Ea se uită la Símon şi apoi la ceilalţi doi copii.

— El are de gând să ne ajute, zise ea.

— Cine? zise Símon.

— Dave. Are de gând să ne ajute.

— Ce o să facă? Símon se uită la maică-sa, încercând să-şi dea seama la ce anume se referea ea. Ea îl privi drept în ochi.

— Dave cunoaşte genul ăsta de persoană. Ştie cum să scape de un astfel de om.

— Ce o să facă? repetă Símon.

— Nu-ţi face tu griji în legătură cu asta, replică maică-sa.

— O să ne scape de el?

— Da.

— Cum?

— Nu ştiu. Cu cât ştim mai puţin, cu atât mai bine, zice el, şi eu nici măcar nu ar trebui să-ţi spun asta. Poate o să vorbească cu el. Să-l sperie, ca să ne lase în pace. El zice că are prieteni în armată care îl pot ajuta dacă e nevoie.

— Şi dacă Dave pleacă?

— Dacă pleacă?

— Dacă pleacă din Islanda, zise Símon. N-o să fie la nesfârşit aici. E soldat. Ei întotdeauna trimit trupe de aici. Şi aduc altele noi în barăci. Dacă pleacă? Ce vom face atunci?

Ea se uită la fiul ei.

— O să găsim noi o cale, zise ea cu voce joasă. Atunci, vom găsi noi o cale.

19

Sigurdur Óli îi telefonă lui Erlendur, îi povesti despre întâlnirea cu Elsa şi despre faptul că ea credea că alt bărbat – cel care o lăsase însărcinată pe logodnica lui Benjamín – era implicat, identitatea lui fiind necunoscută. Dezbătură chestiunea o vreme, iar Erlendur îi spuse lui Sigurdur Óli ce aflase de la fostul militar Ed Hunter în legătură cu furtul de la magazie şi cum un familist care locuia pe deal fusese arestat pentru că luase parte la acel furt. Ed credea că soţia bărbatului fusese victima violenţei domestice, lucru care confirmă povestea lui Höskuldur, pe care o auzise de la Benjamín.

— Toţi aceşti oameni sunt morţi şi îngropaţi de mult, zise Sigurdur Óli plictisit. Nu ştiu de ce îi mai vânăm. E ca şi cum ai vâna nişte fantome. Nu o să întâlnim niciodată pe vreunul dintre ei şi nu vom vorbi niciodată cu ei. Fac cu toţii parte dintr-o poveste cu fantome.

— Vorbeşti despre femeia verde de pe deal? întrebă Erlendur.

— Elínborg a zis că Róbert a văzut fantoma lui Sólveig purtând un pardesiu verde, deci suntem implicaţi într-o veritabilă vânătoare de fantome.

— Dar nu vrei să ştii cine e în mormântul ăla şi a cui e mâna ridicată în sus, de parcă persoana respectivă ar fi fost înmormântată de vie?

— Mi-am petrecut două zile încuiat într-o pivniţă împuţită şi nu mă interesează câtuşi de puţin, zise Sigurdur Óli. Nu mă interesează câtuşi de puţin toată prostia asta, bombăni el şi închise.

Ca întotdeauna, mintea lui Erlendur era la Eva Lind, care zăcea la terapie intensivă şi nu prea erau speranţe că avea să trăiască. Gândurile i se întorceau la ultima ceartă pe care o avuseseră în apartamentul lui, cu două luni înainte. Era încă iarnă atunci, ninsese mult, era întuneric şi frig. Nu intenţionase să se certe cu ea. Nu plănuise să-şi piardă răbdarea. Însă ea nu voia deloc să cedeze. Ca de obicei.

— Nu-i poţi face asta copilului, zisese el, făcând încă un efort să o convingă. Presupunea că era însărcinată în cinci luni. Făcuse un efort atunci când aflase că era însărcinată şi, după două încercări, părea că reuşise să renunţe la dependenţa de droguri. El o sprijinea cât putea, însă amândoi ştiau că acest sprijin cântărea puţin şi că relaţia lor era de aşa natură încât, cu cât se implica el mai mult, cu atât era mai puţin posibil ca ea să

reuşească. Eva Lind avea o atitudine ambivalentă faţă de tatăl ei. Îi căuta compania, însă îi găsea vină pentru orice făcea.

— Ce ştii tu despre asta? zise ea. Ce ştii tu despre copii? Sigur că vreau să fac copilul. Şi am de gând să am grijă singură de el.

El nu ştia dacă ea lua droguri sau dacă bea alcool, ori şi una, şi alta, însă nu prea părea lucidă în momentul în care el îi deschisese uşa şi o lăsase să intre. Nu se aşeză pe sofa, se lăsă să cadă pe ea. Burtica i se vedea pe sub jacheta de piele deschisă la fermoar, sarcina începând să devină vizibilă. Purta doar un tricou subţire pe dedesubt. Afară, temperatura era de cel puţin minus zece grade.

— Am crezut că noi am…

— Noi nu avem nimic, îl întrerupse ea. Tu şi cu mine. Nu avem nimic.

— Credeam că te-ai hotărât să ai grijă de copilul tău. Să te asiguri că nu o să i se întâmple nimic rău. Să te asiguri că drogurile nu or să-l afecteze. Aveai de gând să renunţi, însă probabil că e peste puterile tale. Probabil că e peste puterile tale să ai grijă cum trebuie de copilul tău.

— Taci din gură.

— De ce ai venit aici?

— Nu ştiu.

— E din cauza conştiinţei. Nu-i aşa? Conştiinţa ta nu-ţi dă pace şi aştepţi compasiunea mea pentru starea îngrozitoare în care te afli. De asta vii aici. Ca să ai parte de milă şi să te simţi mai bine în legătură cu propria ta persoană.

— Exact. Exact ăsta e locul unde trebuie să vii dacă vrei o conştiinţă, ipocritule.

— Tu ai ales numele. Îţi aminteşti? Dacă este o fetiţă.

— Tu l-ai ales. Nu eu. Tu. Aşa cum faci întotdeauna. Tu hotărăşti totul. Dacă vrei să pleci, atunci pleci, pur şi simplu, nu-ţi pasă nici cât negru sub unghie de mine sau de oricine altcineva.

— Ar trebui să o cheme Audur. Tu ai vrut asta.

— Şi crezi că nu-ţi cunosc jocul? Să nu crezi că nu pot vedea prin tine. Ţi-e frică ca dracu'… Ştiu ce am în burtă. Ştiu că e o fiinţă umană. Ştiu asta. Nu trebuie să-mi reaminteşti. Nu e nevoie.

— Bine, zise Erlendur. Uneori, pare că uiţi. Să uiţi că nu mai trebuie să te gândeşti doar la tine. Nu e bine să te droghezi. Când te droghezi, şi copilul tău se droghează, iar el e mai afectat de droguri decât tine.

El făcu o pauză.

— Poate a fost o greşeală, zise el, aceea de a nu face un avort.
Ea se uită la el.
— Du-te dracu'!
— Eva…
— Mama mi-a spus. Ştiu exact ce ai vrut.
— Ce anume?
— Şi poţi să spui despre ea că e o mare mincinoasă, însă ştiu că e adevărat.
— Despre ce vorbeşti?
— Ea a zis că tu o să negi.
— Ce să neg?
— Că nu m-ai vrut.
— Ce?
— Nu m-ai vrut. Atunci când ai lăsat-o gravidă.
— Ce ţi-a spus maică-ta?
— Că tu nu m-ai vrut.
— Minte.
— Tu ai vrut ca ea să facă avort…
— Asta e o minciună…
— … şi apoi mă judeci pe mine, indiferent de cât de mult încerc. Tu întotdeauna mă judeci.
— Asta nu e adevărat. Nici măcar nu m-am gândit la asta. Nu ştiu de ce ţi-a spus asta, însă nu e adevărat. Nu a fost vorba despre o alegere. Noi nici măcar nu am pomenit de acest lucru.
— Ştia că o să spui asta. M-a prevenit.
— Te-a prevenit? Când ţi-a spus ea toate aceste lucruri?
— Atunci când a aflat că sunt gravidă. A zis că ai vrut să o trimiţi să facă avort şi ea mi-a spus că o să negi că i-ai cerut asta. A zis că o să spui tot ce tocmai ai spus.
Eva Lind se ridică în picioare şi se îndreptă spre uşă.
— Minte, Eva. Crede-mă. Nu ştiu de ce a spus asta. Ştiu că mă urăşte, însă, cu siguranţă, nu atât de tare. Te montează împotriva mea. Trebuie să-ţi dai seama de asta. Să spui un astfel de lucru este… este… dezgustător. Poţi să-i spui asta.
— Spune-i-o tu, strigă Eva Lind. Dacă îndrăzneşti.
— E dezgustător să-ţi spună asta. Să inventeze poveşti, doar ca să ne otrăvească relaţia.

— De fapt, chiar o cred.
— Eva…
— Taci din gură.
— O să-ţi spun de ce nu poate fi adevărat. De ce eu niciodată nu aş putea…
— Nu te cred!
— Eva… Eu am…
— Tacă-ţi fleanca. Nu cred niciun cuvânt din ce spui.
— Atunci, trebuie să pleci de aici, zise el.
— Mdeah, sigur, îl provocă ea. Vrei să scapi de mine.
— Ieşi afară!
— Eşti dezgustător! strigă ea şi ieşi val-vârtej pe uşă.
— Eva! strigă el după ea, însă plecase deja.
Nu mai auzi de ea şi nici nu o mai văzu, până ce îi sună mobilul când se afla aplecat deasupra scheletului de pe deal, două luni mai târziu.

Erlendur rămase în maşină, fumând şi gândindu-se că ar fi trebuit să reacţioneze diferit, să-şi înfrângă mândria şi să-i dea de urmă Evei când furia i se domolise. Să-i spună că maică-sa minţise, că el nu ar fi sugerat niciodată un avort. Nu ar fi putut-o face niciodată. Nu ar fi trebuit să o lase să ajungă în stadiul în care să trimită un SOS. Ea nu era pur şi simplu suficient de matură ca să treacă prin toate astea, nu realiza în ce se băgase şi nu avea deloc simţul răspunderii.
Lui Erlendur îi era frică să-i dea vestea când avea să-şi recapete cunoştinţa. Dacă îşi recăpăta vreodată cunoştinţa. De dragul de a face ceva, luă telefonul şi-l sună pe Skarphédinn.
— Ai puţină răbdare, zise arheologul, şi nu mă mai suna tot timpul. O să te anunţăm noi atunci când dezgropăm oasele.
Skarphédinn se comporta de parcă el se ocupa de investigaţie, devenind tot mai arogant pe zi ce trece.
— Şi când va fi asta?
— Dificil de spus, zise el, şi Erlendur îşi imagină dinţii lui galbeni pe sub barbă. Trebuie să văd. Lasă-ne în pace, ca să ne ocupăm cum trebuie de treabă.
— Trebuie să îmi poţi spune ceva. A fost bărbat? Femeie?
— Răbdarea este cheia tuturor enigmelor…

Erlendur îi închise telefonul. Îşi aprindea altă ţigară în momentul în care sună telefonul. Era Jim, de la ambasada britanică. Ed şi ambasada americană descoperiseră o listă cu numele angajaţilor islandezi de pe vremea când englezii administrau depozitul. Erau nouă nume pe listă, iar Jim i le citi lui Erlendur la telefon. Erlendur nu recunoscu niciunul dintre ele şi îi dădu lui Jim numărul de fax de la birou, ca să i-o poată trimite acolo.

Merse până în Vogar şi parcă maşina, ca şi mai înainte, la o oarecare distanţă de subsolul în care dăduse buzna în căutarea Evei Lind. Aşteptă, întrebându-se ce anume îi făcea pe bărbaţi să se comporte în felul în care se comporta acesta faţă de nevasta şi copilul lui, însă concluzia la care ajunse fu una obişnuită: erau nişte idioţi nenorociţi. Nu putea spune ce voia să-i facă acelui bărbat. Dacă voia şi altceva în afară de a-l spiona din maşină. Nu-şi putea şterge din minte imaginea fetiţei cu urme de arsuri de ţigară pe spate. Bărbatul negase că-i făcuse ceva copilului, iar mama îi susţinuse afirmaţia, aşa că autorităţile nu putură face prea multe, în afară de a le lua copilul. Cazul bărbatului se afla la procurorul general. Poate urma să fie condamnat. Poate nu.

Erlendur cugetă la opţiunile care îl aşteptau. Nu erau multe, iar toate erau rele. Dacă bărbatul s-ar fi întors în apartament în noaptea în care el o căutase pe Eva Lind şi copilaşul se afla pe podea cu urme de arsuri pe spate, Erlendur l-ar fi atacat pe acel sadic. Trecuseră câteva zile de atunci şi nu îl putea ataca din senin pentru ceea ce făcuse. Nu se putea duce drept la el să-l pocnească, deşi asta îşi dorea cel mai mult. Erlendur ştia că nu putea vorbi cu el. Astfel de bărbaţi râdeau când erau ameninţaţi. Avea să-i râdă lui Erlendur în faţă.

Erlendur nu văzu pe nimeni intrând sau ieşind din clădire în cele două ore cât stătu în maşină şi fumă.

În cele din urmă, renunţă şi plecă la spital ca să o vadă pe fiica lui. Încercă să uite toate aceste lucruri, ca atât de multe altele pe care trebuia să le uite, din trecut.

20

Ajungând la birou, Elínborg primi un telefon de la Sigurdur Óli. Îi spuse că, probabil, Benjamín nu era tatăl copilului pe care logodnica sa îl aştepta, lucru care dusese la ruperea logodnei. În plus, tatăl lui Sólveig se spânzurase după ce fiica lui dispăruse, şi nu înainte, aşa cum Bára, sora ei, spusese la început.

Elínborg se duse la Biroul Naţional de Statistică şi răsfoi prin certificatele de deces înainte de a se duce în Grafarvogur. Nu-i plăcea să fie minţită, mai ales de către nişte snoabe condescendente.

Bára ascultă relatarea lui Elínborg a ceea ce Elsa spusese despre tatăl neidentificat al copilului lui Sólveig şi rămase cu chipul la fel de inexpresiv ca întotdeauna.

— Aţi mai auzit înainte povestea asta? întrebă Elínborg.

— Că sora mea a fost o târfă? Nu, nu am mai auzit înainte şi nu înţeleg de ce mi-o serviţi pe tavă acum. După atâţia ani. Nu înţeleg. Ar trebui să o lăsaţi pe sora mea să se odihnească în pace. Nu merită să se bârfească pe socoteala ei. De unde a auzit această… această Elsa povestea?

— De la mama ei, zise Elínborg.

— Iar ea a auzit-o de la Benjamín?

— Da. El nu a spus nimănui până pe patul de moarte.

— Aţi găsit o şuviţă din părul ei acasă la el?

— Am găsit, din întâmplare.

— Şi o să o trimiteţi la teste împreună cu oasele?

— Bănuiesc că da.

— Deci, voi credeţi că el a omorât-o. Benjamín ăla, sfrijitul ăla şi-a omorât logodnica. Cred că e ridicol. Absolut ridicol. Mă depăşeşte cum puteţi crede aşa ceva.

Bára se opri din vorbit şi căzu pe gânduri.

— O să fie în ziare? întrebă ea.

— N-am idee, zise Elínborg. Li s-a făcut foarte multă publicitate oaselor.

— Vreau să spun, faptul că sora mea a fost omorâtă?

— Dacă asta e concluzia la care ajungem. Dumneavoastră ştiţi cine ar fi putut fi tatăl copilului ei?

— Benjamín a fost singurul.

— Nu s-a pomenit niciodată de altcineva? Nu v-a vorbit sora dumneavoastră despre vreun alt bărbat?
Bára scutură din cap.
— Sora mea nu a fost o stricată.
Elínborg îşi drese glasul.
— Mi-aţi spus că tatăl vostru s-a sinucis cu ceva vreme înainte ca sora dumneavoastră să dispară.
Se priviră repede în ochi.
— Cred că ar trebui să plecaţi acum, zise Bára, ridicându-se în picioare.
— Nu eu am început să vorbesc despre tatăl dumneavoastră. I-am verificat certificatul de deces, care se află la Biroul Naţional de Statistică. Spre deosebire de alţi oameni, Biroul de Statistică rareori spune minciuni.
— Nu mai am ce să vă spun, zise Bára, însă fără aroganţa ei de mai devreme.
— Nu cred că l-aţi fi pomenit dacă nu doreaţi să vorbiţi despre el. În interiorul dumneavoastră.
— Porcăria naibii! izbucni ea. Faceţi pe psihologul acum?
— A murit la şase luni după dispariţia surorii dumneavoastră. În certificatul de deces nu se specifică faptul că s-a sinucis. Nu e dată nicio cauză a morţii. Probabil prea snobi ca să folosiţi cuvântul suicid. A murit subit, acasă, scrie în certificat.
Bára se întoarse cu spatele la Elínborg.
— E vreo speranţă să începeţi să-mi spuneţi adevărul? zise Elínborg, ridicându-se şi ea. Ce legătură a avut tatăl dumneavoastră cu chestia asta? De ce l-aţi pomenit pe el? Cine a lăsat-o gravidă pe Sólveig? El?
Nu primi niciun răspuns. Tăcerea dintre ele era aproape tangibilă. Elínborg se uită în jurul ei în salonul spaţios, la toate obiectele frumoase, la tablourile Barei şi ale soţului ei, la mobila scumpă, la pianul negru, la o fotografie a Bárei aşezată ostentativ, împreună cu liderul Partidului Progresist. Ce viaţă goală, gândi ea.
— Oare nu orice familie are secrete? zise Bára în cele din urmă, cu spatele încă întors către Elínborg.
— Îmi închipui că da, zise Elínborg.
— Nu a fost tatăl meu, zise Bára fără prea mare tragere de inimă. Nu ştiu de ce am minţit în legătură cu moartea lui. Mi-a scăpat, pur şi simplu. Dacă vreţi să vă jucaţi de-a psihologul, puteţi să spuneţi că, în adâncul sufletului, am vrut să vă mărturisesc totul. Că am păstrat tăcerea pentru prea mult

timp, că atunci când aţi început să vorbiţi despre Sólveig ecluzele s-au deschis. Nu ştiu.

— Atunci, cine a fost?

— Nepotul lui, zise Bára. Fiul fratelui lui, din Fljót. S-a întâmplat într-una din vizitele ei din timpul verii.

— Şi cum a aflat familia dumneavoastră?

— Era complet schimbată când s-a întors. Mama… mama noastră a observat imediat şi, bineînţeles, ar fi fost imposibil să ascunzi acest lucru prea mult timp.

— I-a spus mamei voastre ce s-a întâmplat?

— Da. Tata s-a dus în nord. Nu ştiu mai multe despre asta. Când s-a întors, băiatul fusese trimis în străinătate. Aşa au spus cei de acolo. Bunicul avea o fermă mare. Erau doar doi fraţi. Tata s-a mutat aici, în sud, şi-a deschis o afacere şi a devenit bogat. A devenit un stâlp al societăţii.

— Ce s-a întâmplat cu nepotul?

— Nimic. Sólveig a zis că şi-a făcut mendrele cu ea. Că a violat-o. Părinţii mei nu au ştiut ce să facă, nu au vrut să depună plângere, cu toată tevatura legală şi cu bârfa pe care avea să o stârnească această poveste. Băiatul s-a întors câţiva ani mai târziu şi s-a stabilit aici, în Reykjavík. Şi-a întemeiat o familie. A murit acum aproape douăzeci de ani.

— Şi Sólveig şi copilul?

— Lui Sólveig i s-a ordonat să facă un avort, însă ea a refuzat. A refuzat să scape de copil. Apoi, într-o zi, a dispărut.

Bára se răsuci şi o privi pe Elínborg drept în faţă.

— Aţi putea spune că această poveste ne-a distrus, acea călătorie în Fljót din acea vară. Ne-a distrus ca familie. Cu siguranţă, mi-a marcat întreaga viaţă. Muşamalizare. Orgoliul familiei. A fost o chestiune tabu. Nu puteam niciodată să pomenim despre acel lucru. Mama mea s-a asigurat de asta. Ştiu că a vorbit cu Benjamín, mai târziu. I-a explicat situaţia. Chestia asta a făcut ca moartea lui Sólveig să fie doar treaba ei. A lui Sólveig, adică. Secretul ei, alegerea ei. Noi am fost în regulă. Eram puri şi respectabili. Ea a înnebunit şi s-a aruncat în mare.

Elínborg se uită la Bára şi, brusc, simţi milă pentru minciuna în care fusese obligată să trăiască.

— A făcut-o singură, continuă Bára. Nu a avut nimic de-a face cu noi. A fost treaba ei.

Elínborg încuviinţă.

— Nu ea zace acolo sus pe deal, zise Bára. Ea zace pe fundul mării şi e acolo de mai bine de şaizeci de ani îngrozitori.

Erlendur se aşeză lângă Eva Lind după ce vorbi cu doctorul, care îi zise acelaşi lucru ca şi înainte: starea ei era neschimbată, doar timpul putea să spună ce avea să se întâmple. El rămase la căpătâiul fiicei sale, întrebându-se despre ce ar putea să-i vorbească, însă nu se putu decide.

Timpul trecea. În secţia de terapie intensivă era linişte. Din când în când, un doctor trecea pe lângă uşă sau o asistentă cu nişte pantofi moi şi albi, care scârţâiau la contactul cu linoleumul.

Scârţâitul ăla.

Erlendur o privi pe fiica lui şi, aproape automat, începu să-i vorbească cu voce joasă, spunându-i despre o persoană dispărută care îi pusese creierul pe moaţe de o bună perioadă de timp şi, pesemne, chiar după atâţia ani, trebuia încă să înţeleagă cu totul această poveste.

Începu să-i povestească despre un tânăr care se mutase în Reykjavík împreună cu părinţii, însă îi fusese întotdeauna dor de locul natal de la ţară. Băiatul era prea tânăr ca să înţeleagă de ce se mutaseră ei la oraş, care, la momentul respectiv, nu era un oraş mare, ci un orăşel cu ieşire la mare. Mai târziu, îşi dăduse seama că decizia fusese o îmbinare a mai multor factori.

Noua lui casă fu ciudată de la bun început. Fusese crescut într-o viaţă rurală simplă şi în izolare – cu veri calde, ierni aspre şi poveşti despre familia lui care trăise la ţară tot timpul, majoritatea arendaşi şi extrem de săraci de secole întregi. Acei oameni erau eroii lui. Auzise despre ei în poveşti ale vieţii de zi cu zi, care fuseseră spuse de ani şi zeci de ani, poveşti ale unor călătorii temerare sau ale unor dezastre, ori poveşti care erau atât de hazlii, încât povestitorii rămâneau fără suflu între hohotele de râs sau izbucneau în accese de tuse care îi făceau să se ghemuiască, să bolborosească şi să se scuture de veselie pură. Toate aceste poveşti erau despre oamenii în mijlocul cărora trăise şi pe care îi cunoscuse sau despre aceia care locuiseră la ţară, generaţie după generaţie: unchi şi nepoate, bunici şi stră-străbunici, cu mult timp în urmă. Cunoştea toate aceste personaje din poveşti, chiar şi pe acelea care muriseră de mult şi erau îngropate în micul cimitir de lângă biserica parohială: moaşe care străbăteau râuri îngheţate ca să ajute femeile să nască; fermieri care îşi salvaseră ca nişte eroi turmele în timpul unor furtuni neîndurătoare; lucrători la fermă

care muriseră îngheţaţi în drum spre saivane; preoţi beţi, fantome şi monştri; poveşti ale vieţilor care făceau parte din propria lui viaţă.

Adusese toate aceste poveşti cu el atunci când părinţii lui se mutară la oraş. Cumpărară o baie publică din vremea războiului, construită de militarii britanici la periferia oraşului, şi o transformară într-o căsuţă, pentru că asta era tot ce-şi puteau permite ei. Viaţa la oraş nu i se potrivea tatălui său, care avea o inimă slabă şi care muri la scurt timp după ce se mutară. Mama lui vându baia publică, cumpără un mic apartament înghesuit într-un subsol, nu departe de port, şi munci într-o fabrică de peşte. Băiatul nu ştiu ce să facă în momentul în care îşi termină şcoala obligatorie. Făcu muncă fizică. Pe şantiere. Pe pescadoare. Văzu într-un ziar o reclamă la un post liber în cadrul poliţiei.

Nu mai auzi poveşti, iar acestea se pierdură pentru el. Toţi ai lui pieriră, uitaţi şi îngropaţi în zone rurale părăsite. El, în schimb, fu purtat de vânt într-un oraş în care nu avea ce căuta. Ştia că nu era genul urban. Nu prea îşi dădea cu adevărat seama ce era. Însă nu-şi pierdu niciodată dorul după o viaţă diferită, se simţi dezrădăcinat şi stânjenit şi îşi dădu seama că şi ultimele sale legături cu trecutul se evaporară în momentul în care mama lui muri.

Se duse prin discoteci. La una dintre ele, Glaumbaer, întâlni o femeie. Mai cunoscuse şi altele, însă niciodată nu fuseseră mai mult decât nişte întâlniri ocazionale. Aceasta era diferită, mai statornică, şi el simţi că îl domina. Totul se întâmplă prea repede ca el să apuce să-şi dea seama. Ea avea multe pretenţii pe care el le satisfăcea fără nicio motivaţie specială şi, înainte de a-şi da seama, se căsătoriseră deja şi avură o fiică. Închiriară un mic apartament. Ea avea planuri mari pentru viitorul lor şi vorbea despre a face mai mulţi copii şi a cumpăra un apartament, repede şi cu un ton de aşteptare în glas, ca şi cum îşi vedea viaţa pe un făgaş sigur, pe care nimic nu-l va umbri vreodată. El se uita la ea, începând să-i devină tot mai clar că nu o cunoştea deloc pe acea femeie.

Făcură un alt copil, iar ea deveni din ce în ce mai conştientă de cât de mult se îndepărtase de ea. Când fiul lor veni pe lume, fu puţin fericit să fie tată din nou şi deja începuse să-i spună că voia să pună capăt tuturor acestor lucruri, că voia să plece. Ea simţi. Îl întrebă dacă era vorba despre o altă femeie, însă el se uită pur şi simplu cu privirea în gol, fără ca măcar să-şi dea seama de sensul întrebării. Nu se aşteptase la o astfel de întrebare. „Trebuie să fie vorba despre o altă femeie”, zisese ea. „Nu e asta”, zisese el,

însă ea nu voia să-l asculte. Avea doi copii cu el şi nu putea vorbi serios în ceea ce priveşte decizia de a o părăsi. De a-i părăsi pe ei. Pe copiii lui.

Copiii lui. Eva Lind şi Sindri Snaer. Nume de animale de companie, pe care ea le alesese. El nu-i privea ca parte din el. Îi lipsea orice sentiment patern, însă recunoscu responsabilitatea pe care o purta. Datoria lui faţă de ei, care nu avea absolut nimic de-a face cu mama lor sau cu relaţia lui cu ea. Spuse că voia să-i întreţină pe copii şi să divorţeze în termeni amiabili. Ea zise că nu va fi nimic amiabil în legătură cu asta, în timp ce o ţinea în braţe pe Eva Lind şi o strângea cu putere la piept. Impresia lui era că ea avea să se folosească de copii ca să nu-i dea drumul, şi acest lucru îi întări decizia că nu putea trăi cu această femeie. Fusese o greşeală imensă de la bun început şi ar fi trebuit de mult să facă acest lucru. Nu ştia la ce-i fusese capul în tot acest timp, însă acum trebuia să se sfârşească.

Încercă să o facă să fie de acord ca el să aibă grijă de copii o parte din săptămână sau din lună, însă ea refuză categoric şi îi spuse că nu avea să-i mai vadă niciodată dacă o părăsea. O să aibă ea grijă de asta.

Şi apoi el dispăru. Dispăru din viaţa fetiţei de doi ani, care era în chiloţei şi ţinea în mânuţă o jucărie, în timp ce-l privea cum iese pe uşă. O jucărie mică şi albă, care ţiuia în momentul în care muşca din ea.

— Am pornit-o pe un drum greşit, zise Erlendur.

Scârţâitul acela.

El îşi înclină capul. Se gândi că sora trecea din nou prin dreptul uşii.

— Nu ştiu ce s-a întâmplat cu bărbatul acela, zise Erlendur cu o voce care abia se auzea, privind chipul fiicei lui, care era mai liniştit decât îl văzuse vreodată. Trăsăturile mai pronunţate. Se uită la maşinăriile care o ţineau în viaţă. Apoi se uită din nou în podea.

Trecu o bună bucată de timp în acest fel, până când el se ridică în picioare, se apleca deasupra Evei Lind şi o sărută pe frunte.

— A dispărut şi cred că e încă pierdut şi este de mult timp, şi nu ştiu dacă va fi vreodată găsit. Nu e vina ta. S-a întâmplat înainte de a veni tu pe lume. Cred că el se caută pe sine, însă nu ştie exact de ce şi ce caută, şi, în mod evident, nu va găsi niciodată acel lucru.

Erlendur se uită în jos la Eva Lind.

— Doar dacă îl ajuţi tu.

Chipul ei era ca o mască rece în lumina lămpii de lângă pat.

— Ştiu că îl cauţi şi ştiu că, dacă cineva îl poate găsi, acea persoană eşti tu.

Se întoarse cu spatele la ea, gata de plecare, în momentul în care o văzu pe fosta lui soţie stând în pragul uşii. Nu ştia de cât timp se afla acolo. Nu ştia cât auzise din ce-i spusese Evei Lind. Era îmbrăcată cu acelaşi pardesiu maro ca şi înainte, peste un trening, însă acum purta şi pantofi cu toc ascuţit, lucru care o făcea să pară ridicolă. Erlendur de-abia dacă o văzuse de mai bine de douăzeci de ani şi observă cât de mult îmbătrânise ea în tot acest timp, cum trăsăturile feţei îşi pierduseră ascuţimea, pometţii i se rotunjiseră şi o bărbie dublă începuse să se formeze.

— A fost o minciună dezgustătoare aia pe care i-ai spus-o Evei Lind în legătură cu avortul. Erlendur clocotea de furie.

— Lasă-mă în pace, zise Halldóra. Şi vocea îi îmbătrânise. Devenise răguşită. Fuma prea mult. De prea mult timp.

— Ce alte minciuni le-ai mai spus copiilor?

— Ieşi afară, zise ea, dându-se la o parte din uşă ca el să poată trece.

— Halldóra…

— Ieşi afară, repetă ea. Ieşi şi lasă-mă în pace.

— Amândoi am vrut copii.

— Nu regreţi asta? zise ea.

Erlendur nu pricepu.

— Crezi că au avut de ce să vină pe lumea asta?

— Ce s-a întâmplat? zise Erlendur. Ce te-a făcut să fii aşa?

— Ieşi afară, zise ea. Te pricepi foarte bine la plecări. Aşa că pleacă! Lasă-mă să stau liniştită cu ea.

Erlendur se uită fix la ea.

— Halldóra…

— Pleacă, am spus. Ea ridică vocea. Ieşi de aici. Chiar în acest moment. Pleacă! Nu te vreau prin preajmă! Nu vreau să te mai văd niciodată!

Erlendur trecu pe lângă ea şi ieşi din cameră, iar aceasta închise uşa în urma lui.

21

Sigurdur Óli terminase de făcut cercetări în pivniţă în acea seară, fără să mai descopere ceva despre chiriaşii lui Benjamín din cabana de pe deal. Nu-i păsa. Fu uşurat să scape de sarcina respectivă. Bergthóra îl aştepta în momentul în care ajunse acasă. Cumpărase vin roşu şi se afla în bucătărie, sorbind dintr-un pahar. Scoase un alt pahar şi i-l înmână lui Sigurdur Óli.

— Nu sunt ca Erlendur, zise Sigurdur Óli. Să nu mai spui niciodată ceva atât de urât despre mine.

— Dar tu vrei să fii ca el, zise Bergthóra. Pregătea paste şi aprinsese nişte lumânări în sufragerie. Un decor frumos pentru o execuţie, gândi Sigurdur Óli.

— Toţi bărbaţii vor să fie ca el, zise Bergthóra.

— Hei, de ce spui asta?

— Să aibă tabieturile lor.

— Nu e drept. Îţi poţi închipui ce viaţă jalnică duce Erlendur.

— Cel puţin, trebuie să ne îmbunătăţim relaţia, zise Bergthóra, turnând vin în paharul lui Sigurdur Óli.

— Bine, hai să ne îmbunătăţim relaţia.

Sigurdur Óli nu întâlnise niciodată o femeie mai practică decât Bergthóra. Această conversaţie nu avea să fie despre dragostea lor.

— Suntem împreună de, ia să vedem, trei sau patru ani deja, şi nimic nu se întâmplă. Te schimbi la faţă ori de câte ori încep să vorbesc despre ceva ce seamănă cât de cât cu un angajament. Încă avem venituri separate. O nuntă la biserică pare ieşită din discuţie; nu prea sunt lămurită nici în legătură cu un alt fel de nuntă. Nu suntem înregistraţi ca locuind împreună. A avea copii este o chestiune la fel de îndepărtată pentru tine ca o galaxie aflată la ani-lumină depărtare. Deci, te întreb: ce mai rămâne?

Nu era nici urmă de mânie în cuvintele Bergthorei. Până acum, ea încerca doar să înţeleagă relaţia lor şi încotro se îndrepta aceasta. Sigurdur Óli hotărî să profite de acest lucru înainte ca lucrurile să-i scape de sub control. Avusese suficient timp să cântărească astfel de întrebări în timpul activităţii sale neplăcute din pivniţa lui Benjamín.

— Noi rămânem, zise Sigurdur Óli. Noi doi.

Găsi un CD, îl puse în player şi alese o melodie care îl bântuise de când Bergthóra începuse să-l preseze în legătură cu angajamentul. Marianne

Faithfull cânta despre Lucy Jordan, casnica, femeia care, la vârsta de treizeci şi şapte de ani, visa să gonească prin Paris într-o maşină sport, cu vântul rece suflându-i în păr.

— Am vorbit destul despre asta, zise Sigurdur Óli.

— Despre ce? zise Bergthóra.

— Despre călătoria noastră.

— Te referi la Franţa?

— Da.

— Sigurdur…

— Hai să mergem la Paris şi să închiriem o maşină sport, zise Sigurdur Óli.

Erlendur era prins într-un viscol orbitor şi năprasnic. Zăpada îi lovea şi îi izbea faţa, frigul şi întunericul îl învăluiam se lupta cu furtuna, însă nu înainta deloc, aşa că se întoarse cu spatele la vânt şi se cuibări, în timp ce zăpada se aduna în jurul său. Ştia că avea să moară şi nu putea face nimic în legătură cu acest lucru.

Telefonul începu să sune şi continuă să sune, penetrând viscolul, până ce, brusc, vremea se însenină, furtuna care urla tăcu, iar el se trezi acasă în fotoliul său. Pe birou, telefonul suna cu o intensitate din ce în ce mai mare, fără milă.

Se ridică ţeapăn în picioare şi tocmai se pregătea să răspundă, când telefonul încetă să mai sune. Rămase atent la telefon, aşteptând să înceapă din nou să sune, însă nu se întâmplă nimic. Telefonul era prea vechi ca să păstreze memoria apelurilor, aşa că Erlendur n-avea idee cine ar fi putut încerca să-l contacteze. Îşi închipui că era vreun agent de vânzări care încerca să-i vândă un aspirator, cu un prăjitor de pâine drept bonus. Îi mulţumi în gând agentului de vânzări că îl scosese din acel viscol năprasnic.

Se duse în bucătărie. Era opt seara. Încercă să împiedice lumina serii de primăvară să pătrundă înăuntru şi trase draperiile, însă aceasta îşi croi drum printre ele în unele locuri, prin nişte raze de soare pline de praf, care luminau întunericul din apartamentul său. Primăvara şi vara nu erau pe placul lui Erlendur. Erau nişte anotimpuri prea luminoase. Prea frivole. Îşi dorea nişte ierni grele şi întunecate. Negăsind nimic comestibil în bucătărie, se aşeză la masă, cu bărbia în palmă.

Era încă ameţit de somn. După ce se întorsese de la spitalul unde se afla Eva Lind, pe la ora şase, se aşezase în scaun, adormise şi moţăise până la

ora opt. Se gândi la viscolul din visul său şi cum îi întorsese spatele, aşteptându-şi moartea. Visase adeseori acest vis, în versiuni diferite. Totuşi, era întotdeauna acelaşi viscol neînduplecat şi îngheţat care îi pătrundea până la oase. Ştia cum ar fi continuat visul dacă somnul nu i-ar fi fost întrerupt de acel telefon.

Telefonul începu să sune din nou, iar Erlendur se întrebă dacă să-l ignore sau nu. În cele din urmă, îşi făcu vânt din scaun, se duse în camera de zi şi ridică receptorul.

— Da, Erlendur?

— Da, zise Erlendur, dregându-şi glasul. Recunoscu imediat vocea.

— Jim, de la Ambasada Marii Britanii. Scuzaţi-mă că vă sun acasă.

— Aţi sunat şi mai devreme?

— Mai devreme? Nu. Doar acum. Ei bine, tocmai am vorbit cu Ed şi m-am gândit că trebuie să iau legătura cu dumneavoastră.

— Serios, ceva nou?

— Vrea să vă ajute în acest caz, iar eu am vrut să vă ţin la curent. A sunat în America, s-a uitat prin jurnalul său, a mai vorbit cu diverse persoane şi crede că ştie cine a făcut denunţul în legătură cu furtul de la magazie.

— Cine a fost?

— Nu mi-a spus. M-a rugat pe mine să vă anunţ şi a zis că aşteaptă să-l sunaţi.

— În seara asta?

— Da, sau nu, mâine-dimineaţă. S-ar putea să fie mai bine mâine-dimineaţă. Se pregătea de culcare. Se duce devreme la culcare.

— Cel care i-a turnat a fost un islandez?

— O să vă spună el. Noapte bună şi scuzele mele că v-am deranjat.

Erlendur se afla încă lângă telefon în momentul în care începu din nou să sune. Era Skarphédinn. Se afla pe deal.

— Mâine dezgropăm oasele, zise Skarphédinn fără niciun fel de introducere.

— Era şi timpul, zise Erlendur. Ai mai sunat şi înainte?

— Da, abia ai intrat în casă?

— Da, zise Erlendur. Ai găsit ceva folositor acolo sus?

— Nu, nimic, eu doar voiam să-ţi spun că… bună seara, seara, îî, stai să te ajut, aşa… îî, ce ziceam?

— Îmi spuneai că o să dezgropaţi oasele mâine.

— Da, spre seară, sper. Nu am găsit niciun indiciu referitor la felul în care a ajuns trupul să fie îngropat acolo. Poate o să găsim ceva sub oase.

— Atunci, ne vedem mâine.

— La revedere.

Erlendur puse telefonul jos. Acum era treaz de-a binelea. Se gândi la Eva Lind şi se întrebă dacă ceva din ce-i spusese ajunsese până la ea. Se gândi şi la Halldóra, la ura pe care încă o simţea pentru el, după toţi acei ani. Şi se gândi, pentru a nu ştiu câta oară, la cum ar fi fost viaţa lui şi vieţile lor dacă el nu s-ar fi hotărât să plece. Nu ajunsese niciodată la vreo concluzie.

Nu privea la nimic în mod special. Când şi când, o rază de soare care apunea pătrundea prin draperiile camerei de zi, făcând o tăietură luminoasă în întunericul din jurul său. Privi la draperii. Erau din catifea şi atârnau până jos în podea. Nişte draperii groase de culoare verde, pentru a ţine lumina primăverii la distanţă.

Bună seara.

Seara.

Stai să te ajut.

Erlendur se uită la verdele draperiilor.

Cocoşată.

Verde.

— „Care era numărul lui Skarphédinn?” Erlendur sări în picioare şi înşfăcă telefonul. Neamintindu-şi numărul telefonului mobil al lui Skarphédinn, sună disperat la informaţii. Apoi îl sună pe arheolog.

— Skarphédinn. Skarphédinn? izbucni el la telefon.

— Ce? Iar tu?

— Cui tocmai i-ai spus bună seara? Pe cine ai ajutat?

— Ce?

— Cu cine vorbeai?

— De ce eşti atât de surescitat?

— Cine era cu tine?

— Vrei să spui cui i-am spus „bună seara”?

— Ăsta nu e Videotelefon. Nu pot să văd până acolo pe deal unde te afli tu. Te-am auzit spunând cuiva „bună seara”. Cine era cu tine?

— Nu era cu mine. S-a dus undeva, ia stai, aşteaptă lângă tufiş.

— Tufiş? Vrei să spui lângă coacăzi? Se află lângă tufişurile de coacăzi?

— Da.

— Cum arată?

— E… o cunoşti? De ce te panichezi aşa?
— Cum arată? repetă Erlendur, încercând să rămână calm.
— Linişteşte-te.
— Cât de bătrână e?
— De vreo şaptezeci de ani. Nu, cam de optzeci. Dificil de spus.
— Ce poartă?
— Poartă un pardesiu verde, lung până la glezne. O femeie cam de înălţimea mea. Şi e şchioapă.
— Cum adică şchioapă?
— Adică şchioapătă. Mai mult decât atât, zău aşa, pe bune. E cam, nu ştiu…
— Ce?! Ce? Ce încerci să spui?
— Nu ştiu cum să descriu chestia asta… e ca şi cum ar fi cocoşată.

Erlendur aruncă telefonul cât colo şi fugi afară în seara de primăvară, uitând să-i spună lui Skarphédinn să o reţină acolo pe femeie cu orice preţ.

*

Dave nu mai fusese la ei de câteva zile bune atunci când Grímur se întoarse acasă.

Toamna sosise cu un vânt pătrunzător dinspre nord, iar un covor subţire de zăpadă se aşternuse pe pământ. Dealul se ridica deasupra nivelului mării şi iarna venise mai devreme decât la şes, acolo unde Reykjavíkul începea să ia un fel de formă urbană. Dimineaţa, Símon şi Tómas luau autobuzul şcolii până în Reykjavík şi se întorceau seara. În fiecare zi, mama lor mergea până în Gufunes, unde mâna vacile şi făcea şi alte treburi la fermă. Pleca înaintea băieţilor, însă era întotdeauna înapoi când se întorceau de la şcoală. Mikkelína stătea acasă în timpul zilei, plictisindu-se de moarte. În momentul în care maică-sa se întorcea acasă, Mikkelína cu greu se mai putea controla din cauza bucuriei, iar încântarea ei era şi mai mare în momentul în care Símon şi Tómas năvăleau în casă şi îşi aruncau cărţile de şcoală într-un colţ.

Dave era un musafir obişnuit în casa lor. Mama lor şi Dave se înţelegeau din ce în ce mai uşor şi stăteau aproape unul de altul la masa din bucătărie, dorindu-şi ca Mikkelína şi băieţii să-i lase în pace. Uneori, când voiau să fie doar ei singuri, se duceau în dormitor şi închideau uşa.

Símon îl văzuse uneori pe Dave mângâind-o pe maică-sa pe obraz sau îndepărtându-i câte o şuviţă de păr care îi cădea peste faţă. Sau o mângâia pe mână. Se plimbau mult în jurul lacului Reynisvatn şi în sus, pe dealurile

dimprejur, iar în unele zile chiar se plimbau până la Mosfellsdalur şi Helgufoss, luând mâncare cu ei, pentru că o astfel de excursie putea dura o zi întreagă. Uneori îi luau şi pe copii cu ei, iar Dave o căra pe Mikkelína în cârcă fără efort. Símon şi Tómas se amuzau că el numea acele excursii ale lor „picnic" şi spuneau cuvântul pe rând: pic-nic, pic-nic, pic-nic.

Câteodată, Dave şi mama lor stăteau de vorbă cu foarte mare seriozitate la picnicurile lor sau la masa din bucătărie, şi odată în dormitor, unde Símon îi văzuse când deschisese uşa. Stăteau pe marginea patului, Dave o ţinea de mână şi se uitară spre uşă zâmbindu-i lui Símon. Nu ştia despre ce vorbeau, însă ştia că nu avea cum să fie ceva plăcut, pentru că el cunoştea expresia maică-sii atunci când se simţea rău.

Şi, apoi, într-o zi rece de toamnă, totul se sfârşi.

Grímur se întoarse devreme, într-o dimineaţă când mama lor se dusese la fermă, iar Símon şi Tómas se îndreptau către locul de unde trebuia să-i ia autobuzul şcolii. Era un frig pătrunzător pe deal şi se întâlniră cu Grímur în timp ce urca poteca spre casă, strângându-şi jacheta zdrenţuită pe lângă trup, pentru a se apăra de vântul care bătea dinspre nord. El nu-i băgă în seamă. Nu-i putură vedea bine faţa în întunericul dimineţii de toamnă, însă Símon îşi închipuia că avea o expresie dură şi rece în timp ce se îndrepta spre casă. Băieţii îl aşteptaseră în ultimele câteva zile. Mama lor le spusese că aveau să-i dea drumul din închisoare după terminarea sentinţei şi că urma să se întoarcă pe deal la ei; că îl puteau aştepta dintr-un moment într-altul.

Símon şi Tómas îl priviră pe Grímur îndreptându-se către casă şi se uitară unul la altul. Ambii se gândeau la acelaşi lucru. Mikkelína era singură acasă. Se trezea întotdeauna odată cu ei şi cu mama lor, însă se culca din nou şi dormea în cea mai mare parte a dimineţii. Ea o să-l întâmpine singură pe Grímur. Símon încercă să ghicească reacţia tatălui lor în momentul în care avea să descopere că mama lor nu era acasă şi nici băieţii, doar Mikkelína, pe care el o urâse dintotdeauna.

Autobuzul şcolii sosi şi claxonă de două ori. Cu toate că şoferul îi văzu pe băieţi pe deal, în momentul în care nu-i mai putu aştepta, demară şi autobuzul dispăru în josul drumului. Ei rămaseră nemişcaţi, fără să spună un cuvânt, apoi plecară încetişor şi îşi croiră drum către casă.

Nu voiau să o lase pe Mikkelína singură acasă.

Símon se gândi să fugă după maică-sa sau să-l trimită pe Tómas să o aducă, însă îşi spuse că nu era nicio grabă ca ei să se reîntâlnească; mama

lor se putea bucura de ultima ei zi de linişte. Băieţii îl văzură pe Grímur intrând în casă şi închizând uşa după el şi o rupseră la fugă. Nu ştiau la ce să se aştepte. Singurul lucru la care se gândeau era Mikkelína adormită în patul dublu, unde nu trebuia să fie găsită sub nicio formă.

Deschizând cu precauţie uşa, se strecurară în interior: Símon înainte şi Tómas urmându-l îndeaproape, ţinându-l de mână. În momentul în care intrară în bucătărie, îl văzură pe Grímur stând în faţa blatului de lucru. Era cu spatele la ei. Îşi trase nasul şi scuipă în chiuvetă. Aprinsese lumina de deasupra mesei şi ei îi puteau vedea doar conturul trupului.

— Unde e mama voastră? zise el, cu spatele încă întors.

Símon se gândi că îi văzuse în momentul în care urcase dealul şi îi auzise apoi intrând în casă.

— Munceşte, zise Símon.

— Munceşte? Unde munceşte? zise Grímur.

— La lăptăria Gufunes, zise Símon.

— Nu ştia că vin astăzi? Grímur se întoarse cu faţa la ei şi ieşi la lumină. Cei doi fraţi căscară ochii cât cepele când îi văzură chipul în lumina slabă. Ceva i se întâmplase lui Grímur. De-a lungul unuia din obraji, o urmă de arsură se întindea până sus la ochi, care era pe jumătate închis, pentru că pleoapa i se contopise cu pielea.

Grímur zâmbi.

— Nu-i aşa că tati e frumuşel?

Fraţii se holbau la faţa lui desfigurată.

— Mai întâi îţi fac o cafea, după care ţi-o aruncă în faţă.

Făcu un pas spre ei.

— Nu pentru că vor ca tu să mărturiseşti. Ei ştiu deja totul, pentru că cineva le-a spus. Nu de asta îţi aruncă în faţă cafea clocotită. Nu de asta îţi distrug faţa.

Băieţii nu înţelegeau despre ce era vorba.

— Du-te după maică-ta, ordonă Grímur, uitându-se la Tómas, care se făcuse mic în spatele fratelui său. Du-te la afurisita de văcărie şi adu vaca acasă!

Cu colţul ochiului, Símon văzu o mişcare în dormitor, însă nu îndrăzni nici în ruptul capului să privească într-acolo. Mikkelína era trează şi pregătită. Putea să stea într-un picior şi se putea mişca de colo-colo dacă se sprijinea în ceva, însă nu riscă să vină până în bucătărie.

— Afară! strigă Grímur. Acum!

Tómas sări cât colo. Símon nu ştia dacă fratele lui avea să găsească drumul. Tómas fusese la fermă cu mama lui o dată sau de două ori în timpul verii, însă acum era întuneric şi frig, iar Tómas nu era decât un copilaş.

— Mă duc eu, zise Símon.

— Să fiu al dracului dacă te duci tu undeva, mârâi Grímur. Cară-te! strigă el la Tómas, care se îndepărtă de fratele lui împleticindu-se, deschise uşa în aerul rece şi o închise cu grijă în urma lui.

— Haide, Símon, băiatul meu, vino şi aşază-te lângă mine, zise Grímur, şi furia păru că îi dispăruse brusc.

Símon orbecăi până la bucătărie şi se aşeză pe un scaun. Văzu din nou o mişcare în dormitor. Spera ca Mikkelína să nu iasă de acolo. Pe coridor era o cămară şi se gândi că ea avea să se strecoare acolo fără ca Grímur să o observe.

— Nu ţi-a fost dor de bătrânul tău tată? zise Grímur, aşezându-se şi uitându-se la el. Símon nu-şi putea lua ochii de la urmele de arsură de pe chipul său. Încuviinţă.

— Ce aţi făcut cu toţii în vara asta? întrebă Grímur, şi Símon se uită la el fără să spună un cuvânt. Nu ştia de unde să înceapă să spună minciuni. Nu-i putea spune despre Dave, despre vizitele lui şi despre întâlnirile misterioase cu mama lui, despre excursiile şi picnicurile lor. Nu-i putea spune că dormiseră cu toţii în patul cel mare, tot timpul. Nu-i putea spune că mama lor devenise o persoană complet schimbată de când Grímur plecase, lucru care i se datora numai lui Dave. Acesta adusese înapoi setea de viaţă. Nu-i putea spune cum se făcea ea frumoasă dimineţile. Despre înfăţişarea ei schimbată. Despre cum expresia chipului ei devenea din ce în ce mai frumoasă în fiecare zi pe care o petrecea cu Dave.

— Ce, nimic? zise Grímur. Nu s-a întâmplat nimic toată vara?

— V… v… vremea a fost excelentă, murmură Símon, cu ochii aţintiţi asupra urmei de arsură.

— Vreme excelentă. Vremea a fost excelentă, zise Grímur. Şi voi v-aţi jucat pe aici şi pe lângă barăci. Cunoşti pe cineva de la barăci?

— Nu, lăsă Símon să-i scape. Pe nimeni.

Grímur zâmbi.

— Ai învăţat să spui minciuni în vara asta. Uimitor cât de repede învaţă oamenii să spună minciuni. Ai învăţat să spui minciuni în vara asta, Símon?

Buza inferioară a lui Símon începu să-i tremure. Era un reflex pe care nu şi-l putea controla.

— Doar o singură persoană, zise el. Însă nu-l cunosc bine.

— Cunoşti o persoană. Măi să fie. Nu ar trebui să spui niciodată minciuni, Símon. Cei ca tine, care spun minciuni, sfârşesc prin a avea probleme şi îi pot băga şi pe alţii în bucluc.

— Da, zise Símon, sperând că acest lucru avea să se termine în curând. Spera ca Mikkelína să iasă din dormitor şi să-i deranjeze. Se întreba dacă să-i spună lui Grímur că Mikkelína era pe coridor şi că dormise în patul lui.

— Pe cine ştii de la barăci? întrebă Grímur, şi Símon simţea că alunecă din ce în ce mai în jos în mlaştină.

— Doar o singură persoană, zise el.

— Doar o singură persoană, repetă Grímur, mângâindu-şi obrazul şi scărpinându-se uşor pe urma de arsură cu degetul arătător. Cine e această persoană? Mă bucur că e vorba doar de o singură persoană.

— Nu ştiu. Se duce uneori la pescuit la lac. Uneori ne dă păstrăvii pe care îi prinde.

— Şi e bun cu voi, copiii?

— Nu ştiu, zise Símon, foarte conştient că Dave era cel mai bun om pe care îl întâlnise vreodată. Comparativ cu Grímur, Dave era un înger trimis din rai ca să o salveze pe mama lor. Unde era Dave? gândi Símon. Ce bine ar fi ca Dave să fie aici. Se gândi la Tómas, care era afară în frig, în drum spre Gufunes, şi la mama lor care nici măcar nu ştia că Grímur se întorsese pe deal. Şi se gândea la Mikkelína, care se afla pe coridor.

— Vine des aici?

— Nu, din când în când.

— A venit aici înainte ca eu să fiu băgat la zdup? Când eşti băgat la zdup, Símon, înseamnă că eşti băgat la zdup. Nu trebuie să însemne că eşti vinovat de ceva rău dacă te duci la închisoare, doar că cineva te-a băgat acolo. La zdup. Şi nu le-a luat mult. Vorbeau mult despre a da un exemplu. Islandezii nu trebuie să fure de la armată. O treabă îngrozitoare. Aşa că a trebuit să mă condamne pe mine, fără drept de apel. Ca nimeni altcineva să nu-mi urmeze exemplul şi să fure. Pricepi? Toată lumea trebuia să înveţe din greşelile mele. Însă ei fură cu toţii. Cu toţii o fac şi cu toţii fac bani din asta. A venit aici înainte de a fi eu băgat la zdup?

— Cine?

— Soldatul ăla. A venit aici înainte de a fi eu băgat la zdup? Ăla.

— Obişnuia să pescuiască în lac înainte ca tu să fii dus la închisoare.

— Şi el i-a dat maică-tii păstrăvii pe care i-a prins?

— Da.
— Prindea mulţi peşti?
— Uneori. Însă nu era un bun pescar. Doar stătea acolo lângă lac şi fuma. Tu prinzi mult mai mulţi decât el. Cu plasa. Tu întotdeauna prinzi atât de mulţi cu plasa.
— Şi când i-a dat maică-tii peştele, s-a oprit pe aici? A venit aici la o cafea? A stat la masa asta?
— Nu, zise Símon, incapabil să se hotărască dacă minciuna pe care o spunea era prea evidentă. Era speriat şi confuz, îşi ţinea degetul apăsat pe buză ca să o facă să nu mai tremure şi încerca să răspundă aşa cum credea că Grímur voia ca el să răspundă, însă fără să o acuze pe maică-sa dacă spunea ceva ce Grímur nu trebuia să ştie. Símon descoperea o nouă latură a lui Grímur. Tatăl lui nu mai vorbise niciodată atât de mult cu el înainte, iar acest lucru îl luase pe nepregătite. Símon se exprima cu greu. Nu ştia exact ce nu trebuia să ştie Grímur, însă încerca din răsputeri să o apere pe maică-sa.
— Nu a intrat niciodată aici? zise Grímur, şi vocea i se transformă din blândă şi şireată în inflexibilă şi hotărâtă.
— Doar de două ori, ceva de genu' ăsta.
— Şi ce a făcut atunci când a venit?
— Doar a intrat.
— Oo, deci aşa. Iar ai început să spui minciuni? Iar mă minţi? Mă întorc aici după luni bune în care am fost tratat ca dracu' şi tot ce aud sunt minciuni. Ai de gând să-mi spui iar minciuni?
Întrebările lui îi loviră faţa lui Símon ca un bici.
— Ce ai făcut la închisoare? întrebă Símon ezitant, cu speranţa vagă că va putea să vorbească despre altceva în afară de Dave şi de mama lui. De ce nu venise Dave? Nu ştiau că Grímur ieşise din închisoare? Nu discutaseră ei asta în timpul întâlnirilor secrete, când Dave o mângâia pe mână şi îi aranja părul?
— În închisoare? zise Grímur, schimbându-şi din nou vocea într-un ton blând şi viclean. Am ascultat tot felul de poveşti în închisoare. Tot felul de poveşti. Auzi atât de multe lucruri şi vrei să auzi atât de multe, pentru că nimeni nu vine să te viziteze, şi singurele veşti pe care le afli de acasă sunt cele pe care le auzi acolo, pentru că ei trimit mereu oameni la închisoare şi ajungi să cunoşti paznici care îţi mai spun şi ei una-alta. Şi ai o grămadă de timp ca să te gândeşti la toate acele poveşti.

O scândură din duşumea scârţâi pe culoar, iar Grímur făcu o pauză, apoi continuă ca şi cum nimic nu se întâmplase.

— Bineînţeles, tu eşti atât de tânăr… ia stai, câţi ani ai, Símon?

— Am paisprezece şi o să fac cincisprezece în curând.

— Eşti aproape adult, deci poate înţelegi despre ce vorbesc. Toată lumea ştie că islandezele îşi desfac repede picioarele când vine vorba de soldaţi. E ca şi cum şi-ar pierde controlul asupra propriei persoane când văd un bărbat în uniformă, şi auzi despre cât de domni sunt soldaţii şi cum le deschid ei tot felul de uşi şi că sunt politicoşi şi că vor să danseze şi nu se îmbată niciodată şi au ţigări şi cafea şi tot felul de lucruri şi vin din nişte locuri unde toate fetele vor să meargă. Iar noi, Símon, suntem de toată jena. Suntem doar nişte bădărani, Símon, la care fetele nici măcar nu se uită. De-aia vreau să ştiu ceva mai mult despre acest soldat care se duce să pescuiască în lac, Símon, pentru că tu m-ai dezamăgit.

Símon se uită la Grímur, iar toată puterea păru să i se prelingă din trup.

— Am auzit atât de multe lucruri despre acel soldat de aici de pe deal, iar tu n-ai auzit niciodată nimic despre el. Doar dacă, bineînţeles, nu cumva mă minţi, şi nu cred că e prea frumos să-l minţi pe tatăl tău când un soldat vine aici în fiecare zi şi iese la plimbare cu soţia tatălui tău toată vara. Nu ştii nimic despre treaba asta?

Símon nu zise nimic.

— Nu ştii nimic despre treaba asta? repetă Grímur.

— Se duceau uneori la plimbare, zise Símon, cu lacrimi şiroindu-i din ochi.

— Vezi, zise Grímur. Ştiam că suntem încă prieteni. Şi poate că te duceai şi tu cu ei?

Părea că acest lucru nu avea să se sfârşească niciodată. Grímur se uită la el cu chipul lui ars şi cu un ochi pe jumătate închis. Símon simţi că nu mai poate ascunde nimic de el.

— Ne duceam uneori la lac şi făceam un picnic. Aducea chestii din alea pe care le aduceai şi tu în cutiile alea de conserve pe care le deschizi cu o cheie.

— Şi a sărutat-o pe maică-ta? Acolo la lac?

— Nu, zise Símon, uşurat că nu mai trebuia să răspundă cu o minciună. El nu-i văzuse niciodată pe Dave şi pe maică-sa sărutându-se.

— Şi ce făceau atunci? Se ţineau de mână? Şi ce făceau? De ce l-ai lăsat pe bărbatul ăla să o ducă pe maică-ta la plimbare la lac? Nu ţi-a trecut

niciodată prin cap că eu s-ar putea să nu fiu de acord? Nu ţi-a trecut prin cap?
— Nu, zise Símon.
— Nimeni nu se gândea la mine în timpul acelor plimbări. Nu-i aşa?
— Nu, zise Símon.
Grímur se aplecă în faţă sub lumină, iar cicatricea roşie de la arsură ieşi şi mai tare în evidenţă.
— Şi care e numele acestui bărbat care fură familiile altora şi crede că e în regulă şi nimeni nu face nimic în legătură cu asta?
Símon nu-i răspunse.
— Cel care a aruncat cafeaua, Símon, cel care a făcut ca faţa mea să arate aşa, îi ştii numele?
— Nu, zise Símon cu o voce care de-abia se auzi.
— El m-a atacat şi m-a ars, însă ei nu l-au băgat la zdup pentru asta. Ce părere ai? Ca şi cum ar fi nişte sfinţi toţi soldaţii ăştia. Crezi că sunt nişte sfinţi?
— Nu, zise Símon.
— S-a îngrăşat maică-ta în vara asta? întrebă Grímur, ca şi cum o idee nouă îi intrase brusc în cap. Nu pentru că e o vacă de la lăptărie, Símon, ci pentru că s-a dus la plimbare cu soldaţii de la barăci. Crezi că s-a îngrăşat în vara asta?
— Nu, zise el.
— Cred că e posibil. O să aflăm mai târziu. Bărbatului ăstuia care mi-a aruncat cafea în faţă îi ştii numele?
— Nu, zise Símon.
— Avea ideea ciudată, nu ştiu de unde o auzise, că nu o tratam pe maică-ta cum se cuvine. Că îi făceam lucruri urâte. Tu ştii că eu trebuie să o învăţ uneori cum să se comporte. El ştia de asta, însă nu înţelegea de ce. Nu putea înţelege că stricatele ca maică-ta trebuie să ştie cine e şeful, cu cine sunt măritate şi cum trebuie să se comporte. Nu putea înţelege că trebuie uneori să le tratezi ca pe un nimic. Era cu adevărat furios când vorbea cu mine. Eu cunosc puţină engleză, pentru că am avut nişte prieteni buni la barăci, şi am înţeles în mare ce spunea el şi că era foarte nervos pe mine din cauza maicătii.
Ochii lui Símon erau încremeniţi pe arsură.
— Bărbatul ăsta, Símon, numele lui e Dave. Nu vreau să mă minţi: soldatul care a fost atât de amabil cu maică-ta s-a aflat aici din primăvară şi

toată vara şi bună parte din toamnă, e posibil ca numele lui să fie Dave?

Símon îşi tortură creierii, privind încă la arsură.

— Or să-i vină de hac, zise Grímur.

— Să-i vină de hac? Símon nu ştia ce voia Grímur să spună, însă nu putea fi un lucru prea drăguţ.

— Şobolanul e pe coridor? zise Grímur, făcând semn cu capul către uşă.

— Ce? Símon nu înţelegea despre ce vorbea.

— Cretina? Crezi că ne ascultă?

— Nu ştiu nimic de Mikkelína, zise Símon. Ăsta era un fel de adevăr.

— Numele lui e Dave, Símon?

— E posibil, zise Símon, într-o doară.

— E posibil? Nu eşti sigur. Cum îţi spune, Símon? Când vorbeşte cu tine sau poate când te strânge în braţe şi te mângâie, atunci cum te strigă?

— El nu mă mângâie…

— Care e numele lui?

— Dave! zise Símon.

Grímur se lăsă pe spate şi ieşi din lumină. Îşi coborî vocea.

— Vezi tu, eu am auzit că o fute pe maică-ta.

În acel moment, uşa se deschise şi mama copiilor intră cu Tómas în urma ei, iar rafala rece de vânt care îi însoţea trimise un fior pe şira spinării asudate a lui Símon.

22

Erlendur fu pe deal în cincisprezece minute după convorbirea telefonică cu Skarphédinn.

Nu avea telefonul mobil cu el. Altfel, l-ar fi sunat pe Skarphédinn şi i-ar fi spus să o reţină pe femeie până ce sosea el. Era sigur că trebuia să fie femeia pe care Róbert o văzuse lângă tufişurile de coacăzi, femeia cocoşată.

Traficul pe Miklabraut era lejer, iar el urcă panta pe Ártúnsbrekka cât de repede putu, apoi de-a lungul şoselei de ieşire din Reykjavík, unde făcu la dreapta spre Grafarholt. Skarphédinn era gata să plece cu maşina de la locul săpăturilor, însă se opri. Erlendur ieşi din maşină, iar arheologul coborî geamul maşinii sale.

— Ce, ai venit până aici? De ce mi-ai trântit telefonul în nas? E ceva în neregulă? De ce te uiţi aşa la mine?

— Femeia e încă aici? întrebă Erlendur.

— Ce femeie?

Erlendur se uită în direcţia tufişurilor şi crezu că vede o mişcare.

— Ea e? întrebă el, cu ochii întredeschişi. Nu putea vedea bine de la distanţa aia. Femeia în verde. E încă acolo?

— Da, e acolo, zise Skarphédinn. Ce se întâmplă?

— O să-ţi spun mai târziu, zise Erlendur, îndepărtându-se.

Tufişurile de coacăzi începură să se vadă bine pe măsură ce se apropia de ele, iar silueta verde luă formă. Ca şi cum s-ar fi aşteptat ca femeia să dispară în orice moment, grăbi pasul. Ea stătea lângă tufişurile fără frunze, cu mâna pe o rămurică, privind înspre Muntele Esja, aparent cufundată în gânduri.

— Bună seara, zise Erlendur în momentul în care fu sigur că îl putea auzi.

Femeia se întoarse.

— Bună seara, zise ea.

— Frumoasă vreme în seara asta, zise Erlendur de dragul de a spune ceva.

— Primăvara a fost întotdeauna cel mai frumos anotimp aici pe deal, spuse femeia.

Trebuia să facă un efort pentru a vorbi. Capul i se bălăbănea, iar Erlendur îşi putea da seama că trebuia să se concentreze din greu la fiecare cuvânt.

Cuvintele nu ieşeau lesne. Unul din braţele ei era ascuns în interiorul mânecii. El putea vedea că avea un picior strâmb, care îi ieşea afară din pardesiul lung şi verde, iar părul lung până la umeri era des şi sur. Faţa era prietenoasă, însă tristă. Erlendur îi observă capul mişcându-se încetişor ca din reflex, cu spasme regulate. Nu părea să rămână absolut nemişcat.

— Sunteţi de prin părţile astea? întrebă Erlendur.

— Acum, oraşul se întinde până aici, spuse ea fără a-i răspunde. N-ai fi zis că aşa se va întâmpla.

— Într-adevăr, oraşul se răspândeşte peste tot.

— Vă ocupaţi cu investigarea oaselor ălora? întrebă ea brusc.

— Da, zise Erlendur.

— V-am văzut la ştiri. Uneori vin aici sus, mai ales primăvara. Ca acum, în serile când totul e liniştit şi când încă avem lumina asta încântătoare de primăvară.

— E frumos aici sus, zise Erlendur. Sunteţi de aici sau, poate, de undeva de prin apropiere?

— De fapt, aveam de gând să vin eu la dumneavoastră, zise femeia, tot fără să-i răspundă. Aveam de gând să vă contactez mâine. Însă e bine că m-aţi găsit dumneavoastră pe mine. Era şi timpul.

— Timpul?

— Ca povestea să iasă la iveală.

— Ce poveste?

— Am locuit aici, lângă tufişuri. Cabana a dispărut de mult. Nu ştiu ce s-a întâmplat cu ea. S-a dărăpănat încetul cu încetul. Mama mea a plantat tufişurile de coacăzi şi făcea gem toamna, însă nu le-a vrut doar pentru gem. Voia un gard viu, care să ţină adăpost în locul unde putea cultiva legume şi flori frumoase, spre sud, voia să utilizeze cabana ca să oprească vântul care venea dinspre nord. El nu voia să-i dea voie. La fel s-a întâmplat şi cu alte lucruri.

Se uită la Erlendur, capul smucindu-i-se în timp ce vorbea.

— Obişnuiau să mă aducă în braţe aici, afară, când soarele strălucea, zise ea zâmbind. Fraţii mei. Nimic nu iubeam mai mult decât să stau afară în soare şi obişnuiam să ţip de bucurie când ieşeam în grădină. Şi jucam jocuri. Ei inventau întotdeauna jocuri noi ca să se joace cu mine, pentru că nu mă puteam deplasa prea mult. Din cauza infirmităţii mele, care era mai rea în acele zile. Încercau să mă includă şi pe mine în orice făceau. Chestia asta o moşteniseră de la mama noastră. Ambii fraţi, la început.

— Ce moşteniseră de la ea?
— Bunătatea.
— Un bătrân ne-a spus despre o femeie în verde care vine uneori aici şi are grijă de tufişurile astea. Descrierea lui vi se potriveşte. Am crezut că e posibil să fie cineva de la cabana care a fost aici odinioară.
— Ştiţi despre cabană.
— Da, şi despre unii dintre chiriaşi, însă nu despre toţi. Noi credem că o familie compusă din cinci membri a locuit aici în timpul războiului, posibile victime ale violenţei din partea tatălui. I-aţi pomenit pe mama şi pe fraţii dumneavoastră, în număr de doi, şi dacă sunteţi cel de-al treilea copil, asta se potriveşte cu informaţiile pe care le avem noi.
— A vorbit despre o femeie în verde? zise ea zâmbind.
— Da. Femeia în verde.
— Verdele e culoarea mea. A fost dintotdeauna. De când mă ştiu.
— Nu se spune că oamenii care iubesc culoarea verde sunt nişte persoane cu picioarele pe pământ?
— E posibil să fie adevărat, zise ea zâmbind. Sunt o persoană îngrozitor de cu picioarele pe pământ.
— Cunoaşteţi familia asta?
— Am locuit în casa care se afla acolo.
— Violenţă domestică?
Ea se uită la Erlendur.
— Da, violenţă domestică.
— Ar fi fost…
— Cum vă numiţi? îl întrerupse ea pe Erlendur.
— Numele meu e Erlendur, zise el.
— Aveţi o familie?
— Nu, da, ei bine, un fel de familie, cred.
— Nu sunteţi sigur. Vă trataţi bine familia?
— Cred… Erlendur ezită. Nu anticipase că avea să fie luat la întrebări şi nu ştia ce să spună. Oare îşi tratase bine familia? Nu prea, gândi în sinea lui.
— Poate sunteţi divorţat, zise femeia, privind la hainele şifonate ale lui Erlendur.
— Întâmplarea face că sunt divorţat, zise el. Aveam de gând să vă întreb… cred că vă întrebam ceva despre violenţa domestică.
— Ce termen convenabil pentru asasinarea sufletului. Un termen atât de inofensiv pentru oamenii care nu ştiu ce se află în spatele acestui lucru. Ştiţi

cum e să trăieşti într-o frică permanentă toată viaţa?

Erlendur nu zise nimic.

— Să trăieşti cu ură în fiecare zi, acest lucru nu încetează să existe, indiferent de ceea ce faci, şi nu poţi să faci niciodată nimic ca să schimbi acest lucru, până îţi pierzi voinţa şi aştepţi, pur şi simplu, şi speri că următoarea bătaie nu o să fie la fel de rea ca aceea de dinainte.

Erlendur nu ştia ce să spună.

— Încetul cu încetul, bătăile se transformă în sadism, pentru că singura putere pe care bărbatul violent o are pe lume este puterea lui faţă de femeia care îi este soţie, şi această putere este absolută, pentru că el ştie că ea nu poate face nimic. Ea e completamente neajutorată şi completamente dependentă de el, pentru că el nu o ameninţă doar, nu o torturează doar cu ura şi cu furia lui împotriva ei, ci şi cu dezgustul faţă de copiii ei, şi îi dă de înţeles că o să le facă rău dacă ea încearcă să se elibereze de sub puterea lui. Toată violenţa fizică, toată durerea şi bătăile – oasele rupte, rănile, vânătăile, ochii învineţiţi, buzele sparte – nu sunt nimic în comparaţie cu tortura mentală. Teama permanentă, care nu dispare niciodată, în primii ani, când ea încă dă nişte semne de viaţă, încearcă să găsească ajutor şi încearcă să fugă, însă el o prinde şi îi şopteşte că o să-i omoare fiica şi o să o îngroape în munţi. Şi ea ştie că el e capabil de asta, aşa că renunţă. Renunţă şi îşi pune viaţa în mâinile lui.

Femeia se uită spre Esja şi spre vest, unde se vedeau contururile gheţarului Snaefellsnesjökull.

— Şi viaţa ei devine doar o umbră a vieţii lui, continuă ea. Rezistenţa ei cedează şi, odată cu ea, dorinţa ei de a trăi, viaţa ei devine viaţa lui şi ea nu mai este vie, ci moartă, şi se deplasează de colo-colo ca o creatură a întunericului, într-o căutare nesfârşită a unei scăpări. O scăpare din bătăi, din tortură şi din viaţa lui, pentru că ea nu-şi mai trăieşte propria viaţă, ci există doar ca obiect al urii lui.

— În cele din urmă, el o distruge. Şi e aproape moartă. Una dintre moartele vii.

Ea tăcu şi îşi trecu mâna peste ramurile dezgolite ale tufişurilor.

— Până în primăvara aia. În timpul războiului.

Erlendur nu zise nimic.

— Cine îi judecă pe cei care ucid sufletul? continuă ea. Îmi puteţi spune asta? Cum poţi acuza un bărbat de ucidere a sufletului, să-l duci la tribunal şi să-l condamni?

— Nu ştiu, zise Erlendur, fără a pricepe întru totul.

— Aţi dezgropat oasele? întrebă ea, ca şi cum mintea i-ar fi fost în altă parte.

— O vom face mâine, replică Erlendur. Ştiţi ceva despre cine e îngropat acolo?

— Ea s-a dovedit a fi ca tufişurile astea, zise femeia cu o voce slabă.

— Cine?

— Ca tufişurile de coacăzi. Nu au nevoie să fie îngrijite. Sunt deosebit de rezistente, ţin piept oricărui fel de vreme şi celor mai aspre ierni, însă sunt întotdeauna verzi şi frumoase din nou vara, iar fructele pe care le fac sunt la fel de roşii şi de suculente, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat niciodată. Ca şi cum iarna nu ar fi venit niciodată.

— Scuzaţi-mă, dar care e numele dumneavoastră? întrebă Erlendur.

— Soldatul a readus-o la viaţă.

Femeia se opri din vorbit şi se uită la tufe, ca şi cum s-ar fi transpus într-un alt loc şi într-un alt timp.

— Cine sunteţi? întrebă Erlendur.

— Mamei îi plăcea verdele. Zicea că verdele este culoarea speranţei.

Ea ieşi din transă.

— Numele meu e Mikkelína, zise ea. Apoi păru să ezite. El era un monstru, zise ea. Plin de ură şi de furie incontrolabilă.

23

Era aproape ora zece seara, temperatura scăzuse pe deal, iar Erlendur o întrebă pe Mikkelína dacă nu cumva ar trebui să intre în maşină. Sau ar putea sta de vorbă a doua zi. Era târziu şi…

— Hai să urcăm în maşina dumneavoastră, zise ea, şi o porni spre maşină. Se deplasa încetişor şi se înclina într-o parte, cu fiecare pas pe care-l făcea cu piciorul ei strâmb. Erlendur merse înaintea ei şi o conduse la maşină, deschise uşa şi o ajută să urce. Apoi o luă prin faţa maşinii. Nu-şi putea da seama cum ajunsese Mikkelína pe deal. Nu părea să fi condus până acolo.

— Aţi luat un taxi până aici? întrebă el în momentul în care se aşeză la volan. Porni motorul, care era încă încins, şi curând se încălziră.

— Símon m-a adus cu maşina, zise ea. O să se întoarcă să mă ia de aici în curând.

— Am încercat să strângem informaţii despre oamenii care au locuit pe deal – bănuiesc că e vorba despre familia dumneavoastră –, şi o parte din ceea ce am auzit, în mare de la persoane în vârstă, sună straniu. O poveste este despre Uzina de Gaz de lângă Hlemmur.

— El o tachina în legătură cu Uzina de Gaz, zise Mikkelína, însă nu cred că ea a fost produsul vreunei orgii apocaliptice care a avut loc acolo, aşa cum a spus el. Ar fi putut la fel de bine să fie el. Cred că acea insultă i-a fost adresată lui odată, e posibil chiar să fi fost tachinat în legătură cu asta, poate atunci când era mai tânăr, poate mai târziu, şi el i-a transferat-o ei.

— Deci, credeţi că tatăl dumneavoastră a fost unul dintre copiii Uzinei de Gaz?

— Nu era tatăl meu, zise Mikkelína. Tatăl meu a dispărut pe mare. Era pescar, iar mama mea îl iubea. Asta a fost singura mea consolare în viaţă când eram copil. Că el nu era tatăl meu. El mă ura pe mine în mod special. Infirmitatea mea. Din cauza dizabilităţii mele. Am făcut o boală la vârsta de trei ani, care m-a lăsat paralizată şi mi-am pierdut aptitudinea de a vorbi. El credea că eram retardată, însă mintea mea era normală. Nu am făcut niciodată terapie, lucru pe care, în zilele noastre, oamenii îl fac ca pe ceva de la sine înţeles. Şi nu am spus nimănui niciodată, pentru că trăiam în permanentă teamă faţă de omul ăla. Nu e un lucru neobişnuit pentru copiii care trăiesc o traumă să devină interiorizaţi şi chiar muţi. Presupun că acest

lucru mi s-a întâmplat şi mie. Abia mai târziu am învăţat să merg, am început să vorbesc şi am mers la şcoală. Acum am o diplomă. În psihologie.

Ea făcu o pauză.

— Am descoperit cine îi erau părinţii, continuă ea. Am făcut investigaţii. Ca să înţeleg ce s-a întâmplat şi de ce anume. Am încercat să scot la lumină câte ceva în legătură cu copilăria lui. A lucrat ca muncitor agricol ici şi colo, ultimul loc a fost în Kjós, cam pe când a cunoscut-o pe mama. Partea în legătură cu educaţia lui care mă interesa pe mine cel mai mult a avut loc în Mýrarsýsla, la un mic teren agricol care se numea Melur. Nu mai există. Cuplul care locuia acolo avea trei copii ai lor, iar consiliul parohial i-a plătit ca să ia şi alţi copii în grijă. În zonele rurale erau încă oameni foarte săraci la momentul respectiv. Cuplul avea reputaţia că i-ar trata rău pe copiii sărmani. Oamenii de la fermele vecine vorbeau despre acest lucru. Părinţii lui vitregi au fost daţi în judecată după ce un copil aflat în grija lor a murit de malnutriţie şi din neglijenţă. S-a făcut o autopsie la fermă, în nişte condiţii foarte primitive, chiar şi după standardele timpului aceluia. A fost vorba despre un băieţel de opt ani. Au scos o uşă din ţâţâni şi au făcut autopsia pe ea. I-au spălat măruntaiele în pârâul de la fermă. Au descoperit că era supus unui „tratament exagerat de dur”, aşa cum obişnuiau să-l numească, însă nu au putut demonstra că murise din această cauză. El ar fi văzut tot. Pesemne erau chiar prieteni. Se afla la Melur cam prin acea perioadă. E pomenit şi în documentele cazului: subnutrit şi cu răni pe spate şi pe picioare.

Ea făcu o pauză.

— Nu încerc să justific ce ne-a făcut şi felul în care ne-a tratat, zise ea. Nu există justificare pentru asta. Însă am vrut să ştiu cine a fost.

Ea se opri iar.

— Şi mama dumneavoastră? întrebă Erlendur, cu toate că simţi că Mikkelína intenţiona să-i spună tot ce considera important şi avea să facă acest lucru în felul său. Nu voia să o preseze. Trebuia să-şi spună povestea în ritmul ei.

— Ea era nefericită, zise Mikkelína direct, ca şi cum aceasta era singura concluzie raţională. Nu a avut noroc să ajungă în braţele acelui bărbat. Asta e adevărul. Nu avea familie, însă, în general vorbind, avea o educaţie decentă în Reykjavík şi era fată într-o casă respectabilă când l-a cunoscut pe el. Nu am reuşit să descopăr cine i-au fost părinţii. Dacă acest lucru a fost vreodată notat pe undeva, hârtiile s-au pierdut.

Mikkelína se uită la Erlendur.

— Însă ea a găsit dragostea adevărată înainte de a fi prea târziu. El a intrat în viaţa ei la momentul potrivit, cred.

— Cine? Cine a intrat în viaţa ei?

— Şi Símon. Fratele meu. Nu ne-am dat seama ce simţea el. Stresul la care a fost supus în toţi acei ani. Eu simţeam tratamentul pe care tatăl meu vitreg i-l aplica mamei mele şi sufeream pentru ea, însă eram mai tare decât Símon. Bietul Símon. Şi apoi Tómas. Era prea mult din tatăl lui în el. Prea multă ură.

— Scuzaţi-mă, însă am pierdut şirul. Cine a intrat în viaţa mamei dumneavoastră?

— Era din New York. Un american. Din Brooklyn.

Erlendur încuviinţă.

— Mama avea nevoie de dragoste, de o formă de dragoste, de admiraţie şi de recunoaşterea faptului că exista, că era o fiinţă umană. Dave i-a redat respectul de sine, a făcut-o din nou om. Obişnuiam să ne întrebăm mereu de ce îşi petrecea atât de mult timp cu mama. Ce văzuse el la ea, când nimeni altcineva nu s-ar fi uitat la ea în afară de tatăl meu vitreg, şi asta doar ca să o bată. Apoi, i-a spus mamei de ce voia să o ajute. A zis că simţise acest lucru din momentul în care a văzut-o prima oară când ne-a adus nişte păstrăvi; obişnuia să meargă la pescuit pe lacul Reynisvatn. El a recunoscut toate semnele violenţei domestice. A putut-o vedea în ochii ei, pe chipul ei, în mişcările ei. Într-o clipă, i-a ştiut toată povestea.

Mikkelína se opri şi se uită peste deal înspre tufişuri.

— Dave era familiarizat cu acest lucru. Fusese crescut cu aşa ceva, exact ca mine, Símon şi Tómas. Tatăl lui nu a fost niciodată acuzat şi condamnat şi nu a fost niciodată pedepsit pentru că şi-a bătut soţia până în ziua morţii. Au trăit într-o sărăcie lucie, iar ea a contractat TBC şi a murit. Tatăl lui a bătut-o chiar înainte de a muri. Dave era adolescent atunci, însă nu era ca tatăl său. A plecat de acasă în ziua morţii mamei sale şi nu s-a mai întors niciodată. S-a înrolat în armată câţiva ani mai târziu, înainte de izbucnirea războiului. L-au trimis în Reykjavík în timpul războiului, când a intrat într-o cocioabă şi a văzut din nou chipul maică-sii.

Rămaseră în tăcere.

— Însă acum era suficient de mare ca să facă ceva în legătură cu asta, zise Mikkelína.

O maşină trecu încetişor pe lângă ei şi se opri lângă fundaţiile casei. Şoferul ieşi din maşină şi se uită în jurul său către tufişurile de coacăzi.

— A venit Símon să mă ia, zise Mikkelína. E târziu. Vă supăraţi dacă o să continuăm mâine? Mă puteţi vizita acasă dacă vreţi.

Ea deschise portiera maşinii şi îl strigă pe bărbatul care se întoarse.

— Ştiţi cine e îngropat acolo? întrebă Erlendur.

— Mâine, zise Mikkelína. Vom vorbi mâine. Nu e nicio grabă, zise ea. Nu trebuie să ne grăbim în legătură cu nimic.

Bărbatul ajunsese deja la maşină, ca să o ajute pe Mikkelína să coboare.

— Mulţumesc, Símon, zise ea şi ieşi din maşină. Erlendur se întinse ca să-l vadă mai bine. Apoi deschise portiera dinspre el şi ieşi din maşină.

— Nu poate fi Símon, îi spuse el Mikkelinei, privind la bărbatul care o ajuta. Nu avea cum să aibă mai mult de treizeci şi cinci de ani.

— Ce? zise Mikkelína.

— Símon nu era fratele dumneavoastră? întrebă Erlendur, privindu-l pe bărbat.

— Ba da, zise Mikkelína, apoi păru să înţeleagă uluirea lui Erlendur. Oo, nu e acel Símon, zise ea cu un zâmbet. Acesta e fiul meu, căruia i-am dat acelaşi nume.

24

În dimineaţa următoare, Erlendur ţinu o şedinţă cu Elínborg şi cu Sigurdur Óli în biroul lui, le spuse despre Mikkelína şi despre ce îi relatase ea şi că avea să se întâlnească din nou cu ea, mai târziu, în acea zi. Era sigur că ea avea să-i spună cine era îngropat pe deal, cine îl băgase acolo şi de ce. Apoi, către seară, oasele aveau să fie dezgropate.

— De ce nu ai scos chestia asta de la ea ieri? întrebă Sigurdur Óli, care se trezise plin de viaţă după o seară liniştită petrecută împreună cu Bergthóra. Discutaseră despre viitor, inclusiv despre copii, şi fuseseră de acord în legătură cu cel mai bun aranjament pentru toate; la fel şi despre excursia la Paris şi maşina sport pe care aveau să o închirieze.

— Ca să încetăm odată cu acest afurisit de învârtit în jurul cozii, adăugă el. M-am săturat până peste cap de oasele astea. M-am săturat până peste cap de pivniţa lui Benjamín. M-am săturat până peste cap de voi amândoi.

— Vreau să vin cu tine atunci când o să te duci să o vezi, zise Elínborg. Crezi că e fata handicapată pe care a văzut-o Ed în casă când l-au arestat pe bărbatul acela?

— După toate probabilităţile, da. A avut doi fraţi după mamă, pe Símon şi pe Tómas. Asta se potriveşte cu cei doi băieţi pe care i-a văzut el. Şi a mai fost şi un soldat american acolo, cunoscut sub numele de Dave, care i-a ajutat într-un fel. O să vorbesc cu Ed despre el. Nu am numele lui de familie.

— Am crezut că o abordare delicată e cea mai bună manieră de a discuta cu ea, o să ne spună tot ce trebuie să ştim. Nu are sens să grăbim această chestiune.

Se uită la Sigurdur Óli.

— Ai terminat treaba în pivniţa lui Benjamín?

— Da, am terminat-o ieri. Nu am găsit nimic.

— Poţi exclude ipoteza că logodnica lui este îngropată acolo sus pe deal?

— Da, cred că da. S-a aruncat în mare.

— E vreo modalitate de a confirma violul? întrebă Elínborg.

— Cred că acea confirmare se află pe fundul mării, zise Sigurdur Óli.

— Cum au numit-o ei, o călătorie de-o vară la Fljót?

— O adevărată poveste de dragoste de la ţară, zise Sigurdur Óli cu un zâmbet.

— Ticălosule! zise Erlendur.

Ed îi întâmpină pe Erlendur şi pe Elínborg în uşa de la intrare şi îi conduse în camera de zi. Masa era acoperită cu documente care făceau referire la magazie. Erau faxuri şi fotocopii pe podea şi jurnale deschise şi cărţi împrăştiate peste tot în cameră. Erlendur avea sentimentul că el făcuse o investigaţie serioasă. Ed răsfoi printr-un teanc de hârtii de pe masă.

— Undeva aici am o listă cu islandezii care au lucrat la depozit, zise el. Ambasada a găsit-o.

— L-am găsit pe unul dintre chiriaşii din casa în care ai fost tu, zise Erlendur. Cred că este fata handicapată despre care vorbiţi.

— Bun, zise Ed, ocupat cu căutarea. Bun. Iată.

Îi dădu lui Erlendur o listă cu numele a nouă islandezi care lucraseră la magazie. Erlendur recunoscu lista. Jim i-o citise la telefon şi avea de gând să-i trimită o copie. Erlendur îşi aminti că uitase să o întrebe pe Mikkelína numele tatălui ei vitreg.

— Am descoperit cine a făcut denunţul, zise Ed. Cel care a dat informaţia despre hoţi. Vechiul meu coleg de la poliţia militară din Reykjavík locuieşte acum în Minneapolis. Am păstrat legătura când şi când, aşa că i-am telefonat. Şi-a amintit chestiunea, a sunat pe altcineva şi a aflat numele informatorului.

— Şi cine a fost? întrebă Erlendur.

— Numele lui era Dave, David Welch, din Brooklyn. Soldat.

Acelaşi nume pe care îl pomenise Mikkelína, gândi Erlendur.

— E în viaţă? întrebă el.

— Nu ştim. Prietenul meu încearcă să-i dea de urmă cu ajutorul Pentagonului. E posibil să fi fost trimis pe front.

Elínborg îl însărcină pe Sigurdur Óli cu investigarea identităţii muncitorilor de la magazie şi cu aflarea domiciliilor acestora şi ale descendenţilor lor. Erlendur o rugă să se întâlnească din nou cu el în acea după-amiază, înainte de a se duce să o viziteze pe Mikkelína. Mai întâi se ducea la spital să o vadă pe Eva Lind.

Merse în josul coridorului secţiei de terapie intensivă şi intră în camera unde se afla fiica lui, care zăcea nemişcată ca de obicei, cu ochii închişi. Spre enorma sa uşurare, Halldóra nu se vedea nicăieri. Se uită în josul coridorului secţiei unde ajunsese întâmplător atunci când avusese ciudata conversaţie cu femeia cea mărunţică despre băiatul care se afla în bătaia

viscolului. Croindu-şi drum în jos pe coridor către camera cea mai îndepărtată, observă că acum acea cameră era goală. Femeia îmbrăcată cu haină de blană plecase, iar în patul în care bărbatul zăcuse între lumea de aici şi cea de dincolo nu se mai afla nimeni. Femeia care se pretindea medium plecase şi ea, iar Erlendur se întrebă dacă acest lucru chiar se întâmplase sau dacă fusese doar un vis. Rămase în pragul uşii câteva clipe, apoi se întoarse şi se duse în camera fiicei lui, închizând încetişor uşa în urma sa. Voia să o încuie, însă nu avea încuietoare. Se aşeză lângă Eva Lind. Rămase în tăcere la căpătâiul ei, gândindu-se la băiatul aflat în bătaia viscolului.

Trecu o bună perioadă de timp înainte ca Erlendur să-şi adune în cele din urmă curajul şi să dea drumul unui oftat profund.

— Avea opt ani, îi spuse el Evei Lind. Era cu doi ani mai mic decât mine.

Se gândi la ce spusese mediumul că băiatul acceptase acel lucru, că nu fusese vina nimănui. Aceste cuvinte simple, rostite ca din senin, nu-i ziceau nimic. Se luptase cu acel viscol toată viaţa, iar trecerea timpului nu făcuse altceva decât să-l intensifice.

— M-au lăsat puterile, îi spuse el Evei Lind.

El auzi ţipătul în furtună.

— Nu ne puteam vedea, zise el. Ne ţineam de mâini, aşa că nu eram departe unul de altul, însă tot nu-l puteam vedea, din cauza viscolului. Şi apoi m-au lăsat puterile.

El făcu o pauză.

— De aceea nu trebuie să renunţi. De aceea trebuie să-i supravieţuieşti acestui lucru şi să te întorci şi să te faci bine. Ştiu că viaţa ta n-a fost uşoară, însă tu o distrugi ca şi cum nu ar valora nimic. Ca şi cum tu nu ai valora nimic. Însă nu e drept. Nu ai dreptul să gândeşti aşa. Şi nu trebuie să gândeşti asta.

Erlendur se uită la fiica lui în lumina slabă care venea de la lampa aflată pe noptieră.

— El avea opt ani. Am spus asta? Era un băiat, un băiat ca oricare altul, simpatic şi întotdeauna zâmbitor, eram prieteni. Nu poţi să iei chestia asta drept sigură. De obicei, există o oarecare rivalitate. Bătăi, lăudăroşenii şi certuri. Însă nu între noi. Poate pentru că eram complet diferiţi. El îi impresiona pe oameni. În mod inconştient. Aşa sunt unii oameni. Eu nu sunt aşa. E ceva în oamenii ăştia care dărâmă toate barierele, pentru că se comportă exact aşa cum sunt, nu au nimic de ascuns, nu se ascund niciodată

în spatele vreunui alt lucru, sunt pur şi simplu ei înşişi, sinceri. Copiii de felul ăsta…

Erlendur tăcu.

— Tu îmi aminteşti de el uneori, continuă el. Nu am văzut lucrul ăsta decât abia mai târziu. Când mi-ai dat de urmă după toţi acei ani. E ceva în legătură cu tine care îmi aminteşte de el. Ceva ce tu distrugi, şi de aceea mă doare felul în care îţi tratezi viaţa, totuşi, nu par să pot face ceva în legătură cu asta. Sunt la fel de neajutorat ca atunci când am stat în viscolul ăla şi am simţit că mă lasă puterile. Ne ţineam de mâini şi m-au părăsit puterile şi am simţit că acel lucru se întâmpla şi că venea sfârşitul. Amândoi aveam să murim. Mâinile ne erau îngheţate şi nu mai puteam rezista. Nu-i mai puteam simţi mâna, în afară de acea fracţiune de secundă când am lăsat să-mi scape acea mână.

Erlendur se opri şi privi în podea.

— Nu ştiu dacă asta e cauza a tot ceea ce se întâmplă. Eu aveam zece ani, însă, de atunci, mă tot învinovăţesc. Nu m-am putut descotorosi de această vină. Nu vreau să mă descotorosesc de această vină. Durerea e ca o fortăreaţă în jurul unei supărări pe care nu vreau să o eliberez. Poate că ar fi trebuit să fac asta cu mult timp în urmă, să mă împac cu viaţa care a fost salvată şi să-i dau un ţel. Însă acest lucru nu s-a întâmplat, şi cu greu se va întâmpla în acest stadiu. Cu toţii avem crucile noastre. Poate nu sufăr mai mult decât altcineva care a pierdut o persoană dragă, însă nu mai pot deloc face faţă.

— Ceva s-a închis în mine. Nu l-am mai găsit şi l-am visat tot timpul şi ştiu că e încă pe undeva pe acolo, orbecăind prin viscol, singur, abandonat şi rece, până se prăbuşeşte acolo unde nu mai poate fi găsit şi nu va mai fi niciodată, iar furtuna se loveşte cu furie de spatele lui şi el e îngropat în zăpadă cât ai clipi şi, indiferent cât îl caut şi îl strig, nu-l pot găsi, iar el nu mă poate auzi şi e pierdut pentru totdeauna pentru mine.

Erlendur se uită la Eva Lind.

— A fost ca şi cum s-ar fi dus direct la Dumnezeu. Eu am fost găsit. Am fost găsit şi am supravieţuit şi l-am pierdut pe el. Nu le-am putut spune nimic. Nu am putut spune unde eram atunci când l-am pierdut. Nu puteam să văd, din cauza afurisitului ăluia de viscol. Aveam zece ani şi aproape murisem îngheţat şi nu le-am putut spune nimic. Ei au organizat o expediţie de căutare şi au scotocit în mlaştină de dimineaţa până seara, strigându-l şi împungând zăpada cu beţe. S-au separat apoi şi au luat şi câini cu ei, şi

puteam auzi strigătele şi lătratul câinilor, însă nimic nu s-a întâmplat. Niciodată.

— Nu a fost niciodată găsit.

— Apoi, în secţia spitalului de aici, am întâlnit o femeie care a zis că avea un mesaj pentru mine de la un băiat care se afla în bătaia viscolului. Şi ea a zis că nu era vina mea şi că nu trebuia să-mi fie frică de nimic. Ce înseamnă asta? Nu cred în genul ăsta de lucruri, însă ce trebuie să gândesc? Toată viaţa mea a fost vina mea, deşi sunt foarte conştient, şi am fost mult timp, că eram prea tânăr ca să-mi asum orice vină. Însă vina te tortureazǎ ca un cancer, care, în cele din urmă, te omoară.

— Pentru că nu i-am dat drumul la mână unui băieţel oarecare.

— Pentru că băiatul din bătaia viscolului… era fratele meu.

*

Mama lor trânti uşa în faţa vântului rece de toamnă şi, în lumina întunecată din bucătărie, îl văzu pe Grímur stând în faţa lui Símon la masă. Nu-i putea vedea clar faţa lui Grímur. Era pentru prima oară când îl vedea de când fusese luat, însă, de îndată ce-i simţi prezenţa în casă şi îl văzu iar în lumina crepusculară, teama o învălui. Îl aşteptase toată toamna, însă nu ştia exact când aveau să-i dea drumul de la închisoare. Când îl văzu pe Tómas venind în fugă la ea, îşi dădu imediat seama ce se întâmplase.

Símon nu îndrăzni să se mişte, dar, ţinându-şi spatele ţeapăn, îşi întoarse capul spre uşă şi o văzu pe mama lui privindu-i fix. Ea nu-l mai ţinea pe Tómas de mână, care se strecurase pe coridorul unde se afla Mikkelína. Ea văzu teroarea din ochii lui Símon.

Grímur stătea pe scaunul din bucătărie şi nu se mişca deloc. Trecură câteva clipe, iar singurele sunete care se auziră fură şuieratul vântului şi respiraţia întretăiată a maică-sii, după ce urcase în fugă dealul. Frica ei de Grímur, care scăzuse din primăvară, izbucni iar cu forţă deplină şi, într-o clipă, se găsea din nou în vechea stare. Ca şi cum nimic nu se întâmplase cât timp fusese plecat. Picioarele i se înmuiară, durerea din stomac începu să o chinuie din ce în ce mai tare, expresia ei îşi pierdu demnitatea nou descoperită, îşi băgă capul între umeri, se făcu cât putu de mică. Supusă. Ascultătoare. Pregătită pentru tot ce era mai rău.

Copiii văzură schimbarea care o cuprinse în timp ce stătea în pragul uşii.

— Símon şi cu mine stăteam de vorbă, zise Grímur, vârându-şi capul din nou în lumină, pentru a scoate la iveală urma de arsură de pe faţă. Mama lor tresări în momentul în care îl privi în faţă şi văzu cicatricea roşie şi vizibilă.

Deschise gura, ca şi cum ar fi vrut să vorbească sau să ţipe, însă nu ieşi nimic şi rămase cu ochii holbaţi la Grímur, împietrită.

— Nu crezi că e frumoasă? zise el.

Era ceva ciudat în legătură cu Grímur. Ceva ce Símon nu putea pricepe. Era mai încrezător în sine. Mai înfumurat. Era un tiran, fapt evident din întreaga sa atitudine faţă de familia lui, şi fusese dintotdeauna, însă acum era altceva, ceva periculos, şi Símon se întreba ce putea fi, în momentul în care Grímur se ridică de la masă.

Se îndreptă către mama copiilor.

— Símon mi-a spus despre soldatul care se numeşte Dave şi care aduce peşte aici.

Mama lor nu spuse nimic.

— Un soldat cu numele Dave mi-a făcut asta, zise el, arătând înspre cicatrice. Nu pot deschide ochiul cum trebuie, pentru că el a crezut că a fost bine să-mi arunce cafea în faţă. Mai întâi, a încălzit-o într-un ibric până a fost atât de fierbinte, încât ţinea ibricul cu o cârpă, şi, când credeam că avea de gând să toarne în ceşti, mi-a azvârlit ibricul în faţă.

Mama lor îşi îndepărtă privirea de la chipul lui Grímur înspre podea, însă nu făcu nicio mişcare.

— I-au dat drumul înăuntru când aveam mâinile legate cu cătuşe la spate. Cred că ştiau ce avea de gând să facă.

Se îndreptă ameninţător spre Mikkelína şi Tómas, care se aflau pe coridor. Símon stătea la masă de parcă era ţintuit în scaun.

— A fost ca şi cum l-ar fi recompensat, zise el. Şi ştii de ce?

— Nu, zise mama lor cu voce joasă.

— Nu, o imită Grímur. Erai prea ocupată ca să te fuţi cu el.

El rânji.

— Nu aş fi deloc surprins dacă o să apară plutind pe lac. Ca şi cum ar fi căzut în apă, în timp ce pescuia păstrăvi.

Grímur stătu aproape de mama lor şi îi puse cu brutalitate mâna pe abdomen.

— Crezi că a lăsat ceva în urma lui? întrebă el cu o voce joasă şi ameninţătoare. Ceva de la picnicurile alea de lângă lac? Crezi asta? Crezi că a lăsat ceva? Eu îţi spun că, dacă a lăsat ceva, o să omor acel ceva. Cine ştie, poate o să-l ard, aşa cum mi-a ars el mie faţa.

— Nu vorbi în felul ăsta, zise mama lor.

Grímur se uită la ea.

— Cum a ştiut ticălosul ăla că noi ciordeam? întrebă el. Cine crezi tu că i-a spus ce făceam? Ştii ceva despre asta? Poate nu am fost suficient de precauţi. Poate ne-a văzut. Sau poate i-a dat cuiva nişte păstrăvi şi a văzut toată marfa de aici, s-a întrebat de unde provenea şi a întrebat-o pe stricata care locuieşte aici dacă ştia ceva.

Grímur îşi întări strânsoarea pe abdomenul ei.

— Tu nu te poţi uita la o uniformă fără să-ţi dai chiloţii jos.

Pe tăcute, Símon se ridică în picioare în spatele tatălui său.

— Ce spui de o ceaşcă de cafea? îi zise Grímur mamei copiilor. Ce spui de nişte cafea clocotită şi reconfortantă la micul dejun? Dacă ne dă voie Dave. Crezi că o să ne dea voie?

Grímur râse.

— Poate o să bea şi el o gură cu noi. Îl aştepţi? Crezi că o să vină să te salveze?

Grímur îşi eliberă strânsoarea, iar mama lor se întoarse către Símon.

— Nu face asta, zise Símon.

— Símon! izbucni maică-sa. Încetează!

— Las-o pe mama în pace, zise Símon cu o voce tremurătoare.

Grímur se întoarse cu spatele la maică-sa. Mikkelína şi Tómas priveau de pe coridor. Se aplecă spre ea şi îi şopti ceva la ureche.

— Poate o să dispari şi tu într-o zi, ca iubita lui Benjamín.

Mama lor se uită la Grímur, pregătită de un atac despre care ştia că nu putea fi evitat.

— Ce ştii despre asta? întrebă ea.

— Oamenii dispar. Tot felul de oameni. Şi snobii. Aşa că şi scursori ca tine pot dispărea. Cine o să întrebe de tine? Doar dacă nu cumva maică-ta de la Uzina de Gaz te caută. Crezi că e posibil?

— Las-o în pace, zise Símon, încă în picioare lângă masa de la bucătărie.

— Símon? zise Grímur. Credeam că suntem prieteni. Tu, eu şi Tómas.

— Las-o în pace, zise Símon. Trebuie să încetezi să-i mai faci rău. Trebuie să încetezi şi să pleci. Pleacă şi să nu te mai întorci niciodată.

Grímur se îndreptase către el şi se holba la el de parcă era un străin.

— Am fost plecat. Am fost plecat şase luni, iar asta e primirea de care am parte. Cucoana care şi-o trage cu soldaţii şi micuţul Símon vor să-l dea afară pe tata. Eşti destul de mare ca să-i faci faţă tatălui tău, Símon? Crezi asta? Crezi că o să fii vreodată suficient de mare ca să te baţi cu mine?

— Símon! zise mama lui. E în regulă. Du-i pe Tómas şi pe Mikkelína jos, la Gufunes, şi aşteptaţi-mă acolo. Auzi, Símon? Fă ce ţi s-a spus.

Grímur îi rânji lui Símon în faţă.

— Şi acum cucoana e protagonista principală a spectacolului. Cine se crede? Ciudat cum se mai schimbă oamenii într-un timp atât de scurt.

Grímur se uită în josul coridorului care ducea către camere.

— Dar ciudata? O să-mi răspundă şi schiloada? Da, da, da, da, schiloada aia nenorocită, pe care ar fi trebuit să o strangulez cu ani în urmă. Asta e mulţumirea de care am parte? Asta e mulţumirea? strigă el în josul coridorului.

Mikkelína fugi din pragul uşii pe coridorul întunecat. Tómas rămase acolo, urmărindu-l pe Grímur, care îi zâmbi.

— Însă eu şi Tómas suntem prieteni, zise Grímur. Tómas nu o să-şi trădeze niciodată tăticul. Vino aici, fiule. Vino la tati.

Tómas se duse la el.

— Mama a dat telefon, zise el.

— Tómas! strigă mama lor.

25

— Nu cred că Tómas intenţiona să-l ajute. Mai degrabă credea că o ajuta pe mama. Probabil voia să-l sperie ca să o protejeze pe ea. Însă cred că, probabil, nu ştia ce făcea. Era atât de mic, bietul copilaş.

Mikkelína se uită la Erlendur. El şi Elínborg erau în camera ei de zi şi îi ascultaseră povestea despre mama ei şi despre Grímur, despre cum se cunoscuseră şi despre cum o lovise el prima oară, despre cum violenţa se intensifică încetul cu încetul şi despre cum încercase ea de două ori să fugă de el, despre cum o ameninţase el că-i omoară copiii. Le spuse despre viaţa dusă pe deal, despre soldaţi, despre magazie, despre furturi şi despre soldatul pe nume Dave, care se ducea la pescuit pe lac, şi despre vara în care tatăl lor fusese întemniţat, iar mama ei şi soldatul se îndrăgostiseră, despre cum fraţii ei o cărau afară la soare, despre cum Dave îi lua la picnicuri şi despre dimineaţa rece de toamnă când tatăl ei vitreg se întorsese acasă.

Mikkelína nu se grăbi deloc în relatarea poveştii şi încercă să nu omită nicio parte din istoria familiei, despre care credea că putea fi relevantă. Erlendur şi Elínborg stătură şi ascultară, bându-şi cafeaua pe care Mikkelína le-o făcuse şi mâncând din prăjitura pe care o preparase ea pentru că, zise ea, ştia că Erlendur avea să vină. O întâmpină cu multă sinceritate pe Elínborg şi întrebă dacă erau multe femei care practicau meseria de detectiv.

— Aproape niciuna, zise zâmbind Elínborg.

— Păcat, zise Mikkelína, invitând-o să ia loc. Femeile ar trebui să se afle în linia întâi peste tot.

Elínborg se uită la Erlendur, care zâmbi cu jumătate de gură. Venise să-l ia de la birou după-amiază, conştientă că se-ntorsese de la spital, şi îl găsise extrem de posomorât. Îl întrebase despre starea Evei Lind, gândindu-se că era posibil să se fi înrăutăţit, însă el îi spuse că era stabilă şi, în momentul în care îl întrebă cum se simţea şi dacă putea face ceva pentru el, Erlendur doar scutură din cap şi îi spuse că nu era nimic de făcut, doar să aştepte. Ea avea impresia că aşteptarea se dovedea a fi o tensiune îngrozitoare pentru el, însă nu riscă să abordeze subiectul. Lunga experienţă cu Erlendur o învăţase că acesta nu simţea nevoia să vorbească cu nimeni despre problemele lui personale.

Mikkelína locuia la parterul unui mic bloc din Breidholt. Casa ei era mică, însă confortabilă, şi în timp ce se afla în bucătărie preparând cafeaua, Erlendur se plimbă prin camera de zi, uitându-se la fotografiile despre care presupunea că erau ale familiei ei. Nu erau multe fotografii şi niciuna nu părea să fie făcută pe deal.

Mikkelína începu cu o mică relatare despre ea, în timp ce-şi vedea de treabă în bucătărie, iar ei o ascultară din camera de zi. Mersese târziu la şcoală, cam pe când se apropia de douăzeci de ani – în acelaşi timp când începuse şi prima terapie pentru handicapul ei –, şi făcuse progrese enorme. Erlendur simţi că trecuse cam repede peste propria sa poveste, însă nu făcu nicio remarcă în legătură cu acest lucru. Cu timpul, Mikkelína îşi termină liceul la fără frecvenţă, se înscrise la universitate şi îşi luă diploma în psihologie. Avea deja patruzeci de ani. Acum era pensionară.

Adoptase băiatul pe care îl numise Símon înainte de a merge la universitate. Întemeierea unei familii ar fi fost dificilă, din motive pe care nu era nevoie să le expună, zise ea, cu un zâmbet sarcastic.

Mergea în mod regulat pe deal primăvara şi vara, ca să se uite la tufele de coacăzi, şi toamna culegea fructe, ca să facă gem. Mai avea încă un borcan, din care mai rămăsese puţin, din recolta toamnei trecute şi îi invită şi pe ei să guste. Elínborg, o expertă în ale gătitului, o lăudă. Mikkelína îi spuse să păstreze restul şi se scuză pentru că mai rămăsese atât de puţin în borcan.

Apoi le spuse cum văzuse ea crescând oraşul de-a lungul anilor şi deceniilor, mai întâi extinzându-se către Breidholt şi apoi spre Grafarvogur, apoi, cu viteza fulgerului, de-a lungul şoselei către Mosfellsbaer şi, în cele din urmă, până sus în Grafarholt, dealul unde locuise ea odinioară şi de unde păstra unele dintre cele mai dureroase amintiri.

— Am numai amintiri urâte despre locul ăla, zise ea. În afara acelei scurte veri.

— V-aţi născut cu această dizabilitate? întrebă Elínborg. Încercă să formuleze întrebarea cât de politicos putu, însă se hotărî că nu avea cum să facă acest lucru.

— Nu, zise Mikkelína. M-am îmbolnăvit când aveam trei ani. Am fost la spital. Mama mi-a spus că părinţilor li se interzicea să stea în secţie împreună cu copiii lor. Nu putea înţelege o regulă atât de lipsită de milă şi atât de dezgustătoare: să nu ţi se dea voie să stai cu un copil care era foarte bolnav sau chiar la un pas de moarte. I-a luat câţiva ani ca să-şi dea seama că puteam recâştiga, cu ajutorul terapiei, ceea ce pierdusem, însă tatăl meu

vitreg nu i-a dat niciodată voie să se ocupe de mine, să mă trimită la un doctor sau să se intereseze despre tratamente. Am o amintire de dinainte de a mă îmbolnăvi, nu ştiu dacă este un vis sau o întâmplare reală – soarele străluceşte şi eu mă aflu în grădina unei case, probabil acolo unde mama mea era fată în casă, şi eu alerg cât mă ţin picioarele, chicotind, iar mama pare să alerge după mine. Altceva nu-mi mai amintesc. Doar că am putut alerga de colo-colo după voia inimii.

Mikkelína zâmbi.

— Am adeseori genul ăsta de vis. În care sunt sănătoasă şi mă pot mişca după bunul plac, fără să-mi clatin capul tot timpul când vorbesc, şi îmi controlez muşchii feţei, iar trăsăturile nu mi se schimbă tot timpul.

Erlendur puse ceaşca jos.

— Mi-aţi spus ieri că i-aţi pus fiului dumneavoastră acelaşi nume ca al unuia dintre fraţii după mamă, Símon.

— Símon era un băiat minunat. Nu era nimic din tatăl lui în el. Cel puţin, eu nu am văzut niciodată. El era ca mama. Bun, înţelegător şi serviabil. Avea o milă nesfârşită. Îşi ura tatăl, şi ura lui i-a făcut rău. Nu ar fi trebuit niciodată să fie nevoie să urască nimic. Şi, la fel ca noi, ceilalţi, a fost zdrobit de frică toată copilăria. Era îngrozit când tatăl lui se purta ca un apucat. Privea cum mama noastră era bătută măr. Obişnuiam să-mi ascund capul sub o pătură, însă am observat că Símon rămânea uneori privind bătăile, ca şi cum se călea ca să atace mai târziu, când a fost suficient de puternic ca să-i ţină piept tatălui său. Când a fost suficient de mare ca să-i vină de hac.

— Uneori, încerca să intervină. Stătea în faţa mamei noastre, înfruntându-l. Mamei îi era mai frică de acest lucru decât de bătăi. Nu putea suporta gândul că li s-ar fi putut întâmpla ceva copiilor ei.

— Era un băiat atât de bun Símon…

— Vorbiţi despre el de parcă ar fi încă un copil, zise Elínborg. A murit?

Mikkelína zâmbi, însă nu spuse nimic.

— Şi Tómas? zise Erlendur. Eraţi trei.

— Da, Tómas, zise Mikkelína. Era diferit de Símon. Tatăl lor şi-a dat seama de acest lucru.

Mikkelína tăcu.

— Unde a sunat mama dumneavoastră? întrebă Erlendur. Înainte de a se întoarce pe deal.

Fără să-i răspundă nici lui, Mikkelína se ridică şi se duse în dormitor. Elínborg şi Erlendur se uitară unul la altul. O clipă mai târziu, Mikkelína se întoarse cu o bucată de hârtie în mână. Despături biletul, îl citi şi i-l înmână lui Erlendur.

— Mama mi-a dat biletul ăsta, zise ea. Îmi amintesc clar că Dave i l-a strecurat peste masă, însă nouă nu ni s-a permis niciodată să ştim ce scria în el. Mama mi l-a arătat abia mai târziu. Mulţi ani mai târziu.

Erlendur citi mesajul.

— Dave l-a pus pe un islandez sau pe un soldat care vorbea islandeză să îi scrie biletul. Mama l-a păstrat mereu şi, bineînţeles, eu o să-l iau cu mine în mormânt.

Erlendur se uită la bilet. Deşi era scris cu nişte litere mari şi stângace, cuvintele erau foarte clare.

ŞTIU CE ÎŢI FACE.

— Mama şi Dave vorbeau despre faptul că ea trebuia să-l contacteze de îndată ce tatăl meu vitreg ieşea din închisoare, iar el avea să vină să o ajute. Nu ştiu aranjamentul exact.

— Nu putea nimeni de la Gufunes să o ajute? întrebă Elínborg. Trebuie să fi lucrat multă lume acolo.

Mikkelína se uită la ea.

— Mama mea a fost maltratată de el timp de un deceniu şi jumătate. A fost violenţă fizică, el o bătea adeseori atât de brutal, încât era imobilizată la pat multe zile după aceea. Şi a fost şi o violenţă psihologică, poate cea mai rea formă de violenţă, deoarece, după cum i-am spus ieri lui Erlendur, acest lucru a redus-o pe mama la a fi un nimic. A început să se dispreţuiască la fel de mult cum o dispreţuia soţul ei; s-a gândit, o bună perioadă de timp, la sinucidere, însă, în parte datorită nouă, copiii ei, nu a făcut altceva decât să se gândească la acest lucru. Dave a recuperat o parte din asta în cele şase luni pe care le-a petrecut cu ea şi a fost singura persoană căreia i-ar fi putut cere ajutorul. Ea nu a pomenit nimănui despre lucrurile prin care trecuse în toţi acei ani, şi cred că era pregătită să sufere bătăile din nou dacă era nevoie. În cel mai rău caz, el avea să o bată pe ea, iar totul avea să se întoarcă la normal.

Mikkelína se uită la Erlendur.

— Dave nu a venit.

Ea se uită la Elínborg.

— Şi nimic nu s-a întors la normal.

*

— Deci, ea a dat telefon, nu-i aşa?

Grímur îl luă pe Tómas de după umeri.

— Pe cine a sunat, Tómas? Nu ar trebui să avem secrete unul faţă de altul. Poate mama ta crede că poate avea secrete, însă asta e o mare neînţelegere. Păstrarea secretelor poate fi periculoasă.

— Nu te folosi de băiat, zise mama lor.

— Acum începe să-mi dea ordine, zise Grímur, mângâindu-l pe Tómas pe umeri. Cum se mai schimbă lucrurile. Ce mai urmează acum?

Símon se aşeză lângă mama lui. Mikkelína îşi croi drum spre ei. Tómas începu să plângă. O pată neagră începu să se întindă între cracii pantalonilor.

— Şi a răspuns cineva? întrebă Grímur. Zâmbetul îi pierise de pe chip, tonul sarcastic dispăruse, expresia lui era una serioasă. Ei nu-şi puteau lua ochii de la cicatrice.

— Nu a răspuns nimeni, zise mama.

— Nu vine Dave să te salveze?

— Nu vine Dave, zise mama.

— Mă întreb cine m-a turnat, zise Grímur. A plecat un vas în dimineaţa asta. Încărcat ochi cu soldaţi. Se pare că e nevoie de soldaţi în Europa. Nu pot să rămână liniştiţi cu toţii în Islanda, unde nu e altceva de făcut în afară de a şi-o trage cu nevestele noastre. Sau poate că i-au venit de hac. A fost o chestiune mult mai amplă decât mi-am închipuit eu vreodată. Au căzut capete. Capete mult mai importante decât al meu. Capete de ofiţeri. Nu au fost foarte încântaţi de asta.

El îl împinse pe Tómas.

— Nu au fost deloc foarte încântaţi de treaba asta.

Símon rămase aproape de maică-sa.

— Doar un singur lucru în toată această chestiune nu înţeleg, zise Grímur. Acum era chiar lângă mama lor şi ei îi simţeau duhoarea înţepătoare pe care o degaja. Pur şi simplu, nu îl pot înţelege. Înţeleg că ţi-ai dat jos chiloţii în faţa primului individ care s-a uitat la tine cât timp am fost plecat. Că doar eşti o curvă. Însă lui la ce îi stătea capul?

Aproape că se atinseră.

— Ce a văzut el la tine?

Îi apucă capul cu ambele mâini.

— Târfă nenorocită şi urâtă.

*

— Am crezut că avea de gând să o bată şi să o omoare chiar atunci. Eram pregătiţi de asta. Eu tremuram de frică şi nici lui Símon nu-i era mai bine. Mă întrebam dacă puteam lua cuţitul din bucătărie. Însă nu s-a întâmplat nimic. Se priviră în ochi şi, în loc să o bată, se trase înapoi.

Mikkelína făcu o pauză.

— Nu mi-a fost niciodată în viaţa mea mai frică decât atunci. Şi Símon nu a mai fost acelaşi după aceea. S-a îndepărtat din ce în ce mai mult de noi. Bietul Símon.

Ea privi în podea.

— Dave a ieşit din viaţa noastră la fel de brusc cum a intrat, zise ea. Mama nu a mai auzit niciodată de el.

— Numele lui de familie era Welch, zise Erlendur. Iar noi investigăm ce i s-a întâmplat. Care era numele tatălui dumneavoastră vitreg?

— Numele lui era Thorgrímur, zise Mikkelína. I se spunea întotdeauna Grímur.

— Thorgrímur, repetă Erlendur. Îşi aminti numele din lista cu islandezii care lucraseră la magazie.

Telefonul mobil îi sună în buzunarul hainei. Era Sigurdur Óli, care se afla la locul unde se efectuau săpăturile.

— Trebuie să vii aici, zise Sigurdur Óli.

— Aici? zise Erlendur. Unde „aici”?

— Pe deal, bineînţeles, zise Sigurdur Óli. Au ajuns la oase şi cred că am reuşit să aflăm cine e îngropat aici.

— Cine e?

— Logodnica lui Benjamín.

— De ce? Ce te face să crezi că e ea? Erlendur se ridicase în picioare şi se dusese în bucătărie ca să aibă parte de mai multă intimitate.

— Vino aici şi ai să vezi, zise Sigurdur Óli. Nu are cum să fie altcineva. Vino şi ai să vezi singur.

Apoi închise.

26

Cincisprezece minute mai târziu, Erlendur şi Elínborg se aflau în Grafarholt. Îi spuseră un „la revedere” grăbit Mikkelínei, care îi privi surprinsă în momentul când ieşiră pe uşă. Erlendur nu-i zisese ce aflase de la Sigurdur Óli despre logodnica lui Benjamín, doar că trebuia să se ducă pe deal, pentru că scheletul fusese în cele din urmă scos la suprafaţă, şi o rugă să ţină deoparte povestea pentru moment. Îşi ceru scuze. Aveau să vorbească mai multe mai târziu.

— Nu ar trebui să vin şi eu cu voi? întrebă Mikkelína din hol, unde rămase privindu-i cum ies pe uşă. Am…

— Nu acum, o întrerupse Erlendur. Vom vorbi mai multe mai târziu. A apărut o situaţie nouă şi neprevăzută.

Sigurdur Óli îi aştepta pe deal şi îi duse la Skarphédinn, care se afla în picioare lângă mormânt.

— Erlendur, îl întâmpină arheologul. Ne apropiem. Nu a durat atât de mult până la urmă.

— Ce ai descoperit? întrebă Erlendur.

— E vorba despre o femeie, zise Sigurdur Óli plin de importanţă. Nu e nicio îndoială în privinţa asta.

— Cum aşa? zise Elínborg. Brusc, eşti doctor?

— Nu e nevoie de un doctor ca să-ţi dai seama, zise Sigurdur Óli. E evident.

— Sunt două schelete în mormânt, zise Skarphédinn. Unul de adult, probabil o femeie, celălalt al unui bebeluş, poate chiar nenăscut. Se află colo, în schelet.

Erlendur se uită la el uluit.

— Două schelete?

Se uită la Sigurdur Óli, făcu doi paşi înainte şi privi în jos către mormânt, unde văzu imediat la ce se referea Skarphédinn. Scheletul mai mare era aproape dezgropat şi se afla expus în faţa lui cu o mână în aer, cu maxilarul deschis şi plin de pământ şi cu coastele rupte. În orbitele goale era pământ, smocuri de păr stăteau căzute pe frunte, iar pielea de pe faţă nu era complet putrezită.

Pe acest schelet zăcea un schelet mai mititel, răsucit în poziţie fetală. Arheologii îndepărtaseră cu grijă pământul de pe el. Oasele braţelor şi

femururile erau de dimensiunea unor creioane, iar craniul, de dimensiunea unei mingi de tenis. Se afla sub cutia toracică a scheletului mai mare, cu capul în jos.

— Ar putea fi al altcuiva? întrebă Sigurdur Óli. Nu e oare asta logodnica? Era însărcinată. Care era numele ei?

— Sólveig, zise Elínborg. Sarcina ei era atât de avansată? zise ea ca pentru sine, privind în jos la cele două schelete.

— În stadiul ăsta se numeşte copil sau fetus? întrebă Erlendur.

— Nu am idee, zise Sigurdur Óli.

— Nici eu, zise Erlendur. Avem nevoie de un expert. Putem lua scheletele aşa cum se găsesc şi să le ducem la morga din Barónsstígur? îl întrebă pe Skarphédinn.

— Cum adică, aşa cum se găsesc?

— Unul peste altul.

— Încă mai trebuie să dezgropăm scheletul cel mare. Dacă mai îndepărtăm ceva pământ de pe el, cu mături şi pensule, şi ajungem cu grijă sub el, e posibil să putem să îl ridicăm cu totul, da. Cred că ar trebui să funcţioneze chestia asta. Nu vrei ca patologul să se uite la ele aici? În poziţia asta?

— Nu, vreau în interior, zise Erlendur. Trebuie să examinăm toate aceste lucruri în condiţii optime.

Pe la ora cinei, scheletele erau scoase intacte din pământ. Erlendur, Sigurdur Óli şi Elínborg priviră cum erau ridicate oasele. Arheologii se ocupară de această treabă cu foarte mare profesionalism, iar Erlendur nu avea regrete pentru că apelase la ei. Skarphédinn reuşise să conducă operaţiunea cu aceeaşi eficienţă pe care o manifestase şi în timpul săpăturilor. Îi spuse lui Erlendur că începuseră să prindă drag de schelet, pe care îl numeau „Omul Mileniului”, în onoarea lui Erlendur, şi că avea să le fie dor de el. Însă treaba lor nu se terminase. Dezvoltând un interes pentru criminologie în tot acest timp, Skarphédinn intenţiona să continue să examineze solul, împreună cu echipa lui, ca să găsească indicii în legătură cu incidentul de pe deal petrecut cu atâţia ani înainte. Făcuse fotografii şi filme ale fiecărui stadiu al săpăturilor şi spuse că ar putea constitui un curs interesant la universitate, mai ales dacă Erlendur descoperea vreodată cum ajunseseră oasele acolo, în primul şi în primul rând, adăugă el, cu un zâmbet care îi dezveli colţii.

Scheletele fură duse la morga din Barónsstígur. Patologul era în vacanţă cu familia, în Spania, şi nu avea să se întoarcă timp de cel puţin o săptămână, îi spuse lui Erlendur la telefon, chiar în acea după-amiază, în timp ce se încălzea la soare la un grătar, beat criţă, gândi detectivul. De îndată ce oasele fură exhumate şi încărcate într-o furgonetă a poliţiei, medicul legist supraveghe operaţiunea şi se asigură că fură depozitate în locul potrivit la morgă.

După cum insistase Erlendur, îl loc de a fi separate, scheletele fură transportate împreună. Pentru a păstra poziţiile respective cât mai intacte posibil, arheologii lăsaseră mult pământ între ele. Aşadar, era un morman destul de mare de pământ care zăcea pe masă în faţa lui Erlendur şi a medicului legist în momentul în care rămaseră împreună, scăldaţi de lumina fosforescentă şi strălucitoare a sălii de autopsie. Scheletele erau învelite într-o pătură mare şi albă, pe care medicul legist o dăduse deoparte, şi cei doi bărbaţi rămaseră contemplând oasele.

— Lucrul pe care trebuie să-l facem în primul şi în primul rând este să datăm ambele schelete, zise Erlendur şi se uită la medicul legist.

— Da, datarea, zise medicul legist gânditor. Ştii că există într-adevăr o mică diferenţă importantă între scheletul unui bărbat şi cel al unei femei, în afara pelvisului, pe care nu o putem vedea destul de clar din cauza scheletului mititel şi a stratului de pământ dintre ele. Toate cele două sute şase oase par să fie la locul lor la scheletul cel mare. Coastele sunt rupte, aşa cum ştiam şi noi. E destul de mare, o femeie destul de înaltă. Asta e prima mea impresie, însă, de fapt, aş prefera să nu am nimic de-a face cu chestiunea asta. Te grăbeşti? Nu mai poţi aştepta o săptămână? Nu sunt specialist în autopsii sau în datarea trupurilor. E posibil să pierd din vedere tot felul de detalii pe care un patolog calificat le-ar observa, cântări, intui. Dacă vrei o treabă făcută ca lumea, ar trebui să aştepţi. E vreo grabă? Nu poate aştepta? repetă el.

Erlendur observă broboane de sudoare pe fruntea medicului legist şi îşi aminti că cineva spunea că el întotdeauna evita să-şi asume o răspundere prea mare.

— Mi-e indiferent, zise Erlendur. Nu e nicio grabă. Nu cred, oricum. Doar dacă săpăturile scot la iveală un lucru despre care nu ştim, vreo tragedie.

— Vrei să spui că cineva care a stat cu ochii pe săpături ştie ce se întâmplă şi declanşează un şir de evenimente?

— Vom vedea, zise Erlendur. Hai să-l aşteptăm pe patolog. Nu e o chestiune de viaţă şi de moarte. Însă vezi ce poţi face pentru noi totuşi. Uită-te cu atenţie la schelete. Poate poţi îndepărta scheletul mititel fără să distrugi probele.

Medicul legist încuviinţă de parcă nu era sigur de următoarea sa mişcare.

— O să văd ce pot face, zise el.

Erlendur se hotărî să vorbească cu nepoata lui Benjamín Knudsen imediat, în loc să aştepte până a doua zi dimineaţă, şi se duse să o vadă împreună cu Sigurdur Óli chiar în acea seară. Elsa răspunse la uşă şi îi invită în camera de zi. Luară cu toţii loc. Lui Erlendur îi părea mai obosită şi se temu de reacţia ei referitoare la descoperirea celor două schelete; îşi închipui că trebuia să existe un oarecare stres pentru ea ca toată această poveste veche să fie scoasă la lumină după atâţia ani şi să descopere că unchiul ei fusese implicat într-o crimă.

Îi povesti despre ceea ce dezgropaseră arheologii pe deal: era probabil logodnica lui Benjamín. Elsa se uită la fiecare detectiv pe rând, în timp ce Erlendur îşi termina relatarea, şi nu putu să-şi înăbuşe neîncrederea.

— Nu te cred, strigă ea. Vreţi să spuneţi că Benjamín şi-a omorât logodnica?

— Există o oarecare probabilitate…

— Şi că a îngropat-o pe dealul unde se afla cabana lor? Trebuie să existe o altă explicaţie. Pur şi simplu, trebuie să existe. Benjamín nu a fost un criminal, vă pot spune eu asta. Vi s-a permis să hoinăriţi de colo-colo în casa asta şi să cotrobăiţi în pivniţă după bunul plac, însă chestia asta întrece orice măsură. Credeţi că v-aş fi dat drumul în pivniţă dacă eu sau familia mea avea ceva de ascuns? Nu, chestia asta întrece orice măsură. Trebuie să plecaţi, zise ea şi se ridică în picioare. Acum!

— Nu e vorba că aţi fi implicată, zise Sigurdur Óli. El şi Erlendur rămăseseră neclintiţi în scaun. Nu e vorba că aţi fi ştiut ceva şi că aţi fi tăinuit acel lucru. Sau…?

— Ce insinuaţi? zise Elsa. Că am ştiut ceva? Mă acuzaţi de complicitate? Aveţi de gând să mă arestaţi? Vreţi să mă băgaţi la închisoare? Ce mai comportament aveţi şi voi! Se uită fix la Erlendur.

— Calmaţi-vă, zise Erlendur. Am găsit scheletul unui bebeluş împreună cu cel al unui adult. A ieşit la lumină că logodnica lui Benjamín era însărcinată. Concluzia normală ar fi că este ea. Nu credeţi asta? Nu

insinuăm nimic. Noi doar încercăm să rezolvăm cazul. Aţi fost extrem de serviabilă şi apreciem acest lucru. Nu oricine ar fi făcut tot ce aţi făcut dumneavoastră. Cu toate astea, adevărul e că unchiul dumneavoastră, Benjamín, este suspectul principal, acum că am scos oasele la suprafaţă.

Elsa se uită urât la Erlendur, de parcă era un intrus în casa ei. Apoi, păru să se mai calmeze puţin. Se uită la Sigurdur Óli, pe urmă din nou la Erlendur şi se aşeză din nou.

— E o neînţelegere, zise ea. Şi v-aţi da seama de asta dacă l-aţi fi cunoscut pe Benjamín aşa cum l-am cunoscut eu. Nu ar fi făcut rău nici măcar unei muşte. Niciodată.

— A descoperit că logodnica lui era însărcinată, zise Sigurdur Óli. Aveau de gând să se căsătorească. El era evident îndrăgostit nebuneşte de ea. Viitorul lui se învârtea în jurul dragostei lui, al familiei pe care avea de gând să o întemeieze, al afacerii lui, al poziţiei lui în societate. A avut o cădere nervoasă. Poate a mers prea departe. Trupul ei nu a fost găsit niciodată. Se bănuia că s-a aruncat în mare. Ea a dispărut. Poate noi am găsit-o.

— I-aţi spus lui Sigurdur Óli că Benjamín nu ştia cine a lăsat-o gravidă pe logodnica lui, zise Erlendur cu prudenţă. Se întreba dacă nu cumva se pripiseră şi îl înjură pe patologul care se afla în Spania. Probabil ar fi trebuit să lase vizita asta pentru mai târziu. Să aştepte o confirmare.

— Aşa e, zise Elsa. Nu ştia.

— Am auzit că mama lui Sólveig s-a dus să-l vadă mai târziu şi i-a spus povestea. După ce a trecut totul. După ce Sólveig a dispărut.

Expresia Elsei se schimbă într-una de surpriză.

— N-am ştiut, zise ea. Când s-a întâmplat asta?

— Mai târziu, zise Erlendur. Nu ştiu exact. Sólveig a păstrat tăcerea în legătură cu tatăl copilului. Nu se ştie de ce a tăcut. Nu i-a spus lui Benjamín ce s-a întâmplat. A rupt logodna şi nu a vrut să spună cine a fost tatăl copilului ei. Poate pentru a-şi proteja familia. Reputaţia numelui tatălui ei.

— Cum adică reputaţia numelui tatălui ei?

— Nepotul lui a violat-o pe Sólveig când se afla în vizită la rudele ei în Fljót.

Elsa se lăsă să cadă în fotoliu şi, instinctiv, îşi duse şocată mâna la gură.

— Nu pot să cred asta, suspină ea.

În acelaşi timp, în celălalt capăt al oraşului, Elínborg îi spunea Bárei ce se găsise în mormânt şi că cea mai plauzibilă ipoteză arăta că era trupul lui

Sólveig, logodnica lui Benjamín. Pe care Benjamín, probabil, o îngropase acolo. Elínborg accentuă că singurul lucru pe care se baza poliţia era că el fusese singura persoană care o văzuse în viaţă şi că scheletul unui copil fusese găsit împreună cu scheletul de pe deal. Alte analize suplimentare ale oaselor erau în curs de desfăşurare.

Bára ascultă relatarea lui Elínborg fără să clipească. Ca de obicei, era singură în acea casă imensă, înconjurată de bogăţie, şi nu avu niciun fel de reacţie.

— Tata voia ca ea să facă avort, zise ea. Mama voia să o ducă la ţară, să nască copilul acolo, să-l dea şi să revină ca şi cum nimic nu se întâmplase şi să se căsătorească apoi cu Benjamín. Părinţii mei au vorbit mult despre acest lucru, apoi au chemat-o pe Sólveig la ei.

Bára se ridică în picioare.

— Mama mi-a spus asta mai târziu.

Se duse la un dulap impunător din stejar, deschise un sertar şi scoase o mică batistă albă cu care îşi tamponă nasul.

— Ei i-au prezentat cele două opţiuni. A treia opţiune nu a fost discutată niciodată. Şi anume să păstreze copilul, iar acesta să facă parte din familie. Sólveig a încercat să-i convingă, însă ei nici n-au vrut să o asculte. Nu voiau să ştie de asta. Voiau să omoare copilul sau să-l dea. Nu existau alternative.

— Şi Sólveig?

— Nu ştiu, zise Bára. Biata fată, nu ştiu. Ea voia copilul, nu se putea gândi la altceva. Era doar un copil ea însăşi. Nu era altceva decât un copil.

Erlendur se uită la Elsa.

— Ar fi putut Benjamín să interpreteze acest lucru ca pe un act de trădare? întrebă el. Dacă Sólveig a refuzat să spună numele tatălui copilului?

— Nimeni nu ştie ce s-a întâmplat între ei la ultima lor întâlnire, zise Elsa. Benjamín i-a spus mamei mele aspectele importante, însă e imposibil să ştiu dacă a pomenit toate detaliile importante. Chiar a fost violată? Dumnezeule mare!

Elsa se uită pe rând la Erlendur şi la Sigurdur Óli.

— E posibil ca Benjamín să fi luat acest lucru drept o trădare, zise ea cu voce joasă.

— Scuze, ce aţi spus? o întrebă Erlendur.

— E foarte posibil ca Benjamín să fi crezut că ea l-a trădat, repetă Elsa. Însă acest lucru nu înseamnă că el a omorât-o şi i-a îngropat trupul pe deal.

— Pentru că ea a păstrat tăcerea, zise Erlendur.

— Da, pentru că ea a păstrat tăcerea, zise Elsa. A refuzat să spună numele tatălui copilului. El nu a ştiut de viol. Cred că acest lucru e destul de clar.

— E posibil să fi avut vreun complice? întrebă Erlendur. Poate a pus pe cineva să facă treaba asta în locul lui?

— Nu înţeleg.

— Şi-a închiriat cabana din Grafarholt unuia care îşi bătea nevasta şi care mai era şi hoţ pe deasupra. Asta nu ne spune nimic în sine, însă e totuşi o realitate.

— Nu ştiu despre ce vorbiţi. Unuia care îşi bătea nevasta?

— Nu, probabil că e suficient pentru moment. Poate tragem concluzii pripite, Elsa. Probabil cel mai bine e să aşteptăm raportul patologului. Te rog să ne scuzi dacă…

— Nu, în niciun caz, îţi mulţumesc că mă ţineţi la curent. Apreciez acest lucru.

— O să vă anunţăm cum evoluează cazul, zise Sigurdur Óli.

— Aveţi şi şuviţa de păr, zise Elsa. Pentru identificare.

Elínborg se ridică în picioare. Fusese o zi lungă şi voia să meargă acasă. Îi mulţumi Bárei şi se scuză că o deranjase seara atât de târziu. Bára îi spuse să nu-şi facă probleme. O însoţi pe Elínborg până la uşă şi o închise în urma ei. O clipă mai târziu, soneria se auzi din nou şi Bára deschise iar uşa.

— Era înaltă? întrebă Elínborg.

— Cine? zise Bára.

— Sora dumneavoastră, zise Elínborg. Era neobişnuit de înaltă, de înălţime medie sau mică? Ce fel de statură avea?

— Nu, nu era înaltă, zise Bára cu umbra unui zâmbet pe chip. Departe de asta. Era surprinzător de mărunţică. Excepţional de minionă. O mână de fată, aşa cum obişnuia mama noastră să spună. Şi era amuzant să îi vezi pe ea şi pe Benjamín plimbându-se de mână, pentru că el era atât de înalt, încât o domina.

Medicul legist îi telefonă lui Erlendur, care se afla la căpătâiul fiicei sale la spital, chiar înainte de miezul nopţii.

— Sunt la morgă, zise legistul, şi am separat cele două schelete. Sper că nu am stricat nimic. Nu sunt patolog. E pământ peste tot pe mese şi pe podea, o adevărată mizerie.

— Şi? zise Erlendur.

— Da, scuze, ei bine, avem scheletul fetusului, care avea cel puţin şapte luni.

— Da, zise Erlendur nerăbdător.

— Şi nu e nimic ciudat în legătură cu asta. Doar că…

— Continuă.

— E posibil să fi fost deja născut atunci când a murit. Sau poate născut mort. E imposibil de precizat. Însă nu mama lui zace sub el.

— Ia stai… Ce te face să spui asta?

— Nu poate fi scheletul mamei acela care se află sub copil sau care e îngropat împreună cu el, sau cum vrei să-i spui.

— Nu e mama? Ce vrei să spui? Atunci cine e?

— Nu e nicio îndoială, zise legistul. Îţi poţi da seama după pelvis.

— După pelvis?

— Scheletul adult este al unui bărbat. Sub copil a fost îngropat un bărbat.

27

Iarna pe deal fu lungă şi aspră.

Mama copiilor continuă să lucreze la lăptăria Gufunes, iar băieţii continuară să ia autobuzul şcolii în fiecare dimineaţă. Grímur se întoarse la livrarea de cărbuni. După ce furtul fu descoperit, armata nu a mai vrut să-i dea vechea slujbă. Magazia fu închisă, iar barăcile mutate în bloc în Hálogaland. Rămaseră doar gardul, stâlpii şi curtea betonată care se aflase în faţa barăcilor. Tunul fu luat din buncăr. Oamenii spuneau că războiul se apropia de sfârşit. Germanii se retrăgeau în Rusia şi se spunea că o contraofensivă majoră era aşteptată pe Frontul de Vest.

Grímur o ignoră mai mult sau mai puţin pe mama copiilor în acea iarnă. De-abia dacă îi spunea ceva, în afară de a-i arunca vorbe de ocară. Nu mai dormeau împreună. Mama dormea în camera lui Símon, în timp ce Grímur dorea ca Tómas să stea în cameră cu el. Toată lumea, în afara lui Tómas, observă cum abdomenul ei începu să se umfle încetişor în timpul iernii, până ce se proiectă în afară ca o amintire dulce-amăruie a evenimentelor din acea vară şi un memento înfiorător a ceea ce s-ar fi putut întâmpla dacă Grímur se ţinea de ameninţările sale.

Ea îşi ascunse starea în care se afla cât putu de bine. Grímur o ameninţa în mod regulat. Zicea că nu are să o lase să păstreze copilul. Că avea să-l omoare la naştere. Zicea că o să fie un retardat ca Mikkelína şi cel mai bun lucru ar fi să-l omoare imediat. „Târfa împuţită a yankeilor” o numea el. Însă nu o molestă fizic în acea iarnă. Stătu retras, furişându-se pe lângă ea în linişte, ca o fiară care se pregăteşte să se repeadă asupra prăzii.

Ea încercă să vorbească despre divorţ, însă Grímur îi râse în faţă. Nu discută despre starea ei cu cei de la lăptărie şi ascunse faptul că era însărcinată. Probabil, până la sfârşit, a crezut că Grímur avea să-şi ia vorbele înapoi, că ameninţările lui erau goale, că atunci când avea să-i vină sorocul, el nu o să-şi ducă la bun sfârşit ameninţările, că va fi ca un tată pentru copil, în ciuda tuturor lucrurilor.

În cele din urmă, ea recurse la măsuri disperate. Nu pentru a se răzbuna pe Grímur, deşi avea motive întemeiate, ci ca să se protejeze pe ea şi pe copilul pe care urma să-l aducă pe lume.

Mikkelína simţi cu putere o tensiune care creştea între mama ei şi Grímur în timpul iernii aspre şi observă o schimbare şi la Símon, pe care nu o găsi

mai puţin deranjantă. El ţinuse întotdeauna la mama lui, însă acum de-abia dacă o slăbea din ochi din momentul în care se întorcea de la şcoală şi ea termina munca la ferma de vaci. Era mai nervos după ce Grímur se întorsese de la închisoare, în acea dimineaţă rece de toamnă. Cât putea, îl evita pe tatăl lui, iar neliniştea în legătură cu mama lui îl bântuia mai mult cu fiece zi care trecea. Mikkelína îl auzi vorbind cu cineva pe care nu-l putea vedea şi care nu avea cum să se afle în casă: o persoană imaginară. Uneori, îl auzea spunând cu voce tare ce trebuia să facă pentru a o proteja pe mama lor şi pe copilul pe care urma să-l aducă pe lume şi care era al prietenului său Dave. Cum căzuse în grija lui să o apere împotriva lui Grímur. Cum viaţa copilului depindea de el. Nu mai era altcineva prin preajmă. Dave, prietenul lui, nu avea să se mai întoarcă niciodată.

Símon luă ameninţările lui Grímur foarte în serios. Credea cu putere că Grímur nu avea să-i permită copilului să trăiască. Că avea să-l ia şi că ei nu or să-l mai vadă niciodată. Că o să-l ducă pe munte şi că o să se întoarcă fără el.

Tómas era mai tăcut ca oricând, însă Mikkelína simţi o schimbare la el pe măsură ce iarna era pe sfârşite. Grímur îi permitea lui Tómas să-şi petreacă noaptea în camera lui, după ce îi interzisese mamei copiilor să doarmă în patul dublu şi o obligase să doarmă în patul lui Tómas, care era prea mic pentru ea şi lipsit de confort. Mikkelína nu ştia ce-i spunea Grímur lui Tómas, însă, curând, Tómas adoptă o atitudine foarte diferită faţă de ea. Nu mai voia să aibă deloc de-a face cu ea şi se îndepărtă şi de Símon, în ciuda faptului că fuseseră dintotdeauna foarte apropiaţi. Mama lor încercă să vorbească cu Tómas, dar întotdeauna îi întorcea spatele, furios, tăcut şi neajutorat.

— Símon devine puţin cam ciudat, îl auzi Mikkelína pe Grímur spunându-i odată lui Tómas. Devine puţin cam ciudat, la fel ca mama ta. Fereşte-te de el. Asigură-te că nu devii ca el. Pentru că atunci o să fii şi tu ciudat.

Odată, Mikkelína o auzi pe mama lor vorbind cu Grímur despre copil, singura dată când el îi permise să vorbească deschis, din câte îşi amintea ea. Abdomenul maică-sii devenise deja proeminent, iar el îi interzisese să mai lucreze la ferma de vaci.

— Renunţă la slujbă şi zi-le că trebuie să ai grijă de familia ta, îl auzi Mikkelína ordonându-i maică-sii.

— Dar poţi spune că e al tău, zise mama ei.

Grímur îi râse în faţă.

— Poţi.

— Tacă-ţi fleanca.

Mikkelína observă că Símon trăgea şi el cu urechea.

— Ai putea lesne să spui că este copilul tău, zise mama lor cu o voce liniştitoare.

— Nu încerca asta, zise Grímur.

— Nimeni nu trebuie să ştie nimic. Nimeni nu trebuie să afle nimic.

— E prea târziu să încerci să pui lucrurile în ordine acum. Ar fi trebuit să te gândeşti la asta când te împerecheai pe afară cu afurisitul ăla de yankeu.

— Sau aş putea spune că l-am adoptat, zise ea cu prudenţă. Nu sunt prima căreia i s-a întâmplat aşa ceva.

— Sigur că nu eşti, zise Grímur. Jumate din afurisitul ăsta de oraş şi-a tras-o cu ei. Dar nu care cumva să crezi că eşti mai bună din cauza asta.

— Nu va trebui să-l vezi niciodată. O să-l dau de îndată ce se naşte şi nu va trebui să-l vezi niciodată.

— Toată lumea ştie că nevastă-mea şi-o trage cu yankei, zise Grímur. Ştiu cu toţii că te-ai culcat cu unul şi cu altul.

— Nu ştie nimeni, zise ea. Nimeni. Nu a ştiut nimeni despre mine şi Dave.

— Cum crezi că am ştiut eu de asta, proasta dracului? Pentru că mi-ai spus tu? Nu crezi că o astfel de poveste se răspândeşte?

— Ba da, însă nu ştie nimeni cine e tatăl. Nu ştie nimeni.

— Tacă-ţi fleanca, zise Grímur. Taci sau…

Aşteptau cu toţii să vadă ce avea să aducă acea iarnă lungă şi care era, într-un fel teribil, inevitabil să se întâmple.

Totul se declanşă în momentul în care Grímur începu, treptat, să se îmbolnăvească.

*

Mikkelína se uită fix la Erlendur.

— Ea începu să-l otrăvească în acea iarnă.

— Să-l otrăvească? zise Erlendur.

— Nu ştia ce făcea.

— Cum l-a otrăvit?

— Vă amintiţi de cazul Dúkskot din Reykjavík?

— Când o tânără şi-a omorât fratele cu otravă de şoareci? Da, s-a întâmplat cam pe la începutul secolului trecut.

— Mama nu a intenţionat să-l omoare cu otravă. Voia să îl facă doar să se îmbolnăvească. Ca să poată naşte copilul şi să-l facă să dispară din calea lui, înainte ca el să-şi dea seama. Femeia din Dúkskot i-a dat fratelui ei otravă de şoareci. I-a pus doze mari în brânza de vaci, el chiar a văzut-o făcând acest lucru, însă nu a ştiut ce era, şi a reuşit totuşi să-i spună cuiva, pentru că nu a murit decât câteva zile mai târziu. Ea îi dădea un şnaps împreună cu brânza de vaci, ca să dispară mirosul. La ancheta oficială i-au găsit fosfor în trup, care are un efect toxic lent. Mama cunoştea povestea, a fost o crimă celebră în Reykjavík. A făcut rost de otravă de şoareci de la ferma de vaci Gufunes. Fura doze mici, pe care i le punea în mâncare. Folosea foarte puţină o dată, ca el să nu-i simtă gustul sau să bănuiască ceva. În loc de a ţine otrava acasă, aducea de la ferma de vaci cât avea nevoie de fiecare dată, însă, în momentul în care a renunţat la slujba ei, a adus o doză mare acasă şi a ascuns-o. Nu ştia ce efect ar avea asupra lui sau dacă astfel de doze mici ar avea vreun efect, însă, după ceva vreme, efectele părură să apară. El începu să slăbească, se simţea adeseori rău sau obosit, vomita. Nu se mai putea duce la muncă. Zăcea în pat şi suferea.

— A bănuit vreodată ceva? întrebă Erlendur.

— Nu înainte de a fi prea târziu, zise Mikkelína. Nu avea încredere în doctori. Şi, bineînţeles, ea nu l-a încurajat să se ducă să-şi facă un control.

— Dar atunci când a spus că o să se ocupe de Dave? A mai pomenit vreodată de asta?

— Nu, niciodată, zise Mikkelína. Cred că blufa. Spunea nişte lucruri doar ca să o sperie. Ştia că ea îl iubea pe Dave.

Erlendur şi Elínborg erau în camera de zi a Mikkelínei, ascultându-i povestea. Îi spuseseră că era scheletul unui bărbat îngropat sub cel al bebeluşului în Grafarholt. Mikkelína scutură din cap; ea le-ar fi spus acest lucru când se grăbiseră să plece fără să-i spună de ce anume.

Voia să ştie despre scheletul bebeluşului şi, în momentul în care Erlendur întrebă dacă voia să-l vadă, ea zise că nu.

— Însă aş vrea să ştiu când nu o să mai aveţi nevoie de schelet, zise ea. E timpul să fie lăsată să se odihnească în pământ sfinţit.

— Ea? zise Elínborg.

— Da. Ea, zise Mikkelína.

Sigurdur Óli îi spuse Elsei ce descoperise medicul legist: trupul din groapă nu putea fi al logodnicei unchiului ei, Benjamín. Elínborg îi telefonă surorii lui Solveig, Bára, ca să-i spună aceeaşi veste.

În timp ce Erlendur o pornea împreună cu Elínborg să o vadă pe Mikkelína, Ed sună pe telefonul mobil ca să-l anunţe că tot nu reuşise să afle ce se întâmplase cu Dave Welch; nu ştia dacă fusese trimis din Islanda sau când era posibil să se fi întâmplat acest lucru. Zise că o să continue să facă cercetări.

Mai devreme în acea dimineaţă, Erlendur se dusese la terapie intensivă să-şi viziteze fiica. Starea ei era neschimbată, iar Erlendur rămase la căpătâiul ei o bună perioadă de timp, rezumându-i povestea despre fratele lui care murise îngheţat de frig în mlaştinile de dincolo de Eskifjördur, atunci când Erlendur avea doar zece ani. Strângeau oile împreună cu tatăl lor, când, dintr-odată, izbucnise furtuna de zăpadă. Fraţii îl scăpaseră din vedere pe tatăl lor şi, curând după aceea, se pierduseră şi ei unul de altul. Tatăl lor reuşise să se întoarcă epuizat la fermă. Se organizaseră expediţii de căutare a celor doi copii.

— M-au găsit din pură întâmplare, zise Erlendur. Nu ştiu de ce. Am avut prezenţa de spirit să-mi sap un adăpost într-un morman de zăpadă. Eram mai mult mort decât viu în momentul în care, împingând cu beţele zăpada, un băţ s-a întâmplat să-mi atingă umărul. Ne-am mutat de acolo. Nu mai puteam trăi acolo, ştiind că trupul lui zăcea pe undeva prin mlaştini. Am încercat să-mi întemeiez o viaţă nouă, în Reykjavík… În zadar.

În acel moment intră doctorul. El şi Erlendur se salutară şi discutară pe scurt despre starea de sănătate a Evei Lind. Neschimbată, zise doctorul. Nu era nicio urmă de recuperare sau că ea începea să-şi recapete cunoştinţa. Tăcură. Îşi luară „la revedere”. Doctorul se întoarse din pragul uşii.

— Să nu vă aşteptaţi la miracole, zise el, şi observă un zâmbet rece pe chipul lui Erlendur.

Acum, Erlendur se afla în faţa Mikkelínei, gândindu-se la fiica lui aflată pe patul de spital şi la fratele lui care zăcea îngropat în zăpadă. Cuvintele Mikkelínei îi pătrunseseră în minte.

— Mama mea nu a fost o criminală, zise ea.

Erlendur se uită la ea.

— Nu era o criminală, repetă Mikkelína. S-a gândit că putea salva bebeluşul. Îi era teamă pentru copilul ei.

O săgetă cu privirea pe Elínborg.

— La urma urmelor, el nu a murit, zise ea. Nu a murit din cauza otrăvii.

— Însă aţi zis că a bănuit când a fost deja prea târziu, zise Elínborg.

— Da, zise Mikkelína. Era deja prea târziu atunci.

*

În noaptea în care s-a întâmplat, Grímur părea mai liniştit, după ce toată ziua zăcuse în pat chinuit de durere.

Mama lor simţise dureri în abdomen şi, către seară, intrase în travaliu cu nişte contracţii foarte intense. Ştia că era prea devreme. Copilul avea să fie prematur. Îi pusese pe băieţi să aducă saltelele de pe paturile din camera lor şi pe cea de la divanul Mikkelínei din bucătărie, le răspândise pe podeaua din bucătărie şi, către ora cinei, se întinse pe ele.

Le spuse lui Símon şi Mikkelínei să aibă pânză curată şi apă caldă ca să spele copilul. După trei naşteri, cunoştea procedura.

Era încă iarnă şi întuneric afară, însă vremea se încălzise pe neaşteptate şi plouase în timpul zilei; primăvara avea să sosească în curând. Mama lor stătuse afară în acea zi, curăţând straturile de lângă tufişurile de coacăzi şi tăind ramurile moarte. Spusese că fructele aveau să fie bune când va face gem în acea toamnă. Símon nu o pierduse din ochi şi se dusese lângă tufe împreună cu ea. Ea încercă să-l calmeze, spunând că totul avea să fie bine.

— Nimic nu va fi bine, zise Símon şi repetă acest lucru: Nimic nu va fi bine. Nu trebuie să faci copilul ăsta. Nu trebuie. Asta e ceea ce spune el şi el o să-l omoare. Aşa spune el. Când trebuie să se nască copilul?

— Nu-ţi face griji, zise mama lui. Când copilul o să se nască, o să-l duc în oraş şi el nu o să-l mai vadă niciodată. El este bolnav şi neputincios. Zace în pat toată ziua şi nu poate să facă nimic.

— Dar când trebuie să se nască copilul?

— Se poate întâmpla în orice moment, zise mama lui cu o voce liniştitoare. Poate curând, apoi se va termina şi lucrurile se vor încheia cu bine. Nu-ţi fie teamă, Símon. Trebuie să fii puternic. De dragul meu, Símon.

— De ce nu te duci la spital? De ce nu pleci de aici ca să naşti copilul?

— El nu mi-ar da voie, zise ea. Ar trimite după mine şi mi-ar ordona să fac copilul acasă. El vrea ca nimeni să nu afle. Noi o să spunem că l-am găsit. O să-l lăsăm în grija unor oameni buni. Aşa vrea el. Totul va fi bine.

— Însă el spune că o să-l omoare.

— Nu va face asta.

— Sunt atât de speriat, zise Símon. De ce trebuie să fie aşa? Nu ştiu ce să fac. Nu ştiu ce să fac, repetă el, iar ea îşi dădea seama că era chinuit de nelinişte.

Acum stătea şi se uita în jos la maică-sa, care stătea întinsă pe saltele în bucătărie. În afară de patul dublu, acesta era singurul loc în casă suficient de larg, iar ea începu să împingă într-o tăcere absolută. Tómas se afla în camera lui Grímur. Símon se strecurase până la uşă şi o închisese.

Mikkelína stătea întinsă lângă maică-sa, care încerca să nu facă niciun fel de zgomot. Uşa dormitorului dublu se deschise, Tómas ieşi pe coridor şi se duse la bucătărie. Grímur stătea pe marginea patului, gemând. Îl trimisese pe Tómas în bucătărie ca să ducă un castron cu terci de care nici nu se atinsese. Îi spusese să mănânce şi el dacă voia.

În momentul în care Tómas trecu pe lângă maică-sa, Símon şi Mikkelína, observă că apăruse capul copilului. Mama lor împinse cu toată puterea, până ce ieşiră şi umerii.

Tómas luă castronul de terci şi o lingură, şi, brusc, mama lui văzu cu coada ochiului că el era gata-gata să ia o îmbucătură.

— Tómas! Pentru numele lui Dumnezeu, să nu care cumva să te atingi de terciul ăla! strigă ea cu disperare.

O tăcere de moarte coborî peste casa aceea, iar copiii se uitară la mama lor, care stătea cu copilul nou-născut în braţe şi se uita fix la Tómas, iar el fu atât de surprins, încât scăpă castronul pe podea, unde se sparse în bucăţi.

Patul scârţâi.

Grímur veni pe coridor şi intră în bucătărie. Se uită la mama lor şi la copilul nou-născut din braţele ei, cu o expresie de dezgust pe chip. Se uită la Tómas, apoi la terciul de pe podea.

— E oare posibil? zise Grímur cu o voce joasă şi uimită, ca şi cum, brusc, găsise răspunsul la o enigmă care de mult timp îl nedumerea. Se uită din nou la mama copiilor.

— Mă otrăveşti? strigă el.

Mama se uită în sus la Grímur. Mikkelína şi Símon nu îndrăzniră să ridice privirea. Tómas stătea nemişcat lângă terciul pe care îl împrăştiase pe podea.

— Al dracului să fiu dacă nu am bănuit ceva de genul ăsta! Toată letargia asta. Durerea asta. Greaţa…

Grímur se uită în jurul lui în bucătărie. Apoi se repezi la dulapuri şi trase de sertare. Îşi ieşise din minţi. Răsturnă conţinutul sertarelor pe podea.

Ridică un săculeţ vechi de făină de porumb şi îl izbi de perete. Când se sparse, auzi cum se rostogoleşte un borcan din el.

— Asta e? strigă el, ridicând borcanul. De cât timp faci asta? zise el printre dinţi.

Mama copiilor se uită fix în ochii lui. O lumânare ardea pe podea lângă ea. În timp ce el căuta otrava, ea luase în grabă o foarfecă mare pe care o ţinea lângă ea şi o încălzi la flacără, apoi tăie cordonul ombilical şi îl înnodă cu mâini tremurătoare.

— Răspunde-mi! urlă Grímur.

Nu era nevoie să-i răspundă. Îşi putea da seama din ochii ei. Din expresia ei. Din încăpăţânarea ei. Cum ea întotdeauna, în interiorul ei, îl sfidase, fără să şovăie, indiferent de cât de des o bătea, văzu în opoziţia ei mută provocarea, uitându-se urât la el, cu bastardul mânjit de sânge al soldatului în braţe.

Văzu acest lucru în copilul pe care ea îl strângea la piept.

— Las-o pe mama în pace, zise Símon cu voce joasă.

— Dă-mi-l! ţipă Grímur. Dă-mi copilul, şarpe nenorocit ce eşti!

— Las-o pe mama în pace, zise Símon mai tare.

— Dă-mi-l aici! ţipă Grímur. Sau vă omor pe amândoi. O să vă omor pe toţi! Vă omor! Pe toţi!

Spumega de furie.

— Târfă nenorocită! Încerci să mă omori? Crezi că mă poţi omorî?

— Încetează! strigă Símon.

Mama copiilor ţinu strâns bebeluşul într-o mână şi căută pe bâjbâite foarfeca cu cealaltă, însă nu o putu găsi. Îşi îndepărtă privirea de la Grímur şi o căută în jurul ei cu disperare, însă aceasta dispăruse.

*

Erlendur se uită la Mikkelína.

— Cine a luat foarfeca? întrebă el.

Mikkelína stătea în picioare lângă fereastră. Erlendur şi Elínborg se uitară unul la altul. Amândoi se gândeau la acelaşi lucru.

— Sunteţi singura care a rămas şi care ne poate spune ce s-a întâmplat? întrebă Erlendur.

— Da, zise Mikkelína. Nu mai e altcineva.

— Cine a luat foarfeca? întrebă Elínborg.

28

— Vreţi să-l cunoaşteţi pe Símon? întrebă Mikkelína. Avea ochii umeziţi de lacrimi.

— Símon? zise Erlendur, fără să ştie la ce se referea. Apoi îşi aminti. Bărbatul care o luase cu maşina de pe deal. Vă referiţi la fiul dumneavoastră?

— Nu, nu la fiul meu, la fratele meu, zise Mikkelína. Fratele meu Símon.

— E în viaţă?

— Da, e în viaţă.

— Atunci, trebuie să vorbim cu el, zise Erlendur.

— Nu o să scoateţi prea multe de la el, zise Mikkelína cu un zâmbet. Însă haideţi să mergem să-l vedem oricum, îi plac vizitele.

— Nu aveţi de gând să terminaţi povestea? întrebă Elínborg. Ce fel de bestie era omul ăla? Nu-mi vine să cred că cineva se poate purta în felul acesta.

Erlendur se uită la ea.

— O să vă spun pe drum, zise Mikkelína. Haideţi să mergem să-l vedem pe Símon.

*

— Símon! strigă mama lor.

— Las-o pe mama în pace, ţipă Símon cu o voce tremurătoare şi, înainte ca ei să apuce să-şi dea seama, înfipse foarfecă în pieptul lui Grímur.

Símon îşi trase mâna şi văzu că foarfeca se împlântase până la mâner. Grímur se uită cu neîncredere la fiul său, de parcă nu-şi dădea întru totul seama de ceea ce se întâmplase. Se uită în jos la foarfecă, însă păru că nu se poate mişca. Se uită din nou la Símon.

— Mă omori? gâfâi Grímur şi căzu în genunchi. Sângele îi ţâşni din rana făcută de foarfecă şi se împrăştie pe podea, şi, încetişor, se prăbuşi pe spate şi se lovi de perete.

Mama lor strânse bebeluşul la piept cu o groază mută. Mikkelína stătea nemişcată lângă ea. Tómas se afla tot în locul unde scăpase terciul pe jos. Símon începu să tremure lângă maică-sa. Grímur nu mai mişca.

Totul în jurul lor tăcu.

Până ce mama lor slobozi un urlet pătrunzător şi plin de durere.

*

Mikkelína făcu o pauză.

— Nu ştiu dacă copilul s-a născut mort sau dacă mama l-a strâns atât de tare, încât l-a sufocat în braţe. Era însă prematur. Se aştepta să nască în primăvară, însă era încă sfârşitul iernii când s-a născut copilul. Nu l-am auzit scoţând niciun scâncet. Mama nu i-a curăţat guriţa şi l-a ţinut cu faţa îngropată în hainele ei, de frica lui Grímur. De frică să nu i-l ia.

La îndrumările Mikkelínei, Erlendur trase lângă o casă decomandată obişnuită.

— Ar fi murit în acea vară? întrebă Erlendur. Soţul ei? Ea conta pe acest lucru?

— Nu cred asta, zise Mikkelína. Îl otrăvea de trei luni. Nu era suficient.

Erlendur trase pe aleea din faţa casei şi opri motorul.

— Aţi auzit de hebefrenie? întrebă ea, deschizând portiera maşinii.

*

Mama lor se uită la bebeluşul mort din braţele ei, îl legănă ca o nebună înainte şi înapoi, suspină şi plânse cu sughiţuri.

Aparent insensibil la plânsetele ei, Símon se uita fix la trupul tatălui său, de parcă nu credea ce vedea. O băltoacă de sânge începea să se adune sub el. Símon tremura ca o frunză în vânt.

Mikkelína încercă să o consoleze pe mama ei, însă îi fu imposibil. Tómas trecu pe lângă ei, se duse în dormitor şi închise uşa fără să spună un cuvânt. Fără niciun fel de schimbare a expresiei chipului.

Trecu o bună perioadă de timp.

În cele din urmă, Mikkelína reuşi să o calmeze pe maică-sa. În momentul în care îşi reveni în simţiri şi încetă din plâns, se uită bine în jurul său. Îl văzu pe Grímur zăcând în propriul lui sânge, îl văzu pe Símon tremurând lângă ea, văzu expresia chinuită de pe chipul Mikkelínei. Apoi începu să spele bebeluşul cu apa caldă pe care Símon o adusese, curăţându-l cu meticulozitate şi cu mişcări încete şi atente. Părea să ştie ce trebuie făcut, fără a se gândi la detalii. Puse bebeluşul pe jos, se ridică în picioare şi îl îmbrăţişă pe Símon, care rămăsese împietrit în acelaşi loc, iar el încetă să mai tremure şi izbucni în nişte hohote puternice de plâns. Ea îl conduse către un scaun şi îl făcu să şadă, întorcându-i capul de la cadavru. Apoi se duse la Grímur, scoase foarfeca din rană şi o aruncă în chiuvetă.

Apoi se aşeză pe un scaun, epuizată după naştere.

Vorbi cu Símon despre ce trebuia să facă şi îi dădu instrucţiuni până şi Mikkelínei. Îl înfăşurară pe Grímur într-o pătură şi îi târâră trupul până la

uşa de la intrare. Se duse afară cu Símon şi merseră la o bună distanţă de casă, unde el începu să sape o groapă. Ploaia, care se oprise în timpul zilei, începuse din nou – o ploaie rece şi grea de iarnă. Pământul era doar parţial îngheţat. Símon desfăcu pământul cu un târnăcop şi, după ce săpă timp de două ore, aduseră trupul şi îl traseră până la groapă. Puseră pătura peste groapă, trupul căzu în ea şi traseră pătura înapoi de sub el. Cadavrul rămase în groapă cu mâna stângă în aer, însă nici Símon şi nici mama lui nu se putură hotărî să o mişte din acea poziţie.

Mama lor se târî înapoi în casă şi aduse copilul, reveni cu el afară în ploaia rece şi îl aşeză împreună cu trupul lui Grímur.

Era gata-gata să facă semnul crucii deasupra mormântului, însă se opri.

— El nu există, zise ea.

Apoi începu să arunce pământ cu lopata peste cele două trupuri. Símon stătea lângă groapă, privind cum pământul ud şi întunecat cade cu zgomot peste cadavre şi văzu cum acestea începură, încetul cu încetul, să dispară sub mormanul de pământ. Mikkelína începuse să cureţe prin bucătărie. Tómas nu se vedea pe nicăieri.

Un strat gros de noroi era deja adunat în groapă, în momentul în care Símon avu brusc impresia că Grímur se zvârcoleşte. Se uită cu un fior la maică-sa, care nu observase nimic, apoi privi din nou în jos către groapă şi, spre oroarea lui, văzu faţa lui Grímur, care era pe jumătate acoperită cu pământ mişcându-se.

Ochii i se deschiseră.

Símon îngheţă.

Grímur se uită în sus la el din groapă.

Símon slobozi un strigăt puternic, iar mama lui se opri. Se uită la Símon, apoi în jos la groapă şi văzu că Grímur era încă în viaţă. Rămase în picioare pe marginea gropii. Ploaia care cădea din abundenţă curăţă noroiul de pe faţa lui Grímur. Pentru o clipă se priviră în ochi, apoi buzele lui Grímur se mişcară.

— Te rog!

Ochii i se închiseră iar.

Ea se uită la Símon. Apoi în jos la groapă. Apoi iar la Símon. Pe urmă luă lopata şi continuă să umple groapa, ca şi cum nimic nu se întâmplase. Grímur dispăru, îngropat în pământ.

— Mamă, se tângui Símon.

— Du-te în casă, Símon, zise ea. S-a terminat. Du-te în casă şi ajut-o pe Mikkelína. Te rog, Símon. Du-te în casă.

Símon se uită la maică-sa, care era aplecată, cu lopata în mână, udă până la piele de ploaia rece, în timp ce termina de astupat groapa. Apoi plecă, fără să mai spună vreun cuvânt.

*

— Tómas a crezut probabil că fusese numai vina lui, zise Mikkelína. Nu a pomenit niciodată despre asta şi a refuzat să vorbească cu noi. S-a închis cu totul în sine. Când mama a strigat, iar el a scăpat castronul pe podea, s-a declanşat o succesiune de evenimente care ne-au schimbat vieţile şi au condus la moartea tatălui său.

Se aflau într-o cameră de zi foarte ordonată şi îl aşteptau pe Símon. El ieşise la o plimbare prin împrejurimi, li se spusese, însă avea să se întoarcă dintr-o clipă într-alta.

— Aici sunt nişte oameni cu adevărat drăguţi, zise Mikkelína. Nimeni nu l-ar putea trata mai bine.

— Şi nu i-a fost nimănui niciodată dor de Grímur, sau…? zise Elínborg.

— Mama a făcut curat în casă, din pod până în pivniţă şi, patru zile mai târziu, a anunţat că soţul ei o pornise pe jos către Selfoss, prin mlaştina Hellisheidi, dar că ea nu mai auzise nimic de el de atunci. Nimeni nu a ştiut că ea fusese gravidă, sau cel puţin nu fusese niciodată întrebată. Expediţii de căutare au fost organizate în mlaştină, însă bineînţeles că trupul lui nu a fost niciodată găsit.

— Ce treabă ar fi trebuit să aibă la Selfoss?

— Mama nu a trebuit niciodată să intre în astfel de detalii, zise Mikkelína. Nu i s-a cerut niciodată o explicaţie referitoare la plecările lui. El era un fost puşcăriaş. Un hoţ. De ce le-ar fi păsat ce făcea el în Selfoss? Nu conta acest lucru pentru ei. Câtuşi de puţin. Erau multe alte lucruri la care se puteau gândi. În ziua în care mama a anunţat că el dispăruse, nişte soldaţi americani trăseseră asupra unui islandez şi îl omorâseră.

Mikkelína zâmbi pe jumătate.

— Trecuseră mai multe zile. Acestea se transformară în săptămâni. El nu a mai apărut niciodată. A fost uitat. Pierdut. Un caz islandez tipic de dispariţie de persoane.

Ea oftă.

— Pe Símon l-a plâns mama cel mai tare.

*

Când totul se termină, casa păru straniu de tăcută.

Mama lor se aşeză la masa din bucătărie, încă udă până la piele de la ploaia torenţială, privind în gol, cu mâinile murdare aşezate pe masă şi fără să dea nicio atenţie copiilor săi. Mikkelína stătea lângă ea, mângâindu-i mâinile. Tómas era încă în dormitor şi nu ieşise deloc. Símon stătea în picioare în bucătărie şi privea afară la ploaie, lacrimile şiroindu-i în jos pe obraji. Se uită la mama lui şi la Mikkelína şi apoi din nou pe fereastră, către locul unde se vedeau contururile tufelor de coacăzi. Apoi ieşi afară.

Era ud, îi era frig şi tremura atunci când merse către tufe, se opri lângă ele şi începu să mângâie ramurile goale. Privi în sus către cer, cu chipul în ploaie. Cerul era negru şi tunete bubuiau în depărtare.

— Ştiu, zise Símon. Nu se putea face nimic altceva. Se opri şi îşi înclină capul, ploaia curgând şiroaie peste el. A fost atât de greu. A fost atât de greu şi atât de rău pentru atât de mult timp. Nu ştiu de ce a fost el aşa. Nu ştiu de ce a trebuit să-l omor.

— Cu cine vorbeşti, Símon? întrebă mama lui. Îl urmase afară şi îl cuprinse cu braţele.

— Sunt un criminal, zise Símon. L-am omorât.

— Nu în ochii mei, Símon. Nu poţi să fii niciodată un criminal în ochii mei. Nu mai mult decât mine. Poate a fost o soartă pe care şi-a croit-o singur. Cel mai rău lucru care se poate întâmpla este ca tu să suferi pentru felul în care era el, acum că e mort.

— L-am omorât, mamă.

— Pentru că nu puteai face altceva. Trebuie să înţelegi asta, Símon.

— Însă mă simt atât de îngrozitor.

— Ştiu, Símon. Ştiu.

— Nu mă simt bine. Nu m-am simţit niciodată, mamă.

Ea se uită la tufe.

— Or să fie fructe la toamnă, iar totul va fi bine atunci. Auzi asta, Símon? Totul va fi bine atunci.

29

Se uitară înspre intrare, în momentul în care uşa se deschise şi intră un bărbat în vârstă de aproximativ şaptezeci de ani, încovoiat, cu un păr alb şi rar şi cu o faţă prietenoasă şi zâmbitoare, îmbrăcat cu un pulover gros şi elegant şi cu nişte pantaloni de culoare gri. Uneia dintre persoanele care îl însoţeau i se spuse că rezidentul avea vizitatori. Símon fu îndrumat în direcţia camerei de zi.

Erlendur şi Elínborg se ridicară în picioare. Mikkelína se duse către bărbat şi îl îmbrăţişă, iar el îi zâmbi, cu chipul radiindu-i ca al unui copil.

— Mikkelína, zise bărbatul cu o voce uimitor de tânără.

— Bună, Símon, zise ea. Am adus nişte persoane cu mine care doreau să te cunoască. Ea este Elínborg, iar numele acestui bărbat este Erlendur.

— Numele meu e Símon, zise bărbatul, dând mâna cu ei. Mikkelína e sora mea.

Erlendur şi Elínborg încuviinţară.

— Símon este foarte fericit, zise Mikkelína. Chiar dacă noi, restul, nu am fost niciodată, Símon e fericit şi asta e tot ce contează.

Simón se aşeză lângă ei, îi luă mâna Mikkelínei, îi zâmbi şi o mângâie pe faţă, apoi le zâmbi lui Erlendur şi lui Elínborg.

— Cine sunt oamenii ăştia? întrebă el.

— Sunt prietenii mei, zise Mikkelína.

— Vă simţiţi bine aici? se interesă Erlendur.

— Care e numele tău? întrebă Símon.

— Numele meu e Erlendur.

Símon zâmbi.

— Eu sunt fratele Mikkelínei.

Mikkelína îl mângâie pe braţ.

— Ei sunt detectivi, Símon.

Símon se uită pe rând la Erlendur şi la Elínborg.

— Ei ştiu ce s-a întâmplat, zise Mikkelína.

— Mama a murit, spuse Símon.

— Da, mama a murit, repetă Mikkelína.

— Vorbeşte tu, zise Símon pe un ton implorator. Vorbeşte tu cu ei. Se uită la sora lui şi îi evită pe Erlendur şi pe Elínborg.

— În regulă, Símon, zise Mikkelína. O să vin să te văd mai târziu.

Símon zâmbi şi se ridică în picioare, se duse pe hol şi dispăru târşâindu-şi picioarele în josul unui coridor.

— Hebefrenie, zise Mikkelína.

— Hebefrenie? repetă Erlendur.

— Nu am ştiut ce era, zise Mikkelína. Într-un fel, a încetat să mai crească. Era acelaşi băiat bun şi amabil, însă emoţiile lui nu s-au maturizat odată cu trupul lui. Hebefrenia e o variantă a schizofreniei. Símon e ca Peter Pan. Uneori, această boală are legătură cu pubertatea. Probabil că el era deja bolnav. A fost întotdeauna sensibil şi, când acele incidente groaznice au avut loc, a părut să dea semne de slăbiciune. A trăit întotdeauna în frică şi a simţit povara responsabilităţii. A crezut că depindea de el să o apere pe mama, pur şi simplu pentru că altcineva nu o putea face. El era cel mai mare şi cel mai puternic dintre noi, chiar dacă s-a dovedit a fi cel mai mic şi cel mai slab.

— Şi se află în astfel de instituţii din tinereţe? întrebă Elínborg.

— Nu, a locuit cu mama şi cu mine până ce ea a murit. Sunt douăzeci şi şase de ani de când ea a murit. Oamenii ca Símon sunt nişte pacienţi foarte docili, de obicei blânzi şi ascultători, însă au nevoie de multă atenţie, iar mama i-a oferit multă, atât timp cât a trăit. El lucra pentru primărie atunci când putea. Ca măturător sau strângea excremente de câine cu ajutorul unui băţ ascuţit. Mergea în lung şi-n lat prin Reykjavík şi număra gunoiul pe care îl aduna într-un sac.

Rămaseră în tăcere un timp.

— Şi David Welch nu a mai încercat niciodată să vă contacteze? întrebă Elínborg în cele din urmă.

Mikkelína se uită la ea.

— Mama l-a aşteptat până în ziua morţii ei, zise ea. El nu s-a mai întors niciodată.

Tăcu un timp.

— I-a telefonat de la fermă în acea dimineaţă când tatăl meu vitreg s-a întors de la închisoare, zise ea în cele din urmă. Şi a vorbit cu el.

— Dar de ce nu a venit pe deal? întrebă Erlendur.

Mikkelína zâmbi.

— Îşi luaseră la revedere, zise ea. El se ducea pe continent. Vasul lui pleca în acea dimineaţă, iar ea nu i-a telefonat ca să-i spună de pericolul la care era expusă, ci ca să-i spună „la revedere” şi să-l asigure că totul era în

regulă. El a zis că avea să se întoarcă. Probabil a fost omorât pe front. Nu a mai aflat nicio veste despre el, însă când el nu s-a mai întors după război…

— Dar de ce…

— Ea a crezut că Grímur o să-l omoare. De aceea s-a întors singură pe deal. Nu voia ca el să o ajute. Era treaba ei să pună ordine în lucruri.

— El trebuie să fi ştiut că tatăl dumneavoastră vitreg urma să fie eliberat; iar bârfa despre Dave şi mama dumneavoastră se răspândise, zise Erlendur. Tatăl dumneavoastră vitreg ştia de acea poveste, auzise ceva.

— Nu aveau de unde să ştie că el aflase. Era povestea lor secretă de dragoste. Nu ştim cum a aflat tatăl meu vitreg.

— Şi copilul…?

— Nu ştiau că era gravidă.

Erlendur şi Elínborg rămaseră tăcuţi o vreme, în timp ce cumpăneau la vorbele Mikkelínei.

— Şi Tómas? întrebă Erlendur. Ce s-a întâmplat cu el?

— Tómas e mort acum. A trăit doar până la cincizeci şi doi de ani. A divorţat de două ori. A avut trei copii, trei băieţi. Nu păstrez nicio legătură cu ei.

— De ce nu? întrebă Erlendur.

— Era exact ca tatăl lui.

— Cum adică?

— A avut o viaţă jalnică.

— Poftim?

— L-a făcut să fie ca tatăl său.

— Vă referiţi…? Elínborg se uită la Mikkelína cu o privire scrutătoare.

— Violent. Îşi bătea soţia. Îşi bătea copiii. Bea mult.

— Relaţia lui cu tatăl dumneavoastră vitreg? A fost…?

— Noi nu ştim, zise Mikkelína. Nu cred asta. Sper că nu. Încerc să nu mă gândesc la asta.

— La ce s-a referit tatăl dumneavoastră vitreg când a vorbit din groapă? „Te rog!” O ruga pe ea să-l ajute? Îi cerea iertare?

— Am discutat mult despre chestiunea asta cu mama, şi ea avea o explicaţie care o mulţumea şi care mă mulţumea şi pe mine.

— Care era aceea?

— Grímur ştia cine era.

— Nu pricep, zise Erlendur.

— Grímur ştia cine era şi cred că ştia, înăuntrul lui, motivul pentru care era aşa, cu toate că nu a pomenit niciodată de asta. Noi ştiam că avusese o copilărie grea. Era băieţel atunci şi trebuie să fi avut o oarecare legătură cu acel băiat; era o parte a sufletului său care îl striga. Chiar când se afla în starea cea mai îngrozitoare şi furia lui nu cunoştea limite, acel băieţel îi striga să se oprească.

— Mama dumneavoastră a fost o femeie incredibil de curajoasă, zise Elínborg.

— Pot vorbi cu el? întrebă Erlendur după o scurtă tăcere.

— Vă referiţi la Símon? zise Mikkelína.

— E în regulă dacă mă duc să-l văd? Singur?

— Nu a vorbit niciodată despre acele incidente. Deloc, în tot acest timp. Mama a crezut că era cel mai bine să se comporte ca şi cum niciunul dintre acele lucruri nu se întâmplase vreodată. După ce ea a murit, am încercat să-l fac pe Símon să se destăinuie, însă mi-am dat seama imediat că era un lucru lipsit de speranţă. De parcă avea doar amintiri de după acea întâmplare. De parcă restul lucrurilor dispăruseră. Însă, dacă insist, el o să spună câte o propoziţie în mod accidental. Altfel, e complet închis în sine. Aparţine unei lumi diferite şi mai liniştite, pe care şi-a creat-o el însuşi.

— Vă deranjează? zise Erlendur.

— E în regulă în ceea ce mă priveşte, zise Mikkelína.

Erlendur se ridică în picioare, ieşi pe hol şi o luă în josul coridorului. Majoritatea uşilor de la camere erau deschise. Îl văzu pe Símon stând aşezat pe marginea patului, privind afară pe fereastră. Erlendur ciocăni la uşă şi Símon privi în direcţia lui.

— Pot să intru? întrebă Erlendur, aşteptând permisiunea de a intra.

Símon se uită la el, încuviinţă, se întoarse iar către fereastră şi continuă să privească afară.

Cu toate că în cameră se aflau un scaun şi un birou, Erlendur se aşeză pe pat lângă Símon. Pe birou erau nişte fotografii. Erlendur o recunoscu pe Mikkelína şi se gândi că femeia în vârstă din una dintre fotografii ar fi putut să fie mama lor. Întinse mâna şi ridică fotografia. Femeia stătea la o masă într-o bucătărie, îmbrăcată într-un halat subţire din nailon, cu un model colorat, pe care multe femei de vârsta ei îl purtau în acea perioadă, şi schiţa un zâmbet încordat şi enigmatic către cameră. Símon stătea lângă ea şi râdea. Erlendur se gândi că era posibil ca fotografia să fi fost făcută în bucătăria Mikkelinei.

— Aceasta e mama dumneavoastră? îl întrebă pe Símon.
Símon se uită la fotografie.
— Da. Asta e mama. E moartă.
— Ştiu.
Símon privi pe fereastră din nou, iar Erlendur puse fotografia înapoi pe birou. Rămaseră în tăcere o vreme.
— La ce vă uitaţi? întrebă Erlendur.
— Mama mi-a spus că totul e în regulă, zise Símon, privind în continuare pe fereastră.
— Este în regulă, repetă Erlendur.
— O să mă arestaţi?
— Nu, nu am de gând să vă duc nicăieri. Doar am vrut să vă cunosc.
— Poate putem fi prieteni.
— Cu siguranţă, zise Erlendur.
Rămaseră în tăcere, iar acum amândoi priveau pe fereastră.
— Aţi avut un tată bun? întrebă Símon brusc.
— Da, zise Erlendur. A fost un om bun.
Tăcură.
— O să-mi povestiţi despre el? întrebă Símon în cele din urmă.
— Da, cândva o să vă povestesc despre el, zise Erlendur. El…
Erlendur făcu o pauză.
— Ce?
— Şi-a pierdut fiul.
Se uitară amândoi pe fereastră.
— Un singur lucru vreau să ştiu, spuse Erlendur.
— Ce anume? zise Símon.
— Care era numele ei?
— Al cui?
— Al mamei dumneavoastră.
— De ce vreţi să ştiţi?
— Mikkelína mi-a povestit despre ea, însă nu mi-a spus niciodată cum o chema.
— Numele ei era Margrét.
— Margrét.
În acel moment, Mikkelína apăru în pragul uşii, iar când Símon o văzu, se ridică în picioare şi se duse la ea.
— Mi-ai adus fructe? întrebă el. Mi-ai adus nişte coacăze?

— O să-ţi aduc coacăze la toamnă, zise Mikkelína. În toamna asta. O să-ţi aduc coacăze atunci.

30

Chiar în acel moment, o mică lacrimă începu să se formeze într-unul din ochii Evei Lind, în timp ce zăcea nemişcată în întunericul camerei de la terapie intensivă. Se transformă într-o picătură mare, care îi alunecă încetişor peste obraz, pe sub masca de oxigen şi peste buze.

Câteva minute mai târziu, deschise ochii.

O poveste despre trecutul oraşului Reykjavík

de Bogdan Suceavă

Liniştea mormântului e cel mai bun roman poliţist pe care l-am citit vreodată.

Istoria aceasta ne pasionează atunci când o parcurgem prima oară şi rămâne cu noi după ce am terminat cartea. Prima scenă din roman e impresionantă, pe orice scală de valori a literaturii: urmele unei tragedii sunt descoperite din întâmplare. Apoi, la începutul investigaţiei, o părere de expert: acestea nu sunt rămăşiţe pământeşti de pe vremea vikingilor. Trecutul are mai multe straturi şi oricare dintre ele ar putea să joace un rol în istoria aceasta. Pe măsură ce detectivul Erlendur avansează cu investigaţia, începem să avem o imagine a locului, a oraşului Reykjavík, din perioada în care el se extinde spre periferiile de altădată, cam la fel cum şi Bucureştiul şi-a înghiţit şi el vechile periferii. Ne imaginăm decorul iernatic şi auster. Cele două planuri ale romanului sunt convergente. Începem să bănuim cum se va dezvolta intriga, dar povestea devine spectaculoasă prin ceea ce ne dezvăluie gradual.

Cel mai interesant personaj al acestei serii de romane ale lui Arnaldur Indridason este, fără îndoială, Erlendur Sveinsson, un investigator dotat cu un spirit cartezian şi o logică impecabilă, în spatele cărora simţim empatie şi înţelepciune. O combinaţie rară, dublată de un autentic interes intelectual pentru munca de investigator. Nu ştiu dacă ni-l putem imagina pe Sherlock Holmes plin de căldură, dar Erlendur nu poate fi imaginat plin de rece indiferenţă. Informaţiile care ne parvin din biografia lui sunt relevante: istoria personală a lui Erlendur a fost marcată de o lungă suită de episoade care au lăsat în urmă regrete imposibil de depăşit. Un mariaj ratat, care a avut consecinţe dintre cele mai nefericite pentru cei doi copii. În *Liniştea mormântului* au loc episoade dramatice pentru fiica lui Erlendur, Eva Lind. Şi mai e ceva: istoria tragică a fratelui lui Erlendur, o istorie tipic islandeză; în îndepărtatul nord e posibil să te rătăceşti într-o furtună de zăpadă, iar trupul să nu-ţi mai fie găsit vreodată. Natura poate fi redutabilă şi neiertătoare, iar Erlendur nu a uitat nicio clipă tragedia care i-a marcat copilăria. La fel de tragică e şi istoria pe care Erlendur o va descoperi atunci când avansează pe urmele acestei investigaţii care ne va ţine trează curiozitatea până la ultima pagină a cărţii.

Cum a fost posibil ca un astfel de roman să fie scris într-o ţară altfel liniştită şi cu un nivel al criminalităţii foarte redus? E o întrebare cât se poate de firească. Probabil calitatea romanului poliţist care se scrie într-o literatură nu are legătură cu nivelul criminalităţii din respectiva zonă geografică, ci cu o anumită vârstă a maturităţii unei literaturi. Or, pentru Islanda, cu o limbă literară păstrată neschimbată din perioada istorică când la noi Basarab I descăleca în Valahia, tradiţia literară este absolut remarcabilă. Cât oare a ajuns până în faţa publicului de limbă română din ceea ce s-a scris în literatura islandeză?

Trebuie să admit că, pe vremea când locuiam în România, înainte să încep să călătoresc foarte mult, nu ştiam mai nimic despre Islanda, iar despre literatura islandeză ştiam încă şi mai puţin. Atunci când am citit o carte de dialoguri cu Jorge Luis Borges, am văzut că el menţiona tradiţia literară a Islandei cu un respect pe care eu l-aş fi crezut rezervat numai tradiţiei clasice greco-latine. Primul meu gând a fost că un asemenea interes cultural ar putea indica o excentricitate a unui scriitor celebru. Adevărul era că din marea literatură a Islandei nu s-a tradus decât foarte puţin în română şi că eu, în calitate de cititor, nu eram deloc informat. Mulţi ani mai târziu am învăţat să apreciez tradiţia literară a Islandei şi să renunţ la prejudecata pe care mi-ar fi putut-o sugera datele demografice, din pricina căreia aş fi putut crede că o ţară a cărei populaţie e egală numeric cu cea a Clujului n-ar avea mare lucru de oferit. De fapt, aici e un paradox: nu cunosc niciun alt caz al unei ţări cu o populaţie atât de mică şi care să aducă în cadrul culturii universale contribuţii de o comparabilă calitate.

Cele mai multe dintre saga din vechime au fost scrise în secolele al XII-lea şi al XIII-lea şi sunt şi azi, pentru cititorul din vremurile noastre, care citeşte şi pe *Kindle* sau pe *iPad,* o experienţă culturală extraordinară. În *Saga lui Njal cel Ars* (tradusă în română de Ioan Comşa în 1963 şi reluată mai târziu într-o ediţie a colecţiei „Biblioteca pentru toţi”) aflăm enorm de multe lucruri despre regulile societăţii din lumea nordului, din perioada ce a precedat convertirea la creştinism, episod istoric important consemnat în detaliu în aceste cronici din vechime. Aflăm despre cum se reglau conflictele în Islanda acum o mie de ani. Atunci când o investigaţie contemporană îşi pune problema dacă rămăşiţele pământeşti sunt din vremea vikingilor, despre era lui Njal este vorba. Scala timpului în Islanda are o vechime de o mie de ani acoperiţi de cronici.

În secolul al XX-lea, în limba islandeză şi-a scris opera Halldór Kiljan Laxness (1902-1999), căruia în 1955 i-a fost decernat premiul Nobel. Laxness este, între altele, autorul romanului *Oameni independenţi,* comparat pe bună dreptate cu *Un veac de singurătate* al lui Gabriel García Márquez (din păcate, *Oameni independenţi* e un mare roman al secolului al XX-lea care nu a apărut încă în română). Personajul Bjartur e un truditor solitar al cărui singur vis e acela de a se vedea stăpân pe bucata lui de pământ, la casa lui, fără datorii. Scriind povestea lui şi a familiei lui, Laxness evocă şi imaginarul de inspiraţie medievală al culturii tradiţionale islandeze, plin de umbre şi legende, printre care personajele cărţii se mişcă întocmai ca printre obiecte reale.

În ultimul deceniu, câţiva autori islandezi au reţinut atenţia publicului şi a criticii pe plan internaţional. Cu un stil foarte personal, impregnat de lirism şi viziune, romanul lui Jón Kalman Stefánsson (născut în 1963) intitulat *Rai şi iad* a fost recent tradus în franceză şi engleză şi atrage azi multe aprecieri critice. Autoarea Yrsa Sigurdardóttir (născută în 1963) are *Ultimul ritual* tradus în română la Editura Humanitas. Mi-aş îngădui să amintesc aici o preferinţă personală, romanul *Turnul albastru* al prozatorului Thórarinn Eldjárn (născut în 1949), a cărui acţiune se petrece în secolul al XVII-lea, într-o perioadă istorică marcată de dominaţia coroanei daneze asupra Islandei.

Aşadar, iată că seria de romane scrise de Arnaldur Indridason provine dintr-o literatură bogată şi interesantă, cu o lungă tradiţie a calităţii în arta naraţiunii, iar autorul face parte dintr-o generaţie literară care nu a pierdut nimic din inspiraţia generaţiilor precedente. Seria al cărui protagonist e detectivul Erlendur include volume pline de forţă pentru că, înainte de a fi romane poliţiste, sunt literatură de foarte bună calitate. Dialogurile au o dinamică remarcabilă şi sunt impregnate de dramatism. Personajele sunt excelent construite, fidel redate şi pline de consistenţă. Atunci când încep un roman semnat de Arnaldur sunt captivat de conţinut şi sfârşesc prin a admira întreaga construcţie.

În fond, ce ne-am dori mai mult atunci când citim un roman?

ianuarie 2011

ARNALDUR INDRIDASON

«*Liniștea mormântului* e cel mai bun roman polițist pe care l-am citit vreodată.» Bogdan Suceavă

TRECUTUL NU POATE FI EVITAT: CU CÂT ESTE MAI ADÂNC ÎNGROPAT, CU ATÂT MAI PUTERNIC VA IEȘI LA SUPRAFAȚĂ ÎN CELE MAI NEAȘTEPTATE MOMENTE

În apropiere de Reykjavik este descoperit un cadavru. Se pare că a fost îngropat acolo cu multă vreme în urmă. O echipă de arheologi încearcă să-l scoată la suprafață. Între timp, inspectorul Erlendur și colegii săi mai tineri, Sigurdur Óli și Elinborg, încep să ancheteze crima comisă cu peste cincizeci de ani în urmă. Cadavrul poate avea legătură cu perioada celui de-al Doilea Război Mondial, când în zonă s-a aflat o baza militara britanica și apoi una americană, dar, în același timp, ne poate trimite cu gândul la niște rămășițe pământești de pe vremea vikingilor.

La rândul lui, Erlendur se confruntă cu o situație-limită în propria familie: fiica sa dependentă de droguri se află în comă și are nevoie disperată de ajutorul lui. Fără îndoială, cel mai interesant personaj al acestei serii de romane este Erlendur Sveinsson, investigatorul dotat cu un spirit cartezian și o logica impecabilă, în spatele cărora simțim empatie și înțelepciune.

O intrigă polițistă, un roman ce scoate la iveală o Islandă aflată în curs de modernizare, dar bântuită încă de spiritul superstițiilor și de claustrarea intr-un mediu patriarhal.

ISBN 978-973-707-455-3

www.edituratrei.ro

{1} În mod tradiţional, în nordul Indiei şi în Pakistan, această reţetă se găteşte pe cărbuni, într-un cuptor de pământ numit „tandoor”, provenit din Afganistan, de unde a fost adus de mongoli.

{2} În engleză, Millennium Quarter; „quarter” are sens şi de „cartier”, dar şi de „sfert”.

{3} TUF, tufuri, s.n. Rocă formată prin acumularea şi consolidarea cenuşii, nisipului etc. provenite din erupţiile vulcanice. Tuf calcaros = rocă sedimentară, formată prin depunerea bicarbonatului de calciu din apele calcaroase. – Din fr. *tuf.*

{4} DOLERIT, s.n. (geol.) Rocă magmatică efuzivă, având compoziţia bazaltului, de care se deosebeşte însă prin lipsa olivinei. – Din germ. *Dolerit.*

{5} MICROSECUNDĂ, microsecunde, s.f. (fiz.) Unitate de timp egală cu a milioana parte dintr-o secundă. – Din germ. *Mikrosekunde,* fr. *microseconde.*

{6} *Naloxon* face parte din grupa medicamentelor antagonist-opioide, acţionând ca substanţă concurentă a opioidelor de blocare a receptorilor opioizi. Prin acest mecanism, blochează parţial sau total acţiunea opioidelor. Naloxonul are o acţiune farmacologică ce durează cam două ore, având o durată mai scurtă decât cele mai multe opioide, astfel încât este necesară repetarea injectării medicamentului.

{7} *Narcanti* este un antagonist pur al derivaţilor din opiu şi pentazocină.

{8} Organizaţie religioasă filantropică în Anglia şi în SUA.

{9} Şcoala londoneză de economie.

{10} 8 coroane islandeze.

{11} Părinţii tăi sunt acasă? (Engl.).

{12} Nu mă înţelegi? Numele meu este Dave. Sunt american (Engl.).

{13} Vreau să îi iei. Înţelegi? Păstrează-i. Sunt foarte buni (Engl.).

{14} Mama ta e acasă? Sau tatăl tău? (Engl.).

{15} Ştii să citeşti? (Engl.).

{16} Da, însă nu domnişoară, tu doar (Engl.).

{17} Îmi pare rău (Engl.).

{18} Vă rog, îmi pare atât de rău. Nu am vrut să vă sperii. Vă rog (Engl.).

{19} Vă rog, o să plec. E în regulă. Îmi pare rău. Plec. Vă rog, eu… (Engl.).

{20} Eu... Nu am ştiut. Îmi pare rău. Chiar îmi pare. Nu e treaba mea. Îmi pare rău (Engl.).

{21} Soldat (Engl.).

{22} Înţeleg că soţul dumneavoastră e la închisoare (Engl.).

{23} Pentru furt.

{24} Ea e în regulă (Engl.).

{25} Are nevoie doar de timp (Engl.).

Table of Contents